

İKİ SULTAN İKİ KURBAN

Hr. Hasan ve Hr. Hüseyin (candânı)

Dr. Fâzıl Koca

Abdullah Koca

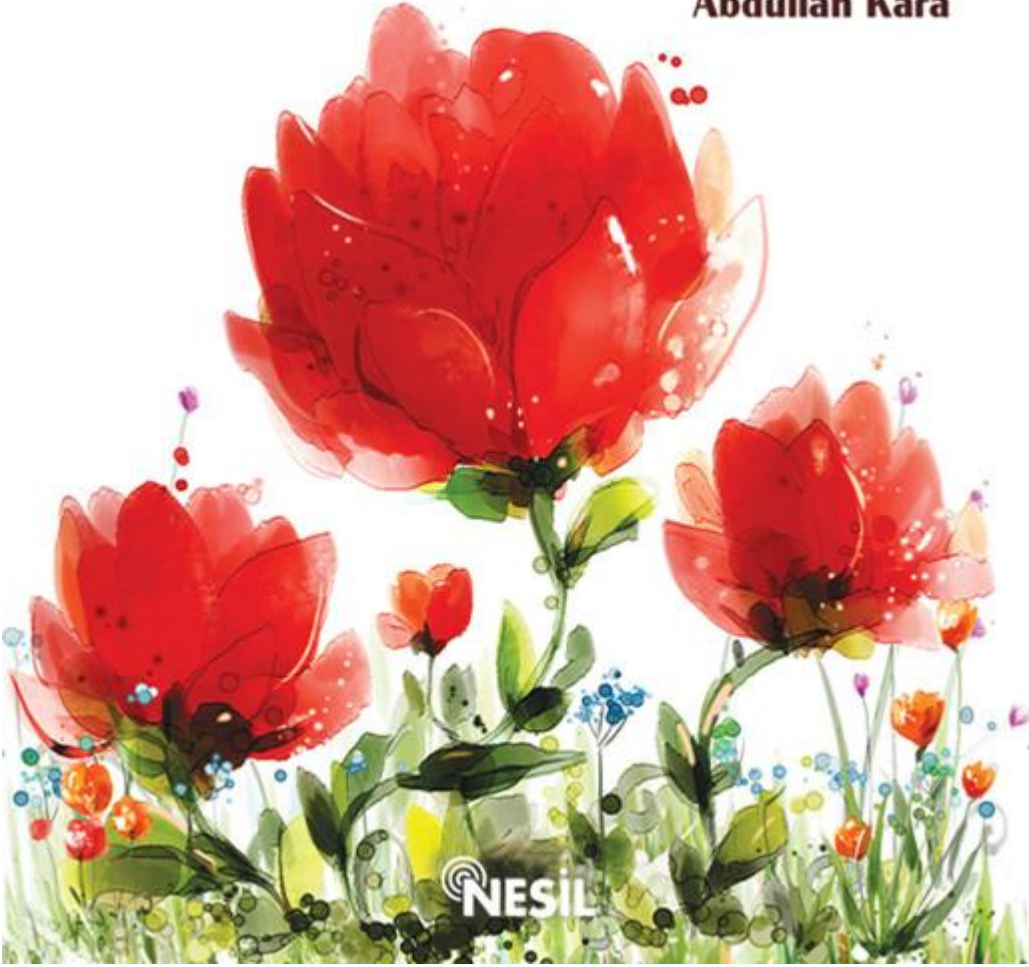

FİRE

İKİ SULTAN KURBAN

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin (r.anhüma)

Dr. Hilal Kara
Abdullah Kara

İki Sultan İki Kurban

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin (r.anhüma)

Dr. Hilal Kara - Abdullah Kara

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Ali Erdoğan
İç Tasarım: Ahmet Ay
Kapak Tasarımı: Kenan Bıyıklı
ISBN: 978-975-269-773-7

Sanayi Cad. Bilge Sk. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler - İSTANBUL
Tel: (0212) 551 3225
Faks: (0212) 551 2659
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Dijital Medya Direktörü: Mahmut Güleç
Dijital Edisyon Editörü: Uğur Turan
Dijital Yayın Tarihi: Aralık 2011

Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

Dr. Hilal Kara - Abdullah Kara

hilalabdullah@hotmail.com

Hilal Kara

1988 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat fakültesinden mezun oldu. U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Hadis Bilim Dalında yüksek lisansını tamamladı. Almanya'da Psikoloji dalında yüksek lisans, Pedagoji dalında doktora yaptı. 1986-1989 yılları arasında Kur'ân Kursu Öğreticisi, 1989-2000 yılları arasında İmam-Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak çalıştı. Çeşitli vakıf ve derneklerde Kişisel Gelişim ve Anne Eğitim Seminerleri verdi. Halen akademik çalışmalarına Almanya'da devam eden yazar, Almanca, İngilizce ve Arapça bilmektedir.

Abdullah Kara

1988 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Cizreli Şeyh Muhammed Said'in Halifesi İbrahim Güneş'ten yedi yıl Arapça ve İslamî İlimler tahsil etti. Bir süre İmam-Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretmenliği yapan yazarın, birçok çeviri ve telif eserleri bulunmaktadır.

YAYINLANMIŞ ESERLERİ:

- Kur'ân-ı Anlamak
- İslam Kahramanları
- Mustazaflar I-II
- Gül'ün Gonca'sı Hz. Fatıma
- Cennetle Müjdelenen Hanımlar
- Ashab-ı Suffe - Peygamber Okulunun Yıldızları
- İlklerin Annesi - Hz. Hatice
- Sahabilerin Şehadet Anları - Şehidler Ölmez
- Üç Bilal (r.a)
- Hanım Sahabeler Ansiklopedisi

- Candan Öte Sevmek - Sahabenin Peygamber Aşkı
- Annelerimiz Ezvâc-ı Tâhirât
- Çocuk Sahabiler
- İstanbul Semalarını Aydınlatan Bir Yıldız - Eyüp Sultan (r.a)
- Peygamberimizin Çocukluğu - Can Muhammed
- Sahabenin Ateşle İmtihanı (Asr-ı Saadet'te İman Mücadelesi
- Asr-ı Saadet'te Derin Fitne (Allah Resûlü'nün (a.s.m) Derin Devlet Mücadelesi
- İki Sultan İki Kurban - Hz. Hasan ve Hüseyin (r.anhüma)

Giriş

EHL-İ BEYT'TEN her birinin hayatı, ümmet için eşsiz ibretimiz örnekler ile doludur. Onlar hayatları boyunca ümmeti aydınlatan ışık olmuş, insanların hak ve hakikat çizgisinden ayrılmaması için çalışmış, cehalet karanlığına geri dönmemeleri için mücadele etmişlerdir. Hayatları mücadele ve özveri ile geçtiği gibi canlarını da ümmet için feda etmişler, âdeta kanları ile insanlığı aydınlatmışlardır.

Peygamber Efendimizin Veda Haccı'nda ümmetine Kur'ân ve sünnete sınıksız sarılmalarını emretmesi kolayca anlaşılabilen bir gerçektir. Zira o, Allah'ın elçisidir. Kur'ân Allah'ın insanlığa gönderdiği mesaj, sünnet ise Kur'ân'ın Peygamber Efendimizde hayat bulmasıdır. Hz. Âişe'nin dediği gibi o yaşayan Kur'ân'dır. Ama Efendimiz bu konuşmasında üçüncü bir şeye daha sıkı sıkıya sarılmayı emrediyor. O ise Ehl-i Beyt'tir. Bu tıpkı Kur'ân ve sünnet gibi her zaman diliminde üzerinde tekrar tekrar düşünülmesi ve ona doğru biçimde uyulup uyulmadığı sürekli kontrol edilmesi gereken çok önemli bir emirdir.

Onun Kur'ân ve sünnetin yanında üçüncü bir emir olarak zikredilmesi önemini açıkça göstermektedir. Ama onu asıl önemli kılan, ümmetin bu emri yeterince doğru anlamaması, onu ihmal etmesi ve emre uyanların birçoğunun ayağının kaymasıdır.

Bu üç hususun açılımı hacimli bir kitaba sığmayacak kadar geniştir. Ancak burada Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in hayatını daha iyi anlamak adına yalnızca bazı meselelere işaret etmekle yetinmek durumunda kalacağız.

Her şeyden önce Ehl-i Beyt'in fikirleri, ibadet ve sosyal hayatları, ahlakları ve manevî dünyaları yeterince bilinmemektedir. Onlar hakkında yazılanlar oldukça az ve yetersizdir. Onlar tanınmayınca doğal olarak çok sevilse veya sevildiği iddia edilse bile yanlışla düşmek kaçınılmaz olmaktadır. Onların yaşamlarını, ibadet hayatlarını, örnek ahlaklarını öğrenmeden onları nasıl örnek alabiliriz? Onları örnek almadan, onların yolunu takip etmeden nasıl onları çok sevdiğimizi iddia edebiliriz?

Elbette birilerini ve bir şeyleri sevmek başlı başına çok güzel bir vasıftır. Ama bu sevgi Kur'ân, sünnet ve Ehl-i Beyt gibi sayısız düşmana sahipse yanlışla sapmamak için oldukça dikkatli olmak gerekir. Zira sinsi düşmanlar bu sevgiyi kullanarak sevenlerine sevdiklerinin hiç hoşlanmayacakları şeyleri yaptırabilirler. Ehl-i Beyt'in sinsi düşmanlarının oyununa gelinip gelinmediğini test etmenin yolu onları iyi tanımak, hayatlarını bütün incelikleriyle öğrenmekle mümkün olur.

Ehl-i Beyt konusunda ihmal edilen en bir önemli husus da yaşadığımız zamandaki Ehl-i Beyt'ten habersiz oluşumuzdur. Bu yüzden dün Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i tanımayan, onlara destek olmayan hatta onlara zulmedenler durumuna düşebiliriz. Ne dersiniz? Yezitlere, Ubeydullahlara kızıp dururken bizler de çevremizde Allah ve Resûlü'nün rızası doğrultusunda yaşayan, onlar için insanları aydınlatmaya çalışan Ehl-i Beyt'ten birine zulmediyor olabilir miyiz? Ya da çevremizdeki Ehl-i Beyt'ten haberdar olmadan asgari saygıyı göstermeden onları sevdiğimizi söylememiz ne kadar doğru?

Konuya dikkat çeken *Üstad Bediüzzaman* şu tespiti yapar:

“Meselâ, Resûl-i Ekrem (a.s.m.) Hz. Hasan ve Hüseyin'e karşı küçüklüklerinde gösterdikleri fevkalâde şefkat ve ehemmiyet-i azîme, yalnız dedelik şefkati ve yakınlık hissinden gelen bir muhabbet değildir. Belki vazife-i nübüvvetin bir hayt-ı nuranîsinin bir ucu ve verâset-i Nebeviye'nin gayet ehemmiyetli bir cemaatinin menşei, mümessili, fihristesi cihetiyledir.

Resûl-i Ekrem (a.s.m.) Hz. Hasan'ı kemâl-i şefkatinden kucağına alarak başını öperken yalnızca onun için öpmemiştir. Aynı zamanda Hz. Hasan'dan teselsül eden nuranî nesl-i mübarekinden, Gavs-ı Âzam, Şah-ı Geylânî gibi pek çok mehdî-misal verese-i nübüvvet ve hamele-i şariat-ı Ahmediye (a.s.m.) olan zatın hesabına da öpmüştür. Ve o zatların istikbalde yapacakları hizmet-i kudsiyelerini nazar-ı nübüvvetle görüp takdir ve istihsan etmiştir. Onu takdir ve teşvike alâmet olarak, Hz. Hasan'ın başını öpmüştür.

Hz. Hüseyin'e karşı gösterdikleri fevkalâde ehemmiyet ve şefkat aynı zamanda silsile-i nuraniyesinden gelen Zeynelâbidin, Cafer-i Sadık gibi eimme-i âlişan ve hakikî verese-i Nebeviye gibi çok

mehdî-misal zevât-ı nuraniyenin namına ve din-i İslâm ve vazife-i risalet hesabınadır.^[1]

“...Millet-i İbrahimiyyede ekseriyet-i mutlaka ile nuranî rehberler, Hz. İbrahim’in (a.s.) âile ve neslinden olan enbiyadır. Ümmet-i Muhammed’in (a.s.m.) vezâif-i azîme-i İslâmiyet ve ekser turuk ve mesâlikinde, enbiya-ı Benî İsrail gibi, aktâb-ı Âl-i Beyt-i Muhammedi (a.s.m.) görmüştür. Onun için, “De ki, sizden yakınlarıma sevgiden başka bir karşılık istemiyorum.” demekle emrolunarak, Âl-i Beyte karşı ümmetin sevgisini istemiştir. Bu hakikati destekleyen birçok hadis söylemişlerdir.

“Size iki şey bırakıyorum; onlara sarılırsanız kurtuluşa erersiniz: Biri Allah’ın kitabı, diğeri Âl-i Beytim’dir. Çünkü Sünnet-i Seniyyenin menbai ve muhafızı ve her cihetle iltizam etmesiyle mükellef olanlar Âl-i Beyt’tir.

Demek Âl-i Beyt’ten, vazife-i risaletçe muradı, Sünnet-i Seniyyesi’dir. Sünnet-i Seniyyesi’ne ittibâı terk eden, hakikî Âl-i Beyt’ten olmadığı gibi, Âl-i Beyt’e hakikî dost olamaz.^[2]

[1]

[2]

Hadiselerin Sebep ve Hikmetleri

PEYGAMBER EFENDİMİZİN (a.s.m.) üzerine titrediği Ehl-i Beyt'in başına gelenler konusunda elbette çok şey söylenebilir. Ancak olayların perde arkası incelendiğinde açıkça görüleceği gibi bu sebeplerin başında çeşitli hadislerde ikaz edilen şu nedenler öne çıkmaktadır:

Dünyevileşme, fitne, ümmeti saptıran liderler, menfî milliyetçilik (ırkçılık.)

Dini duyguları zayıflatan bu hastalıklar, nefsanî duyguları öne çıkararak büyük felaketlere kapı açmıştır. Bunun içindir ki Efendimiz:

“Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey hevalarına uymak ve uzun emeldir. Hevaya tabi olmak, kişiyi haktan saptırır. Uzun emel ise ahireti unutturur. Dikkat edin dünya arkamızda ahiret ise önümüzdedir. Her birinin tâbileri vardır. Siz dünyanın değil ahiretin tâbisi olun. Bugün hesap değil amel zamanı. Yarın amel değil hesap olacaktır.” buyurmuştur.^[3]

Heva, kişinin kendisini, hevasına uyan liderler ise ümmeti saptırır. Tıpkı Efendimizin işaret buyurduğu gibi:

“Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, saptıran liderlerdir.”^[4]

Gerek Kur'ân gerekse Peygamberimiz fitne üzerinde ısrarla durmuş, “Fitne öldürmekten daha şiddetlidir.” buyurarak insanları uyarmıştır. Efendimizin (a.s.m.), asabiyeti cahiliyet olarak nitelediği meşhurdur. Bu konuya dikkat çeken *Bediüzzaman* ise şöyle demektedir:

“Hz. Hasan ve Hüseyin'in Emevîlere karşı mücadeleleri, din ve milliyet muharebesiydi. Onlar, devlet-i İslâmiye'yi Arap milleti üzerine kurarak, rabıta-i İslâm bağına milliyet bağından geri bırakmakla, iki cihetle zarar verdiler.

Birisi: Sair milletleri rencide ederek tevhiş ettiler.

Diğeri: Unsuriyet ve milliyet esasları, adaleti ve hakkı takip etmediği için zulmedip adaletten ayrıldılar. Hâlbuki İslâm asabiyeti yasaklar. İslâm'a girdikten sonra köle ile Kureyşli bir efendi arasında fark gözetmez. Edilse adalet olmaz, hakkaniyet gider.

İşte, Hz Hüseyin, dini bağları esas alıp, hakkı savunmak adına onlara karşı mücadele etmiş, tâ makam-ı şehadeti ihraz etmiştir.”[5]

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) zamanında başlayan fitne, onun zamanında insanı hayran bırakan tedbirleri ile yenik düşünce derine inmişti.[6] Peygamberimizin vefatını fırsat bilerek bütün İslâm âlemini sardı. Dört bir yanda yakılan bu ateş Hz. Ebu Bekir’in dirayeti, ashabının canlarını ortaya koyması ile büyük bedeller ödenerek söndürüldü. Tekrar derine inen fitne Hz. Ömer zamanında gün yüzüne çıkmaya cesaret edemedi.

Müslümanlar çok kısa sürede inanılmaz fetihler gerçekleştirdi. Hicretin ilk yılında bin kişi dahi olmayan Müslümanlar, hicreti takip eden 20-30 yıl içinde imparatorlukları dize getirmiş, Afrika içlerinden Anadolu’ya dünyanın dört bir yanına doğru hızla yayılmışlardı. Sahabeler fethedilen bölgelere dağılıp halkı irşat etmeye çalıştılar. Ancak bu kadar kısa sürede, oldukça kısıtlı imkânlarla milyonlarca insana ulaşmak imkânsız başarmak kadar zordu.

Düne kadar yarı aç yarı tok yaşayan Araplar, İslâm sayesinde bir anda kendilerini kralların saraylarında ve hazinelerin içinde buldu. Sahabeler kendilerini korusa da çocukları bu ani değişimden oldukça etkilendiler. Bir anda milyonlarca insanın cahili düşünce ve yaşamdan çekip alınması, yokluk ve yoksulluktan çıkan bütün insanların hazinelerin içinde iken onlara karşı duyarsız kalması imkânsızdı. Sahabelere rağmen oğulları ve torunları dünyevileşmeye başladı. Bu zafiyeti gören fitne harekete geçti. Irkçılığı kullandı, mal mülk, makam mevkii kullandı. Nefsanî duyguları kullandı. Hz. Ömer’in şehadeti ile işaret verdi. Hz. Osman’ın şehadeti ile önü alınamaz bir fitne ateşi yakıldı.

Bu duruma işaret eden *Bediüzzaman* Hz. Hüseyin’in şahadetinin sebepleri konusunda şu tespiti yapar:

“Bir: Merhametsiz siyasetin düsturu olan, “Hükümetin selâmeti ve âsâyışın devamı için şahıslar feda edilir.”

İki: Onların saltanatı unsuriyet ve milliyete dayandığı için, milliyetin gaddârâne düsturu olan, “Milletin selâmeti için her şey feda edilir.”

Üç: Emevîlerin Hâşimîlere karşı ananevi rekabet damarı, Yezid gibilerinde bulunduğu için şefkatsiz bir zulme meydan verdi.

Dördüncü sebep Hz. Hüseyin’in taraftarlarında bulunuyordu. Emevîlerin, Arap milliyetini esas alıp diğer milletleri “memâlik” tabir

etti. Onlara köle nazarıyla bakmaları gurur-u milliyelerini kırmaları, Hz. Hüseyin'in cemaatine intikam hırsı ve müşevveş bir niyetle girmelerine neden oldu. Onların bu tavrı Emevîlerin asabiyet-i milliyelerine fazla dokundu, gayet gaddârâne ve merhametsizcesine, meşhur faciaya sebebiyet verdi.”^[4]

Aslında tam da burada durup yeniden düşünmek gerekir.

Acaba Hz. Ali'den Hz. Hüseyin'e kadar Ehl-i Beyt'in başına gelenlerde yalnızca Yezid ve avanesini suçlayıp lanet etmekle başka suçluların suçunu örtmüş olmuyor muyuz? Olaya tek taraflı bakarak Hz. Ali'ye ihanet eden onu yarı yolda bırakanları, Hz. Hasan'a ihanet edip yaralayanları, Hz. Hüseyin'i ısrarla Kûfe'ye çağırıp defalarca kurtarma imkânları varken ölümle baş başa bırakanları görmezlikten gelirsek yaşananlardan ders alamayız. Bunu yaptığımızda Yezid ve taraftarlarının dünyevileşerek değerlerini kaybettiklerini, İslâm'dan uzaklaştığını, saltanatları uğruna Hz. Peygamberin canlarına kıymalarını görürüz. Ama Kûfelilerin dünyevileştiğini, gücü ele geçirip saltanat sürme arzularını, bunu sağlamak için Hz. Peygamberin canlarına ihanet etmelerini, onları zalimlere teslim etmelerini, ölümle baş başa bırakmalarını görmezlikten geliriz. Fakat bundan da tehlikelisi Hz. Hüseyin'in ölümüne ağlayıp ağıt yakarken onun şahadetinin asıl nedeni olan dünyevileşmenin tam da içinde olduğumuzu unuturuz.

Dünyevileştığımızı görmezlikten gelir, fitneye kapılmaya müsait olduğumuzu fark etmez, mevki makam ve servet sahibi olduğumuzda İslâm'dan uzaklaşmaya olan meylimizi örter, grupçuluk, ırkçılık damarımızın yok olduğunu farz ederiz. Bundan kurtulmak için Hz. Hüseyin'in şehadeti için gözyaşı dökerken, Yezid'e lanet ederken aynı anda bu şahadete sebep olan dünyevileşme fitnesinden kurtulmaya azmetmeliyiz. Yoksa onu şehid eden zihniyetin yanında yer almış oluruz.

[4]

[5]

[3]

[6]

[7]

Feda Edilen Canlar

ÜMMETİ DERİNDEN sarsan fitne ve dünyevileşmenin boyutları o kadar büyüktü ki önüne kim çıksa duramazdı. Hz. Osman'ın şehid edildiği günlerde sahabenin ileri gelenleri bir tespit yaptı. “Şu an kim öne geçse veya hilafeti üstlense Hz. Osman'ın katilliği damgasını yer. Bu damga kıyamet gününe kadar üzerinde kalır.”

Bunun farkında olan sahabeler o günlerde köşe bucak kaçtılar. Fitneciler yaptıklarını meşrulaştırmak, birilerini suçlarına ortak etmek için ileri gelen sahabeleri halife yapmak istediler. Her biri bir yere gizlenen sahabeler onlardan uzak durdular. Alev alev yanan fitnenin kendilerini küle çevirmemesi için teklifi şiddetle reddettiler. Ancak fitne her an biraz daha büyüyordu. Bir süre sonra bütün ümmeti yakıp kül edecek bir hâle gelecekti. Biri kendini feda etmeliydi. Ve bu kişi bu kadar büyük yangının önünde hemencecik kül olmayacak kadar dirençli olmalıydı. Bütün uyarılara rağmen biri çıktı. Kur'ân davası için, ümmet için kendini ateşe attı. Bu Ehl-i Beyt'in en parlak yıldızı Hz. Ali'nin ta kendisiydi.

Aradan yıllar geçti. Ümmet yine büyük fitnenin eşiğine geldi. Bu kez altı ay önce halife olduğunu ilan eden Hz. Hasan halifelikten vazgeçip Hz. Muâviye'ye biat etti. Aradan on yıl daha geçti. Fitne, fesat, saltanat, asabiyet ve dünyevileşme önünde durulamayacak kadar azgınlaşmıştı. Ona karşı durabilecek kişi Hz. Hüseyin'di. O sırada insanların bir kısmı dünya nimetleri, makam mevki ile sarhoş olmuş, diğer bir kısmı ise bu nimetleri onların elinden almak ya da onlara ortak olmak arzusundaydı. Bunun görünen yolu iktidar sahiplerine karşı Hz. Hüseyin'in etrafında toplanmaktı. Böylece incinen gururlarını okşayacak, makam mevki sahibi olacak, altın ve gümüşlere kavuşacak, biraz da onlar saltanat süreceklerdi. Bunun için Hz. Hüseyin'e yalvarıp durdular.

Hz. Hüseyin'in önünde iki yol vardı. Ya Yezid'in halife olmasına göz yumacak, onun yaptığı ve yapacağı ümmeti felakete sürükleyen yanlışlarını görmezden gelecekti. Buna karşılık dünyası mamur olacak ve krallar gibi yaşayacaktı. Veya zulme, haksızlığa ve Kur'ân ve sünnet çizgisinden ayrılmaya dur deyip Yezid ile mücadele

edecekti. Ancak o günkü ortamın ve ümmetin durumu buna müsait değildi. Bunu en iyi bilenlerden biri de Hz. Hüseyin'di. Bunun Kûfeliler ile olmayacağını babası ve abisi ile yaşıadığı tecrübe ile yakından öğrenmişti. Onların asıl istekleri ve beklentileri ümmeti zulümden kurtarıp Kur'ân ve sünnet çizgisinde yaşamaktan çok iktidarı ele geçirmek nimetlerinden faydalanmaktı.

Peki, Hz. Hüseyin ne yapacaktı?

Aslında Peygamber Efendimiz ona ne yapması gerektiğini yıllar önce işaret buyurmuştı. Bu mmetin yeniden dirilişi için ölüm yolculuğına çıkararak akan kanı ile Müslümanları aydınlatmak, yöneldikleri istikametın yanlış olduğunu göstermek, onları derinden sarsarak, silkinip kendilerine gelmelerini sağlamaktı. Bu yolculuğun hikmetlerinden bahseden *Bediüzzaman* şu tespitleri yapar.

“Kader nokta-i nazarında feci âkıbetin hikmeti ise:

Hz. Hasan ve Hüseyin ve onların hanedanları ve nesilleri, mânevî bir saltanata namzet idiler. Dünya saltanatı ile mânevî saltanatın cem'i gayet müşküldür. Onun için olaylar onları dünyadan kstrd, dünyanın çirkin yüzünü gösterdi tâ, kalben dünyaya karşı alâkaları kalmasın. Elleri muvakkat ve surî bir saltanattan çekildi; fakat parlak ve daimî bir saltanat-ı mâneviyeye tayin edildiler. Sıradan valiler yerine, evliya aktaclarına merci oldular.

Olanlara kader noktasından bakıldığı vakit, Hz. Hüseyin ve akrabasına, o facia sebebiyle hâsıl olan netâic-i uhreviye ve saltanat-ı ruhaniye ve terakkiyât-ı mâneviye o kadar kıymettardır ki, başlarına gelen o facia ile çektikleri zahmet gayet kolay ve ucuz düşer. Nasıl ki bir nefer, bir saat işkence altında şehid edilse öyle bir mertebeyi bulur ki, başkası on sene çalışsa ancak o mertebeyi bulur. Eğer o nefer şehid olduktan sonra ona sorulabilse, o kimse “Az bir şeyle pek çok şeyler kazandım.” diyecektir.^[8]

“Hz. Ali'nin halifeliğinin teahhur etmesi ve (Ehl-i Beyt'in başına gelenlerin) sırlarından biri de şudur: Çok sayıda milletin birbirine karışması ile Peygamberimizin (a.s.m.) haber verdiği gibi sonra inkişaf eden yetmiş üç fırka efkârının esaslarını taşıyan bir kavim ortaya ıktı. O akvam içinde, fitne-engiz hâdisâtın zuhuru zamanında, Hz. Ali gibi harikulâde bir cesaret ve feraset sahibi, Hâşimî ve Âl-i Beyt gibi kuvvetli, hürmetli bir kuvvet lâzımdı ki çıkan fitneye karşı durup dayanabilsin. Evet, dayandı. Resûl-i Ekrem'in

(a.s.m.) haber verdiği gibi, “Ben Kur’ân’ın tenzili için harb ettim. Sen de tevili için harb edeceksin.”^[9]

Hem eğer Hz. Ali olmasaydı, dünya saltanatı, mülûk-u Emeviyeyi bütün bütün yoldan çıkarması muhtemeldi. Hâlbuki karşılarında Hz. Ali ve Âl-i Beyti gördükleri için, onlara karşı muvazeneye gelmek ve ehl-i İslâm nazarında mevkilerini muhafaza etmek için, ister istemez Emeviye devleti reislerinin umumu, kendileri olmasa da, herhâlde teşvik ve tasvipleriyle, etbâları ve taraftarları, bütün kuvvetleriyle hakaik-i İslâmiyeyi ve hakaik-i imaniyeyi ve ahkâm-ı Kur’âniyeyi muhafazaya ve neşre çalıştılar. Yüz binlerle müçtehidîn-i muhakkikîn ve muhaddisîn-i kâmilîn ve evliyalar ve asfiyalar yetiştirdiler. Eğer karşılarında Âl-i Beytin gayet kuvvetli velâyet ve diyanet ve kemâlâtı olmasaydı, Abbasîlerin ve Emevîlerin âhirlerindeki gibi, bütün bütün çığırdan çıkmaları muhtemeldi.

Onlar dünya sultanlığından mana sultanlığına terfi edildi. Hz. Hasan’ın neslinden gelen akitlar, hususan Aktâb-ı Erbaa ve bilhassa Gavs-ı Âzam olan Şeyh Abdülkadir-i Geylânî ve Hz. Hüseyin’in neslinden gelen imamlar, hususan Zeynelâbidin ve Cafer-i Sadık ki, her biri birer mânevî mehdî hükmüne geçmiş, mânevî zulmü ve zulûmatı dağıtıp envâr-ı Kur’âniyeyi ve hakaik-i imaniyeyi neşretmişler, cedd-i emcedlerinin birer vârisi olduklarını göstermişler.

Eğer denilse: “Mübarek İslâmiyet ve nuranî Asr-ı Saadetin başına gelen o dehşetli, kanlı fitnenin hikmeti ve veçh-i rahmeti nedir? Çünkü onlar kahra lâayık değildiler.”

Elcevap: Nasıl ki baharda dehşetli yağmurlu bir fırtına, her taife-i nebâtâtın, tohumların, ağaçların istidatlarını tahrik eder, inkişaf ettirir; her biri kendine mahsus çiçek açar, fıtrî birer vazife başına geçer.

Öyle de, Sahabe ve Tâbiînin başına gelen fitne dahi, çekirdekler hükmündeki farklı ve ayrı ayrı istidatları tahrik edip kamçılardı. “İslâm tehlikededir, yangın var!” diye her taifeyi korkuttu. İslâm’ı korumaya koşturdu. Her biri, kendi istidadına göre, câmia-i İslâmiyetin kesretli ve muhtelif vazifelerinden bir vazifeyi omzuna aldı, kemâl-i ciddiyetle çalıştı. Bir kısmı hadislerin muhafazasına, bir kısmı şeriatın muhafazasına, bir kısmı hakaik-i îmâniyenin muhafazasına, bir kısmı Kur’ân’ın muhafazasına çalıştı ve hâkezâ, her bir taife bir hizmete girdi. Vezâif-i İslâmiyette hummâlî bir surette sa’y ettiler. Muhtelif renklerde çok çiçekler açıldı. Pek geniş olan âlem-i İslâmiyetin

aktârına, o fırtına ile tohumlar atıldı, yarı yeri gülistana çevirdi. Fakat maatteessüf, o güller ve gülistan içinde, ehl-i bid'a fırkalarının dikenleri dahi çıktı.

Sanki dest-i kudret, celâlle o asrı çalkaladı, şiddetle tahrik edip çevirdi, ehl-i himmeti gayrete getirip elektriklendirdi. O hareketten gelen bir kuvve-i anilmerkeziyye ile pek çok münevver müçtehitleri ve nuranî muhaddisleri, kudsî hafızları, asfiyaları, aktaabları âlem-i İslâm'ın aktârına uçurdu, hicret ettirdi. Şarktan garba kadar ehl-i İslâm'ı heyecana getirip, Kur'ân'ın hazinelerinden istifade için gözlerini açtırdı.^[10]

Dualarınızın bereketi vesilesi, Rıza-i İlahi'ye tevfik edilme dua, niyet ve temennisiyle...

Ve âhirü da'vâna eni'l-Hamdü lillahi Rabbi'l-Âlemîn!

Hilal & Abdullah KARA

Viyana, Eylül 2009

[10]

[8]

[9]

**HZ. HASAN (R.A.)
HİLAFET'TEN VAZGEÇEN
PEYGAMBER TORUNU**

Cebrail'in (a.s.) Mjdesi

HZ. FÂTİMA 19-20 yaşlarına gelmişti. Medine'ye geldikten hemen sonra birçok sahabe onunla evlenme isteklerini Efendimize bildirmişler, ancak o hiçbirine olumlu cevap vermemişti. Belli ki Rabb'inden ilahi bir işaret, bir emir, bir mesaj bekliyordu. Hz. Fâtıma babasına güveni tam olduğu için evlilik taleplerini geri çevirmesinden dolayı üzülmüyordu. Ama Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer gibi her yönden mükemmel, Allah Rasûlü'nün can yoldaşları, zengin Müslümanlara bile hayır demesini merak etmiyor değildi? Acaba onlara niçin hayır demişti? Kiminle, nasıl biri ile evlenecekti? Kız kardeşleri Hz. Zeynep ve Hz. Rukiye gibi eşini sevecek, onunla mutlu olacak mıydı? Cevapsız sorular zaman zaman aklını meşgul edip duruyordu.

O zihnindeki sorulara cevap ararken Cebrail (a.s.) babasına mjdeyi getirmişti. Bu mjdenin ne olduğunu Efendimiz yıllar sonra Abdullah b. Mes'ud'a (r.a.) şöyle anlattı.

Abdullah b. Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

“Uzun zamandan beri Hz. Fâtıma'nın nasıl evlendiğini merak ediyordum. Ancak bir türlü sormaya fırsat bulamadım. Tebük Savaşı'na giderken bir ara Allah Resûlü (a.s.m.) ile yol aldım. Onunla sohbet ederken merak ettiğim sorunun cevabını aldım. Efendimiz bu evlilikle ilgili şunları anlattı:

– Allah (c.c.) bana Fâtıma ile Ali'yi evlendirmemi emretti. Cebrail (a.s.) bana meleklerin onlar için çok güzel bir düğün yaptıklarını söyledi:

– Allah (c.c.) Mukarreb meleklerine arşı kuşatmalarını, görevlilere düğün hazırlıklarını yapmalarını, Huri Ayn'lara arşı süslemelerini emretti. Her tarafı altınla kaplı yakut ve inciden köşkler yapıldı. Köşkler arasına yakut ve mercan dizildi. Köşkler içine tavanı yeşil zebircetten odalar yapıldı. Duvarları arasına yeşil zebircet serpiştirilerek inci ve yakutla süslendi. Bazı odaların duvarları altın, bazıları gümüş, bir kısmı ise inci-mercanla kaplandı.

Köşk içinde ırmaklar akan havuzlar yapıldı. Havuzların üzerine inciden kubbeler konuldu. Kubbenin etrafı içinden sular fışkıran pınarlar ile çevrildi.

Sonra köşkün çeşitli bölümlerine içinde taht olan kubbeler yapıldı. Tahtlar altın zincirler ile süslendi. Kubbenin etrafı çeşitli ağaçlarla çevrildi. Ağaçların her dalı beyaz incidendi. Dalların üzeri sündüslerle bezenmişti. Yerlere zaferan, misk, amber kokusu serpildi. Hepsinin içinde huriler dolaşıyordu. Her kubbenin yüz kapısı vardı. Kubbelerin önünde iki ağaç ve iki bekçi bulunuyordu. Kubbelerin etrafı Ayete'l-Kürsiler ile çevriliydi, dedi. Ben:

- Allah bu köşkleri kim için hazırlattı? diye sordum. O:
- Gözün aydın olsun ey Allah'ın Resûlü! O kızın Fâtıma ve Ali b. Ebu Talib için yapıldı, dedi.^[11]

Efendimiz bu kutlu haberi yalnız ona anlatmadı. Abdullah b. Mes'ud'dan çok önce Ümmü Eymen ile de paylaşmış, sözlerinin sonunda ona şu müjdeyi vermişti:

“Fâtıma'nın nikâhını, bizden daha önce Arş'ta Allah kıydı. Melekler de buna şahit oldu. Evliler üzerine beyaz inciler, kırmızı yakutlar, yeşil zebercetler ve mercanlar serpildi.^[12]

[11]

[12]

Efendimizi (a.s.m.) Sevindiren Haber

BİR YIL sonra bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) sevgili kızı Hz. Fâtıma'nın hamile olduğunu öğrendi. Aldığı haber onu son derece mutlu etti. Bundan sonra doğumuna kadar ona özel bir ilgi gösterdi. Doğum günleri yaklaştıkça kızına gösterdiği ilgisi daha da arttı. Sık sık evine gidip ziyaret ediyor, hâl hatırını sorup dua ediyordu. Hicretin dördüncü yılı Ramazan ayının on beşinci günüydü. Hz. Fâtıma'nın sancıları iyice sıklaşmaya başlamıştı. Durumu haber alan Efendimiz hemen kızının evine gitti.

Sevde binti Misrah anlatıyor:

“Hz. Fâtıma'nın doğumu yaklaştığında onun yanındaydım. Sancıları başladığı sırada Allah Resûlü (a.s.m.) kızının evine geldi. Ona kapıyı ben açtım. Beni görünce:

- Canım feda olan kızım nasıl? diye sordu. Ben:
- Doğumu yaklaştı, sancılanıyor, dedim.
- Fâtıma doğum yapar yapmaz bana haber verin! Sakın ben gelmeden önce çocuk için bir şey yapmayın! diye sıkı sıkı tembihte bulundu.

Fâtıma doğum yapınca, çocuğun göbeğini kestim. Doğumlarda hep yaptığımız gibi çocuğu bir beze sardım. Sardığım bez sarıydı. Kızının doğumunu haber alan Allah Resûlü (a.s.m.) vakit kaybetmeden hemen yanımıza geldi. Kapıyı çalınca yine ben çıktım.

- Canım feda olan kızım ne yapıyor, durumu nasıl? diye sordu. Ben:

– Şu an çok iyi, sağlıklı bir doğum yaptı. Çocuğun göbeğini keserek sarı bir beze sardım, dedim. Ona cevap verirken doğum telaşından tembihini unuttuğumu anladım. Allah Resûlü (a.s.m.) tembihini hatırlatmak için:

- Sözümü dinlemedin, bana isyan ettin, buyurdu. Üzgün ve mahcuptum:

– Allah ve Resûlü'ne isyan etmekten Allah'a sığınırım. Yalnızca göbeğini kestim, başka da bir şey yapmadım, Yâ Resûlallah! diyerek kendimi affettirmeye çalıştım. Efendimiz:

– Onu bana getir! buyurdu. Hemen Hz. Fâtıma'nın yanına gidip çocuğu aldım. Kucaklayıp Allah Resûlü'ne (a.s.m.) getirdim. Çocuğu kucağına alan Efendimiz sarı bezi hemen çıkardı. Beyaz bir bez alarak, çocuğu o beze sardı. Sonra ilk gıdası olması için tükürüğünü ağzına sürdü.^[13]

Efendimiz çocukların duyduğu ilk sözün Allah'ın adı, kelime-i şahadet, İslam'ın şiarı olan ezan olmasını istiyordu. “Ezan okunduğunda şeytan onu duymamak için sırtını dönüp kaçır...” buyurur.^[14] Şeytanın yeni doğan çocuklardan uzaklaşması için onların **kulağına ezan okurdu**. Torununu bu güzel sünnetten mahrum etmeyen Efendimiz onu kucağına aldığıında kulağına ezan okudu.^[15]

[14]

[13]

[15]

Yedinci Gün

HZ. ALİ ve Hz. Fâtıma'nın ilk çocukları olmuş, yuvaları şenlenmişti. Çok mutluydular. Çocuklarının olduğunu duyan sahabeler onları tebrik ediyor, hayırlı bir evlat olması için dua ediyorlardı. Efendimizin eşleri Hz. Aişe, Hz. Sevde ve Hz. Hafsa ile komşuları sürekli Hz. Fâtıma'nın evine gidip o ve çocuğu ile yakından ilgileniyorlardı.

Hz. Fâtıma'nın gözü hep çocuğundaydı. Acıktığında hemen emziriyor, rahatsız olduğunda ilgileniyordu. Eve geldiğinde çocuğunu kucağından indirmeyen Hz. Ali, onun kendisi gibi kahraman biri olmasını istiyordu. Çok heyecanlıydı. Yedinci günü olmadan oğluna "Harp" ismini verdi.

Doğumlarının yedinci günleri çocuklar için çok özeldi. Bu gün onlara isim verilir, adak kurbanı kesilir, onlar için fakirlere sadaka dağıtılırdı. Torununu hiç ihmal etmeyen Efendimiz yedinci günü onu özel olarak ziyaret etti. Eve gerince:

– Torunumu bana getirip gösterin! buyurdu. Çocuk getirilince onu kucağına aldı. Bir süre öptü, sevip okşadı. Sonra Hz. Ali'ye döndü:

– Adını ne koydunuz? diye sordu. Hz. Ali:

– Ona "Harp" ismini verdim, dedi. İsme çok önem veren, hoş gitmeyecek, üzerinde olumsuz etki bırakacak isimleri değiştirip güzel isimler koyan Efendimiz bu isimden hoşlanmadı. Onun savaşçı değil barışçı, korkutan değil insanları müjdeleyen, iyiye ve güzele çağıran biri olmasını arzu ediyordu. Bunun için:

– Onun ismini değiştirmek istiyorum, buyurdu. Hz. Ali:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir. İstedığınız ismi verin, dedi. Efendimiz (a.s.m.):

– Onun **ismi Hasan** olsun. Ben ona Harun Peygamber'in oğluna verdiği Beşir ismini veriyorum, buyurdu. [\[16\]](#)

Hz. Fâtıma, babasına oğlu Hasan için "Akîka Kurbanı" kesmek istediğini söyledi. Ancak Efendimiz (a.s.m.) Akîka Kurbanı'nı kendi kestirmek istiyordu. Bunun için kızına:

– Ey Fâtıma! Akîka Kurbanı kesme! Sen çocuğun başını **tıraş et**, sonra saçının ağırlığınca gümüşü fakirlere sadaka olarak dağıt! buyurdu. Hz. Fâtıma babasının emrini yerine getirmek için oğlu

Hasan'ın saçından bir tutam kesti. Saçı yaklaşık bir dirhem ağırlığındaydı. O kadar gümüşü fakirlere dağıttı.^[17]

Bir ara evden ayrılan Allah Resûlü (a.s.m.) torunu için bir koç satın aldı. Onu **Akîka Kurbanı** olarak kesti. Etini komşulara ve fakirlere dağıttı.^[18]

Aynı gün sünnet hazırlıkları yapılmış, sünnetçi eve çağırılmıştı. Kurban kesildikten sonra sünnetçi Hz. Hasan'ı sünnet etti.^[19]

Arapların yeni doğan çocukları için kurban kesme âdetini anlatan Büreyde b. Hasip şöyle der:

“Cahiliye döneminde çocuğumuz olduğunda onun için kurban keserdik. Kurbanın kanından alır çocuğun başına sürerdik. İslam'dan sonra da çocuğumuz olunca yine kurban kestik ancak kurbanın kanını çocuğun başına sürmeyi terk ettik. Bunun yerine Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sünnetine uyarak çocuğun başından bir tutam saç kesip onun ağırlığınca gümüşü fakirlere dağıttık. Çocuğun başına kan değil zaferan gibi güzel kokular sürdük.^[20]

[20]

[18]

[19]

[16]

[17]

Sütanneye Veriliyor

Araplar, daha sağlıklı olması, daha düzgün konuşması gibi nedenlerden dolayı çocuklarını sütanneye vermeyi gelenek hâline getirmişlerdi. Çocuğunu yedi gün emziren anne yedinci günü onu sütanneye verirdi. Hz. Fâtıma da bu geleneğe uyarak oğlu Hasan'ı yedi gün sonra sütanneye verdi. Hasan'ın sütannesi, Hz. Hatice'den sonra İslam'la şereflenen Ümmü Fadl'dı. Efendimizin (a.s.m.) amcası Hz. Abbas'ın hanımı olan Ümmü Fadl, Tercümanü'l-Kur'ân diye meşhur olan Abdullah b. Abbas'ın annesiydi. Onun sütanne olacağı daha Hz. Hasan doğmadan önce belli olmuştu.

Ümmü Fadl (Lübâbe Hatun) anlatıyor:

“Bir sabah korku ile uyandım. Gördüğüm rüya beni çok etkilemişti. Endişe içinde hemen Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına koştum.

– Yâ Resûlallah! Bugün bir rüya gördüm, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) bana:

– Ne gördün? diye, sordu. Ben:

– Çok korkunç bir rüya gördüm.

– Ne gördün?

– Rüyamda senden bir parçanın koparılıp benim evime konulduğunu gördüm, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) rüyamı hayra yordu.

– Hayır görmüşsün. İnşallah Fâtıma'nın bir çocuğu olacak, bir süre ona sen bakacak, Kusem'in sütü ile emzireceksin, buyurdu.

Aradan birkaç ay geçtikten sonra Efendimizin (a.s.m.) buyurduğu gibi oldu. Hasan doğunca, ona sütannelik yaptım. Hasan'ı oğlum Kusem'in sütü ile emzirdim. Efendimiz torununu çok seviyor, onu sık sık görmek istiyordu. Bunu bildiğim için emzirdiğim günlerde zaman zaman Hasan'ı alır dedesine götürürdüm. Yine öyle bir gündü. Hasan'ı hazırlayıp dedesine götürdüm. Allah Resûlü (a.s.m.) onu kucağına aldı. Sevip okşadı. Sonra onu neşelendirmek için omzuna çıkardı. Hasan, Efendimizin omzunda iken küçük tuvaletini yaptı. Bir an şaşırıp kaldım. Kısa sürede kendimi toplayıp temizlemek için sıçrayıp yerimden kalktım. Ani bir hareketle sıçrayıp kalktığımı gören Allah Resûlü (a.s.m.):

– Yavaş ol! Oğlumu korkutacaksın, buyurdu. Ben biraz endişelenerek, biraz da utanarak:

– Gömleğinizi bana verin, hemen şuracıkta yıkayayım, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Erkek çocuğun idrarından dolayı yıkamak gerekmez, bevlettiği yere su dökmek yeterli olur. Fakat kız çocuğu yaptığında yıkanması gerekir, buyurdu.^[21]

Torununu çok seven Efendimiz onu her gördüğü yerde sever, bir süre sonra omzuna alıp gezdirirdi. Çocuk henüz çok küçük olduğu için ağzının salyaları Efendimizin üzerine akardı. Üzerini silen Efendimiz onu sevmeye devam ederdi.^[22]

Sahabeler Allah Resûlü'nün (a.s.m.) torununu omzuna alıp gezdirmesinden çok hoşlanır, onu bu şekilde görünce:

– Bineğin ne kadar güzel ey çocuk! diyerek Hz. Hasan'ı severler, onunla şakalaşırlardı. Sahabelerin şakasını karşılıksız bırakmayan Efendimiz:

– Binicisi de çok güzel! buyurarak torununa olan sevgisini ifade ederdi.^[23]

Allah Resûlü (a.s.m.) torununu severken her zaman ona dua ederdi. Torununa bakar:

– Allah'ım onu ve onun soyundan gelenleri koru! diye dua ederdi. Torununu severken yanaklarını, dudaklarını, dilini öperdi. Bunun için sahabeler o anıldığı zaman:

– Allah, peygamberinin dudaklarını ve ağzını öptüğü birinin vücudunu cehennemde yakmaz, derlerdi.^[24]

[23]

[21]

[22]

[24]

Sevgiyle Büyüyor

Hız. Hasan kardeşi Hüseyin doğduğunda emeklemeye hatta yürümeye başlamıştı. Bazen emekleyerek, bazen yürüyerek evden çıkıp başka yerlere gidiyordu.

Hız. Aişe anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte evde oturuyorduk. O sırada Hasan emekleyerek yanımıza geldi. Onu gören Efendimiz hemen kalktı Hasan’ı tutup kucağına aldı.

– Allah’ım! Şu oğlumu çok seviyorum. Sen de onu sev! Onu sevenleri de sev! diye dua etti.^[25]

Bir başka gün Mescid-i Nebevî’ye gitti. Artık yürüyebiliyordu. Sahabelerin sevgi dolu bakışları arasında yanlarından geçerek dedesini buldu. O gittiğinde namaz vaktiydi. Biraz sonra namaz başladı. Her zaman dedesi ile oynayan Hız. Hasan, namaz başladığı zaman da oyununa devam etti.

Zübeyir b. Avvam anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) secdede iken Hasan sırtına çıktı. Efendimiz ayağı kalkarken onunla birlikte ayağı kalktı. Rükûa giderken düşmemesi için yere bıraktı. Biraz sonra torununun bacaklarının arasından geçmek istediğini fark edince bacaklarını açtı. Hasan bacaklarının bir tarafından girip öbür tarafından çıkmaya başladı.^[26]

Onu Allah Resûlü (a.s.m.) ile oynarken görenlerden biri de Ebu Hüreyre (r.a.) idi. Bir sohbette Hız Hasan’dan bahsedilmeye başlayınca şöyle dedi:

“Onu Allah Resûlü (a.s.m.) ile oynarken gördüğüm andan itibaren sevmeye devam ettim. Bir gün Efendimizin hücre-i saadetlerine gittim. Hız. Hasan Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kucağında oturuyordu. Parmaklarını dedesinin sakalının arasında daldırmış oynuyordu. Efendimiz dilini çıkarıp onun ağzına götürüyor, torununu severek onunla oynuyordu. Bir süre sonra:

– Allah’ım! Ben onu seviyorum, Sen de onu sev! diye dua buyurdu.

^[27]

[26]

[27]

Yavrum Orada mı?

Sevgili Peygamberimiz (a.s.m.) sık sık torunlarını görmek ister, fırsat buldukça kızının evine gider, gidemediği zaman yanına getirtirdi.

Ebu Hüreyre (r.a.) anlatıyor:

“Ali’nin oğlu Hasan’ı görünce mutlaka geçmiş günleri hatırlar, duygulanıp ağlarım.

“Bir gün öğleye doğru Allah Resûlü (a.s.m.) evinden çıkıp mescide geldi. Elimden tuttu.

Bana yaslandı, yürümeye başladık. Bu sırada ne ben onunla konuştum, ne de o bana bir şey söyledi. Sessizce yürüyorduk. Kaynuka çarşısına kadar gittik. Çarşığı dolaştı. Etrafa bakındıktan sonra geri dönüp tekrar Mescid-i Nebevî’ye geldik. Allah Resûlü (a.s.m.) elbisesini toplayıp oturdu. Sonra torunu Hasan’ı kastederek bana:

– Küçüğü bana çağır! buyurdu. Fâtıma’nın evine gidip çağırdım. Hasan biraz sonra koşarak geldi. Üzerinde karanfil kokulu bir elbise vardı. Dedesini görünce ellerini açtı. Allah Resûlü’de (a.s.m.) ellerini açtı. Koşa koşa dedesinin kucağına oturdu. Allah Resûlü (a.s.m.) onu sıkı sıkı sardı. Sonra ağzını açtı. Hasan’ın dudaklarını ve ağzını öpmeye başladı. Dedesi onu öpüp severken o dedesinin sakalı ile oynuyordu. Bir süre torununu sevdikten sonra:

– Anam babam sana feda olsun! Beni seven bunu da sevsin! buyurdu. [\[28\]](#)

Bir başka gün yine Allah Resûlü (a.s.m.) ile yürüyorduk. Fâtıma’nın evinin önüne geldik. Kapıya gelince Hasan ve Hüseyin’i çağırdı. Fâtıma (r.anha) babasının sesini duyunca çocuklarını güzelce yıkayıp, onlara güzel elbiseler giydirmiş. Kokular sürüp takılarını takmış. Hüseyin’in işi bitince koşarak Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına geldi. Ancak annesinin Hasan’la henüz işi bitmediği için, yanımıza gelmedi. Annesi onu hazırladığı için geciktiğini sanıyorduk. Yine de gecikince Allah Resûlü (a.s.m.) merak etti.

– Yavrularım nerede? Çocuklar orada mı? diye telaşla seslendi.

Biraz sonra Hasan da koşarak geldi. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanında bulunan kardeşine sarıldı. Efendimiz onları bu hâlde

görünce çok sevindi ve:

– Allah'ım! Ben onları seviyorum. Sen de onları sev. Onları sevenleri de sev, buyurdu.”[\[29\]](#)

[28]

[29]

İki Müslüman Toplumu Barıştıracak

EBU BÜKRE anlatıyor:

“Mescid-i Nebevî’de oturuyorduk. Allah Resûlü (a.s.m.) minberden bize hutbe okuyordu. O sırada Hz. Ali’nin oğlu Hasan içeri girdi. Saflar arasından geçerek minberin yanına kadar yürüdü. Minberin merdivenlerini tek tek çıkıp dedesinin yanına vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) onu kucağına aldı. Sonra bize döndü:

– Benim bu oğlum çok saygın biri olacak. Allah onun vasıtası ile iki Müslüman toplumu barıştıracak, buyurdu. [\[30\]](#)

[30]

Secdeyi Uzattıran Sevgi

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) “Gözümün nuru” dediği namazı çok severdi. Secde anına özel bir önem verir, onun için “Secde kulun Rabb’ine en yakın olduğu andır.” buyururdu. Bir gün ashabına namaz kıldırıyordu ve tam secde anındaydı. O an yaşanan tablo Efendimizin çocukları ne kadar çok sevdiğini, onlara ne kadar fazla değer verdiğini gösteren eşsiz bir zaman dilimidir.

Şeddad b. Hâdî babasından naklediyor:

“Öğlen ya da ikindi vaktinde mescitte namazı kılmak için bekliyorduk. Allah Resûlü (a.s.m.) torunu Hasan ile yanımıza geldi. Torunu kucağındaydı. Mihraba varınca çocuğu yere, ayaklarının hemen yanına bıraktı. Kamet getirildiğinde kalktı bize namaz kıldırıldı. Secdeye vardı.

Secde uzadıkça uzadı. Aradan uzun bir süre geçtiği hâlde başını secdeden kaldırmadı. Sonunda dayanamadım başımı kaldırıp baktım. Allah Resûlü (a.s.m.) hâlâ secdede torunu sırtındaydı. Hemen başımı yere koyup secdeye devam ettim. Efendimizin secdeyi uzatması benim gibi diğer sahabeleri de meraklandırmıştı. Namaz bitince:

– Ya Resûlallah ne oldu? Secdeyi şimdiye kadar olduğundan çok fazla uzattınız. Bir emir mi aldınız yoksa vahiy mi geldi? diye sordular.

– Bunların hiçbiri olmadı. Oğlum sırtıma çıktı. Yaptığı şeyi bitirinceye kadar bekledim. Acele etmek hoşuma gitmedi. Onun için secdeyi uzattım.^[31]

[31]

Zekât Hurması

HZ. HASAN kardeşi Hz. Hüseyin emeklediğinde o dışarılara gitmeye, konuşmaya, olanları anlamaya ve hatırında tutmaya başlamıştı. Bu sırada yaşadığı bir anısını bir soru üzerine Ebu Cevzî'ye anlattı.

Ebu Cevzî anlatıyor:

“Bir gün Hz. Hasan’a:

– Allah Resûlü (a.s.m.) ile geçirdiğin günleri hatırlıyor musun? diye sordum.

– Elbette hatırlıyorum, dedi. Ben:

– Anılarından birini anlatır mısın? diye rica ettim. Beni kırmayıp anlatmaya başladı:

– Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) beni yanına aldı. Birlikte yürüyerek zekâtların konulduğu hurma ambarının yanına gittik. Ambarda dururken oradaki hurmalardan birini alıp ağzıma götürdüm. Tam yiyecektim ki Allah Resûlü (a.s.m.) beni gördü:

– Kih kih! diyerek yanıma geldi. Beni güzel bir şekilde tuttu. İncitmeden hurmayı ağzımdan çıkartıp aldı. Hurmanın ıslaklığını sildikten sonra diğer hurmaların içine geri attı. Orada bulunan sahabeler olanları hayretle izliyordu. Biri dayanamadı:

– Ya Resûlallah! Bir hurmayı mı çocuktan esirgedin? Onu çocuktan almasan olmaz mıydı? dedi. Haram konusunda çok hassas olan Allah Resûlü (a.s.m.) sahabeye:

– Zekât malından yemek Muhammed ailesine helal değildir, buyurdu. [\[32\]](#)

[32]

Dualarla Başlayan Hayat

HZ. FÂTİMA'NIN torunlarına hamile olduğunu öğrenen Efendimiz her seferinde başka bir sevinç ve heyecan duydu. Sevinç ve mutluluğunun her zaman devam etmesi için Rabb'ine dua etti. Hz. Hüseyin'in doğumu yaklaştığında yaptığı gibi doğacak torunlarının sağlıklı, iyi bir evlat olması için daha doğmadan duaya başladı. Hanımlarından onlara dua etmelerini istedi.

Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) eşleri Ümmü Seleme ve Zeynep binti Cahş'a:

– Fâtıma'nın doğumu yaklaştı. Onun yanına gidip ona Ayete'l-Kürsî ve Araf Sûresi 54. ayetini okuyun! Ayrıca Felâk ve Nâs surelerini okuyarak onun için Allah'a sığının! buyurdu.^[33]

Allah Resûlü (a.s.m.) her zaman torunlarına dua ederdi. Onların yüzüne bakar,

“Allah'ım! Onları ve onların soyundan gelenleri koru!”^[34]

“Allah'ım! Ben onları seviyorum Sen de sev! Onları sevenleri de sev!”^[35] diye dua eder, her türlü kötülükten korunması için Allah'a sığınırdı. Abdullah b. Abbas anlatıyor:

Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin için:

“Eûzü bikelimâtillâhi'ttâmmâti min külli şeytânin ve hâmmetin ve biküllî aynin lâmmetin = Bütün şeytan, dertler ve kem gözlerden Allah'ın tastamam kelimelerine sığınırım!” diye dua eder sonra:

– Atam İbrahim, çocukları İsmail ve İshak için bu duayı okurdu, buyururdu.^[36]

Üsâme b. Zeyd anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bir dizine Hasan'ı diğer dizine Hz. Hüseyin'i oturtur:

– Allah'ım! Ben onlara merhamet ediyorum, Sen de merhamet et! diye dua buyururdu.^[37]

Berâ b. Marur ise Efendimizin Hz. Hasan'ı boynuna alıp gezdirdiği sırada ona:

– Allah'ım! Ben onu seviyorum Sen de sev! diye dua ederken gördüğünü anlatır.^[38]

Peygamber Efendimiz torunlarına yalnızca dua etmez, onlara ne zaman, nerede, nasıl dua edeceklerini de öğrettirdi.

Hz. Hasan anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bana vitir duasını öğretti. Şöyle buyurdu:

Bütün namaz bitip de yalnızca secde kaldığında, başını rükûdan kaldırdığın zaman şu duayı oku:

“Allah’ım! Beni hidayete erdirdiğin kişilerin yoluna ilet! Afiyet verdiğin ve velisi olduğun kişilerden kıl! Verdiğin nimetleri bana mübarek kıl! Yarattığın şeylerin şerrinden beni koru! Her şeye hükmeden Sensin. Senin aleyhine hüküm verilemez. Senin velisi olduğun kimse zelil olmaz. Yüce olan Sensin!” [39]

Şüphesiz Allah Resûlü (a.s.m.) onlara yalnızca Kunut Duası’nı öğretmiyordu. Uygun zamanlarda iman ve ibadetten güzel ahlaka kadar her konuda bilgi veriyor, iyi insan olarak yetişmeleri için eğitiyordu. Hz. Hasan’ın şu sözleri bunu açıkça gösteriyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bana beş vakit namaz kılmamı, namaz bittikten sonra neler söylemem gerektiğini öğretti. Sonra bana şu tavsiyede bulundu:

– Şüphe duyduğun şeyleri bırak, şüphelenmediğin şeyleri yap! İyi bil ki doğruluk ve hayır kalbe huzur verir, yalan ise onu kuşkuya düşürür, rahatsız eder.” [40]

[36]

[37]

[35]

[34]

[33]

[40]

[38]

[39]

Sevgi Hâlesi

ŞÜPHEŞİZ RUHUN ve kalbin gıdası sevgidir. İnsan sevdikçe sevildikçe hayat bulur, yaşam sevincini içinde canlı tutar. Sevgiyi kaybettiği an yaşam sevincini de kaybeder. Hayattan ümidini keser. O an, kötülüklerin yağmur gibi yağmaya başladığı kopma noktasıdır. Bunun için Allah kullarını sık sık uyarak:

“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki o, çok bağışlayan ve çok esirgeyendir.” buyurur.^[41]

Çocuk kelimesi bile insanın yüzünü güldürür, kalbini rahatlatır. Bunun için torunlarının doğumu ile Efendimizin (a.s.m.) hayatına bambaşka bir renk ve tat gelmişti. Torunlarını çok sevdi. Onları gördüğü her yerde yüzünde âdeta güller açıldı. Hemen yanlarına gidip kucakladı, öpüp sevdi. Omzundan indirmede. Yalnızca sevmekle kalmadı ashabına ve bütün insanlığa onları sevmelerini söyleyerek, çevrelerinde sevgi hâlesi oluşturdu. Sevgisi o kadar çoktu ki, onlara dua ederken duygulanır, gözleri yaşla dolardı.^[42]

Efendimiz (a.s.m.), torununu sahabelerin dikkatini çekecek kadar çok seviyordu. Bir gün sahabeler ile sohbet ederken Hz. Hasan yanına geldi. Onu öperek kucağına aldı. Kucağında iken sevip okşamaya, öpüp koklamaya devam etti. Yanında bulunan Medineli Müslümanlardan biri onun bu hâlini hayretle izliyordu. Sonunda dayanamadı.

– Benim bir oğlum var. Büyüyüp koca adam oldu. Onu şimdiye kadar bir kez bile öpmedim, dedi. Efendimiz:

– Allah senin kalbinden merhameti çekip almışsa ben ne yapabilirim, buyurarak sahabenin çocuğunu sevip öpmemesini yadırgadı.^[43]

Ebu Hüreyre (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) yanımıza geldi. Hasan bir omzunda, Hüseyin diğer omzundaydı. Bir Hasan’ı öpüyor, bir Hüseyin’i. Yanımıza gelinceye kadar onları öpmeye devam etti. Onun torunlarını bu kadar sevmesi dikkatimizi çekti. İçimizden biri:

– Ya Resûlallah! Her hâlde onları çok seviyorsun? dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Evet! Onları seven beni sevmiş, onları kızdıran beni kızdırmış olur, buyurdu.^[44]

Abdullah b. Mes'ud (r.a.) ise şunları anlatır:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) mescitte namaz kılarken Hasan ile Hüseyin sırtına çıkmaya çalışıyordu. Onları gören sahabeler, çocukları Efendimizden uzaklaştırmak istediler. Namaz bitince sahabelere döndü:

– Onları rahat bırakın! Anam-babam onlara feda olsun! Beni seven şu ikisini de sevsin! buyurdu.^[45]

[41]

[45]

[42]

[44]

[43]

Kimi Daha Çok Seviyorsun?

İNSANLARIN sevdikleri ve değer verdikleri kişilere sordukları sorulardan biri “Kimi daha çok seviyorsun?” benzeri sorulardır. Sahabeler Efendimize zaman zaman bu ve benzer soruları sorar, onun çok sevdiği kişileri öğrenmeye çalışırlardı.

Bir gün sahabelerden biri Allah Resûlü’ne (a.s.m.):

- Ehl-i Beyt’inden en çok kimi seviyorsun? diye sordu. Efendimiz:
- Hasan ve Hüseyin’i buyurdu.

Allah Resûlü (a.s.m.) bu sevgisini yalnızca sözlü olarak söylemez her zaman açıkça gösterirdi. Hz. Fâtıma’nın kapısına gider:

– Yavrularımı bana çağır! der. Hasan ile Hüseyin gelince onları kucağına alır, öpüp koklardı.”^[46]

Bu sevgiye şahit olan sahabelerden Zeyd b. Erkam (r.a.) onlara ait bir anısını şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte oturuyordum. Biz konuşurken Hz. Fâtıma çocukları Hasan ve Hüseyin ile evinden çıktı. Efendimizin evine doğru gitmeye başladı. Onlardan hemen sonra Hz. Ali evden ayrılıp peşlerinden gitti. Bir süre onları seyreden Allah Resûlü (a.s.m.):

– Şunları seven beni sevmiş, onlara kin tutan bana kin tutmuş olur, buyurdu.”^[47]

[46]

[47]

Cennet Gençlerinin Efendileri

BİR İNSANA dünyada verilecek en güzel hediye hiç şüphesiz ona cennetlik olduğunu müjdelemektir. Bu müjde bir peygamber tarafından verildiğinde o hediyenin değeri kat kat artar. Efendimiz bu müjdeyi torunlarına bir kez değil defalarca vermiştir. Bunların en güzeli ise cennette onlarla birlikte olacağı müjdesiydi. Bir gün kızı Hz. Fâtıma'ya torunlarını göstererek:

– Ben, sen ve şu çocukların kıyamet günü cennette birlikte olacağız.^[48] Kıyamet günü bir araya geldiğimizde bizi sevenlerle buluşup birlikte yiyip içeceğiz.^[49]

Onları yalnızca Efendimiz değil, onlar için özel olarak yeryüzüne inen melekler de müjdeliyordu.

Ebu Huzeyfe (r.a.) anlatıyor:

“Annem sık sık Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ziyaretine gitmemi isterdi. İhmal etmemi hoş karşılamazdı. Mescid-i Nebevî'ye düzenli olarak gittiğim hâlde bir süre gidememiştım. Annem bu durumu fark edince bana:

– Ne zamandan beri Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ziyaretine gitmiyorsun? diye sordu. Ben:

– Şu kadar zamandan beri gidemedim, dedim. Annem bana kızıp söylendi. Kızgınlığı geçip sakinleşince:

– Bana müsaade et, gidip Allah Resûlü (a.s.m.) ile akşam namazını kılalım. Hem Efendimizden kendim ve senin için af dilemesini isterim, dedim. Annem:

– Olur git! dedi. Evden çıkıp doğruca Mescid-i Nebevî'ye gittim. Allah Resûlü (a.s.m.) akşam namazı sonrası yatsı vaktine kadar namaz kıldı. Bize dua etmesini söyleyemedim. Yatsı namazından sonra mescitten ayrıldı. Yolda tanımadığım biri yanına gitti. Onunla bir süre sessizce konuştu. Onlar ayrılınca Efendimizi takip ettim. Sesimi duydu. Karanlık olduğu için:

– Kimsin? diye sordu. Ben:

– Huzeyfe, dedim.

– Ne oldu? Bir şey mi diyecektin? diye sordu.

– Evet, Ya Resûlallah! deyip annemle aramda geçenleri anlattım.

– Allah senin de annenin de günahlarını bağışlasın! diye dua etti. Biraz önce gördüğüm konuşmada bir farklılık olduğunu hissettiğim için merak etmişim.

– Ya Resûlallah? Biraz önce ne oldu? Kiminle konuştun? diye sordum.

– Bizi gördün mü?

O ilk kez bu gece yeryüzüne inen melekti. Bana selam ve müjde vermek için Allah’tan izin istemiş, izin alınca yeryüzüne inmiş. Bana:

– Hasan ve Hüseyin cennetteki gençlerin efendisi, Fâtıma ise cennetteki kadınların hanım efendisi olacağını müjdeledi. [\[50\]](#)

Peygamber Efendimiz daha sonra bunu sahabelerine müjdeleyerek şöyle buyurur:

– Hasan ve Hüseyin cennetteki gençlerin efendisi olacak. Onları seven beni sevmiş, onları kızdıran beni kızdırmış olur. [\[51\]](#)

Bir başka zaman:

“Kim cennetteki gençlerin efendilerini görmek isterse Hasan ve Hüseyin’e baksın, buyurdu. [\[52\]](#)

[\[50\]](#)

[\[49\]](#)

[\[51\]](#)

[\[52\]](#)

[\[48\]](#)

En Sevgili'nin Reyhanları

EFENDİMİZ (a.s.m.) torunlarına karşı olan sevgisinin büyüklüğünü çeşitli sözlerle ifade buyurmuşlardır. Onun torunları için en fazla kullandığı sevgi sözcüklerinden biri reyhandı. Onun torunları için “reyhanlarım” buyurarak sevdiğine şahit olan Ebu Bükre (r.a.) şöyle der:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bize namaz kıldırırken o zamanlar henüz çok küçük yaşlarda olan Hz. Hasan gelir secdede iken sırtına ve omuzlarının üzerine çıkardı. O zaman Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Hasan'ın yere düşmemesi için başını secdeden çok yavaş bir şekilde kaldırırdı. Namaz bittiğinde:

– Ya Resûlallah! Şu çocuğa yaptığın hareketin benzerini şimdiye kadar bir başkasına yaptığını görmedik, dedik. Efendimiz:

– O benim dünyadaki reyhanımdır. Şu oğlum çok saygın biri olacak. Allah onun vasıtası ile iki Müslüman toplumu barıştıracak, buyurdu. [\[53\]](#)

[53]

Cennet Süsleri

ONLAR YALNIZCA Allah Resûlü'nün (a.s.m.) dünyada iken kokladığı reyhanları değil, cennetin de süsleriydiler.

Ukbe b. Amir (r.a.) anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) cennet ve cehennemi anlattığı bir gün şöyle buyurdu:

- Cennetlikler yerlerine yerleştikten sonra cennet Allah'a:
- Ya Rabb'i bana seni iki şey ile süsleyeceğim, buyurmuştun. Ne zaman süsleyeceksin? diye soracak Allah:
- Ben seni Hasan ve Hüseyin ile süslemedim mi? diye buyuracak. Bunun üzerine cennet tıpkı düğün ve şenliklerdeki olduğu gibi kendini Hz. Hasan ve Hüseyin için hazırlayacak.[\[54\]](#)

[54]

Havarilerim

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) “Ashabım yıldızlar gibidir. Onlardan hangisine uyarsanız doğru yolu bulursunuz.”^[55] gibi hadislerle sahabelerin hepsinin, örnek alınması gereken çok değerli insanlar olduğunu bildirmiştir. Ancak onlardan bazılarını bize özel olarak tanıtmıştır. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin bu sahabelerdendir. Onları cennetteki gençlerin efendisi olarak tanıtmış, onlar hakkında “Onlar benim dünyadaki reyhanlarımdır.” buyurmuştur.^[56]

Efendimiz bunlardan başka onların çok özel bir sıfatını daha bize bildirmektedir.

Hz. Ali anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) şöyle buyurdu:

Benden sonra peygamber gelmeyecek. Ancak benden önce her peygambere nakip havari, vezir verildiği gibi bana da verildi. Onlara yedi havari bana on dört havari verildi. Benim havarilerim: Ali, Hasan, Hüseyin, Cafer, Hamza, Ebu Bekir, Ömer, Musab b. Umeyr, Bilal, Selman, Mikdad, Ebu Zer, Ammar ve Abdullah b. Mes'ud'dur.”^[57]

[56]

[57]

[55]

En Sevgili'ye Benzeyen Kardeşler

HZ. HASAN ve Hz. Hüseyin'i özel kılan bir husus da onların Sevgili Peygamberimize çok benzemeleriydi. Bu benzerliği pek çok sahabe ifade etmişlerdir. Enes b. Malik (r.a.):

“Allah Resûlü'ne (a.s.m.) Ehl-i Beyt'ten en fazla benzeyen kişi Hz. Hasan'dı.” derken Hz. Ali bu benzerliği biraz daha net bir şekilde anlatır:

“Hasan, vücudunun saçlarından göbeğine kadar bölümünde insanlardan en fazla Allah Resûlü'ne (a.s.m.) benzeyen kişiydi. Hüseyin ise ayaklarından göbeğine kadar Efendimize en çok benzeyen kişiydi. Benzerliğini aralarında paylaşmışlardı.^[58]

Zübeyir b. Avvam'ın azatlı kölesi anlatıyor:

“Arkadaşlarla Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en çok benzeyen kişi hakkında konuşurken Abdullah b. Zübeyr (r.a.) yanımıza geldi. Bize:

– Size ailesinden ona en fazla benzeyen, onun en çok sevdiği kişiyi söyleyeyim mi? dedi. Biz:

– Evet lütfen söyle! dedik.

– Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan. Allah Resûlü (a.s.m.) secdede iken gidip sırtına çıkardı. O inmedikçe Allah Resûlü (a.s.m.) onu indirmezdi. Bir seferinde Allah Resûlü (a.s.m.) rükû yaparken onun dedesinin bacakları arasından geçtiğini gördüm. Bir taraftan girip diğer taraftan çıkıyordu.^[59]

Onlar En Sevgili'ye yalnızca bedenen değil, ahlak ve yaşantı olarak da benziyorlardı. Bunu annelerine bizzat Allah Resûlü (a.s.m.) müjdeledi.

Hz. Fâtıma anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) hastalanınca Hasan ile Hüseyin'i yanıma alarak ziyaretine gittim. Ziyaret sırasında bir ara çocukları göstererek:

– Ya Resûlallah! Bak oğulların da seni ziyarete geldiler. Onlara miras olarak bir şey bırakır mısın? dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Hasan'a heybetimi ve hilmimi, Hüseyin'e cesaret ve cömertliğimi bırakıyorum, buyurdu.^[60]

[60]

[58]

[59]

Karanlıkta Geçen Akşamlar

O GÜNLERDE güneş batınca etrafı yalnızca ay ışığı aydınlatırdı. Evde lamba yanması oldukça lükstü. Birkaç zenginin evinde yanan lambanın dışında kimsenin evinde ışık olmazdı. Zenginler yağ lambası yakarak evlerini aydınlatırlardı. Fakirler de Hz. Aişe'nin dediği gibi yağı bulduklarında yerlerdi. Fakirlerin evinde de ışık olması evde olağan dışı bir şeylerin olduğunu gösterirdi.

Bu gecelerden biri Hz. Fâtıma'nın evinde yaşandı. Hz. Fâtıma ile Hz. Aişe'nin evleri birbiri ile yan yanaydı. Aralarında yalnızca bir pencere vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) kızının durumunu öğrenmek istediğinde bazen bu pencereye gelir, hâl ve hatırını sorardı. Zaman zaman Hz. Aişe ile Hz. Fâtıma bu pencereden birbirleri ile sohbet ederlerdi.

Bir gün akşama doğru Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin rahatsızlandılar. Evin içi karanlık olduğu için Hz. Fâtıma çocukları ile ilgilenmekte zorluk çekiyordu. Hz. Ali yatsı namazını kılıp evine gelince ona:

– Çocuklar akşamleyin rahatsızlandılar. Biraz yağ bulsan da lambayı yaksak, dedi. Hz. Ali:

– Olur, diyerek hemen evden çıkıp çarşıya gitti. Bir miktar yağ alarak geri döndü. Hz. Fâtıma gelen yağ lambaya koyarak yaktı. Hz. Aişe geceleyin Hz. Fâtıma'nın lambasının yandığını görünce oldukça endişelendi. Acaba bir hastalık, bir sorun mu var, diye pencereye doğru gitti. İyice yaklaşıncı Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin seslerini duydu. Ne dedikleri anlaşılmıyordu. Gelen seslerden sadece çocukların hastalandığını anlayabildi. Belli ki çok önemli bir şeyleri yoktu. Böyle olsa Allah Resûlü'ne (a.s.m.) haber verirlerdi.

Sabah olunca Hz. Aişe hemen Hz. Fâtıma'nın kapısını vurarak çocukların durumunu sordu. Onlarla ilgilendi.^[61]

[61]

Babanın İşyerinde

HZ. ALİ işe çalışmaya giderken bazen çocuklarını da yanında götürürdü. Onlarla ilgilenerek annelerini dinlendirir, çocuklara hayatın diğer yüzünü gösterirdi.

Hiz. Fâtıma anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) bize gelmişti. Çocukları ortalarda göremeyince:

– Oğullarım nerede? diye sordu.

– Sabahleyin evde yiyecek hiçbir şeyimiz yoktu. Ali “Çocuklar açlıktan ağlayabilirler. Evde de bir şey yok. Ben onları alıp falan Yahudi’ye gideyim. Biraz çalışarak ondan çocukların karnını doyuracak bir şey alayım” dedi. Çocukları alıp Yahudi’nin yanına gitti, diye cevap verdim.

Allah Resûlü (a.s.m.) çocukların yerini öğrenince, onların yanına gitmek için evden çıktı. Biraz aradıktan sonra, onları bir kuyunun kenarında oynarlarken bulmuş. Çocukların ellerinde yedikleri hurmalarından kalan parça varmış. Allah Resûlü (a.s.m.) çocukların yanına varınca Ali’ye:

– Ey Ali! Sıcak bastırmadan çocukları eve götürsen olmaz mı? diye sormuş. Ali (r.a.) çalışarak kendi ve çocukların karınlarını doyurduğu için:

– Olur, ama sabahleyin evde yiyecek hiçbir şey yoktu. Biraz otursanız da, kuyudan su çekerek biraz hurma kazanıp Fâtıma’ya götürsem, diye rica etmiş. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Olur, buyurarak, çocuklarla birlikte bir kenarda oturup beklemiş. Ali her kovaya bir hurma karşılığında kuyudan su çekmeye devam etmiş. Bir miktar hurma biriktirince, hurmaları alıp eve getirdi. Evde beklemeyip hızlıca geri döndü. Biraz sonra Allah Resûlü (a.s.m.) çocuklardan birini, Ali (r.a.) diğerini alarak birlikte eve döndüler.”^[62]

[62]

Susuz Geçen Yaz

BİR SENE oldukça az yağmur yağmıştı. Ciddi bir kuraklık ve su sıkıntısı vardı. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin de bu kuraklıktan etkilendi, o yazı âdeta su özlemi ile geçirdiler.

Ebû Hüreyre (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile yürürken, Hasan ve Hüseyin’in ağlama sesini duyduk. O sırada çocuklar anneleri ile birlikteydiler. Allah Resûlü (a.s.m.) hızlıca yanımızdan ayrılıp kızının evine gitti. Ona:

- Çocuklarım niçin ağlıyor? diye sordu. Hz. Fâtıma:
- Susuzluktan, dedi.

O sırada şehirde su sıkıntısı vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) ashabına:

- Suyunuz var mı? diye sordu.

Kimseden ses çıkmadı. Çünkü hiçbirimizde su yoktu. İnsanlar su aramak için seferber oldu ancak bir yudum bile bulunamadı. Allah Resûlü (a.s.m.):

- Çocuklarımdan birini bana getirin, buyurdu.

Çocuk bir yeri acıyormuş gibi ağlıyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) getirilen çocuğu kucağına aldı, dilini çıkardı. Çocuk Efendimizin dilini emince sustu. Sonra:

- Diğerini bana getirin, buyurdu.

Onu da kucağına aldı. Dilini emzirerek aynı şekilde susturdu.”^[63]

[63]

Dört Muz

TORUNLARININ beslenmesine dikkat eden Peygamber Efendimiz bunun için özen gösterirdi.

Enes b. Mâlik (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ikindi namazını kıldıktan sonra hanımı Ümmü Habîbe’nin evine gitti. Biraz sonra beni yanına çağırdı.

– Ey Enes! Gidip dört tane muz al ve bana getir, buyurdu. Hemen çarşıya gittim. Dört muz alıp döndüm. Efendimizin yanına vardım. Bana:

– Bunları Fâtıma’nın evine götür. Birini Hasan’a, birini Hüseyin’e, ikisini de Fâtıma’ya ver, buyurdu. Hemen çıkıp Fâtıma’nın evine gittim. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) arzusunu yerine getirerek geri döndüm.”[\[64\]](#)

[64]

Suyu Kim İçsin?

EFENDİMİZ TORUNLARINI ziyarete gittiğinde kimi zaman geceyi yanlarında geçirir, onları doyasıya severdi.

Hz. Ali (r.a.) anlatır:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) bize geldi. Geceyi bizde geçirdi. Gece bir ara uyanmış. O sırada ben de çocuklar da uyuyormuşuz. Hasan uyanıp su istemiş. Allah Resûlü (a.s.m.) hemen kalkmış, koyunumuzun yanına gitmiş, Hasan için bir miktar süt sağlamış. O sırada uyanıp sütü gören Hüseyin, dedesinin yanına koşarak sütü Hasan’dan önce içmek istemiş. İkisi de

– Ben içeyim, ben içeyim! diyerek çekişmişmişler. Allah Resûlü (a.s.m.) Hüseyin’e:

– Önce kardeşin içsin, sonra sen iç! buyurarak çekişmeyi durdurmuş. Sütü önce Hasan sonra Hüseyin’e içirmiş.

Çocuklar çekişince Fâtıma uyanıp olanları izlemiş. Allah Resûlü’ne (a.s.m.):

– Herhâlde Hasan’ı daha fazla seviyorsun? diye sormuş. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Hayır. Yalnızca Hasan daha önce istediği için önce ona içirdim, buyurarak niçin bu şekilde davrandığını bildirmiş. Sonra ona şu müjdeyi vermiş:

– Sen, bu iki çocuk ve şurada yatan kişi, kıyamet günü hep birlikte olacağız.”^[65]

[65]

En Sevgili ile Oynanan Oyunlar

ÇOCUKLARA SEVGİ göstermenin en güzel yollarından biri onların dili ile konuşmaktır. Bir başka ifade ile Efendimizin buyurduğu gibi çocuklaşmaktır. Çocukların dili oyundur. Onların gönlüne girmenin yolu bu dünyaya girip onlarla oyun oynamaktır. Her yönden toplumu iyiye ve güzele doğru dönüştüren Allah Resûlü (a.s.m.) torunları ve diğer çocuklarla oynayarak insanlığa örnek olmuştur. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile gördüğü her yerde, evde, sokakta ve mescitte oynar, onların dünyasına girerek gönüllerini kazanırdı. O günlerde büyükler, çocukları severek oynamadığı için diğer sahabeler gibi Ebu Hüreyre (r.a.) de Efendimizin çocukları bu şekilde sevmesini şaşkınlık içinde izlemişti. Bu şaşkınlığı yıllar sonra olayı anlatırken hâlâ üzerindeydi. Ebu Hüreyre (r.a.) anlatıyor:

“Şimdi anlatacağım olayı şu iki gözüm gördü, kulaklarım duydu. Allah Resûlü (a.s.m.) torunu Hz. Hasan’ın elinden tutmuş gidiyordu. Yürürken bir ara Allah Resûlü (a.s.m.):

– Kucağıma gel göz aydınlığım, buyurdu. Öyle deyince çocuk ayağını dedesinin ayağının üzerine koydu. Allah Resûlü (a.s.m.) onu ayağı ile yukarı kaldırarak sırtına aldı. Sonra:

Ağzını aç! buyurdu. Torunu ağzını açınca onu öptü:

– Allah’ım! Ben onu seviyorum Sen de sev! buyurdu. [\[66\]](#)

[66]

Yarış

PEYGAMBER EFENDİMİZ ile oynama şerefine nail olanlardan biri olan Hz. Abbas'ın küçük oğlu Temim'di. Temim (r.a) o günleri şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bizi aynı sıraya dizer, sonra karşımıza geçer ve:

– Bana kim önce gelirse ona şunu sunu vereceğim, buyururdu. Peygamber Efendimizin sözlerini duyunca hep birlikte ona doğru koşmaya başladık. Allah Resûlü (a.s.m.) yanına varanı kucağına alır, öpüp sever, sonra vaat ettiği şeyi verirdi.^[67]

Yala b. Mürre bu yarışlardan birini şöyle anlatır:

“Sevgili Peygamberimiz sık sık Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'i yarış yaptırırdı. Onları yan yana koyar, sonra karşılına geçerek kollarını açar, kendisine doğru koşmalarını söylerdi. Heyecanlı bir yarış başlar torunlar dedelerine ulaşmak için var güçleri ile koşarlardı. İlk geleni tutup omuzlarına kaldırır galip ilan ederdi. Sonra iki torununu da kucaklayıp bağrına basar, öpüp koklar:

– Allah'ım! Ben ikisini de çok seviyorum, Sen de onları sev! diye dua ederdi. Çocuk ve torun sevgisini ifade için ashabına döner:

– Ey insanlar! Çocuk kişiyi cimri, korkak ve cahil yapar buyururdu.^[68]

[67]

[68]

Güreş

PEYGAMBER EFENDİMİZ torunları Hz Hasan ile Hz. Hüseyin'i güreş tutturur. Onları gayrete getirmek için

– Haydi, göreyim seni ey Hasan! diye tezahürat yapardı. Bir keresinde onları tatlı bir tebessümle seyreden Hz. Fâtıma babasının taraf tutmasına anlam veremedi. Şaşkınlık içinde:

– Babacığım! Niçin yalnızca “Göreyim seni Hasan!” diyor, Hüseyin'i de desteklemiyorsun? diye merakla sorardı. Efendimiz:

– Çünkü Cebrail (a.s.) “Ey Hüseyin!” diyerek onu destekliyor, buyururdu. [\[69\]](#)

Bazen Peygamber Efendimiz bacaklarını iki yana doğru açar, torunları bacaklarının bir tarafından girip diğer tarafından çıkarak oynardı.

[69]

Dil Çıkarma

PEYGAMBER EFENDİMİZ çocukların ilgisini çekmek için zaman zaman onlara dilini çıkarırdı. Bu anlara şahit olan Ebu Hüreyre (r.a.) şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) kimi zaman torunlarına dilini çıkarırdı. Dilinin kırmızılığı çocukların ilgisini çeker, ona doğru koşarlardı. Bir seferinde yine böyle yapınca yanında bulunan Uyeyne b. Bedir, Efendimizin bu davranışını garipsedi:

– Vallahi benim de çocuğum var. Şimdiye kadar yüzünü hiç öpmedim, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Merhamet etmeyene merhamet olunmaz! buyurarak, yaptığıının ne kadar yanlış olduğunu bildirdi.”[\[70\]](#)

[70]

Güzel Biniciler

PEYGAMBER EFENDİMİZİN torunları ile oyununa şahit olan Cabir b. Abdullah (r.a.) bu anı şöyle anlatır:

“Bir gün Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına gittim. İçeri girdiğimde Efendimiz Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’i sırtına almış elleri ve dizleri yerde öylece gezdiriyordu. Onları bu hâlde görünce çocuklarla:

– Deveniz ne güzel! diye şakalaştım. Efendimiz:

– Onlar da çok güzel binici, buyurdu. [\[71\]](#)

[71]

Elbisenin Altında Ne Var?

PEYGAMBER EFENDİMİZ torunlarına gittiği gibi, onlar da dedelerinin evine gider, onunla unutamayacakları güzel anlar yaşarlardı.

Peygamber Efendimizin oğlu gibi sevdiği gençlerden Üsâme b. Zeyd (r.a.) anlatıyor:

“Bir akşam karanlığında bir iş için Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına gittim. Kapıyı vurdum. Kapıyı Efendimiz açtı. Elbisesi dikkatimi çekti.

Şişkinceydi. Altında ne olduğunu bilmediğim bir şey vardı. Merak ettim. İşim bitip gideceğim zaman:

– Elbisenizin altındaki şeyin ne olduğunu sorabilir miyim? dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) elbiseyi kaldırınca Hasan ve Hüseyin’i gördüm. Efendimizin bacaklarına sarılmış öylece duruyorlardı.

Efendimiz onları göstererek:

– Bunlar benim çocuklarım ve çocuklarımla çocukları. Allah’ım! Ben onları seviyorum Sen de sev! Onları sevenleri de sev! buyurdu.

[\[72\]](#)

[72]

Hz. Hasan ve Hüseyin'in Sevdiği Oyun

HZ. HASAN ve Hüseyin onların zamanında özellikle Mekkeli çocuklar arasında çok yaygın olan “müdahi” isimli oyunu oynamayı çok severdi. Bir çukur kazar, topladıkları düzgün taşları belli bir mesafeden bu çukurun içine atmaya çalışırlardı. Taşı çukura giren kişi galip diğeri mağlup sayılırdı.

Süleyman b. Şedid anlatıyor:

“Küçükken sık sık Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile “müdahi” oynardım. Hz. Hasan'ın taşı çukura girerde oyunu kazanırsa:

– Allah Resûlü'nden (a.s.m.) bir parçayı taşıma lütfuna erdin, derdi.

Ben kazandığım zaman:

– Allah Resûlü'nden (a.s.m.) bir parçanın sırtında taşındığından dolayı Allah'a şükretmiyor musun? derdi.”^[73]

[73]

Çocuk ve Cami

PEYGAMBER EFENDİMİZİN çocuklara karşı gösterdiği anlayışı, bu tür şeylere alışık olmayan sahabeler ilk zamanlar yadırgayıp hatta çocuklara müdahale etmek istediler. Ancak Allah Resûlü (a.s.m.) onlara izin vermedi.

Abdullah b. Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) namaz kılıyordu. Secdeye varınca yanında bulunan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin sıçrayıp sırtına çıktılar. Mescitte bulunan sahabeler çocuklara müdahale etmek isteyince Allah Resûlü (a.s.m.) onlara çocuklara karışmamalarını işaret etti. Namaz bittikten sonra torunlarını kucağına alarak oturdu. Sonra ashabına döndü:

– Beni seven bunları da sevsin! buyurdu.^[74]

Mescid-i Nebevî Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in sürekli gidip dedeleri ile görüştükleri yerd. Burada Efendimiz ile pek çok anıları oldu. Onlardan birini Ebu Hüreyre (r.a.) şöyle anlatır:

“Bir akşam Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte namaz kılıyorduk. Hasan ile Hüseyin de camideydi. Allah Resûlü secdeye varınca sıçrayıp sırtına çıktılar. Efendimiz secdeden kalkarken çocukların düşmemesi için onları tuttu. İncinmemeleri için oldukça yumuşak bir şekilde sırtından alıp birini bir tarafa diğerini diğer tarafa yere koydu. Namaza devam ettik. Secdeye vardığımızda çocuklar tekrar Efendimizin sırtına çıktılar. O secdeden kalkarken onları yine tutup incitmeden yere koydu. Bu durum namaz bitene kadar devam etti. Namaz bitince Allah Resûlü (a.s.m.) çocukları kucağına alıp dizine oturttu. Çocukların Efendimizi daha fazla rahatsız etmemesi için kalkıp yanlarına gittim.

– Ya Resûlallah! İsterseniz onları bana verin! Eve götüreyim, dedim.

– Hayır, kalsınlar, buyurdu. Bir süre sonra şimşek çakmaya çaktı. O zaman çocuklara dönen Efendimiz (a.s.m.):

– Haydi, annenize gidin! dedi. Efendimizin sözü üzerine kalkıp yürümeye başladılar. Çakan şimşeklerin ışığında evlerine vardılar.^[75]

Bir başka anıyı ise Zeyd b. Erkam (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) Cuma hutbesini okurken Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin camiye geldiler. Üzerlerinde kırmızı gömlek vardı. Bazen yürüyor, bazen ayakları kayıp düşüyor, sonra kalkıp tekrar yürümeye devam ediyorlardı. Allah Resûlü (a.s.m.) onların bu hâlini görünce dayanamadı. Çocukları almak için minberden indi. Durumu anlayan sahabeler hızla yerlerinden kalkıp çocukları Efendimizin yanına götürdüler. Allah Resûlü (a.s.m.) birini bir kucağına diğerini diğer kucağına alarak minbere çıktı.

– Allah elbette doğru sözlüdür, buyurdu. Sonra: “Mallarınız ve çocuklarınız sizin için birer imtihan vesilesidir.”^[76] ayetini okudu. Ayet bitince:

– Çocuklara baktım, yürürken sürekli düşüyorlar. Sabredemedim, sözümü kestim, minberden inerek onları kucağıma aldım, buyurdu.

^[77]

[77]

[75]

[76]

[74]

Hz. Hasan ve Hüseyin Kayboluyor

ARTIK BÜYÜMEYE başlamışlar, yedi-sekiz yaşlarına gelmişlerdi. Oyuna daldıklarında bazen mahallelerinden ayrılıp uzaklara gidiyorlardı. Bir keresinde yine böyle evlerinden uzaklaşınca kayboldular. Dedeleri yetişmese belki de kardeşleri Muhsin gibi öleceklerdi. Dedeleri onların kaybolduğunu öğrenince çok üzüldü. Hemen yerinden kalktı. Tüm ashabını onları aramak için seferber etti.

Selman-ı Fârisî (r.a.) anlatıyor:

“Bir öğlen vakti Allah Resûlü’nün (a.s.m.) etrafına toplanmış oturuyorduk. O sırada Ümmü Eymen telaş içinde yanımıza geldi.

– Ya Resûlallah! Hasan ile Hüseyin kaybolmuş! dedi. Efendimiz hemen yerinden fırladı. Bize:

– Kalkıp çocuklarımı arayın! buyurdu. Her bir sahabeyi bir tarafa gönderdi. Ben arama sırasında Allah Resûlü’nden (a.s.m.) ayrılmadım. Sürekli onu takip ettim. Araya araya Medine dışında bir dağın eteğine kadar gittik. Çocukları orada bulduk. Ama tam karşılarında kuyruğunun üzerine dikilmiş bir yılan vardı. Dilini çıkarmış, sıs sıs diye ses çıkarıp çocuklara saldırmaya hazırlanıyordu.

Hasan ve Hüseyin korkudan birbirlerine sarılmış öylece duruyorlardı. Allah Resûlü onları bu hâlde görünce hızla koşup yerden birkaç taş aldı. Yılana atmaya başladı. Yılan bizi fark edince kuyruğunu indirip hızla oradan uzaklaştı. Allah Resûlü çocukların yanına koştu. Onları hemen kucağına alıp bağrına bastı. Başlarını okşadı, öperek sakinleştirmeye çalıştı. Bir taraftan da:

– Anam-babam size feda olsun! Sizi bulduğum için Allah’a sonsuz hamd ederim! diye Rabb’ine şükreliyordu.

Çocuklar sakinleşince birini sağ, diğerini sol omzuna aldı. Onları bu hâlde görünce çok sevindim. Sevincimi dışa vurarak çocuklara:

– Müjdelersun! Bineğiniz ne kadar güzel! dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Binicileri de çok güzel! buyurdu.^[78]

[78]

Özlem Anları

ÇOK MUTLU olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, dedeleri cihat için sefere gittiğinde o dönünceye kadar hüzünlenir, mahzun olurlardı. Onu özler, gözleri yollarda kalırdı. Sürekli annelerinin yanına gider:

– Allah Resûlü (a.s.m.) ne zaman gelecek diye sorarlardı.

Allah Resûlü (a.s.m.) bir sefere gittiğinde ya da seferden dönerken gençler ve çocuklardan bir veya birkaçını devesine bindirir, yol boyunca onlarla sohbet ederdi. Dedelerini özlemle bekleyen Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin bu anı çok seviyordu. Hem dedelerine kavuşuyor hem devesine binerek onunla birlikte Medine sokaklarında geziyorlardı.

Abdullah b. Cafer (r.a.) anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) seferden dönünce akrabalarının çocukları sevinçle yanına koşar onu karşılardı. Bir keresinde onu görünce koşup arkadaşlarımdan önce yanına gittim. Beni devesine bindirdi.

Benden hemen sonra Hz. Fâtıma’nın oğulları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin geldiler. Allah Resûlü (a.s.m.) onları da devesine bindirdi. Birini arkasına birini önüne aldı. Hep birlikte devenin üzerinde Medine’ye girdik. [\[79\]](#)

Çocukları çok seven Peygamber Efendimiz, torunları olmadığı zaman kendini karşılamaya gelen çocuk sahabeleri devesine bindirirdi.

Abdullah b. Cafer (r.a.) bir başka hatırasını ise şöyle anlatır:

“Hz. Abbas’ın oğulları Kussem ve Ubeydullah ile birlikte oyun oynuyorduk. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) bir seferden dönüyordu. Onu görünce oyunu bırakıp hemen yanına koştuk. Allah Resûlü yanındakilerden birine beni göstererek:

– Şunu bana doğru kaldırın! buyurdu. Beni bineğinin ön tarafına oturturdu. Sonra Kussem için:

– Şu çocuğu da bana uzatın! buyurdu. Sahabe Kussem’i kaldırınca onu tergisine aldı. Ubeydullah’ı da yanına almak istedi ama amcası Hz. Abbas’ın Ubeydullah’ı çok sevdiğini biliyordu. Amcasına olan sevgi ve saygısından dolayı onu devesine bindirmeyip babasına

bıraktı. Allah Resûlü (a.s.m.) beni devesine bindirdikten sonra üç kere başımı okşadı. Her okşayıŖta:

– Allah'ım! Cafer'in yerine çocukları için hayırlı bir (baba) nasip et! diye dua etti.[\[80\]](#)

[79]

[80]

Bayram Sevinçleri

HZ. HASAN'IN Peygamber Efendimiz ile geçirdiği en güzel zamanlardan biri bayram sabahlarıydı. Bayram yaklaştığında heyecanlanır, günlerin hızlanmasını bir an önce bayram olmasını arzu ederdi. Çünkü bayram sabahları sevgili dedesi kendisini, babası Hz. Ali kardeşi Hz. Hüseyin'i, kardeşi gibi çok sevdiği Fadl ve Abdullah b. Abbas'ı Üsâme, kardeşi Eymen ve babaları Zeyd yanına alır, birlikte bayram yerine giderdi. Namaz kılınacak yere gidinceye kadar yol boyunca hep birlikte yüksek sesle tekbir getirirlerdi. [81]

Kadın erkek bütün sahabeler akın akın bayram namazı kılınacak yere gelir, büyük bir kalabalık olurdu. Sevgili dedesi namaz kıldırır, hutbe okuyarak sahabelere konuşma yapardı.

Kurban bayramları bir başka olurdu. Bayram gelince birbirinden güzel koçlar alınırdı.

Kardeşi Hüseyin ile koçların yanına gider onları severdi. Zamanı gelince babası ve sevgili dedesi koçları alır, Allah rızası için onları kurban ederdi. Koçun kurban edilişini seyrederken Allah yolunda can verme bilincini kazanırdı.

[81]

Biat

TORUNLARINA ÇOK değer veren Peygamber Efendimiz daha o günlerde küçücük bir çocuk olmalarına rağmen onlara ve arkadaşlarının kendisine biat etmeleri için izin verdi.

Hız. Hüseyin bu özel anı yıllar sonra torunlarına anlattı. Onlardan biri bu anıyı bizimle paylaşarak şöyle anlatır:

“Birkaç arkadaş Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına giderek biat ettik. Ben, Hasan, Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Cafer biat ederken, henüz küçük çocuktuk. Daha hiçbirimizin tüyü bitmemişti, bulûğa da ermemiştik.”^[82]

[82]

Cennetine Gelmek İstiyoruz

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) artık ömrünün sonlarına geldiğini biliyordu. O günlerin birinde hanımı Ümmü Seleme ile otururken kızı ve torunlarını yanına çağırarak onlar için dua etti.

Hız. Ümmü Seleme ise şöyle anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile otururken birine:

– Fâtıma’ya git, eşi ve çocukları ile bana gelmelerini söyle, buyurdu. Gönderdiği kişi gittikten bir süre sonra kapı çalındı. Efendimizin hizmetine bakan kişi kapıyı açıp hemen geri döndü:

– Hız. Ali ve Hız. Fâtıma çocukları ile gelmişler, dedi. Çocuklarının gelişine çok sevinen Efendimiz (a.s.m.) onlarla özel olarak ilgilenmek istedi. Bana döndü.

– Haydi, kalkıp biraz kenara geç! Beni ailemle baş başa bırak! buyurdu. Kalktım biraz öteye geçtim. Hız. Fâtıma ve Hız. Ali biraz sonra çocukları ile birlikte içeri girdiler. Çocukları henüz çok küçüktü. Allah Resûlü (a.s.m.) onları kucağına alıp sevdi. Öpüp okşadı. Sonra bir elini Hız. Ali’nin omzuna diğer elini Hız. Fâtıma’nın omzuna attı. Önce kızını sonra Hız. Ali’yi öptü. Daha sonra üzerlerine siyah bir örtü örttü:

– Allah’ım! Bunlar Muhammed ailesidir. Salât ve bereketini onlar üzerine kıl! Şüphesiz Sen hamid ve mecidsin. Allah’ım! Ben ve ailem Sana, cennetine gelmek istiyoruz. Ateşe değil! diye dua etti. Ben:

– Ben de sizinle gelmek isterim ya Resûlallah! dedim. Efendimiz:

– Sen de! buyurarak, duasına beni de kattı.”^[83]

[83]

Efendimizin (a.s.m.) Son Anları

HZ. HASAN sekiz yaşlarında iken Allah Resûlü (a.s.m.) hastalandı. Hastalığı her geçen gün şiddetlenerek artıyordu. Dedesinin hastalığı tüm sahabeler gibi onu da çok üzdü. Annesi ile birlikte dedesini ziyarete gittiğinde onun hastalığın şiddetinden sürekli bayıldığını görüyordu. Gördüğü tablo onu sarsıyor, derinden etkiliyordu. Bu ziyaretlerden birini annesi Hz. Fâtıma şöyle anlatıyor.

“Allah Resûlü’nün (a.s.m.) vefatla sonuçlanan hastalığı sırasında bir gün Hasan ile Hüseyin’i yanıma alarak ziyarete gittim. Hâl hatırını sordum. Ziyaret sırasında bir ara çocukları göstererek:

– Ya Resûlallah! Bak oğulların da seni ziyarete geldiler. Onlar senin çocukların! Onlara miras olarak bir şey bırakır mısın? dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Hasan’a heybetimi ve hilmimi, Hüseyin’e cesaret ve cömertliğimi bırakıyorum, buyurdu.^[84]

Hastalığı sırasında babasını sık sık ziyaret eden Hz. Fâtıma, hastalığı fazlalaştığı günlerde oğulları Hasan ve Hüseyin’i de yanına alarak ziyarete gitmişti. Efendimizin durumunu görünce yüreği parçalandı. Dayanamayıp göğsüne kapanarak ağlamaya başladı. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Yeter artık ağlama ey Fâtıma, buyurarak onu sakinleştirmeye çalıştı. Hz. Fâtıma, babasını üzmemek için kendini tutmaya çalıştı. Ancak kalbine söz geçiremedi. Gözyaşları bir türlü dinmiyordu. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin annelerinin ağladığını görünce çok üzüldüler. Belli ki dedeleri çok hastaydı. Hz. Fâtıma orada daha fazla duramadı. Efendimizi üzmemek için çocuklarını alarak eve döndü. O eve dönünce, hüznülenen Allah Resûlü (a.s.m.) gözleri yaşlı kızının ardı sıra üç kere:

– **Allah’ım! Ehl-i Beyt’im! Ben onları bütün müminlere, tek tek emanet ediyorum,** buyurdu.^[85]

Peygamber Efendimiz artık son anlarını yaşıyordu. Annesi ile birlikte Efendimizi ziyaret eden Hz. Hasan onun son anlarında yanında bulundu. Efendimizin bu sırada şöyle buyurduğunu duydu:

“Şüphesiz ki toprak, peygamberlerin cesedine musallat olamaz. Ancak yine de beni kabrime koymadan önce kabre elbise serin.”^[86]

Dedesinin ölmekten bahsetmesi Hz. Hasan'ı çok duygulandırdı. Sevgili dedesinden ayrılacak, onu bir daha ancak rüyada görebilecek olmak dayanılamayacak kadar büyük bir acıydı. Tüm sahabeler gibi bu acıyı Hz. Hasan da yaşadı. Gözyaşları günlerce sel olup aktı.

[85]

[86]

[84]

Peygamber Efendimizden (a.s.m.) Sonra

HAYAT NE onun ne de diğer sahabeler için En Sevgili ile oldukları gibi değildi. Sanki güneş parlaklığını kaybetmiş, ay gecelerini eskisi kadar güzel aydınlatmıyordu. Bundan sonra gözyaşları hiç dinmeyecek En Sevgili'yi hatırlatan en küçük işaretle yanaklarından aşağı süzülecekti. Güldükleri zamanlar bile kalpleri hep mahzun olacaktı.

Ebu Müleyke (r.a.) anlatıyor:

“Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatından birkaç gün sonraydı. İkinci namazından sonra Hz. Ebu Bekir ile birlikte Mescid-i Nebevî'den çıkıp yürümeye başladık. Hz. Ali, Hz. Ebu Bekir'in hemen yanında yürüyordu. Biraz sonra Hz. Hasan'a rastladık. Çocuklarla birlikte oyun oynuyordu. Hz. Ebu Bekir hemen yanına gitti. Onu severek kucakladı. Bağına bastı şefkatle sarıldı sonra omzuna aldı.

– Anam babam sana feda olsun! dedi. Sonra yanındakilere döndü:
– İnsanlar içinde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en fazla Ali'nin oğlu Hasan benziyor, dedi. O bunları söylerken Hz. Ali oğlunun Sevgili Peygamberimize benzemesine sevindiği için gülüyordu.^[87]

[87]

Öksüz Kalıyor

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (a.s.m.) vefatından henüz altı ay geçmişti. Onu bir türlü unutamıyor, kalbindeki hüzün asla geçmiyordu. O dedesinin yokluğu ile baş etmeye çalışırken annesi hastalandı. Bir türlü iyileşmiyor, hastalığı her geçen gün biraz daha fazlalaşıyordu. Dört kardeş annelerinin başına toplanıyor, dua ederek gözyaşı döküyorlardı. Amcaları, teyzeleri ve candan öte sevdikleri dedelerini Allah'a yolcu ettikleri için ölümün, ayrılığın, yetim ve öksüz kalmanın ne demek olduğunu çok iyi biliyorlardı.

Hız. Fâtıma'nın hastalığı arttıkça çocukların boynu bükölüyordu. Sokağa çıkıp oynamayı hatta gülmeyi bile unuttular. Annelerinden ayrılmanın üzüntü ve korkusu kalplerini esir almıştı âdeta.

Endişe ve hüzün içinde sessizce gözyaşı döküyorlardı. Anneleri de benzer kaygı ve endişeler yaşıyordu. Hız. Ali ile konuşuyor, ona çocuklara gözü gibi bakmasını tavsiye ediyordu. Vefat edeceğini anlayınca Hız. Ali'yi yanına çağırdı. Ona:

– Ben ölürsem Zeynep ablamın kızı Ümâme ile evlen! diye sıkı sıkıya vasiyet etti. Bundan sonra da çok yaşamadı. Sevgili babasına bir an önce kavuşmak için sevdiklerinin gözyaşları arasında ebedi yolculuğuna çıktı.

Hız. Hasan ve kardeşlerinin acısı, kelimelere sığmayacak kadar büyüktü. Gözyaşları bile kalplerindeki acıyı dindirmeye yetmiyordu. Nineleri Ümmü Seleme annelerini yıkayıp kefenledi. Hız. Ali eşinin:

– Beni geceleyin kabre koy! tavsiyesine uyarak onu gece defnetti. Hız. Hasan ve kardeşlerinin gözyaşları sel olmuş akıyordu. Aradan günler, aylar geçtiğinde bile acıları dinmedi. Onu hatırladıkları zaman kendilerini tutamayıp ağlıyorlardı.

Babaları bir süre sonra annelerinin vasiyetini yerine getirerek Ümâme (r.anha) ile evlendi. Onlara çok iyi davranan Hız. Ümâme, annelerinin acısını biraz olsun unutturmak için etraflarında âdeta pervane oldu.^[88]

[88]

Sahabenin Sevgilileri

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (a.s.m.) vefatından sonra sahabeler sevgilerini Ehl-i Beyt'e yönelttiler. Hz. Fâtıma vefat edince bu sevgi Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin üzerinde yoğunlaştı. Hz. Ömer bu sevgisini söz ve hareketleri ile ifade eder, onlara özel bir önem verirdi.

Ebu Cafer (r.a.) anlatıyor:

“Büyük fetihler birbirini takip edince İslam Devletinin hazinesi oldukça doldu. Bu varlığı insanlara yansıtmak isteyen Hz. Ömer halka maaş bağlamaya karar verdi. Kime ne kadar maaş bağlanacağını görüşmek için şura heyetini yani meclisi topladı. Onlara fikirlerini sordu. Abdurrahman b. Avf (r.a.) söz aldı:

– Maaş bağlamaya kendinden başla dedi. Peygamber aşığı Hz. Ömer:

– Hayır, vallahi bunu yaparken öncelikle Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yakınlığı ölçü alacağım. Onun ailesine yakınlık derecesine göre maaş vereceğim, sonra akrabalarına öncelik tanıyacağım. Dediği gibi yaptı. Hz. Abbas, Hz. Ali gibi Efendimizin (a.s.m.) yakın akrabalarına öncelik tanıdı. Belli ölçüler koyarak bütün kabile mensuplarına maaş bağladı. Bir kabiledeki insana maaş bağlarken ayrıca onun İslam davet ve mücadelesine verdiği desteği esas aldı. Önceliği Bedir Savaşı'na katılan Haşimoğulları'na verdi. Sonra Bedir'e katılan Ümeyyeoğulları, sonra Bedir Savaşı'na katılan diğer kabile mensuplarına Efendimize yakınlıklarına göre maaşa bağlandı. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Bedir Savaşı'na katılmadığı hâlde, Efendimizin torunları olduğu için onlara babaları Hz. Ali'ye bağladığı maaş kadar yani 5000 dirhem maaş bağladı.”^[89]

Hz. Ömer fetihlerden dolayı gelen ganimetlerden halka dağıtırken de Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e özel davranırdı. Hicretin 6. yılında Hz. Hasan 14 yaşında iken Medain şehri fethedildi. Buradan alınan ganimetler Medine'ye gönderildi. Hz. Ömer bu ganimetlerden oğlu Abdullah b. Ömer'e 500 dirhem verirken Hz. Hasan ve Hüseyin'e biner dirhem verdi.^[90]

[89]

Yemenden Gelen Hediyeler

HZ. ÖMER DÖNEMİNDE Medine'ye Yemen'den büyük bir hediye geldi. Gelen Yemen kumaşıydı. Hz. Ömer bu kumaşları halka dağıttı. Onlarla kendilerine elbise diken halk çok sevindi. Bu sevinçlerini göstererek Hz. Ömer'e dua etmeleri onu oldukça memnun etti. Bir gün Minber ile Ravza-ı Mutahhara arasında oturuyordu. Yeni elbiseler ile yanından geçen halk ona selam veriyor, elbiseler için dua ediyorlardı. Tam o sırada Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin evlerinden çıkarak ona doğru yürümeye başladılar. Hz. Ömer onları görünce üzüntüden perişan oldu. Halk yeni elbiseler giymişken onların üzerinde eski elbiseler olmasına çok kızdı. Hemen yerinden fırladı. Yaptığı bu iyilikten dolayı kendini kutlayanlara:

– Vallahi şu an sizi giydirdiğim için sevinemiyorum, dedi. Sahabeler:

– Niçin sevinmiyorsun? Halkını giydirmekle çok hayırlı bir iş yaptın, dediler. Hz. Ömer Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i gösterdi.

– Şu iki gençten dolayı sevinmiyorum. Küçük büyük herkes yeni elbiselerini giyinmiş dolaşırken onların üzerinde bu elbiseleri göremiyorum, dedi. Hemen Yemen'deki valisine bir mektup yazıp Hasan ve Hüseyin için çok acele birer elbise göndermesini istedi.

Mektup yerine ulaşınca vali emri yerine getirerek Efendimizin (a.s.m.) torunlarına elbise gönderdi.^[91]

Hz. Ömer'in Ehl-i Beyt sevgisi ailesine de geçmişti. Onlar da Ehl-i Beyt'i çok sever onlara son derece hürmet ederlerdi. Hz. Ömer'in oğlu Asım'ın bir gün bir arazi konusunda Hz. Hasan ile arasında bir anlaşmazlık oldu. Hz. Hasan:

– Bana zaman ver, sana delil getirdiğimde oranın bana ait olduğunu anlayacaksın, dedi. Asım (r.a.):

– Buna gerek yok, arazi senin olsun, diyerek araziyi Hz. Hasan'a hediye etti.^[92]

[91]

[92]

Bunların Kim Olduğunu Biliyor musun?

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (a.s.m.) ashabı Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e son derece saygı gösterirdi. Dostluk ve arkadaşlıkları, yaşlarının büyük olması saygılarını asla azaltmazdı. Onlara saygıda kusur etmeyenlerden biri, Efendimizin amcasının oğlu, "Tercümanü'l-Kur'ân" olan Abdullah b. Abbas'tı. O Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile çok yakın dost ve arkadaşı.

Ziyad'ın babası Müdrik anlatıyor.

"Arkadaşlarla birlikte Abdullah b. Abbas'ın bağında oturuyorduk. Abdullah b. Abbas, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile birlikte yanımıza geldi. Onlara bağı gezdirip gösterdi. Sonra bağın yanından akan akarsuyun kenarına gidip oturdular. Hz. Hasan bana:

- Yanınızda yemek var mı? diye sordu.
- Evet, biraz önce ekmek pişirmiştik, dedim.
- Onu buraya getirir misin? dedi.
- Tabi diyerek gittim, ekmek, biraz tuz ve biraz da sebze götürdüm.

Götürdüklerimden biraz yedikten sonra bana:

– Ey Müdrik! Ne kadar lezzetli olmuş, dedi. Sonra evinden birbirinden lezziz oldukça fazla yiyecek getirtti. Bana:

– Ey Müdrik! Bostanda çalışan işçilerin tamamını buraya çağır, dedi. Hemen gidip arkadaşlarımı çağırdım. Gelip sofraya oturdular. İşçiler yemek yemeğe başladıkları hâlde Hz. Hasan'ın yemiyordu. Ona:

- Siz de buyursanıza! dedim.
- Bu şekilde sizi seyretmek yemek yemekten daha çok hoşuma gidiyor, dedi.

Yemekten sonra kalkıp abdest aldılar. Gidecekleri zaman Abdullah b. Abbas hızlıca gidip Hz. Hasan'ın bineğini aldı. Yularından tutarak yanına getirdi. Sonra Hz. Hüseyin'in bineğini getirdi. Abdullah b. Abbas'ın onlara gösterdiği saygı dikkatimi çekmişti. Onlar bağdan ayrılınca:

– Sen yaşça onlardan daha büyük olduğun hâlde niçin gidip develerinin yularından tutup yanlarına kadar getirdin? diye sordum.

– Ey çocuk! Onların kim olduğunu biliyor musun? Onlar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) çocukları. Bu kadarı bile benim onların bineklerinden tutup yanlarına getirmem için yeterli bir sebep değil midir? Onlara hizmet etmem Allah'ın bana bahşettiği bir lütfudur.^[93]

Umeyr b. İshak (r.a.) anlatıyor:

“Medine caddelerinde Hz. Hasan ile birlikte yürüyordum. Yolda Ebû Hüreyre (r.a.) ile karşılaştık. Hz. Hasan'a büyük bir sevgi gösteren Ebu Hüreyre ona:

– Canım sana feda olsun, karnını aç! Allah Resûlü'ünden (a.s.m.) gördüğüm gibi öpeyim, dedi. Hz. Hasan karnını açınca, göbeğini öptü.”^[94]

Said b. Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

“Ebu Hüreyre ile otururken Hz. Hasan selam vererek yanımızdan geçti. Ben selamına karşılık verdim ancak Ebu Hüreyre selamını almadı. Onun geçtiğini fark etmediğini anladım.

– Ey Ebu Hüreyre! Şimdi Hz. Hasan selam vererek yanımızdan geçti diye onu ikaz ettim. Hızla yerinden kalktı. Peşinden gitti. Giderken:

– Ey efendim, ey efendim! diye sesleniyordu. Onunla konuşup geri dönünce:

– Sen ona efendim mi diyorsun? diye sordum.

– Evet, çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) onun için “O seyyiddir.” buyurdu, dedi.^[95]

[94]

[93]

[95]

Ağlatan Ezan

ALLAH RESÜLÜ'NÜ (a.s.m.) canından çok seven Bilâl-i Habeşı, o vefat edince ne Medine'de durabildi, ne de ezan okuyabildi. Her ezan okudukça, onu ve onunla yaşadıklarını hatırlayıp dayanamayacak kadar çok duygulanacağını düşününce Medine'den gitmeye ve bir daha ezan okumamaya karar verdi. Bunun için Hz. Ebû Bekir'den izin istedi. İzin vermeyince, ısrar etti. Onun Allah Resûlü'nü (a.s.m.) hatırlatan çok önemli bir anı olduğunu düşünen Ebû Bekir (r.a.), Bilâl-i Habeşı'nın (r.a.) kalması için âdeta yalvardı. Bilâl-i Habeşı onu kıramayarak Ebû Bekir (r.a.) vefat edinceye kadar Medine'de kaldı. Sonra cihat için Şam'a gitti.

Aradan yıllar geçti. Aşkının büyüklüğünden bir türlü Medine'ye gidemiyordu. Bir gün rüyasında Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gördü. Allah Resûlü ona:

– Bu kadar ayrılık niçin Ey Bilâl? Niçin bizi ziyaret etmiyorsun? buyurdu.

Uyandığında inanılmaz derecede duygu yüklü ve üzgündü. Hemen hazırlanarak Medine'ye doğru yola çıktı. Doğruca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kabrine gitti. Saatlerce ağladı. Gözyaşları âdeta ırmak olup Sevgililer Sevgilisi'nin toprağını suladı. Oradan ayrıldıktan hemen sonra Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'i gördü. Onları öpüp kokladı bağrına bastı. Efendimizin torunları ona:

– Seher vakti Mescid-i Nebvî'nin üzerine çıkıp ezan okumanı çok özledik, dediler. Ondan ezan okumasını biraz olsun En Sevgili'nin anısını yaşamak istediklerini söylediler. Hz. Ömer'e bile hayır diyen Bilâl-i Habeşı En Sevgili'nin sevgililerini kıramadı. Buna dayanamayacağını bilse bile Mescid-i Nebvî'nin üzerine çıktı.

“Allah'ı Ekber! Allah'ı Ekber!” deyince sesi Medine'nin sokakların da yankılanmaya başladı. Medine'yi bir anda duygu seli kapladı. Onun sesini duyan sahabeler, Allah Resûlü (a.s.m.) ile geçirdikleri saadet günlerini hatırlayarak yediden yetmişe herkes ağlamaya başladı. Bilâl-i Habeşı (r.a.):

“Eşhedü en lâ ilâhe illallâh, Eşhedü en lâ ilâhe illallâh” deyince İnsanlar feryat ederek evlerinden fırladı, mescide doğru koşmaya

başladılar. O:

“Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh, Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh” dediğinde, kadın-erkek, çocuk-yaşlı hiç kimse evinde kalmamış yola koyulmuştu. Gözyaşı sel olmuş akıyor, feryatlar gök kubbeyi çınlatıyordu. Bütün Medine ağlıyordu.[\[96\]](#)

[96]

Sevdiği Yemekten Yapar mısın?

SAFİYE ANNEMİZİN cariyesi Selma Hatun çok güzel yemek yapardı. Peygamber Efendimiz onun yaptığı bir yemeği çok severdi. Bunu bilen Hz. Hasan bir gün evinde otururken kapısını çaldı. Gelenler En Sevgili'nin Reyhanı Hz. Hasan, Abdullah b. Câfer ve Abdullah b. Abbas'tı. Büyük bir sevinçle onları içeri buyur etti. Hâl hatırlarını sordu. Yemek hazırlamak için kalkınca Efendimizi anmak, onunla bir an olsun yeniden yaşamak isteyen Hz. Hasan:

– Bize Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hoşlandığı, severek yediği bir yemek yapar mısın! diye rica etti. Efendimiz aralarında yokken Selma Hatun onun sevdiği yemeği nasıl yapabilirdi. Hz. Hasan'a, boynunu büktü yalvarırcasına:

– Ey Oğlum, bugün onu benden isteme, size başka bir şey hazırlayayım, dedi. Ancak Hz. Hasan ısrar ediyordu.

– Lütfen o yemeği hazırla!

Rica eden herhangi biri değil, En Sevgili'nin reyhanıydı. Selma binti Umeys:

– Olur, hemen yapayım! deyip, kalktı. Gençlere istedikleri yemeği yaptı. Üzerine biraz yağ, biraz biber ve baharat döktü. İtina ile getirip hazırladığı sofraya koydu ve:

– İşte size Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hoşlandığı, severek yediği yemek, diyerek ikram etti.^[97]

Peygamber Efendimizi inanılmaz derecede çok seven halk, onun aşkı ve özlemi ile yanıyordu. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i gördüklerinde onlara koşarak bu özlemlerini biraz olsun gidermeye çalışıyorlardı.

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

“Hac'da Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i gördüm. İmam ile birlikte ikindi namazını kıldıktan sonra kalkıp Hacerü'l-Esved'in yanına gittiler. Onu istilam ettikten sonra yedi kez tavaf yaptılar. Tavaf bitince iki rekât namaz kıldılar. Onları gören biri:

– Bakın, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) çocukları işte oradalar! diyerek, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i gösterdi. Kâbe'de bulunan halk, gösterilen yere bakıp Peygamber Efendimizin torunlarını görünce bir

anda sel gibi onlara doğru akmaya başladı. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) ile güreş yapan Rkane'nin kabilesinden biri Hz. Hasan'ın yanına gitmiş onunla konuşuyordu. Halk akın edince görüşmesi yarım kaldı. Aşırı izdihamdan onunla konuşamadı. Bunu gören Hz. Hüseyin adamın elinden tuttu. Konuşmasını tamamlayıncaya kadar halkı Hz. Hasan'dan uzaklaştırmaya çalıştı.

Bir başka gün onları yine tavaf ederken gördüm. Tavaf sırasında Hacer'l-Esved tarafındaki bütün rükünleri istilam ettiler. Sonra namaza gittiler. Bu kadar çok istilam yaptıkları için tavaflarının yarım kaldığını düşündüm. Yanımda bulunan arkadaşıma:

– Herhâlde yedi kez tavaf edemediler. Namaza gittikleri için tavafları yarım kaldı, dedim. Arkadaşım benim yanıldığımı söyledi:

– Hayır, onlar tavaflarını tam yaptılar. Yedi kez tavaf ettiler, dedi.^[98]

[98]

[97]

Örnek Şahsiyet

ALLAH RESÜLÜ (a.s.m.) Hz. Fâtıma ve Hz. Ali'nin terbiyesinden geçen Hz. Hasan, büyüdüğü zaman Efendimizin işaret buyurduğu gibi son derece saygın biri oldu. İlim, irfan, ahlak ve ibadette sahabelerin bile imrenip gıpta ettiği örnek bir şahsiyetti.

Hac ibadetini çok seven bunun için sık sık hac yapan Abdullah b. Abbas'ın en büyük arzularından biri yaya olarak hacca gitmektir. Bir gün dostlarına bu arzusundan bahsederek:

– Gençlik yıllarında yaya olarak hac yapmaktan başka isteyip de yapmadığım için pişmanlık duyduğum hiçbir şey olmadı. Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan tam yirmi beş kez yaya olarak hacca gitti, dedi. [\[99\]](#)

[99]

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) Anlatır mısın?

HZ. HASAN dünya ve ahiret saadetini elde etmenin yolunun Allah ve Resûlü'nün emirlerini yerine getirmek, Efendimiz gibi yaşamaya gayret etmek olduğunu çok iyi biliyordu. Bundan dolayı onu kendisine rehber edinmek istiyordu. Bu da ancak onu çok iyi tanımakla olurdu. Küçüklüğü onunla birlikte geçmiş olsa da onu daha yakından tanıma aşkı ile yanan Hz. Hasan, babasına:

– Bana Allah Resûlü'nü (a.s.m.) anlatır mısın? diye rica etti. Hz. Ali bu ricadan oldukça memnun kalarak anlatmaya başladı.

– O kötü söz söyleyen, ona meyleden biri değildi. Sokaklarda birine gelişi güzel bağırıp çağırmazdı. Kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi. Hayatı boyunca cihat dışında hizmetli, kadın dâhil hiç kimseye vurmadı.

Onun zalimlere destek olduğunu kesinlikle görmedim. Allah'ın haramları çiğnenmediği sürece kızmazdı. Ancak Allah'ın haram ettikleri konusunda son derece hassastı. O zaman çok kızardı. Bir konuda tercih yapmak durumunda kalırsa kesinlikle kolay olanı seçerdi. Evine girdiğinde herhangi sade bir insan gibi girerdi. Elbisesini diker, koyununun sütünü sağlar, kendi işini kendi görürdü.

Boş söz söylemezdi. Sevdiren nefret ettirmezdi. Her kabilenin değerli şahsiyetlerine iyilikte bulunarak onları kabilelerindeki insanlara yönetici yapardı.

İnsanların haklarını onların talebi olmadan kendi isteği ile yüzlerine karşı ve arkalarından savunur, kötülükten korurdu. Sahabelerini gözetir, onlardan birini görmediğinde hemen tanıdıklarına onun nerede olduğunu, niçin görünmediğini sorardı. Güzel bir şey yapıldığını gördüğünde onu güzel karşılayıp tebrik eder ve desteklerdi. Kötü işleri hoş karşılamaz, onun ortadan kalkması için çalışırdı.

Hep orta yolu izler, ihtilaftan uzak dururdu...[\[100\]](#)

Allah Resûlü'nden (a.s.m.) doğrudan ve diğer sahabeler vasıtası ile birçok hadis rivayet eden Hz. Hasan, sahabenin âlimlerinden ve müftülerinden kabul edilirdi.[\[101\]](#)

[100]

Hız. Ali'nin Eğitiminden Geçiyor

ALLAH RESÜLÜ'NDEN (a.s.m.) sonraki öğretmeni, mürşidi, mürebbisi babası Hz. Ali oldu. Diğer çocukları gibi onunla da yakından ilgilendi. Yeri geldikçe ona Peygamber Efendimizden naklen eşsiz bilgiler verdi.

– Yavrum! Allah Resülü'nden (a.s.m.) duydum. Şöyle buyurdu:
– Cehaletten daha şiddetli fakirlik yoktur. Akıldan daha çok kazandıran varlık yoktur. Kişiyi kibirden daha çok yalnızlığa iten, insanlardan uzaklaştıran şey yoktur. İstişare etmekten daha güvenli bir destek yoktur. Tedbirli olmak gibi akıl, güzel ahlak gibi şeref, kötülükten sakınmak gibi vera, tefekkür gibi ibadet, hayâ ve sabır gibi iman yoktur. Dilin afeti yalan, ilmin afeti unutmak, yumuşak huyluluğun afeti sefahat^[102], ibadetin afeti azaltmak, ara vermek, cesaretin afeti isyan etmek, iyiliğin afeti minnet etmek, güzelliğin afeti kibir, şerefın afeti gururdur.

Ey oğlum! Gördüğün hiçbir kimseyi hafife alma! O senden büyükse baban sayılır, senin yaşlarındaysa senin kardeşindir. Senden küçükse onun kendi çocuğun olduğunu farz et.

Ey oğlum! Allah Resülü (a.s.m.) başka bir zaman şöyle buyurdu.

“Bir kimsenin akıllı sayılması için onun gün içinde dört şeye zaman ayırması gerekir. Birincisi, Rabb'ine ibadet ve dua edip yalvarma saati, ikincisi nefsinı hesaba çekme saati, üçüncüsü, dini konusunda onu aydınlatacak, ona güzel öğütlerde bulunacak bir ilim ehline gidip görüşme saati, dördüncüsü meşru şekilde nefsi adına lezzet almak üzere eşine ayırdığı saat.

Üç şeyden biri hariç bu saatleri azaltmamalı ya da ihmal etmemelidir. Bunlar: Geçimini temin için çalışmak, hasta ya da tanıdık ziyareti, ahiret için (tefekkür, zikir gibi ibadetler yapmak üzere sakın bir yere çekilmek) ya da haram olmamak şartı ile şehveti teskin için (eşi ile baş başa) yalnız kalmaktır.

Akıllı insan devamlı hâl ve hareketlerini kontrol eder, dilini ve şehvetini korur, yaşadığı zamanın (şartlarını ve) insanlarını tanır. İlim onun arkadaşı, akıl rehberi, hilim veziri, amel zenginliği, sabır ordu komutanı, rıfk babası, iyilik kardeşi olur.^[103]

[102]

[103]

Hayat Boyu Eğitim

EğİTİMİN EN önemli şekillerinden biri soru cevap şeklinde sohbet etmektir. Hz. Ali zaman zaman çocukları ile sohbet eder, onlara sorular sorarak eğitirdi. Çocuklarını eğitim tarzı bu idi. Kadı Ebu'l-Ferec'in de dediği gibi Hz. Hasan'ın babasına verdiği cevaplar oldukça hikmetli ve faydalıdır. Bu cevaplar Hz. Hasan'ın ilim, anlayış ve kavrayışının çok yüksek olduğunu, hayatı ve insanları çok iyi tanıdığını, ilmi ile amel eden, nefsini terbiye etmiş müstesna bir şahsiyet olduğunu göstermektedir.

Bir gün Hz. Ali oğluna sorar:

- Ey oğlum! İstikamet nedir? Hz. Hasan:
- Ey babacığım! İstikamet, kötölüğü iyilikle önlemektir.
- Şeref nedir?
- Halkını ve aşiretini eğitmek, bu sırada sana karşı yaptıkları hataları kaldırabilmektir.

Kardeşlerinle anlaşmak, komşularını korumaktır.

- Mürüvvet nedir?
- Kişinin iffetli olması ve hatalarını sürekli düzeltmesidir.
- Dikkat nedir?
- Sıradan işleri dahi önemsemek, basitte olsa kötölükten uzak durmaktır.

– İslah nedir?

– Öncelikle kişinin kendini kötölüklerden koruması sonra yakınlarının iyi olması için gayret göstermektir.

– Semahat nedir?

– Kolay ve zor zamanlarda adaletten ayrılmamaktır.

– Cimrilik nedir?

– Elindekini şeref vesilesi, infak ettiğini kayıp ve zayı saymandır.

– Kardeşlik nedir?

– Zor ve rahat zamanlarda vefalı olmaktır.

– Korkaklık nedir?

– Dostuna karşı cüretli, düşmanına karşı çekingen olmaktır.

– Ganimet nedir?

– Takvaya yönelmek, dünyaya meyletmemek peşinde koşulması gereken ganimettir.

– Hilim nedir?

– Nefsine hâkim olup öfke ve kızgınlığını yenmektir.

– Zenginlik nedir?

– Az dahi olsa, Allah'ın taksimine razı olmak. Asıl zenginlik müstağni olmaktır.

– Fakirlik nedir?

– Her şeye heveslenmek, istemektir.

– Menfaat nedir?

– Çok cesaretli olup insanların en güçlüsünü yenmektir.

– Zillet nedir?

– Saldırı anında korkmaktır.

– Cesaret nedir?

– Akranları ile mücadele edebilmektir.

– Külfet nedir?

– Kendini ilgilendirmeyen şeyler hakkında konuşmaktır.

– Mecd nedir?

– İhtiyacı olduğu zaman verebilmek, kendine karşı yapılan suçları affetmektir.

– Akıl nedir?

– Kalbi, korunması istenen her şeyden korumaktır.

– Ahmaklık nedir?

– Liderini, yöneticini ziyaret edip, ona karşı sesini yükseltmektir.

– Övgü nedir?

– Güzel şeyleri yapıp, kötü şeylerden sakınmaktır.

– Güven nedir?

– Sürekli hilim, yakınlarına şefkat, insanların suizan edeceği şeylerden kaçınmaktır.

– Sefahat nedir?

– Dünyaya dalmak, kötülüğe sürükleyen kişilerle arkadaşlık etmektir.

– Gaflet nedir?

– Camileri terk edip fesatçı insanlara itaat etmektir.

– Mahrumiyet nedir?

– Sana arz edilen nasibini almamaktır.

– Aciz kimdir?

- Aciz, sürekli sakalı ile oynayan ve yerlere çokça tükürendir.
- Güzellik nedir?
- Ahlak güzelliğidir.
- İman ile yakın arasında ne kadar mesafe vardır?
- Dört parmak ara vardır.
- Nasıl?
- İman kulağının duyduğu, kalbinin tasdik ettiği her şeydir. Yakın ise gözünün gördüğü ve kalbin kabul edip mutmain olduğu şeylerdir. Göz ile kulak arasında ise yalnızca dört parmak vardır.[\[104\]](#)

[104]

Halka Yapılan İlk Konuşma

ŞÜPHEŞİZ HZ. ALİ oğlundan aldığı cevaplardan oldukça memnun kalmış, onun artık birçok merhaleyi geçtiğine kanaat getirmiştir. Böyle olacak ki bir gün ona:

- Ey Hasan kalkıp halka bir konuşma yap! dedi. Hz. Hasan:
- Olur, ama konuşma sırasında sizi görürsem heyecanlanırım, dedi.

Bunun üzerine Hz. Ali oğlunu duyacak şekilde onun görmeyeceği bir yere geçti. Hz. Hasan kürsüye çıktı. Besmele, hamd ve Efendimize (a.s.m.) salâttan sonra çok güzel bir konuşma yaptı. Oğlunun konuşmasını çok beğenen Hz. Ali, Ali İmran Sûresi 34. ayeti okuyarak oğlunun hitabet gücünü kendinden aldığına işaret etti.

[\[105\]](#)

[105]

En Sevgili'nin İzinde

Hız. Hasan Allah Resûlü (a.s.m.) gibi fazla konuşmazdı. Gereksiz konuşmaktansa susmayı tercih ederdi. Gereken yerde ise asla susmazdı. Yalnızca gördüğü ve yaşadığı ile yetinmeyen Hız. Hasan, babası, dayısı ve diğer sahabelere sürekli sorular sordu. Peygamber Efendimizin söz, yaşantı ve tavrını adım adım izleyerek onu ve onun davet ettiğı dini en iyi şekilde öğrendi. Onları yalnızca bilmek için değil, öğrendiklerini yaşayarak hayatlarının bir parçası hâline getirmek için öğreniyordu.

En Sevgili'yi rehber edinen Hız. Hasan, her gün ona ait bir şeyler öğrenerek hâl, hareket ve yaşantısı ile ona biraz daha çok benziyordu. Sabah namazını kıldıktan sonra tıpkı Peygamber Efendimiz gibi evine gitmiyor, güneş doğuncaya kadar mescitte kalıp insanların hâl ve hatırlarını soruyor, onlara hak ve hakikatleri anlatıyor, sohbet ediyordu.

Bir soru üzerine Medinelilerden biri, onun günlük hayatından bir kesiti şöyle anlatır:

“Hız. Hasan sabah namazını kıldıktan sonra camiden çıkıp evine gitmezdi. Sırtını Mescid-i Nebevî'de bir yere dayayarak güneş doğuncaya kadar orada otururdu. Onu gören saygın kişiler yanına gider, sohbet ederdi. Güneş doğunca ellerini semaya kaldırır:

“Semi' sâmi'un bihamdillâhi'l-azim. Lâ şerîke lehû. Lehû'l-mülkü velehül hamdü ve hüve alâ külli şeyin kadîr.

Semi' sâmi'un bihamdillâhi'l-emced. Lâ şerîke lehû. Lehû'l-mülkü velehül hamdü ve hüve alâ külli şeyin kadir.” diye dua ederdi. Sonra oturduğu yerden kalkar iki rekât namaz kıldıktan sonra camiden ayrılır, Efendimizin (a.s.m.) eşlerini ziyarete giderdi. Tek tek evlerini dolaşır, selam verir, hâl ve hatırlarını sorardı. Annelerimizin isteklerini yerine getirir, işlerini görürdü. Bundan sonra evine gidip ailesi ile ilgilenirdi. Bunu ara sıra değil her gün yapardı.”^[106]

Namaz vakti gelince bütün benliği ile Rabb'inin huzuruna çıkmaya hazırlanırdı.

Abdest aldıktan sonra namaza yöneldiğinde rengi kaçır, kalp atışları hızlanırdı. Çevresinde olanlar dayanamaz ona bu hâlinin

nedenini sorarlardı.

Hz. Hasan onlara:

– Arşın sahibinin huzuruna girmek isteyen hak, huzura girdiğinde renginin kaçmasıdır, diye cevap verirdi.^[107]

Kul Rabb'ini ne kadar çok tanır, onun isim ve sıfatlarının kalbine yazar, ona ne kadar yakın olursa sevgi ve korkusu o kadar artar. Rabb'ine yakın oldukça onun rızasını elde edememe korkusu tüm benliğini saran Hz. Hasan büyük bir korkuya kapılırdı. Onu ve Ömer b. Abdulaziz'i tanıma şerefine erenlerden bir âlim onların bu korkusunu şöyle ifade eder:

“Hz. Hasan ve Ömer b. Abdulaziz'den daha fazla Allah'tan korkan birini görmedim. Sanki cehennem yalnızca onlar için yaratılmış gibi Allah'tan korkarlardı.”^[108]

Namaza son derece önem veren Hz. Hasan insanları sürekli camiye gitmek için teşvik ederdi. Bir seferinde halka hitap ederken şöyle dedi:

“Kim camiye, cemaate devam ederse Allah ona şu hasletlerden birini ikram eder:

Ya faydalanacağı ona rahmet olacak, hatalarını örten bir dost verir. Ya hakikati göreceği bir ilim lütfeder. Veya onu hidayete sevk eden, korku ve utanma duygusu ile kötülüklerden uzaklaştıran bir kelime öğretir.”^[109]

Gece namazını asla ihmal etmeyen Hz. Hasan, gecenin ilk yarısında namaz kılardı. Hz. Hüseyin ise gecenin son yarısında kılarak âdeta onu tamamlardı.^[110]

[108]

[109]

[106]

[110]

[107]

Rabb'imden Utanırım!

HAC İBADETİNE çok önem veren Hz. Hasan sürekli hacca giderdi.

“Rabb'imin evine yürümeksizin bir binek üzerinde gitmekten hayâ ederim.” der, her seferinde yürüyerek hacca giderdi. Ubeyd b. Umeyr onun tam 25 kez yürüyerek hacca gittiğini belirtir.^[111]

Abdullah b. Abbas (r.a.) onun bu hâlini her zaman gıpta eder, şöyle derdi:

“Yürüyerek hacca gitmek dışında gençliğimde yapamadığım için pişman olduğum hiçbir amel olmadı. Hz. Hasan tam yirmi beş kez yürüyerek hacca gitti. Hacca gittiğinde halkın ileri gelenleri ziyaretine gider, onunla sohbet ederlerdi.”^[112]

[111]

[112]

En Kötü Sözü

SON DERECE ahlaklı olan Hz. Hasan, sözlerini özenle seçer, kötü söz söylemekten şiddetle kaçınırdı. Hz. Hasan'ı yakından tanıyan Umeyr b. İshak (r.a.) onu anlatırken şöyle der:

“Biri yanımda sert bir şekilde konuştuğunda, muhatabı susmayıp cevap verecekse, cevap veren kişinin Hz. Hasan gibi olmasını isterim. Uzun süre onunla birlikte olduğum hâlde, bir sefer hariç, hiçbir zaman kötü söz söylediğini görmedim. O da şöyle oldu:

Hz. Hüseyin ile Amr b. Osman arasında bir arsa-arazi konusunda anlaşmazlık oldu. Hz. Hüseyin, Amr'a çözüm için çeşitli teklifler sundu. Ancak o bunlardan hiçbirini kabul etmedi. Onun olumsuz tavır takınmasına kızan Hz. Hasan:

– O zaman burnu sürtünceye kadar ona yeni bir teklif yapmayacağız, dedi. Hz. Hasan'dan duyduğum en kötü söz bu oldu.”[\[113\]](#)

[113]

Hoşgörünün Bu Kadarı

HZ. HASAN inanılmaz derecede hoş görülü biriydi. Kendine yapılan haksızlık, kabalık, haddi aşan tavır ve sözlere karşı gösterdiği hoş görü, karşısındakini yaptığına bin pişman edecek kadar çoktu.

O her zaman kötülük ve çekişmeden uzak durmaya çalıştı. Ancak yaşadığı ortam ve olaylar, ne kadar sakınırsa sakınsın onu pek çok olumsuz durumla karşı karşıya getirirdi.

Hayatının büyük bir kısmı çok büyük ihtilafların, kızgınlık, düşmanlık, çekişme ve mücadelelerin tam ortasında geçti. Bu zamanlarda sabretmek, olgun davranıp güzel bir duruş sergilemek imkânsız denecek kadar zordu. Ancak o dedesinin izinden gitmeyi seçtiği için her zaman zoru başaran müstesna şahsiyetlerden olmayı seçti.

Rüzeyk b. Sevvar (r.a.) anlatıyor:

“Hz. Hasan ile Medine valisi Mervan arasında bir problem oldu. Mervan, Hz. Hasan’ın üzerine giderek ona hakaret etmeye başladı. O, Mervan’a karşılık vermeyip sustu. Mervan iyice üzerine giderek Hz. Hasan’ı sağ eli ile itmeye kalkıştı. Bunun üzerine Hz. Hasan:

– Üf! Yazık sana! Sağ elin güzel işler yapmakta, sol elin taharette kullanıldığını bilmiyor musun? dedi. Hatasını anlayan Mervan susup çekişmeyi bıraktı.”

Hz. Hasan’a karşı çok mahcup olan Mervan’ın bu mahcubiyeti yıllarca sürdü. Hz. Hasan vefat ettiği zaman cenazesinde gözyaşlarına boğuldu. Onun bir zamanlar kardeşine yaptığı hakaretleri hatırlayan Hz. Hüseyin, Mervan’a:

– Onun için mi ağlıyorsun? Ona bu kadar hakaret eden sen değil miydin? diye sitem etti. Mervan:

– Evet, ben şu karşıdaki dağdan bile daha fazla halim olan birine bunu yaptım, diyerek pişmanlığını belirtti. [\[114\]](#)

İnsanların bir takım nimetleri elde etmesi bazı insanların haset etmelerine neden olur. Hatta bazen kendilerine hâkim olamaz içlerindeki hasetlerini dışa vururlar. Nimet verilen kişiye kızar kötülük yapmaya kalkışırlar.

İbn Aişe Şamlı bir adamdan naklen anlatıyor:

“Bir gün Medine gittim. Halkın arasında gezerken katır üzerinde bana doğru gelen birini gördüm. Ondan daha güzel yüzlü, hoş bir insan görmemiştim. Üzerinde çok güzel bir elbise vardı. Halka:

– Şu gelen kim? diye sordum.

– Hz. Ali’nin oğlu Hasan, dediler. Böyle bir oğlu olduğu için kalbimden Hz. Ali’ye karşı büyük bir haset ve kızgınlık duydum. Dayanamayıp yanına gittim. Kızgın bir şekilde:

– Sen Ali b. Ebu Talib’in oğlu musun? diye sordum. O:

– Evet, dedi. Ben:

– Sana da, babana da... Sana da babana da....diyerek hakaret etmeye başladım. Hz. Hasan hiç cevap vermeden öylece beni dinledi. Ben susunca hiçbir şey söylememişim gibi:

– Anladığım kadarı ile yabancısın? dedi. Ben:

– Evet, dedim.

– Kalacak bir yerin yoksa seni konuk edelim, ihtiyacın varsa yardım edelim, bir işin veya problemin varsa halledelim, dedi.

– Hayır, yok deyip yanından ayrıldım. Oradan giderken yeryüzünde ondan daha fazla sevdiğim kişi yoktu. Ne zaman o olayı hatırlasam kendimi kınar, Hz. Hasan’a teşekkür ederim.”^[115]

[115]

[114]

Onun Adını Kullanamam

HZ. HASAN dedesini çok seviyor, bir o kadar da saygı duyuyordu. Bunun için hiçbir zaman insanların Peygamber Efendimize olan sevgisinden faydalanmayı düşünmedi. Onun adını kullanarak şahsi menfaat sağlamaya kalkışmadı. Efendimizin torunu olduğu için yapılmak istenen yardımları reddetti.

Bir gün ihtiyaç duyduğu şeyleri almak üzere çarşıya gitmişti. Bir dükkâna girdi. Alacaklarını için iş yeri sahibi ile pazarlık yaptı. Fiyatları pahalı bulan Hz. Hasan indirimde ısrar ettiği hâlde dükkân sahibi fiyatlarda pek de indirim yapmak istemiyordu. Adam pazarlık sırasında nasılsa Hz. Hasan'ın Efendimizin (a.s.m.) torunu olduğunu öğrendi. Bir anda tavrı değişti. Hz. Hasan'a büyük bir saygı gösterip fiyatları Hz. Hasan'ın istediğinden daha da aşağı indirdi. Ancak Hz. Hasan onun bu ikramını kabul etmedi.

– Basit bir menfaat için Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan yakınlığımdan istifade etmeye gönlüm asla razı olmaz, diyerek ihtiyaç duyduğu malzemeleri satın almaktan vazgeçti. [\[116\]](#)

[116]

Fakire Saygı

TIPKI PEYGAMBER Efendimiz gibi insana değer veren Hz. Hasan, edep kurallarına son derece dikkat ederdi. Zengin fakir demeden herkese nazik davranır, saygı gösterirdi. Bir gün bir yerde dostları ile oturuyordu. Sohbet bitince kalkıp eve gitmek istedi. Tam o sırada fakir bir adam yanlarına geldi selam verip oturdu. Hz. Hasan ona:

– Merhaba hoş geldin! dedi. Birkaç güzel sözden sonra adama:
– Tam biz kalkacakken sen geldin. Meclisten ayrılmamıza müsaade eder misin? Onun bu tavrından son derece memnun kalan adam:

– Elbette ey Allah Resûlü'nün torunu, diyerek onu uğurladı. [\[117\]](#)
[117]

Dünya Sizin Hapishaneniniz Değil miydi?

TEMİZLİĞİNE, GİYİM kuşamına dikkat eden Hz. Hasan bir gün gusül abdesti aldı, güzel elbiselerini giyinip dışarı çıktı. Üzerinde oldukça değerli, göz alan güzel bir cübbe vardı. Yolda bir Yahudi ile karşılaştı. Yahudi'nin üzerinde ise deriden mamul eski bir elbise vardı. Fakir biri olan Yahudi o günlerde oldukça sıkıntılı biraz da rahatsızdı. Başının üzerine koyduğu testi ile su taşıyan Yahudi, Hz. Hasan'ın güneş vurunca parıldayan elbisesini görünce dayanamadı. Başındaki testiye yere indirdi:

- Bir dakika! diyerek Hz. Hasan'ı durdurdu. Yanına gitti:
- Ey Peygamberin oğlu! Sana bir soru soracağım.
- Ne sormak istiyorsun?
- Senin deden “Dünya müminin hapishanesi, kâfirin cennetidir.” diyordu. Sen müminsin ben ise kâfirim. Hâlbuki gördüğüm kadarı ile dünya senin cennetin olmuş ondan dilediğince faydalanıyorsun. Kendime baktığımda dünya benim için yokluk ve yoksulluk içinde yaşadığım, helak üzere olduğum, sıkıntıların bitmediği bir yer. Bunda bir terslik yok mu? dedi. Hz. Hasan onu dikkatle dinledi. Sözü bitince:
 - Ey falan kişi! Eğer Allah'ın benim için ahirette hazırladığı şeyleri görebilseydin, o nimetlerin yanında benim şu anki yaşantımın hapis hayatı gibi olduğunu anlardın. Sana gelince Allah'ın ahirette senin için hazırladığı acı azabı görebilseydin, şu an dünyanın senin için büyük bir cennet olduğunun farkına varırdın, dedi. [\[118\]](#)

[118]

Allah'ın Takdirine Razı Olmak

ZENGİNLİK VE FAKİRLİK, zorluk ve rahatlık Hz. Hasan için birer imtihan vesilesiydi. Rabbi onu nasıl imtihan etmek istiyorsa ona razı olur, tevekkül eder, içinde bulunduğu hâl ile Rabb'inin rızasını kazanmaya gayret ederdi. Bir gün ziyaretine gelenlerden biri:

– Ebu Zer (r.a.), “Benim için fakirlik zenginlikten, hastalık sıhhaten daha fazla hoşlanılacak bir hâldir.” diyor. Siz ne dersiniz? diye sordu. Hz. Hasan:

Allah Ebu Zer'e rahmet etsin! Ben derim ki: Bir kişi Allah'ın onun için seçip tercih ettiği hayat biçimine razı olup tevekkül etmelidir. Böyle yapar, ondan bir şey temenni etmezse, Allah'ın hükmüne yani kendisi için yaptığı tasarrufa razı olmuş, rıza makamının zirvesine çıkmış olur, dedi.^[119]

[119]

Cömertlik Yarışının Öncüsü

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (a.s.m.) rahle-i saadetinden geçen Hz. Hasan onun gibi son derece cömertti. Said b. Abdulaziz (r.a.) der ki:

“Hz. Hasan bir gün Mescid-i Nebevî’de otururken bir adamın “Allah’ım bana on bin dirhem ver!” diye dua ettiğini duydu. Hiçbir şey söylemeden sessizce oradan ayrıldı. Hızlıca eve gitti. On bin dirhem hazırladı. Hazırladığı parayı biriyle, dua eden adama gönderdi.”^[120]

Hârise (r.a.) anlatıyor:

“Hz. Hasan’ın malı birikince onları fakirlere dağıtmaya karar verdi. Bunu babasına bildirdi. Hz. Ali hutbede halka:

– Hasan’ın biraz malı birikmiş. Onu sizlere dağıtmak istiyor, dedi. Hz. Ali’yi duyan halk namazdan sonra Hz. Hasan’ın yanına gittiler. Hz. Hasan yüksekçe bir yere çıktı çevresini saran insanlara:

– Ben bu parayı yalnızca fakirlere dağıtmak üzere biriktirdim, dedi. Bunun üzerine insanların yarısından fazlası kalkıp gitti. Hz. Hasan biriktirdiği parayı orada bulunanlara dağıttı...”^[121]

Ebu Harun anlatıyor:

“Birkaç arkadaş hac için Mekke’ye gitmiştik. Oradan Medine’ye gidince Hz. Hasan’ı ziyaret ettik. Yolculuk sırasında paramız bittiğinden biraz maddî sıkıntı çekiyorduk. Görüşme sırasında durumumuzu Hz. Hasan’a anlattık. Yanından ayrılacağımız zaman her birimize dört yüz dirhem gönderdi. Memlekete varınca:

– Maddî durumumuz düzeldi, diyerek Hz. Hasan’ın verdiği parayı geri gönderdik. Hz. Hasan:

– Lütfen iyiliğimi bana geri çevirmeyin! Eğer ben de sizin gibi zor durumda kalsaydım, sizde bana aynı şekilde davranırdınız. Ben sadece size yol azığınız için ikramda bulundum. Allah kıyamet günü meleklerle karşı cömert kulları ile övünecek, dedi.”^[122]

[122]

[121]

[120]

Köpeğine Acıyan Köle

HZ. HASAN Medine’de olduğu günlerden birinde bir yere gidiyordu. Yanında köpek olan bir kölenin bir bahçenin kenarında ekmek kırıntıları yediğini gördü. Kölenin hareketleri dikkatini çekti. Bir süre ne yaptığını izledi. Köle ekmek kırıntılarını bir kendi ağzına koyuyor, bir köpeğine yediriyordu. Onun bu hareketi oldukça hoşuna gitti. Yaklaştı selam verdi. Sonra:

– Zaten çok az olan yiyeceğini niçin köpekle bölüşüyorsun? diye sordu. Köle:

– Ben yemek yiyip karnımı doyururken onu aç bırakmaktan hayâ ederim. Bir daha gözlerimi kaldırıp onun gözüne bakamam, dedi. Kölenin sözü Hz. Hasan’ın daha çok hoşuna gitti. Köleye:

– Ben gelinceye kadar bir yere ayrılma! diye tembih etti. Köle:
– Olur, ayrılmam, dedi. Hz. Hasan oradan ayrılarak doğruca kölenin efendisinin yanına gitti. Ona:

– Köleni bana satar mısın? diye sordu. Adam:
– Olur dedi. Sonra:
– Şu bahçeyi de satar mısın?
– Fiyatta anlaşabilirsek niçin olmasın satarım, dedi. Adamlar anlaşıp bağı satın aldı. Oradan ayrılınca tekrar kölenin yanına gitti. Ona:

– Seni sahibinden satın aldım, dedi. Köle:
– Allah, Resûlü ve seni dinler ve itaat ederim, dedi. Hz. Hasan:
– Allah için hürsün! dedi. Ardından:
– Duvarına yaslandığın şu bahçe de bundan böyle senindir, dedi. Hürriyetine kavuşan köle çok sevindi. Üstelik güzel bir bahçesi de olmuştu. Oldukça dindar olan köle Hz. Hasan’a döndü.

– Bahçeyi sana hediye ediyorum, dedi. Hz. Hasan şaşırdı:
– Niçin?
– Sen onu bana kimin rızasını kazanmak için verdiysen ben de O’nun rızasını kazanmak istiyorum, dedi.^[123] Hz. Hasan’ın cömertliğinden etkilenen arkadaşları bir gün kendisine:

– İhtiyacın olduğunda bile, isteyen kişiyi hiçbir zaman geri çevirmiyorsun. Bunun sebebi nedir? diye sordular.

– Bir Şeye ihtiyaım olduğunda Rabb’ime yönelip O’ndan istiyorum. Her seferinde bana istediğimi lütfederek ihtiyaımı gideriyor. O bana verdiği gibi ben de insanlara veriyorum. Ben  detimi terk ettiğimde Allah’ın da âdetini bırakmasından korkuyorum, dedi.^[124]

H . Hasan birine iyilik yaparken onu incitmekten son derece sakınırdı. Bu konudaki hassasiyeti insanları Őaşırtacak kadar çoktu. Bir gün sıkıntıda olan bir adam ihtiyaç duyduğu Şeyleri bir kâğıda yazarak H . Hasan’ın yanına gitti. İçeri girdi. Selam verdikten sonra k ğıdı H . Hasan’a uzattı. K ğıdı alan H . Hasan yazılanları okumadan adama döndü:

– İhtiyaçların karşılanacaktır, dedi. Adam ayrılıp gidince hayretle onu izleyen dostları:

– Yazılanları okuduktan sonra adama cevap verseydin! dediler. O:

– Ben yazıyı okurken adamı utanç içinde yanımda bekletmek istemedim, dedi.^[125]

[125]

[124]

[123]

Kardeşliğin Böylesi

HZ. HASAN ve kardeşleri birbirlerini çok sever, sayar, haklarını gözetirlerdi. Hayatlarının sonuna kadar güzel ilişkilerini ve birbirlerine bağlılıklarını sürdürdüler. İnsanlık hâli aralarında anlaşmazlık olduğunda onu en güzel şekilde çözerlerdi.

Nasılca Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin arasında bir konuda küçük bir tartışma oldu. Tartışma birbirlerini hiç incitmeyen kardeşlere ağır geldi. Bir süre görüşmediler. Durumun bilen dostları Hz. Hüseyin'e:

– Hz. Hasan'ın yaşı senden büyük, haydi gidip onunla barış! dediler. Hz. Hüseyin:

– Memnuniyetle. Ancak siz de bilirsiniz ki iyiliği ilk yapan daha faziletlidir. Faziletin kardeşime rağmen benim olmasını istemem, dedi. Hz. Hüseyin'in bu güzel sözlerini duyan Hz. Hasan hemen kalkıp kardeşinin yanına gitti. Kucaklaşıp barıştılar.^[126]

Birbirlerinden hiç ayrılmayan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin bir Ramazan günü itikâfa girdiler. Onlar itikâfta iken sıkıntısı olan bir adam Hz. Hüseyin'in yanına gitti. Durumunu anlatarak kendisine yardımcı olmasını istedi. Hz. Hüseyin:

– Sana yardım etmeyi çok isterdim. Ancak gördüğün gibi itikâf yapıyorum. İtikâfta olmasaydım seninle birlikte gelir problemini çözerdim, dedi. Adam teşekkür edip yanından ayrıldı. Bir başka tarafta itikâf yapan Hz. Hasan'ın yanına gitti. Ona:

– Hz. Hüseyin'den yardım istedikten sonra sana gelmekten rahatsızlık duyuyorum. Ancak ihtiyacım çok önemli olduğu için istemeyerek de olsa size geldim. O "İtikâfta olmasaydım sana mutlaka sana yardım ederdim." dedi.

Adamı dinleyen Hz. Hasan:

– Allah için bir Müslüman kardeşime yardım etmek benim için bir aylık itikâftan daha önemlidir, dedi. İtikâftan çıktı adamlarla birlikte giderek problemini çözdü.^[127]

[126]

[127]

Kâbe'yi Tavaf mı? Yardım mı?

ALİ B. HÜSEYİN anlatıyor:

“Bir gün amcam Hz. Hasan Kâbe'ye giderek tavaf etmeye başladı. Tavafı bitmeden yanına bir adam geldi. Acelesi vardı:

– Ey Muhammed'in babası! Falan adamla halletmem gereken bir mesele var. Bana yardımcı olur musun?

– Tabi olurum, diyen Hz. Hasan tavafı orada bırakıp adamla birlikte gitti. Onun tavafı bıraktığını gören dostları hayret ettiler. Döndüğünde:

– Ey Muhammed'in babası! Tavafı bırakıp adamın ihtiyacını görmeye mi gittin? dediler.

– Nasıl gitmem. Allah Resûlü (a.s.m.) “Kim Müslüman bir kardeşinin işini görmek için gider de işini görürse ona bir hac ve bir umre sevabı yazılır. İhtiyacını göremezse bir umre sevabı yazılır.” buyuruyor. Gidip adamın işini hallederek hac ve umre sevabı kazandım. Şimdi ise geri dönüp bıraktığım tavafı yapıyorum, dedi.”[\[128\]](#)

[128]

Aile Hayatı

SON DERECE güzel konuşan, yakışıklı, akıllı, ahlaklı, yumuşak huylu, takva sahibi, cömert biri olan Hz. Hasan pek çok iyiliği kendinde toplayan müstesna bir insandı. Ayrıca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) de torunu olması insanların onu çok fazla sevmesine vesile oldu.

Peygamber Efendimiz ile akraba olmak için can atan Müslümanlar, kızlarını Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile evlendirmek için büyük çaba gösteriyor, bunun için tüm fırsatları değerlendiriyorlardı. Hz. Hasan'ın son derece yumuşak huylu olması insanları ona daha fazla yönlendiriyordu.^[129]

İnsanların aşırı teveccühü onun çok hanımla evlenmesine ve istemeden eşlerinden ayrılmasına sebep oldu. Onun bu durumu babası Hz. Ali'yi oldukça endişelendirmiş, bir gün Kûfelileri ikaz etmek durumunda kalmıştı. Onları uyararak şöyle dedi:

– Ey Kûfeliler! Hasan durmadan bir hanım ile evleniyor, bir hanım ile boşanıyor. Bu yüzden kabilelerin bize düşman kesileceğinden korkmaya başladım. Ey Kûfeliler! O hanımlarını boşayan biri, kızlarınızı onunla evlendirmeyin!

Hz. Ali'nin sözlerini dinleyen birinin ona verdiği cevap her şeyi anlatmaya yetmişti. Hemedanlı olan bu kişi ayağı kalkarak şöyle dedi:

– Ey Müminlerin Emiri! Vallahi her şeye rağmen kızlarımızı onunla evlendirmeye devam edeceğiz. O istediğini yanında tutsun, istediğinden ayrılsın. Kızlarımızın onunla evlenmiş olma şerefi bize yeter, dedi.^[130]

Hz. Hasan'ın evlendiği hanımlardan ikisi dikkat çekmektedir. Bunlardan biri Talha b. Ubeydullah'ın kızı Ümmü İshak, diğeri Hz. Ebu Bekir'in torunu Hafsa binti Abdurrahman'dır.

Hz. Hasan'ın evlendiği hanımlardan on beş çocuğu oldu. Bunların isimleri şöyledir: Zeyd, Hasan, Amr, Kasım, Abdullah, Abdurrahman, Hasan el-Esrem, Talha, Ümmü Hasan, Ümmü Hüseyin, Fâtıma, Ümmü Seleme, Rukiye, Ümmü Abdullah ve Fâtıma.^[131]

Hanımları, çocukları ve çevresindeki insanlar ile yakından ilgilen Hz. Hasan, onlara son derece iyi davranırdı. Çocukların ve gençlerin eğitimine büyük önem verir, her fırsatta onları iyiye ve güzele yönlendirirdi.

Öğrencisi Cuayd b. Hemedan'a insanları tanıtırken söylediği sözler onun ahlaka ve insanlarla iyi ilişkilere ne kadar çok önem verdiğini gösterir:

“Ey Cuayd! İnsanlar dörde ayrılır: Bir kısmı son derece saygındır ama o kadar ahlaklı değildir. Bir kısmı çok ahlaklı ancak saygın değildir. Bazısı ise ne saygın bir kişiliğe ne de ahlaka sahiptir. Bunlar insanların en şerlisidir. Dördüncü kısımdakiler, hem saygın hem de son derece ahlaklıdır. İşte bunlar insanların en faziletlieleridir.”^[132]

Haz. Hasan ilme çok önem verir, çocuklarını ve gençleri her fırsatta ilim öğrenmeye teşvik ederdi.

Çocuklarını ve yeğenlerini zaman zaman çağırıp bir araya toplar onlara öğüt verirdi. Bir seferinde şöyle dedi:

– Ey çocuklarım! Ey sevgili yeğenlerim! Şimdi sizler halkın küçüklerisiniz ama nasipse yarın büyükleri olacaksınız. İlim öğrenin! Sakın ihmal etmeyin. İçinizde öğrendiklerini ezberleyemeyen, ezberinden başkasına anlatamayan varsa onları bir kâğıda yazıp evde güzel bir yerde saklasın.”^[133]

“Musibetlerin en şiddetlisi kötü huydur.” diyen Hz. Hasan bir başka zaman gençlere güzel ahlakı şöyle özetledi:

“Güzel ahlak ondur: Doğru söz, özellikle zor zamanda doğruluk, isteyene vermek, güzel huy, sıla-i rahim, komşuya karşı merhamet, kanaat, hakkı sahibine teslim etmek, misafire ikram etmektir. Bunların başı ise hayâdır.”^[134]

Hafs b. Kays'ın (r.a.) Hz. Hasan'ın oğlu Abdullah ile anlattığı şu olay onun çocuklarını hangi bilinçle yetiştirdiğini göstermektedir.

Hafs b. Kays (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Abdullah b. Hasan'a meshler üzerine mesh etmenin hükmünü sordum. Bana:

– Meshedebilirsin. Hz. Ömer'de meshler üzerine mesh ederdi, dedi. Ben:

– Ben senin mesh edip etmediğini öğrenmek istiyorum, dedim. Sözlerimden son derece rahatsız oldu.

– Yazık! Ben sana Hz. Ömer’in bu konuda ne yaptığını söylüyorum, sen onu aldırmadan hâlâ benim görüşümü soruyorsun. Ömer benden de şu an yeryüzünde bulunan insanların hepsinden de hayırlıdır, dedi. Ben:

– Ama insanlar sizin onları bu şekilde anmanızın takiiye olduğunu iddia ediyorlar, dedim. Bu konuşmayı yaptığımız sırada Efendimizin (a.s.m.) kabri şerifleri ile minberi arasında bulunuyorduk. Sözlerim onu çok üzdü.

– Allah biliyor ki, gizli ve açık her zaman onun hakkında aynı şekilde konuşuyorum. Bundan sonra başkalarının sözünü bana asla anlatma! Kim Hz. Ali’yi karalayarak Allah Resûlü’nün (a.s.m.) emirlerini yerine getirmediğini söylerse, onu küçük düşürmeye çalıştığı bu söz kişiye kötülük olarak yeter, dedi.^[135]

Hikmetli sözleri ile çevresindekilere ışık saçıyan Hz. Hasan bir seferinde dostlarına şu hatırlatmayı yaptı:

“İnsanlar üç sebepten helak oldular; kibir, hırs ve haset. Kibir dini yok eder. İblis bu yüzden lanetlendi. Hırs, nefsin düşmanıdır. Hz. Âdem ondan dolayı cennetten çıkarıldı. Haset en fazla yapılan kötülüktür. Kabil kardeşi Habil’i bu nedenle öldürdü.”^[136]

Çevresindekileri çeşitli konularda bilgilendiren Hz. Hasan, onlara ölçüler vererek yollarını aydınlatıyordu:

“Dünya sadece bedeninde, ahiret ise kalbinde olsun!”

“Su-i zan yalnızca kötülük yapmakla tanınan kişi hakkında ve olumsuz düşünmeye neden olacak bir takım bilgiler olduğunda caiz olur. Yoksa yalnızca zan ile caiz olmaz. Zira zannın çoğu yalan ve yanıltır.

İnsanlar bir konuda istişare yaptığında, Allah onlara mutlaka istişare yapmadıklarında akıllarına gelenden daha fazlasını gösterir.

Ey Âdemoğlu! Allah’ın haram kıldığı şeylerden sakın ki âbid olasın. Taksim ettiğine razı ol ki zengin olasın. Çevrendekilere, komşularına iyi davran ki Müslüman olasın. Kendine yapılmasını veya yapılmamasını istediğin şeyi insanlar için de iste ki adil olasın. Sizden hemen sonra gelecek toplum çokça mal biriktirecek, yüksek binalar yapacak, uzun emelleri olacak. Ancak biriktirdikleri onlar için felaket, yaptıkları boş gurur, meskenleri ise kabir olacaktır.

Ey Âdemoğlu! Annenin karnından çıktığından itibaren ömrünü boşa harcıyorsun. Elde ettiklerini elde etmediğin gelecek uğruna

harcıyorsun. Mümin ahireti için azık hazırlar, kâfir ise dünyadan zevk alma peşinde koşar.”[\[137\]](#)

[137]

[133]

[129]

[136]

[132]

[131]

[135]

[130]

[134]

Örnek İnsan

HZ. HASAN zaman zaman halka örnek insanın nasıl olması gerektiğini anlatır, özlemini duyduğu neslin nasıl olduğunu bildirirdi:

“Bu gün size insanların en iyisi olarak gördüğüm kardeşimin kim olduğunu bildireceğim. Onu gözümde büyüten tarafı dünyanın onun gözünde küçük olmasıdır. O kendini her zaman midesinin saltanatından korur. Bulamadığı şeyi arzulayıp durmaz. Bulduğunu ise yanında biriktirmeyip ihtiyaç sahiplerine verir. Şehvetinin saltanatından uzak durur. Onun aklını, fikrini ve ufkunu azaltmasına izin vermez.

Kendini cehaletin saltanatından korur. Elini yalnızca gerçek menfaati elde etmek için uzatır. Ondan başkasını rahatsız ve tedirgin edecek bir söz duyulmaz. Olur olmaz her şeye kızmaz, kızgınlığını sürdürmez.

Âlimlerle bir araya geldiğinde konuşmaktan çok dinlemeyi ister. Konuşması gerektiğinde suskunluğa mahkûm olmaz. Çoğu zaman susar ama konuştuğu zaman diğer konuşmacıları susturur. Cahiliyet davasında onlara katılmaz. Mürailerle oturup kalkmaz. Delilleri görmeden hüküm vermez. Yalnızca yaptığını söyler, yapacağı iyiliği insanlara duyurmadan yapar. Müslüman kardeşlerinin hâinden gafil olmaz. Onlardan ayrı olarak kendine özel muamele yapmaz. Bir hata yaptıktan sonra özür dileyen kişiye kızıp söylenmez. Bir konuda iki seçenek varsa önce arzularının sesini dinler, onlara muhalefet edip hakka yakın olanı tercih eder.^[138]

[138]

Fitne Kapısı

HZ. ÖMER'İN şehadeti ile fitne kapısı aralandığında, Hz. Hasan yirmili yaşların başındaydı. Tüm sahabeler gibi o da çok üzüldü. Onun şehadetinden sonra Hz. Osman halife oldu. Fitneyi ortadan kaldırıp yeryüzünün her tarafında Allah'ın adını yüceltmek isteyen İslam orduları Hz. Ömer döneminde Bizans ve İran imparatorluklarının topraklarında hızla ilerliyordu. Mısır valisi Abdullah b. Sad halifeye İslam ordusunun Afrika içlerine doğru ilerlemesi gerektiğini söyleyince Hz. Osman İslam şurasını topladı. Sahabeler de aynı görüşteydi. Büyük bir ordu hazırlanarak Afrika'ya doğru yola çıktı. Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Abdullah b. Cafer, Ebu Zer, Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Zübeyr gibi sahabelerin de içinde bulunduğu ordu Afrika'da büyük başarılar gösterdi.

Hz. Hasan Afrika'ya varınca halk ile İslam arasına set çeken zalimlerle kıyasıya savaştı. Zaferden zafere koşan İslam ordusu, halkın önündeki engelleri kaldırdınca halk İslam'ı tanıma imkânı buldu. Çok geçmeden İslam hızla Afrika içlerine doğru yayılmaya başladı.

Hilafet Kapısına Dayanan Fitne

FİTNE HER geçen gün biraz daha büyüyerek tüm İslam coğrafyasını etkisi altına aldı. Birbirleri ile irtibatlı olan fitneciler, son derece planlı hareket ediyorlardı. Sonunda dört büyük İslam merkezinden gruplar hâlinde Medine'ye gelip Hz. Osman'ın evini kuşattılar. Kuşatma sahabeleri çok üzdü. Âdeta kahroldular. Hz. Ali halifeye haber gönderdi:

– İzin verin, emrimdeki 500 kişi ile gelip sizi fitnecilere karşı koruyayım, dedi. Halife:

– Hayır, benim yüzümden kimsenin kanın akmasını istemiyorum, diyerek yardım teklifini kabul etmedi. Bunun üzerine Hz. Ali, oğulları ve yeğenlerini halifeyi korumak için evine gönderdi. Hz. Osman, En Sevgili'nin torunları Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'i kılıçlarını sıyırmış olarak kendini savunmak için evine geldiklerini görünce telaşlandı. Kendi yüzünden onlara bir zarar gelmesinden korktu.

– Allah aşkına evinize geri dönün! Ben burada Allah'ın emri gerçekleşene kadar beklerim, diye âdeta yalvardı. Gitmeleri için ısrar etti. Ancak Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin bunu kabul etmeyip onu sonuna kadar savundular.^[139]

O an orada olanlardan Ebû Hüreyre (r.a.) o anları şöyle anlatır:

“Hz. Osman ile evinde mahsur kaldığımız sırada bizden bir adam öldürüldü. Ben:

– Ey Müminlerin Emiri! Bizden biri öldürüldü. Şimdi çarpışmanın tam zamanı, dedim. Hz. Osman:

– Bana kılıcını atmaya söz ver ey Ebû Hüreyre! Onlar benim canımı istiyorlar. Ben de canımı vererek müminleri koruyacağım, dedi. İsrar edince kılıcımı kaldırıp attım. Hâlen onun nerede olduğunu bilmiyorum. O sırada Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Selam, Abdullah b. Zübeyr, Hz. Hasan, Muhammed b. Hatib, Zeyd b. Sabit onu savunmak için orada benimle birliktelerdi.^[140]

Hz. Ali, halife ve yanındakilerin susuz kaldıklarını öğrenince hizmetine bakan kimselere su vererek halifenin evine gönderdi. İsyanlılar onları engelleyince onlara bir konuşma yaptı:

– Bu yaptığınızı, bırakın Müslümanları müşrikler bile yapmaz. Şu kişilere su ve yiyecek göndermemize engel olmayın! Rumlar ve İranlılar bile bu durumda su ve yiyeceğin ulaşmasına engel olmazlardı, dedi.

Ancak isyancılar zulümlerine devam ederek suyun eve ulaşmasına engel oldular. Hz. Ali'nin hizmetlileri isyancılarla çatışmaya girerek suyu zorla da olsa Hz. Osman'a ulaştırdılar.

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, savunma sırasında asilerle çatışmaya girip yaralanmalarına rağmen Hz. Osman'ın şehid edilmesine engel olamadılar. Halifenin şehadet haberi Hz. Ali'yi üzüntüden çılgına çevirdi:

– Siz orada iken Hz. Osman nasıl öldürülür? diye bağırarak o kızgınlıkla yanına gelen Hz. Hasan'a bir tokat attı, Hz. Hüseyin'in sırtına vurdu. Abdullah b. Zübeyir ve yeğenlerine kızarak söylendi.

– Yazıklar olsun! Allah da biliyor ki onun kanının akıtılmaması için elimden geleni yaptım, diyerek evine gitti.

Bu olay inananları derin bir hüzne sevk etti. Olanları en ince detayına kadar öğrenmeye çalıştılar. Onlardan biri de Abdulalâ b. Heysem'di. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e:

– Hz. Osman'ın katilleri arasında Ensar ve Muhacir'den herhangi biri var mıydı? diye sordu. Onlar:

– Hayır, sahabeden kimse yoktu. Onlar Mısır halkından toplanıp gelen kişilerdi, dediler.^[141]

[140]

[139]

[141]

Ehl-i Beytin Avucuna Düşen Kor Ateş

ASİLERİN MEDİNE'YE kadar gelip günlerce halifenin evini kuşatarak Hz. Osman'ı şehid etmeleri yüzyıllar sonra yaşayan müminleri bile üzüntüye gark eden, derinden sarsan tarihin kaydettiği en büyük fitnelerden biriydi. Peygamber Efendimiz sık sık bu ve benzeri fitnelere dikkat çekerek ashabını uyarırdı. Hz. Osman'ın şehadetinin İslam Tarihi'ndeki en önemli kırılma noktalarından biri olacağını haber veren Allah Resûlü (a.s.m.):

– Üç olayda kendini kurtaran kişi gerçekten kurtuluşa ermiştir, buyurdu. Sahabeler:

– Onlar nelerdir ya Resûlallah? diye sordular. O:

– Benim ölümüm, hakkı yerine getiren ve sabreden halifenin katledilmesi, deccalın ortaya çıkması, buyurdu.^[142]

Akıtılan kan fitneyi bitirmedi. Aksine bir anda tüm Müslümanları içine çekti. Cevapsız sorular, suçlamalar, şüpheler, su-i zanlar, dedikodular, kaygı ve korkular...

Herkes üzgün, şaşkın, korku ve panik içinde, etraf toz duman... Bütün bu kargaşa yetmemiş gibi fitneciler Hz. Osman'ı katletmekle kalmayıp fitnelerini kıyamete kadar gelecek olan tüm Müslümanların üzerine atmakla meşguldüler.

Fitneciler, memleketlerine geri döndüklerinde “Halifeyi öldürüp Müslümanları başsız koymakla daha büyük fitneye sebep oldunuz.” diyecek halka karşı, kendilerini savunmak, konumlarını sağlamlaştırmak, yönetimde söz sahibi olmak gibi nedenlerle hemen geri dönmeyip, şehid ettikleri Hz. Osman'ın yerine halife aramaya başladılar.

Peki, kim halife olacaktı?

Halife olmak bir anlamda Hz. Osman'ın cinayetine ortak olmak değil miydi?

İçin için yanan kor ateşi kim eline alırdı ki?

İnsanların aslandan kaçtığı gibi halife olmaktan kaçtığı bir sırada bütün ümmetin kabul edebileceği birini bulup halife yapmak imkânsız kadar zordu. Tüm servetini İslam için harcamış, ilk günden itibaren İslam davet mücadelesinin çilesini çekmiş, Efendimizin iki kızı ile

evlenmiş bir halifeyi şehid eden fitnecilerin arzusu doğrultusunda halife olmayı hiç kimse istemezdi. Üstelik bu kaos ortamında. Bunun kişiye felaketten başka bir şey getirmeyeceğini herkes bilirdi. Bunun için Hz. Ali'den başlayarak çalmadıkları kapı kalmadı. Tüm kapılar yüzlerine kapandı. Dahası kimse yüzlerini görmek, onlarla aynı karede görünerek isimlerini lekelemek istemiyor, herkes köşe bucak kaçıyor, bir tarafa gizleniyordu. Fitneciler çaresizlik içinde kıvranıyordu. Halk onların seçtiği halifeyi kabullenmek bir yana Mescid-i Nevbevî'ye atadıkları imamın peşinde namaz kılmamak için namaza bile gitmiyordu. Hz. Ali araya girerek Ebu Eyyûp el-Ensârî'ye imamlık için rica etmesi ile o sorun kısmen çözüldü. Ama hilafet sorunu öylece duruyordu. Medine'de inanılmaz bir gerginlik ve kaos vardı. Bu gerginlik dalga dalga bütün İslam coğrafyasına yayılıyordu. Birazcık kulak kabartan herkes daha büyük fitne ve felaketlerin ayak seslerini duymakta güçlük çekmezdi. Biri zamanında müdahale etmezse Müslümanlar bir daha doğrulamamak üzere param parça olacaktı.

Peki, ama kim müdahale edecek?

Kor ateşini kim avuçlayacaktı?

Hangi yiğit, bırakmadan elinde tutacaktı?

Ümmetin bütün eleştiri oklarını ve tenkitleri kim karşılayabilecekti?

Dahası hiç kimsenin istemeyeceği bir konumu kabullenerek, oradan hakkı kim nasıl savunabilecekti?

Kendini ümmet için feda edecek bir yiğidin ortaya çıkması gerekiyordu. Bütün yanlış anlamalara göğüs gerecek, bir anlamda asilerin asla affedilmeyecek cinayetini üstlenecek, hedef hâline gelecekti. Belki dün cephede Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte omuz omuza savaştığı can kardeşleri ile karşı karşıya gelecekti. Bütün bunları ve daha fazlasını, ölüm dâhil her şeye meydan okuyacak çok büyük bir kahramana ihtiyaç vardı. Büyük sahabe Abdullah b. Abbas (r.a.) Hz. Ali'yi uyarırken söylediği sözler durumu net bir şekilde özetlemekteydi:

“Eğer hilafeti üstlenirsen ne yaparsan yap, insanlar kıyamete kadar Hz. Osman'ın kanının hesabını senden sorarlar.”^[143]

Ümmetin paramparça olmak üzere olduğunun farkında olan Hz. Ali yalnızca kendisini değil Ehli Bey'tin tümünü yakacağını bile bile alev alev yanan fitne ateşinin içine daldı. Kor ateşi avuçlayıp hilafeti kabul

etti. Dayanılmaz acılar içinde kıvransa da şehid edilinceye kadar bu ateşi elinde tuttu.

Gelişen olaylar, kontrolü tam olarak sağlamak için Hz. Ali'yi Medine dışına çıkmaya zorluyordu. Ancak bu çıkış büyük felaketlerin başlangıcı olabilirdi. Hz. Ali'nin Medine dışına çıkmak istediğini öğrenen Ebû Eyyûp el-Ensârî hemen yanına gitti:

– Ey Müminlerin Emîri! Burada durmalısın. Medine, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hicret ettiği, kabri şeriflerinin ve minberinin bulunduğu, İslam'ın kalesi, koruyucu bir zırh gibidir. Eğer insanlar senin lehine hareket ederlerse, bulunduğu hâli devam ettirsin. Gruplaşıp aleyhine hareket ederlerse Medinelilerle birlikte onlarla mücadele edersin. Direnmene rağmen seni Medine'den çıkmaya zorlarsa o zaman çıkışın anlayışla karşılanır, dedi. Hz. Ali onun sözlerini yerinde bularak Medine'den çıkma fikrinden vazgeçti. [\[144\]](#)

Asiler Hz. Osman'ın evini kuşattıkları sırada 33 yaşlarında olan Hz. Hasan, olup bitenlerin perde arkasını net görüyordu. Ufuk sahibiydi. Olaylara mümin feraseti ile bakıyor, bundan sonra neler olacağını tahmin ediyordu. Fitne ateşinin her tarafı yakıp kül ettiği o günlerde babasının ümmetin daha büyük felaketlere sürüklenmemesi için kendini ateşe attığını açıkça görüyordu. Babasını çok seven bir evlat olarak buna dayanamıyor, her seferinde sesini biraz daha yükselterek feveran ediyordu.

Ebû Eyyûp el-Ensârî'nin tavsiyesine uyarak bir süre daha Medine'de kalan Hz. Ali, gelişen olaylardan dolayı diğer şehirleri ziyaret etmek zorunda kaldı. Babasının bir kez daha ateşin içine girdiğini gören Hz. Hasan kendini tutamayıp yeniden uyardı. Medine'den çıkıp Rebze'ye vardıklarında gözyaşları içinde babasının yanına giden Hz. Hasan ona:

– Seni ne zaman tehlikelere karşı uyarırsam uyarayım hiçbir zaman beni dinlemedin. Yarın sana kimse yardım etmeyecek göz göre göre öleceksin, diye feveran etti. Hz. Ali:

– Sürekli hanımlar gibi ağlıyorsun. Ne zaman beni uyardın da ben seni dinlemedim? diye çıkıştı. Hz. Hasan:

– Hz. Osman kuşatıldığında sana “Medine'den ayrıl. O şehid edildiği zaman burada olma!” dedim. Ama sen beni dinlemeyip kaldın.

Hız. Osman Şehid olduktan sonra, diğer Őehirlerden ve kabilelerden heyetler gelmeden, sana biat ettiklerini bildirmeden kimseden biat alma dedim. Ama sen yine beni dinlemedin.

Şu iki sahabe sana karşı harekete geğtiğinde evinde oturup etrafın sakinleŐmesini bekle, dedim yine dinlemeyip bildiğini yaptın. Buraya kadar geldik, dedi.

Oğlunun kendisine duyduğu sevgiden dolayı feryat etmesi hoşuna giden Hız. Ali ona ufkunun diğer insanlardan đok őtelere ulaŐtıęını işaret eden şu cevabı verdi.

– Ey oğlum! Eęer Hız. Osman kuŐatıldıęında őehirden ayrılıyaydım, onu kuŐatanlar bizi de kuŐatacaktı. Biat iđin diğer őehirden gelenleri beklemem iđin beni uyarmana gelince bu benim değil Medinelilerin iŐiydi. Onlara muhalefet etmek istemedim. Talha ve Zübeyr’in đıkıŐları Müslümanlara büyük zarar verecekti. Buna müdahale etmeseydim, devleti yönetemez duruma gelecek kadar acze dűŐerdim.

Evden đıkmamam konusuna gelince bu kadar hercűmerđ iğinde benden kendimi emniyete almamı mı istiyorsun? Korkaklar gibi eve kapanayım da evimi kuŐatıp:

– Korkak korkak! diye bağırsınlar mı? Bunu mu istiyorsun?

Rahat ol ey oęul! Fitne konusunda uzun uzadıya dűŐűnűp yapılması gerekenleri yapmazsam kim dűŐűnecek?^[145]

İnanılmaz büyük bir kaos yaŐandığından Hız. Ali'nin hakkı savunma adına durduğu yeri, oęlu Hasan gibi pek đok sahabe de tam olarak anlayamamıŐtı. Anlasa bile akması kuvvetle muhtemel olan Müslűman kanına sebep olmak istemiyorlardı. Peygamber Efendimizin fitneden uzak durmalarını emreden hadisleri kulaklarında đınladıkđa evlerine kapanmak, insanlardan kaçıp kurtulmak istiyorlardı. Bu durum Hız. Ali'yi iyice đıkmaza sokuyordu.

Rebze'ye varınca Muhammed b. Ebu Bekir ve Muhammed b. Cafer'i yardım istemek iđin Kűfe'ye gönderdi. Elđiler Kűfe'ye vardıklarında Kűfe valisi Ebu Musa el-EŐari'nin olayların iđine karıŐmamaya kararlı olduęunu halka da bu yűnde tavsiyede bulunduęunu gördűler. Hız. Ali, vali ve halkı ikna etmek iđin Abdullah b. Abbas, Ammar b. Yasir ve oęlu Hız. Hasan'ı gönderdi. Olmadı, istemeyerek de olsa Ebu Musa el-EŐari'yi görevden alarak Kurze b. Ka'b'ı vali olarak atadı. Ancak bu yeterli deęildi. Halkın ikna edilmesi

gerekiyordu. Hz. Ali'nin gönderdiği sahabeler bu görevi de üstlendiler. O sırada halka hitap eden Hz. Hasan şöyle dedi:

“Ey insanlar! Emirinizin davetine icabet edip kardeşlerinizin yanına gidin! Yakın zamanda herkesin oraya yöneldiğini göreceksiniz. Akıbetinin hayırlı olmasını isteyen akıllı insanlar onlara şimdi katılırlar.

Davetimize icabet edin! Bizim ve sizlerin karşı karşıya kaldığı şu sıkıntı konusunda bize yardım edin!”

Hz. Hasan ve diğer sahabelerin konuşması üzerine altı yedi bin Kûfeli onlarla birlikte Hz. Ali'nin yanına gittiler. Yolda iki bin Şamlı da onlara katıldı. Etraftan gelenlerle birlikte on iki bin kişilik bir ordu oldu. [\[146\]](#)

Hz. Osman'ın katillerinin cezalandırılmasını isteyen Hz. Aişe, Hz. Talha ve Hz. Zübeyr bu hususu görüşmek için Şam'a giderken kaos ortamını çok iyi değerlendiren fitneciler, bir anda Hz. Aişe'nin etrafında bir ordunun oluşmasını sağlamışlardı. Yoğun faaliyetleri sonucunda Müslümanlar iki ordu şeklinde karşı karşıya gelmişlerdi. O an Hz. Aişe çevresindekilerle konuşmalar yaparak fikirlerini sordu. Büyük İslam kahramanlarından Kakaa b. Amr'a:

– Hz. Osman'ın katillerini bulma işini nasıl halledeceğiz? diye sordu. Kakaa:

– Bu iş sakın olmayı, katillerine kısas uygulanması konusunda teenni ile hareket etmeyi gerektirmektedir. Hz. Ali'ye biat ederek onunla ittifak etmeniz iyilik işareti, rahmet müjdesi ve Hz. Osman'ın katillerinden öğ almak için güç birliği yapmaktır. Eğer bunu yapmaktan sakınır çekişmeye devam eder işi savaşa kadar götürürseniz, bu büyük bir şerre ve mülkün yok olmasına sebep olur. Gelin güzel olanı, barışı tercih ederek önceki gibi hayrın anahtarı olun! Bizleri belaya sokmayın! Onu isterseniz Allah belayı hemen gönderir. Allah aşkına bundan sakının!

Kakaa b. Amr'ın sözlerini yerinde bulan Hz. Aişe:

– Çok güzel söyledin! Gidip Hz. Ali ile konuş! O da senin gibi düşünüyorsa hemen barış yapalım! dedi.

Hz. Ali ile konuşuldu. Bu noktaya gelinmiş olması onu çok sevindirdi. O barış ve afiyeti sağlamak için çalışırken fitne derinlerde çok hızlı bir faaliyet içindeydi. Hz. Ali'nin ordusu içinde bulunan Hz. Osman'ın katilleri, münafıklar ve derin devlet kurma çabası içinde

olanlar, barışı savaşa çevirmek için sürekli yeni bir fitne ateşi yakıyorlardı. Görüşmeler bittiğinde akşam olmuştu. Hz. Ali de Hz. Talha ve Hz. Zübeyir de kendilerine bağlı olanlara sabahleyin herkes dağılıp memleketlerine, evlerine gitsin emrini verdi.^[147]

İşte o gece devlet içindeki derin fitnenin reisi, çıkardığı fitneler ile şeytanı kendine hayran eden meşhur Abdullah b. Sebe sabaha kadar uyumadı. En derinlerde her iki ordudan insanlarla konuşup zehrini onlara şırınga edip durdu. Yaktığı fitne ateşleri sabahleyin cehennem topuna dönüştü. Barış savaşa döndü. İslam Tarihi'ne kara leke olarak yazılan Cemel Vakası oluverdi. O cehennemin içinden oğlu Hz. Hasan'a seslenen Hz. Ali şöyle diyordu:

– Ey Hasan! Bütün bunları biz mi yapıyoruz? Keşke bundan yirmi yıl önce ölmüş olsaydım!

Savaşın gerçek galibi devlet içindeki fitne odakları yani bir nevi derin devletti. Hakka karşı büyük bir zafer kazanan fitne, etrafı yakıp yıkarak ilerledi. Bir yerde Cemel bir başka yerde Siffin oldu. Alevleri binlerce yıl sonra bile elleri yakan bir cehennem olup Müslümanları daha dünyada iken yaktı.

Muhammed b. Hatib anlatıyor:

“Cemel Savaşı bittikten sonra öldürülen kimseler arasında geziyorduk. Hz. Hasan tıpkı Mus'ab b. Umeyr gibi utancından başını kumlara gömen birini gördü. Gidip başını çevirince içi yandı:

– ‘İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn.’ Vallahi bu Kureyş'in seyyitlerinden biri, dedi. Hz. Ali:

– Evet öyle. ‘İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn.’ O çok iyi salih bir gençti. Babasına karşı çok iyi bir evlat olması ölümüne sebep oldu, dedi. Muhammed b. Talha'yı bu hâlde gören Hz. Ali üzüntüden perişan oldu. Olduğu yere çöküp kaldı. Onun bu kadar çok üzüldüğünü gören Hz. Hasan, babasını teselli etmek için:

– Sen onu buraya gelmemesi için uyarmıştın. O senin sözüne rağmen geldi. Bu sözler bile Hz. Ali'yi rahatlatmadı.

– Bundan yirmi yıl önce ölmüş olmayı ne kadar çok isterdim,^[148] sözleri dilinden döküldü.

[144]

[148]

[143]

[147]

[146]

[145]

[142]

Hız. Ali'nin Şahadeti

PEYGAMBER EFENDİMİZE zamanında açıkça düşmanlık eden, işkence yapan, sıkıntı verenler, onun vefatından sonra da faaliyetlerini gizlediler. Gizli planlar yapıp sinsice hareket ettiler. Hz. Osman'ı evinde şehid eden bu zalimler. Hz. Ömer ve Hz. Ali'yi camide şehid ettiler.

Hız. Ali'den intikam almak isteyen Hariciler bunun için fırsat kolluyordu. Bu fırsatı en güzel camide yakalarım diye düşünen Abdurrahman b. Mülcem namazda iken ona saldırıp ağır bir şekilde yaraladı.

Camide bulunanlar hemen Abdurrahman b. Mülcem'in üzerine atıldılar. Hız. Ali:

– Adam sizi yanlışla sürüklemesin! diye uyarınca yalnızca yakalayıp bağlayıp Hız. Ali'ni emrini beklediler. Bu arada birileri koşup Hız. Ali'nin ailesine haberi ulaştırdı. Haberi alan Hız. Hasan hemen camiye geldi. Kız kardeşi Ümmü Gülsüm gözyaşları içinde babasının katili ile konuşuyordu. Ümmü Gülsüm:

– Ey Allah'ın düşmanı! Müminlerin Emiri'ni mi öldürdün? diye çıkışarak ona hesap sordu. Ancak bütün değerlerini kaybetmiş olan katil hiç utanmadan Annemize:

– Hayır, ben Müminlerin Emiri'ni değil, yalnızca senin babanı öldürdüm, dedi. Gözyaşları daha da hızlanan Annemiz katile:

– Bütün kalbimle inanıyorum ki, babam gittiği yerde sıkıntılardan uzak huzur içinde olacaktır, dedi. Katil edepsizce;

– Öyle ise niçin ağlıyorsun? Önce bir kılıç satın aldım onu zehirledim, korkumu atıp, emelime ulaşım babanı öldürdüm. O kılıç Ukkaz panayırında olan herkesi öldürecek kadar zehirliydi, dedi. Annemiz katilin konuşulmayacak kadar edepsiz biri olduğunu anlayınca sözü kesip, oradan ayrıldı. [\[149\]](#)

Tüm müdahaleler sonuçsuz kalınca halkın ileri gelenleri Hız. Ali'ye:

– Ey Müminlerin Emiri! Sizi kaybetmek üzereyiz. Sizden sonra bizi kimin yönetmesini istersiniz? Hız. Hasan'a biat edelim mi? diye sordular. Halifenin atama ile değil halkın seçimi ile gelmesini isteyen Hız. Ali:

– Bu konuda size ne emir veririm, ne de sizi yasaklarım. Siz daha iyi bilirsiniz. Size tıpkı Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yaptığını tavsiye ederim. O kimseyi halife bırakmadı. Eğer Allah sizin için hayır dilerse hayırlı biri üzerinde görüş birliği yaparsınız. Tıpkı Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edince sizleri hayırlı biri üzerinde birleştirdiği gibi, dedi.

[\[150\]](#)

[150]

[149]

Hız. Ali'nin Vasiyeti

Şehid olacağını anlayan Hz. Ali, oğulları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i yanına çağırarak onlara şu vasiyette bulundu:

“Size Allah'a karşı takva sahibi olmanızı tavsiye ediyorum. Dünya ve içindekiler size yönelse dahi siz onlara yönelmeyin. Kaybettiğiniz hiçbir şeye ağlamayın. Her zaman hakkı ve hakikati söyleyin. Yetime merhamet edin. Yardım isteyenin yardımına koşun. Ahiret için hazırlanmın zalimin hasmı, mazlumun yardımcısı olun. Kınayanın kınamasından çekinmeden kitap ve sünnete göre amel edin.

Muhammed b. Hanif'e bakan Hz. Ali:

- Onlara söylediklerimi aklmnda tuttun mu? diye sordu. O:
- Evet, dedi. Hz. Ali:
- Onlara tavsiye ettiğim şeyleri sana da tavsiye ediyorum. Kardeşlerine saygıda kusur etme. Üzerindeki haklarını yerine getirmeye özen göster, emirlerini yerine getir. Onlardan habersiz bir iş yapmaya kalkışma!

Sonra Hz. Hasan'a döndü.

- Ey oğlum! Sana takvayı, namazı vaktinde kılmanı, zekâtını yerine ulaştırmanı, abdesti güzel bir şekilde almanı tavsiye ediyorum. Abdestsiz namaz olmadığı gibi zekâtı engelleyenin namazı da kabul edilmez.

Kızgınlığını yenip sana karşı yapılan haksızlıkları bağışlamayı, sıla-i rahmi, cahilce hareket yapanlara karşı yumuşak davranmayı, dinde anlayışlı olmayı, kararında sebatı, Kur'ân'ı rehber edinmeyi, güzel komşuluğu, kötülüklerden sakınmayı, iyiliği emredip kötülükten sakındırmayı tavsiye ediyorum.^[151]

Ey oğlum! Sana gizli ve açık her yerde takvaya riayet etmeyi, kızdığın veya razı olduğun zamanlarda hakkı söylemeyi, zengin ve fakirlikte tutumlu olmayı, dost ve düşmana karşı adil olmayı, canlı ya da üzerine tembellik çöktüğünde amel etmeyi, sıkıntı ve genişlik anında Allah'tan razı olmanı tavsiye ediyorum.

Ey oğlum! Cennete gitmemekten daha büyük şer, cehennemden kurtulmaktan daha büyük hayır yoktur. Cennetin dışındaki her nimet

onun yanında çok küçüktür. Cehenneme nispetle her bela afiyet sayılır.

Ey oğlum! Nefsinin ayıbını gören kişi başkasının ayıpları ile uğraşamaz. Allah'ın taksim ettiğine razı olan, kaçırdıkları şeylerden dolayı hüzünlenmez. Haksız olarak kılıç sıyıran kişi aynı kılıçla öldürülür.

Kardeşine kuyu kazan, kendi kazdığı kuyuya düşer. Kardeşinin sırlarını çıkaran kişinin ayıpları ortaya saçılır. Başkası ile alay eden, aynı konuda hafife alınır. Kendi hatalarını unutan başkalarının hatalarını büyük görmeye başlar. Görüşünü beğenen sapar, kibirlenen zelil olur.

Kötülük yapılan mekânlarda bulunan ithama maruz kalır. Aklını öne çıkarıp başkasını dinlemeyenin ayağı kayar. Âlimlerle oturanlar saygınlık kazanır. Kişi ne ile fazlaca meşgul olursa onunla tanınır. Çok konuşan çok hata yapar, hatası fazlalaşanın hayâsı azalır. Hayâsı azalanın sakınması artar. Sakınması azalanın kalbi ölür. Kalbi ölen cehenneme girer.

Ey oğlum! Edep en hayırlı mirastır. Güzel ahlak en iyi dosttur.

Ey oğlum! İnsanı kurtuluşa götüren yol on kısma ayrılır. Bunlardan dokuzu (Allah'ı anmak hariç) susmak, biri sefih insanların meclisinden uzak durmaktır.

Ey oğlum! Fakirliğin süsü sabır, zenginliğinki şükürdür.

Ey oğlum! İslam'dan daha yüce bir şeref, takvadan daha aziz bir değer, veradan daha sağlam sığınak, tövbeden daha iyi şefaathçi, afiyetten daha güzel elbise yoktur. Hırs yorgunluğun anahtarıdır. İş yapmaya başlamadan önce gerekli tedbirleri almakta acele etmek, pişmanlıktan kurtarır. İnsanlara düşman olarak ahirete hazırlanmak ne kötü azıktır.

Öğrenmesi, ameli, sevgisi, kızması, alması, bırakması, konuşması, susması, işi ve sözü Allah için olana müjdeler olsun!^[152]

Hız. Ali Ramazan'ın yirmi birinci günü şehid edilince Hız. Hasan halka bir konuşma yaptı. Babasının yaşamından örnekler vererek faziletlerinden bahsettikten sonra:

– O Kur'ân'ın indiğı, Hız. İsa'nın Rabb'ine yürüdüğü, Hız. Musa'nın vefat ettiğı gün öldürüldü. Allah ona salât ve selam etsin!^[153]

O günleri Hız. Hasan'ın oğlu Ali şöyle anlatır:

“Babam, babası Hz. Ali öldürölünce halka bir konuşma yaptı. Allah’a hamd ve sena edip Resûlüne salât ve selam getirdikten sonra şöyle dedi:

– Bu gece önceki insanların fazilette kendisini geçemediği, sonrakilerin de faziletine kavuşamayacağı bir insan vefat etti. Allah Resûlü’nü (a.s.m.) ona sancağı verdiğinde sağına Cebrâil (a.s.m.), solunda Mikâil (a.s.) geçer, onlarla birlikte savaşır zafer kazanmadan dönmezdi.

Vefatından sonra geriye bıraktığı altın ve gümüş paranın tamamı, ailesine almayı düşündüğü hizmetli için ayırdığı 700 dirhemdir.

Ey İnsanlar! Beni tanıyan tanır. Tanımayan bilsin ki ben Hz. Ali’nin oğlu, Peygamberin, müjdeci ve uyarıcı, insanları Allah’ın izniyle Allah’a çağırın, parıldayan ışığın torunuyum. Ben Cebrâil (a.s.) hanesine inen Ehl-i Beyt’ten biriyim. Ben Allah’ın kendilerinden kötülükleri gidererek tertemiz yaptığı Ehl-i Beyt’e mensubum. Ben, Allah’ın her Müslüman’a sevmeyi farz kıldığı Ehl-i Beyt’tindenim. Allah (Tebâreke ve Teâlâ) Peygamberine şöyle buyurdu:

“De ki: Ben buna karşılık sizden yakınlık sevgisi dışında hiçbir karşılık istemiyorum. Kim bir iyilik yaparsa onun sevabını fazlası ile veririz. Şüphesiz Allah bağışlayan ve şükrün karşılığını verendir.” buyurmaktadır.^[154] Ayette geçen iyilik yapmaktan maksat, bizim yani Ehl-i Beyt’in sevgisidir. Kim bizi severse yaptığı iyiliklerin sevabı kat kat artar.” Konuşması bittiğinde gözlerinden akan yaşlar sakalını ıslatmıştı. Onu dinleyen herkes ağlıyordu.^[155]

[155]

[152]

[154]

[151]

[153]

İslam Halifesi

HZ. ALİ şehid olunca gözyaşları içinde namazını kıldırıp, kabre götürdüler. Kabirden dönerken Kays b. Sad yanına geldi.

– Elini uzat kitap, sünnet ve haramı helal kılanlarla savaşmak üzere sana biat edeyim, dedi. Hz. Hasan elini uzattı.

– Yalnızca kitap ve sünnete uymak üzere, çünkü o bütün şartları içine alır, dedi. Önce Kays ardından bütün Kûfe halkı Hz. Hasan’a biat etti. Hz. Hasan Kûfe halkından biat alırken:

– Vallahi size bildireceğim şeyi söylemeden biat almam, dedi. Kûfeliler:

– Nedir? diye sordular.

– Beni dinleyecek ve itaat edeceksiniz. Kiminle savaşırsam onunla savaşacak, kiminle anlaşma yaparsam onunla anlaşacaksınız, dedi.

Kûfeliler şartını kabul edince onlardan biat aldı. [\[156\]](#)

Kays b. Sad’dan hemen önce ya da sonra Hz. Ali’nin amcası Hz. Abbas’ın oğlu Ubeydullah gözyaşları içinde ayağı kalktı göğü çınlatırcasına bağırdı.

– Ey insanlar! Bu kendisine tabi olanları hidayete ileten, karanlıklardan aydınlığa çıkaran Peygamberinizin çocuğudur. Ona biat edin! dedi.

Onu duyan halk severek biat etmeye koştu. Hicretin 40.yılı Ramazan ayının yirmi birinci günü 40-42 bin kişi Hz. Hasan’a biat etti. Kûfelileri, Basra, Medain, Hicaz, Yemen ve bütün Irak halkı takip etti. Babasının amcasının oğlu Ubeydullah b. Abbas bu konuda ona büyük destek oldu. Kûfe’den ayrılmayıp Kûfelileri Hz. Hasan’a biat etmeye çağırdı. Kûfelileri ikna ettikten sonra hazırlanan ordu ile bölgedeki şehirleri dolaşarak Hz. Hasan için halktan biat aldı. [\[157\]](#)

Kûfe halkı tavır ve hareketlerinden dolayı Hz. Hasan’a büyük bir teveccüh gösterdi. Onu çok sevdiler. Hz. Ali’nin oğlu olması bu sevgilerini daha da artırdı. Halife olduktan sonra babası dönemindeki valilerin ve diğer görevlilerin yerini değiştirmede. Herkes aynı görevine devam etti.

Tüm Müslümanların ona biat etmesini isteyen halk Şamlıların biat etmemesinden oldukça rahatsızdı. Hz. Hasan’ı sıkıştırıyor, sık sık:

– Allah ve Resûlü’ne isyan eden, ikilik çıkararak büyük günah işleyen, insanların huzurlarını ve işlerini bozan şu adamların üzerine git! İnaniyoruz ki Allah onlara karşı sana zafer ihsan eder, diyorlardı.

Hız. Hasan ile Hız. Muaviye arasında uzun bir süre mektup trafiğı yaşandı. Ancak gidip gelen mektuplardan sonuç alınamadı. Hız. Hasan Müslümanların bir ve beraber olmasını istiyor bunun için çaba gösteriyordu. Ancak Kûfeliler sürekli baskı yapıyor, Şamlılarla savaşmaya zorluyorlardı. Hatta bunun için o güne kadar görülmemiş büyüklükte bir ordu hazırladılar. Bunun üzerine Hız. Hasan, Şamlıları biat etmeye zorlamak üzere hazırlıklara başladı. Öncelikler meşhur sahabelerden Kays b. Sad komutası altında on iki bin kişilik bir öncü kuvveti bölgeye gönderdi. Hız. Hasan’ın emri ile öncü kuvvetler Şam’a değil Medain’e gidip burada konakladılar.^[158]

Durumdan haberdar olan Hız. Muaviye bölgeye ordu gönderdi. Şam ordusu Kûfeliler karşısında tutunamayıp geri çekilince daha büyük bir ordu hazırlayan Hız. Muâviye ordunun başına geçerek bölgeye doğru yola çıktı. Aynı günlerde hicretin 41. yılının sefer ayında Hız. Hasan komutasındaki çok büyük bir ordu Medain’e doğru yol alıyordu.

[158]

[157]

[156]

Fitne Sahnede

ŞAM ORDUSU bir süre yol aldıktan sonra Menih köprüsü yakınlarında konakladı. Hz. Muaviye orduya:

– Beş gün burada konaklayacağız, diye bildirdi. Ordu burada konaklarken Hz. Hasan'ın büyük bir ordu ile yola çıktığını haber aldı. Altıncı güne girildiği hâlde ordu hâlâ ordaydı. Hz. Muaviye'nin barış ümidini taşıdığını fark eden fitneciler hemen harekete geçmişti. Toplantılar yaparak Müslümanları yeniden büyük bir kaosun içine sürüklemek için neler yapmaları gerektiğini görüştüler. Toplantı sonunda planları hazırды. İlk iş olarak iki İslam halifesine karşı suikast düzenlemeye karar verdiler. Suikastın ardından diğer planlar devreye girecek, İslam âlemini yeniden büyük bir kaosun içine sürüklenecekti.

Hz. Muaviye her zamanki gibi sabaha doğru erkenden abdestini alıp sabah namazını kılmak üzere çadırından çıktı. Namaz yerine giderken Haricilerden Berk b. Abdullah gizlice onu takip ediyordu. Namaz yerine yaklaştığı sırada öldürmek üzere Hz. Muaviye'ye saldıran Berk planını tam olarak gerçekleştiremedi. Zira Hz. Muaviye'yi öldürememiş sadece yaralamıştı. Ağır yaralanan Muaviye bir ara ölümün soğukluğunu duyar gibi oldu.

İstedikleri kaos ortamını oluşturduklarına inan fitneciler dört bir yandan Müslümanlar arasına dalmış onları kışkırtıp birbirlerine düşürmek için sürekli yalan haber üretiyor ve bu haberleri insanlar arasında yayıyorlardı.

Cündüb anlatıyor:

“Sad b. Ebi Vakkas'ın ordusunda bir yere doğru yol alıyorduk. Bir yerde konaklayınca bunu fırsat bilerek hemen yanına gittim.

– Muaviye ağır bir şekilde yaralanmış, ölmek üzereymiş, dedim. Hariciler şuraya katılan bütün sahabeleri öldüreceklermiş. Dahası şu an yaşayan bütün sahabeleri öldürme kararı almışlar. Allah aşkına şu adamlara fırsat verme, üzerlerine gidip dağıt! Hepsinin kökünü kazı! dedim. Beni dinleyen Sad b. Ebi Vakkas sözlerim bitince kalkıp bir konuşma yaptı. Allah'a hamd Resûlüne salât ettikten sonra şöyle dedi:

– Vallahi ne onların esasını kırarım, ne de topluluklarını dağıtırım. Bana bir kılıç bulup getirmeden onların üzerine gidip köklerini kazımam. Getireceğiniz kılıç birini öldüreceğim zaman konuşmalı ve bana:

– Ey Sad! Öldürmek istediğin kişi mümindir onu bırak ya da karşıdaki kişi kâfirdir onu öldür, demelidir. Böyle bir kılıç getirirseniz hemen onlara savaş açarım, dedi. [\[159\]](#)

[159]

Yine Suikast

FİTNE HER yerde kol geziyordu. Hz. Hasan daha Medain'e adım atmamıştı. Ordu Mezlemi Sabat mevkiinden Medain'e doğru ilerlerken fitnecilerden biri kalktı, karışıklık çıkarmak için yüksek sesle:

– Ordu komutanı Sad b. Kays öldürülmüş diye bağırdı. O insanları paniğe sevk ederken pusudaki arkadaşları karışıklıktan yararlanarak Hz. Hasan'ı şehid edecekti. Hainin sözleri askerlerin arasına bomba gibi düştü. Kimi Sad b. Kays'ı bulmak, ölmemişse ona yardım etmek için koşuşurken, kimi şimdi ne olacak diye şaşırıp etrafa dağıldı. İnsanların paniklediğini gören fitneciler fırsatı değerlendirerek Hz. Hasan'a doğru yöneldiler. Bir kısmı korumalarını ve hizmetçilerini etkisiz duruma getirirken biri Hz. Hasan'a ulaştı. Bineğinin yularından sıkıca tutup zehirli hançerini çekti. Esedoğulları'ndan İbn Kayser adındaki bu zalim, Peygamber'im dediği zatın torununu öldürmek üzereydi. Beyni nasıl yıkanmıştı ki Peygamber'i adına, Peygamber'inin reyhanım diye bağrına basıp sevdiği, onu sevmeyi kendini sevmekle eş tuttuğu torununu güya Allah için gözünü kırpmadan şehid edecekti. Çünkü ona göre Hz. Hasan hâşâ kâfirdi. Zehirli hançeri kaldırdı.

– Baban gibi sen de müşrik oldun ey Hasan! diye bağıırıp bacağına sapladı. Hançer kemiğe kadar gitmişti. Hz. Hasan o acı ile kendini savununca aralarında bir mücadele oldu. Hain Hz. Hasan'ın sırtındaki ridasını çekip çıkardı. Hz. Hasan adama sert bir tokat atıp bineğinden aşağı indi. Haine sarılıp onu etkisiz duruma getirmeye çalışırken o zehirli hançeri bir daha kaldırıp Peygamber Efendimizin reyhanının kalbine saplamak istiyordu. Ama başaramadı. Abdullah b. Hanzala yetişip sert bir darbe ile hançeri adamın elinden aldı. Derken Temimoğulları'ndan Zibyan b. Ammare yetişti. Adamın üzerine atılarak hemen orada öldürdü.

Diğer askerler de duruma müdahale edince fitneciler kısıkvrak yakalandı. Hemen bir doktor geldi. Zehirli hançeri çıkararak Hz. Hasan'a ilk müdahaleyi yaptı. Tedbir için Kisranın Medain'de bulunan

Beyaz Köşk'üne taşınan Hz. Hasan daha ilk günden başına gelenlerden oldukça rahatsız oldu. Fitnecilere kızgındı.

– Allah'ın laneti üzerinize olsun! Sizde hayır olmadığını zaten biliyordum. Daha dün babamı öldürdünüz yetmedi, bugün beni öldürmeye kalkıştınız, diye söylendi. [\[160\]](#)

Taşındığı köşkte Medain valisi Sad b. Mes'ud es-Sekafî kalıyordu. Hz. Hasan ve refakatçilerini misafir eden vali hizmette kusur etmemeye çalışıyordu. Bu sırada yeğeni Muhtar Ebu Ubeyd vali ile gizlice görüştü. Ona:

– Çok zengin, mevki makam sahibi şerefli biri olmak istemez misin? diye sordu. Vali:

– Elbette isterim. Bu nasıl olacak? dedi. Muhtar:

– Çok kolay. Fırsatını bulmuşken Hz. Hasan ve adamlarını yakalatıp sıkıca bağlat! Sonra Hz. Muaviye'ye teslim et! dedi. Vali beyninden vurulmuşa döndü:

– Allah cezanı versin! Bana Allah Resûlü'nün (a.s.m.) torununa ihanet etmeyi, onu bağlamayı mı tavsiye ediyorsun? Sen ne kadar kötü biriymişsin? diye çıkıştı. Yeğeninin dediğini yapmak bir yana hemen bir doktor çağırarak Hz. Hasan'ın tedavisi ile yakından ilgilendi. [\[161\]](#)

[161]

[160]

Hilafetten Vazgeçiş

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.), torununun yapacağı eşsiz fedakârlığı yıllar önce ashabına bildirerek onu bu hareketinden dolayı takdir etmişti. Şimdi Efendimizin haber verdiği mucize gerçekleşmek üzereydi.

Ebu Bükre (r.a.) anlatıyor:

“Mescid-i Nebevî’de oturuyorduk. Allah Resûlü (a.s.m.) minberden bize hutbe okuyordu. O sırada Hz. Ali’nin oğlu Hasan içeri girdi. Saflar arasından geçerek minberin yanına kadar yürüdü. Minberin merdivenlerini tek tek çıkıp dedesinin yanına ulaştı. Allah Resûlü (a.s.m.) onu kucağına aldı. Sonra bize döndü:

– Benim bu oğlum ileride çok saygın biri olacak. Allah onun vasıtası ile iki Müslüman toplumu barıştıracak, buyurdu. [\[162\]](#)

İşte o an gelmişti. Hz. Hasan tarihte neredeyse hiç kimsenin başaramadığı bir fedakârlığı yaparak Peygamber Efendimizin mucizesini gerçekleştirecekti. Ama nasıl?

Kimsenin vazgeçemediği saltanattan vazgeçecek, makam, mevki, servet ve gücü elinin tersi ile bir kenara itecekti.

Birkaç gün önce kendini öldürmeye kalkışan düşmanlarına karşı savunmasız kalacaktı.

Babasının zamanında başlayan mücadelede Hz. Muaviye insanlar tarafından haklı, babası haksız görünecekti.

Kendisi, ihanet, korkaklık gibi hiç hak etmediği sıfatlarla suçlanacak, belki birçok dostunu kaybedecekti.

İşin bir başka boyutu ise halk ve askerlerdi. Daha birkaç gün ya da hafta önce beş bin asker başlarını kazıtmış Şamlılara karşı ölümüne savaşacaklarına yemin etmişlerdi. Bu askerlerin karşısına çıkıp Hz. Muaviye’ye biat edin demek gerçekten yürek isterdi. Bu işi Şamlılarla kan davası boyutuna getiren Kûfelilere, bu işten çekilip iktidarı Şamlılara teslim edeceğiz demek kadar zordu. Halifeliği bırakmaya niyet ettiğinden itibaren Hz. Hasan için nefsi ayaklar altına almaktan daha zor bir süreç başlamış oluyordu.

Peki, bu kadar büyük fedakârlık neden di?

Neden ve kimin için halifeliği terk ediyordu?

Şam ordusunun büyüklüğünden mi korkmuştu?

Mecbur mu kalmıştı?

Hız. Hasan'ın ordusunun o güne kadar görülmemiş büyüklükte olması, kendisinin Peygamber torunu olması, insanlar tarafından sevilmesi gibi pek çok artısı vardı. Savaşması ve halifeliğini sürdürmesi onun için her açıdan avantajdı. Savaşı büyük ihtimalle kazanacak daha da güçlenecekti. Kaybettiğinde ise fazla bir şey değişmeyecekti. Yalnızca Müslümanlar ölecek, hanımlar dul, çocuklar yetim, anneler gözyaşı içinde kalacaktı.

Son olaylar, savaş kazandığında çok hassas olduğu fitne konusunda hiçbir değişiklik olmayacağını hatta artacağını gösteriyordu. Dahası ikiye bölünmüş olan Müslümanlar bir daha birleşemeyecek, savaşların ardı arkası kesilmeyecekti. Her savaşta binlerce masum insan can verecek, ihtilaf derinleşecek, fitne büyüdükçe büyüyecekti.

Fitnenin en azından daha da büyümemesi, daha fazla Müslüman kanı dökülmemesi için ya Hz. Hasan'ın ya da Hz. Muaviye'nin bir insanın elde edebileceği tüm nimetleri elinin tersi ile itmesi, halifelikten vazgeçtiği için gelecek tüm tepkilere göğüs germesi, canı, malı, hareketleri v.b hususunda alacağı riske baştan evet demesi gerekiyordu. Bu şartlarda halifeliği bırakmak kelimelerle anlatılamayacak kadar eşsiz bir fedakârlık ve kahramanlık gerektiriyordu. Bunu ancak Efendimizin (a.s.m.) de işaret buyurduğu gibi ancak Hz. Hasan yapabilirdi.

[162]

İstişare

MÜSLÜMANLARIN İÇİNDE bulunduğu durum, birbirlerini düşman görmeleri, savaşlar ve fitne uzun süreden beri Hz. Hasan'ı çok üzüyordu. Halife olunca çevresinin inanılmaz baskısına rağmen savaşa karşı ancak yedi sekiz ay direnebildi. Sonunda baskı iki Müslüman ordusunu karşı karşıya getirmişti.

Savaş sonunda en iyi ihtimal büyük bir zafer kazanıp Hz. Muaviye ve çevresini devre dışı bırakarak Müslümanları kendi hilafetinde birleştirmekti. Ancak her iki tarafta çıkartılan fitne, yapılan suikastlar ona bu ihtimalin imkânsız olduğunu gösterdi. Geriye tek bir şık kalıyordu. Bu da akan Müslüman kanına dayanarak halifeliği sürdürmekti. Hz. Hasan buna razı olmadı. Hemen harekete geçerek yakın çevresi ile görüşmeye başladı. Bu sırada gördüğü bir rüya ona büyük bir manevî destek oldu. Bir sabah çevresindekilere rüyasını anlatan Hz. Hasan şöyle dedi.

– Bugün gördüğüm rüyadan sonra asla savaşmam. Bu gün rüyamda Allah Resûlü'nün (a.s.m.) elini Arş'a koyduğunu gördüm. Hz. Ebu Bekir elini Allah Resûlü'nün (a.s.m.) eline, Hz. Ömer ise Hz. Ebu Bekir'in elinin üzerine, Hz. Osman da elini Hz. Ömer'in üzerine koymuştu. Alt taraflarında kan akıyordu. Ben:

– Bu nedir? diye sordum. Bana:

– Bu, Hz. Osman'ın kanı. Allah, o kanı akıtanların cezalandırılmasını istiyor, dediler.^[163]

Hz. Hasan'ın halifelikten vazgeçmesi, istenen hedefe ulaşması için yeterli değildi. Eşsiz fedakârlığın faydalı olması için öncelikle halk üzerinde etkili olan yakın çevresini ikna etmesi gerekiyordu. Onlar ikna olmazsa yaptığının kendini mahvetmek dışında hiçbir faydası olmazdı.

İlk görüşmeyi en yakınında bulunan görüşüne çok önem verdiği sahabelerden amcaoğlu Abdullah b. Cafer (r.a.) ile yaptı.

Abdullah b. Cafer (r.a.) anlatıyor:

“Hz. Hasan ile oturuyorduk. Sohbet bittikten sonra yanından ayrılmak için ayağı kalktık. Tam gidecekken elbisemin kenarından tutarak çekti.

– Sen otur! Seninle konuşacaklarım var, dedi. İnsanlar çıktıktan sonra:

– Benim bir fikrim var. Bu konuda bana uymanı istiyorum. Bu işleri Muaviye’ye bırakmayı, buradan ayrılıp Medine’ye gitmek istiyorum. Bunu yapmazsam fitne büyüdükçe büyüyecek, sürekli Müslüman kanı akacak, ilişkiler kopacak, yollar kesilip topraklar çiğnenecek.

– Allah bu ümmeti senin gibi biri ile mükâfatlandırdı. Ben de senin gibi düşünüyorum. Tüm gücümle senin yanındayım.

– Öyleyse Hüseyin’i bulup görüş yanıma gelmesini sağla!

– Tamam, deyip yanından çıktım... [\[164\]](#)

Hz. Hasan’ın görüştüğü kişilerden biri de babasının amcasının oğlu Ubeydullah b. Abbas’tı. Hz. Ali’nin valisi, ordu komutanı olan Ubeydullah onun en yakınlarındandı. Hz. Hasan’ın hilafete fazla istekli olmadığını görünce daha fazla Müslüman kanı akmaması için onun hilafetten vazgeçme fikrine destek oldu. Aracı olarak Hz. Muaviye ile anlaşmasına yardımcı oldu. [\[165\]](#)

Hz. Hasan için Hz. Hüseyin ve ordu komutanı Kays b. Sad’ın görüşleri çok önemliydi. Halkın ileri gelenleri ile görüşmeden önce onlarla görüşmek istedi. Abdullah b. Cafer görüşme isteğini bildirince Hz. Hüseyin’e hemen abisi ile buluştu. Hz. Hasan ona:

– Ey kardeşim benim bir düşüncem var. Bu konuda bana uymanı istiyorum, dedi. Hz. Hüseyin:

– Ne düşünüyorsun?

– Fitnenin daha da büyümemesi ve Müslüman kanının akmaması için bu işi Muaviye’ye bırakıp Medine’ye gitmek istiyorum.

– Kabirde yatan babamın yalanlanıp, Muaviye’nin haklı çıkmış gibi görünmesine sebep olmaktan Allah’a sığınırım.

– Ben bir konuda fikir beyan ettiğim zaman hep karşı çıkıyor, başkalarının yanında yer alıyorsun! Vallahi seni bir eve hapseder fikrimi kabul ettirinceye kadar sürekli yanına gelir anlatırım.

Hz. Hüseyin abisinin kızdığını ve fikrinde kararlı olduğunu görünce yumuşadı ve:

– Sen ağabeyim ve halifesin! Ne yapmamızı emredersen onu yaparız. Kararını verip bize bildirmen yeter, diyerek ona yardımcı olacağını bildirdi. [\[166\]](#)

Hz. Hüseyin’in olurunun aldıktan sonra halkın ileri gelenleri ile irtibata geçen Hz. Hasan, onları Medain’de tedavi için kaldığı köşke

çağırdı. Gelenlere bir konuşma yaparak:

– Ey Iraklılar! Üç şeyden dolayı canımı size teslim etmem. Birincisi babamı öldürdünüz, ikincisi bineğimi yaraladınız, yetmedi ridamı çekip beni öldürmeye kalkıştınız.

Bana kiminle savaşırsam onunla savaşmak, kiminle barışırsam onunla barış yapmak üzere biat ettiniz. İyi bilin ki ben halifeliği bırakıp Muaviye'ye biat ettim. Dinleyin ve itaat edin! dedi. Bundan sonra konuşma salonunda beklemeyip odasına çekildi. [\[167\]](#)

[167]

[164]

[166]

[163]

[165]

Orduyu İkna

SAVAŞ İÇİN yola çıkmış, Şamlıları yok etmek için yemin etmiş güçlü bir orduya savaşmadan teslim olmayı teklif etmek dünyanın en zor işlerinden birisidir. Hz. Hasan hilafetten vazgeçerken bu zor işleri de başarmak mecburiyetindeydi. Orduyu ikna etmek için ordu komutanı Kays b. Sad'ı yanına çağırdı. Ona düşüncelerini bildirdi. Hz. Hasan'ın fikri ona ölüm kadar zor gelmişti. İtiraz etti kabullenmek istemedi. Ancak Allah gerçekleri gösterince bir süre sonra Hz. Hasan'ın fikrini doğru buldu. Geri dönüp komutanlarla konuştu. Onlara:

– Ey insanlar! Şu an karşımızda iki zor yol var. Bunlardan birini tercih ettiğimizde helak oluruz. Biri fitnenin içine girerek onlara katılmak, diğeri ise imamsız olarak savaşmaktır.

Durumdan habersiz olan komutanlar Kays b. Sad'ın sözlerinden bir şey anlamamıştı. Ona:

– Neler oluyor? Diye şaşkınlık içinde sordular. Kays b. Sad:
– Hz. Hasan halifelikten vazgeçerek Muaviye'ye biat etti. İnsanlar da ona uydular, dedi. Komutanlar iyice şaşırdılar. Olanları kabullenmekte oldukça zorlandılar. Kays b. Sad, onları ikna etmek için büyük çaba gösterdi. [\[168\]](#)

Orduda bulunan Ebu Garif'in anlattıkları askerlerin Hz. Hasan'ın kararını ne kadar zor kabul ettiklerini göstermektedir:

“Ben Hz. Hasan'ın on iki bin kişilik öncü birliği içinde yer alıyordum. Şam halkı ile savaşmayı inanılmaz derecede çok istiyorduk. Onlara olan kızgınlığımızdan daha savaş başlamadan kılıçlarımızdan Şamlıların kanının damladığını hissediyor gibiydik. Savaşmayı beklerken komutanımız bize Hz. Hasan'ın barış yapıp Hz. Muaviye'ye biat ettiğini söyledi. Bir anda dünyamız yıkıldı. Belimiz ortadan ikiye bölünmüş gibiydi. Üzüntüden hareket edemez hâle geldik.

Kûfe'ye geri dönünce arkadaşlarımızdan Süfyan b. Leyl daha fazla dayanamadı. Hz. Hasan'ın karşısına geçerek ona:

– Selamun aleyküm ey müminleri zelil eden adam! diye bağırdı. Hz. Hasan onun bu çıkışına çok üzüldü:

– Böyle söyleme ey Ebu Amir! Ben müminleri zelil etmedim. Bilakis iktidarda kalmam pahasına kanınızı dökmek istemedim, diye cevap verdi.[\[169\]](#)

[169]

[168]

Barış Görüşmeleri

HZ. HASAN'ı yakından tanıyan Hz. Muaviye onun kan dökülmesini istemediğini biliyordu. Doğru ve etkin bir diplomasi ile pekâlâ barış yapılabilirdi. Bunun için hem kendi çevresinde bulunan sahabelerle hem Hz. Hasan'ın yakınındaki sahabelerle görüştü. Hz. Ali'nin amcasının oğullarından Abdullah b. Abbas (r.a.) savaş yapılmasının doğru olacağını düşünürken Ubeydullah barış taraftarıydı. Ubeydullah barış olması ve Hz. Hasan ile Hz. Muaviye'nin görüşmelerinde önemli katkıları oldu.

Hz. Muaviye ilk olarak baş danışmanı konumunda olan Amr b. As ile görüştü. Ondan Kûfe ordusu hakkında bilgi aldı. Amr b. As, gerekirse savaşılacağı görüşündeydi.

Hasan-ı Basrî anlatıyor:

“Hz. Hasan çok büyük bir ordu ile Hz. Muaviye üzerine yürüyünce Amr b. As, Hz. Muaviye ile görüştü.

Ona:

– Hasan görülmemiş büyük bir ordu ile üzerimize geliyor. Bu orduyu ancak ona yakın büyüklükte bir ordu ile yenebiliriz, dedi. Hz. Muaviye:

– Vallahi savaşalım dediğin kimseler insanların en hayırlılarıdır ey Amr! Şavaşta şu, şu, şu ölürse, bundan sonra insanları kim yönetecek? O zaman onların hanımlarına, çocuklarına ne derim? Hayır, olmaz diyerek savaşmak istemediğini söyledi. İstişare sonunda Hz. Hasan ile barış görüşmesi yapmak üzere elçi göndermeye karar verdi. Kureyşli iki kişiyi Abdurrahman b. Semüre ve Abdullah b. Amir b. Kürz'ü elçi olarak gönderdi. Onlara:

– Hz. Hasan'ın yanına gidin! Onunla görüşerek benim düşüncelerimi bildirin! Taleplerimi iletin! dedi.

Elçiler Hz. Hasan'ın huzuruna çıktılar. Ona Hz. Muaviye'nin barış isteğini ve tekliflerini iletiler. Hz. Hasan kendi için Müslüman kanı dökülmesini istemediğini açıkça söyledi. Elçiler Hz. Hasan'ın barıştan yana olduğunu anlayınca ona bu konudaki taleplerini sordular. Hz. Hasan'ın taleplerini öğrenip geri döndüler.^[170]

[170]

Biat

ELÇİLER GİDİP gelmeye devam etti. Hz. Hasan gönderdiği elçiler ve mektuplar ile neler istediğini Hz. Muaviye'ye bildirdi. Gönderdiği mektupları Amr b. Seleme el-Erhebî götürdü. Anlaşma sağlanınca Hz. Hasan Münbic köprüsünün yakınlarında Hz. Muaviye ile buluşup ona biat etti. Sonra birlikte Kûfe'ye gittiler. Hz. Muaviye görüşmeler sırasında belirlenen şartlara titizlikle uydu. Her yıl o ve tüm ailesi için bir milyon dirhem gönderdi. Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e dil uzatılmasını yasakladı. Her yıl İran topraklarında bulunan Dâr-ı Ebcerd bölgesinin haracını Hz. Hasan'a gönderdi. Bir yıl hariç anlaşma şartlarını sonuna kadar yerine getirdi.^[171]

İnanılmaz derecede zor ve sıkıntılı günler geçiren Hz. Hasan bir gece rüyasında Hz. İsa'yı gördü.

Ona:

– Ey Ruhullah! Yüzüğüme nakış yaptırmak istiyorum. Üzerine nasıl bir nakış yaptırayım? diye sordum.

– “Lâ ilâhe illallah! el-Melikü'l-Hakkü'l Mübin!” diye yazdır. Bu şekilde yazdırırsan üzüntü ve kederin kaybolup gider, buyurdu.”^[172]

[171]

[172]

Halkı İkna Konuşmaları

BARIŞ GÖRÜŞMELERİNDEN sonra önce Kûfe'ye gidildi. Hz. Hasan buralarda çeşitli konuşmalar yaparak halkı ikna etmeye çalıştı. Hz. Muaviye'nin de isteği ile yaptığı konuşmalarda halka halifelikten niçin çekildiğini ve niçin barış yaptığını anlattı.

Bir keresinde Allah'a hamd ve sena ettikten sonra Kûfelilere şöyle seslendi:

“En anlayışlı ve akıllı insan Allah'tan sakınan insandır. Ahmakların en ahmağı ise günaha dalmış kişidir. İyi bilin ki benimle Muaviye arasında ihtilaf konusu olan şu işi kendi isteğimle ona bıraktım. Eğer bu onun hakkı ise hak sahibine hakkını vermiş oldum. Eğer benim hakkım ise ümmetin selameti ve kan dökülmemesi için hakkımdan vazgeçtim....^[173]

Bir başka sefer anlaşmaya sadık kalınmayıp yanlış şeyler yapıldığında sorumluluğun karşı tarafa ait olduğunu belirten bir konuşma yaptı.

“Ey insanlar! Allah bizlere hidayet nasip etti. Haksız olarak kan dökmemizi yasakladı. Her iktidarın bir zamanı vardır. Dünya sürekli dönmekte ve değişmektedir. Allah ayeti kerimede Peygamberine şöyle buyurdu:

“Eğer yüz çevirirlerse de ki: (Bana emrolunanı) hepinize açıkladım. Artık size emrolunan şeyin yakın mı uzak mı bilmiyorum. Şüphesiz Allah sözün açığını da bilir gizli tuttuklarınızı da bilir.”^[174]

Kûfe'de bulundukları sırada Hz. Hasan ile sohbet eden Hz. Muaviye sohbet sırasında ona çeşitli sorular sordu. Hz. Hasan cevapladı.

- Kerem nedir?
- Kerem, iyilikte öne çıkmak, istenmeden vermek, yeri geldiğinde yemek ikram edebilmektir.
- Necdet nedir?
- Komşu hakkına riayet edip onu korumak, değerli insanlara saygı göstermek, sıkıntı anında sabretmek, zor zamanlarda öne atılabilmektir.
- Mürûet nedir?

– Kişinin dinini kavraması, nefsini kötülüklerden uzak tutması, maişetini sağlamak için gayret göstermesi, insanlarla iyi geçinmek, haklarına riayet etmek, misafir ağırlamak ve selamı yaymaktır.^[175]

Hz. Hasan Kûfe’de kaldığı süre içinde Hz. Muaviye’nin konuğu oldu. Halkın ileri gelenleri ile otururken her biri kendi kabilesi ile övünmeye başladı. İnsanlar konuşurken Hz. Hasan susmuş dinliyordu. Onun konuşmadığını gören Hz. Muaviye:

– Niçin susuyorsun? Konuşmana engel olan nedir? Sen güzel konuşamayan biri değilsin? diye sordu. Hz. Hasan:

– İnsanların kendilerini övdükleri güzellikler ve faziletlerin tümünün özü ve kaynağı benim soyumda olduğu için konuşmaya gerek görmedim, dedi. Hz. Muaviye etrafındaki insanlara döndü:

– Baba, ata, amca, dayı, hala ve teyze bakımından insanların en değerlisi kimdir? diye sordu. Orada bulunan Numan b. Aclan, Hz. Hasan’ın elini tuttu.

– İnsanların en değerlisi bu zattır. Babası Hz. Ali, annesi Hz. Fâtıma, dedesi Allah Resûlü (a.s.m.), ninesi Hz. Hatice, amcası Hz. Cafer, halası Ümmü Hânî, dayısı Hz. Kasım, teyzesi Hz. Zeynep’tir, dedi. Hz. Hasan’ın bu şekilde övülmesi Amr b. As’ı rahatsız etti:

– Şu yaptıklarını Haşimoğulları’na olan sevginden dolayı mı yaptın?! diye çıkıştı. Numan:

– Ey Amr b. As! Sen de iyi bilirsin ki kulların sevgisi yaratıcının kızmasına neden olmak pahasına kazanılmaz. Kim böyle yaparsa Allah onu emniyetten mahrum bırakır, ömrünün sonunu isyanla geçirtebilir. Haşimoğulları’na gelince, onlar Kureyşlilerin en iyi insanları, en soyluları ve en halim selim kişileridir, dedi.^[176]

[174]

[175]

[176]

[173]

Medine'ye Dönüş

HZ. HASAN barış anlaşmasından sonra Kûfe'de kalmadı. Aile ve yakın akrabaları ile birlikte Medine'ye döndü. Pek çok kişi onu takdir ederken bazıları bu hareketinden dolayı ona kızgındı. Hz. Hasan Medine'ye gelince ona:

– Hilafeti bırakıp Tülekâ'ya (istemeyerek Müslüman olanlar) teslim ettin! diye çıkıştılar. Hz. Hasan:

– Ben utancı cehennem ateşine tercih ettim, dedi.^[177]

İnsanlar bir süre onun böyle büyük bir fedakârlığı yaptığına inanamadılar. Başka bir planı olduğunu sandılar.

Cübeyr b. Nüfeyr anlatıyor:

“Bir gün Hz. Hasan'ın yanına gittim. Ona:

– İnsanlar hâlen senin hilafeti istediğini iddia ediyorlar, dedim. O:

– Ben bütün Araplar emrimde iken, savaştığım herkesle savaşmaya, barıştığım herkesle barışmaya hazırlarken Allah rızasını kazanmak için hilafeti terk ettim. Tüm Hicaz halkı bundan ümidini kestikten sonra mı kalkıp böyle bir istekte bulunacağım? dedi.^[178]

Medine'de kendini ilim, ibadet ve irşada adanmış Hz. Hasan'a hayatta olan sahabeler ve Medine halkı saygı ve sevgide kusur etmiyordu. Gördükleri her yerde yakından ilgileniyor, sevgilerini açıkça gösteriyorlardı.

Abdullah b. Urve anlatıyor:

“Bir kış günü öğlen vakti Abdullah b. Zübeyr'in Hz. Hasan ile oturduğunu gördüm. Yanlarına gidip onlara eşlik ettim. Hz. Hasan'ın terlediğini gören Abdullah b. Zübeyr kalkacağı zaman mendilini çıkardı Hz. Hasan'ın alnındaki teri sildi. Sonra vedalaşıp ayrıldı. Onun bu hareketi beni çok kızdırdı. Kalkıp ardından gittim. Yanına yaklaştım:

– Ey amca! Biraz bekler misin? diye seslendim. Döndü:

– Buyur ne istiyorsun? dedi. Ben:

– Biraz önce Hz. Hasan'ın yanından kalkarken alnındaki terleri sildin. Bunu niçin yaptın? diye sordum. O:

– Ey kardeşimin oğlu! O, Hz. Fâtıma'nın oğlu. Onun gibi bir kadın dünyaya gelmemiştir, dedi.^[179]

Sevenleri çok olmakla birlikte Abdullah b. Urve gibi geçmişte yaşanan olaylardan etkilenerek Hz. Ali ve oğullarına kızgın olan birçok insan da vardı. Onlardan biri yardım toplamak maksadı ile Medine'ye gelmişti. Malı mülkü hatta yiyeceği dahi olmayan bu yabancı Hz. Ali'ye son derece kızan yeri gelince hakaret etmekten çekinmeyen biriydi. İnsanlardan yardım isteyince ona:

– Hz. Hasan'ın yanına git o sana yardım eder, dediler. Adam kızdı:
– Ben buraya Hasan ya da Hasan'ın babasından yardım almak için gelmedim, diye söylendi. Halk:

– Ondan daha cömerdini bulamazsın, diyerek adamı Hz. Hasan'a gönderdiler. Adam istemeye istemeye Hz. Hasan'ın yanına gitti. Ona hâlini arz etti. Hz. Hasan yanındakilere:

– Ona yiyecek ve binek verin! diye emretti. Yapılan iyilikten oldukça memnun kalan adam:

– Elbette Allah, peygamberliği kime vereceğini çok iyi bilir, diyerek önceden yanlış düşündüğü için kendisine kızdı.

Olanların farkında olanlar Hz. Hasan'ın yanına gidip:

– Sana ve babana sövüp sayan bir adama niçin yiyecek ve binek yardımında bulundun? diye sordular. Hz. Hasan onlara şu hikmet dolu cevabı verdi:

– Ne yapsaydım, yiyecek ve binek vererek (bize ulu orta dil uzatılmasını engellemek için) şerefimi satın almasa mıydım?^[180]

Çok cömert biri olan Hz. Hasan ömrünün sonuna kadar bu meziyetini devam ettirdi.

Hz. Hasan'ın ticaret yaptığından bahsederken Ebu Hişam şunları anlatıyor:

“Ben sürekli Basra'dan Hz. Hasan'a mal götürdüm. Malları alacakken benimle sıkı pazarlık yapardı. Ama ben oradan ayrılmadan götürdüğüm bütün malları ihtiyaç sahiplerine dağıtmış olurdu.”^[181]

[181]

[177]

[178]

[179]

[180]

Sıkıntılı Günler

HZ. MUAVİYE, Kûfe'nin ileri gelenlerinden Hucr b. Adiy'i öldürünce kızan Kûfeliler soluğu Medine'de aldılar. Hz. Hüseyin'in evine giderek ona konuk oldular. Onu Hz. Muaviye aleyhine kışkırtmak istediler. Ancak Hz. Hüseyin onlara yardımcı olamayacağını açıkça söyledi.

O sırada Medine valisi olan Mervan b. Hakem, Kûfelilerin Hz. Hüseyin'e konuk olduğunu halifeye bildirdi. Hz. Muaviye valiye Hz. Hüseyin ve ailesine herhangi bir saygısızlıkta bulunmaması için kesin bir dille uyardı. Hz. Hüseyin'e mektup yazarak neler olduğunu bizzat kendisine sordu. Hz. Hüseyin kendisine karşı herhangi bir olumsuz tavır içinde olmadığını söyleyince rahatladi. Ancak yine de tedbir için o yıl Hz. Hüseyin, Hz. Hasan ve ailelerine göndermesi gereken ödemeyi göndermedi. Bu yüzden o sene Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve aileleri büyük bir ekonomik sıkıntı çektiler. Hz. Muaviye, daha sonra Efendimizin torunlarının gönüllerini almak için ödenekleri dışında iki biner altın gönderdi.

O günleri anlatan Hz. Hasan şöyle der:

“Bir yıl Hz. Muaviye her yıl bize gönderdiği tahsisatı göndermedi. Çok sıkıştım. Yanımdakilere:

– Bana bir kâğıt getirin! dedim. Maksadım Hz. Muaviye'ye mektup yazıp durumumu bildirmektir. Ancak sonra bu fikrimden vazgeçip biraz daha sabretmeye karar verdim. O gece Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rüyamda gördüm. Bana:

– Nasılsın ey Hasan? diye sordu. Ben:

– İyiyim ey babacığım! dedikten sonra gelmesi gereken tahsisatın gecikmesini şikâyet ettim.

– Kendin gibi bir insan olan birine durumunu bildirmek için yazı yazmak üzere kâğıt mı istedin? Buyurdu.

– Evet ya Resûlallah. Ne yapmamı isterdiniz?

– Şöyle dua et: “Ey Allah'ım! Gücümün yetmediği, çaresiz kaldığım, bitmeyen arzularım ve tükenmeyen emellerim, aklıma düşmeyen, dilime gelmeyen her hususta Sen'den yardım istiyorum.

Ey Allah'ım! Kalbimin başkalarından ummasını engelle Sana yönlendir ki Sen'den başkasından ümidim kesilsin....” buyurdu.

Vallahi bir hafta geçmeden Hz. Muaviye 1.500.000 dirhem gönderdi. Duamın kabul olduğunu görünce:

– Beni anan, duamı kabul buyuran Allah’a hamd ederim, diye dua ettim. Ertesi gece tekrar Allah Resûlü’nü (a.s.m.) rüyamda gördüm. Bana:

– Nasılsın ey Hasan! diye sordu. Ben:
– İyiyim ya Resûlallah! diyerek olanları anlattım. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Ey oğlum! Yaratılanlardan ummayıp Allah’tan umanlar bu şekilde ödüllendirilirler, buyurdu.^[182]

Hz. Muaviye, Peygamber Efendimizin torunlarının gönüllerini hoşnut etmek için zaman zaman onlara hediye gönderirdi. Bir keresinde Hz. Hasan’a dört yüz bin dirhem gönderdi. Hz. Hasan ile mektuplaşan Hz. Muaviye, hediyeden önce gönderdiği mektupta ona şöyle yazdı:

“Sana şu ana kadar hiç kimseye vermediğim ve vermeyi düşünmediğim kadar büyük bir hediye gönderiyorum. Lütfen kabul et!”^[183]

Hz. Muaviye Peygamber Efendimizin torunlarına yalnızca hediye vermekle kalmaz gördüğü her yerde büyük ilgi gösterir, onları:

– Merhaba, hoş geldiniz ey Allah Resûlü’nün (a.s.m.) çocukları! diye karşılardı.

Hz. Muaviye’nin Efendimizin torunlarına gösterdiği ilgi ve alaka ona kızanların bile itiraf etmek durumunda kaldığı kadar çoktu.^[184]

[182]

[183]

[184]

Açılmayan Mektuplar

HZ. HASAN ümmetin selameti için hilafeti bırakıp Medine'ye geldikten sonra Kûfe halkı onunla irtibatını kesmedi. Ona sürekli mektup yazdılar. Hz. Hasan onların kendisini halifeye karşı kıskırtmak istediklerini düşünüyordu. Bunun için gönderilen mektupların hiçbirini açıp okumadı.

Yezid b. Esem anlatıyor:

“Hz. Hasan ile otururken ona birkaç yapraklık bir mektup geldi. Mektubu alan Hz. Hasan onu açıp bakmadan hizmetine bakan kişiye:

– Bana bir leğen getir! dedi. Leğen gelince yanındaki suyu leğene döktü. Sonra mektubun içine bakmadan, açıp tek bir harfini bile okumadan suyun içine attı. Şaşkınlık içinde onu izliyordum. Dayanamayıp sordum:

– Ey Muhammed'in babası! O mektup kimden geliyordu?

– Irak halkından geliyor. Batıldan bir türlü yüz çevirip hakka doğru yönelmeyen Iraklılardan geliyor. Ben onları iyi tanıdım. Ne söyleyeceklerini, bizi neye sürükleyeceklerini tahmin ediyorum. Bunun için kendimden korkmuyorum. (Hz. Hüseyin'i işaret ederek) Ama şu kardeşimden korkuyorum, dedi. [\[185\]](#)

[185]

Hakkın Yanında

AMR B. ESEM anlatıyor:

“Bir gün Hz. Hasan’a:

– Şu sizin taraftarınız Hz. Ali’nin kıyametten önce tekrar dirileceğini iddia ediyor, dedim.

– Yalan söylüyorlar. Vallahi böyle söyleyenler babamın taraftarı olamazlar. Eğer onun geri geleceğine inansaydık mirasına dokunmaz dul kalan eşlerinin evlenmelerine izin vermezdik, diye cevap verdi.”[\[186\]](#)

Ali b. Ebu Talha anlatıyor:

“Bir yıl hac yaptıktan sonra Hz. Hasan’ı ziyaret etmek için Medine’ye gittik. Muaviye b. Hudeyc de bizimle birlikte Hz. Hasan’ı ziyarete geldi. Sohbet sırasında arkadaşlardan biri onu göstererek

– Şu Muaviye b. Hudeyc devamlı Hz. Ali’ye hakaret ediyor, dedi. Hz. Hasan:

– Onu bana yaklaştırsın, dedi. Muaviye b. Hudeyc yanına gelince sakın bir şekilde:

– Sen mi Hz. Ali’ye hakaret ediyorsun? diye sordu.

– Hayır, ben bir şey söylemedim, diye inkâr etti. Hz. Hasan:

– Bu hâlinle kıyamet günü babamla karşılaşacağını sanmıyorum. Ama karşılaşırsan onu Allah Resûlü’nün (a.s.m.) Kevser Havzı’nın yanında bulacaksın. O gün orada elindeki asa ile münafıkları kovup havza yaklaştırmayacak. Bunu sözlerin en doğrusunu söyleyen Allah Resûlün’den duydum. İyi bilin ki babama iftira atan hüsrana uğrayacaktır.”[\[187\]](#)

[186]

[187]

Vefatı

DIŞARIDAN FARKLI farklı kişiler ve gruplar gibi görünse de Hz. Ömer'i, Hz Osman'ı, Hz Ali'yi şehid eden, Medain'de kendisine suikast düzenleyen katilleri azmettiren arka planda hep aynı kimselerdi. Hz. Hasan hilafeti bırakıp köşesine çekildiği hâlde peşini bırakmayan bu fitneciler Medine'de onu defalarca zehirlediler. Rabb'inin izni ile vücudu bu zehirlere direnç gösterdi.

Onun şehid olmadığını gören fitneciler çılgına dönüyor bir daha bir daha zehirliyordu. Sonunda bu kadar zehire vücudu dayanamayıp iflas etti. Zehirin etkisi ile param parça olan ciğerleri vefatına sebep oldu. [\[188\]](#)

Umeyr b. İshak anlatıyor:

“Hz. Hasan'ı ziyaret etmek için evine gittik. İzin alıp içeri girdik. Selam hâl hatır faslından sonra arkadaşşıma:

– Ey falan çekinme ne istiyorsan iste! Sen istemezsen ben isterim, dedi. Arkadaşım:

– Allah'ın size sağlık ve sıhhat vermesini dilerim, dedi. Bir ara kalkıp tuvalete gitti. Geri döndüğünde bize:

– Tuvalette ciğerlerimden parça parça gelen eti dışarı çıkardım. Ciğerimin yerinden kopup geldiğini hissettim, dedi. Ben:

– Ne oldu? Hasta mısınız? diye sordum. O:

– Evet, defalarca zehirlendim. Ama hiçbir son kez verilen zehir gibi değildi. Sonuncusu çok etkiliydi, dedi.

Şifa dileklerimizle izin alıp evden ayrıldık. Durumunu merak ediyordum ertesi gün bir daha ziyaretine gittim. Kusmaları iyice sıklaşmıştı. Ben orada iken kardeşi Hz. Hüseyin geldi. Hâlini görünce çok üzüldü.

– Ey kardeşim! Bunu sana kim yaptı? dedi. Hz. Hasan:

– Niçin soruyorsun? Ne yapacaksın? Öldürecek misin? Bu konuda hiçbir şey söylemeyeceğim. Bana bunu yaptığını sandığım kişi zaten şu anda büyük sıkıntı içinde, kıvranıp duruyor. Eğer tahminim doğruysa zaten cezasını çekiyor. Değilse o zaman suçsuz birini cezalandırmış olmanı istemem.

Ey kardeşim! Bildiğin gibi dünya geçici birkaç günden ibarettir. Şimdi onu bırak nasılsa Allah katında karşı karşıya geleceğiz, dedi.

Yeğeni Abdullah b. Hüseyin onu zehirleyenlerden birinin hanımı olduğunu söyler. Devamla:

– Amcasını muayene etmek için gelen doktor:

– Zehirin etkisi ile ciğerleri param parça olmuş, dedi. [\[189\]](#)

Hastalandığında yanından ayrılmayan Eşas b. Kays:

“Hz. Hasan zehirin etkisi ile hastalandığında, tam kırk gün sürekli kustu. Her geçen gün rahatsızlığı daha da artan Hz. Hasan sürekli kusuyordu. Bir tas doluyor, diğer tası getiriyorlardı.” [\[190\]](#)

Rukbe b. Maskale der ki:

“Son günlerde çok bunalmıştı. Odanın havası onu boğmaya başladı.

– Yatağımı bahçeye taşıyın. Allah’ın göklerdeki mülkünü seyretmek istiyorum, dedi. Emrini yerine getirip hemen dışarı çıkardılar. Ellerini açıp dua etti:

– Ey Allah’ım! Nefsimi sana arz ediyorum. O benim için nefislerin en değerlisidir. [\[191\]](#)

Hz. Hasan hastalandığında Haşimoğulları başından ayrılmadılar.

Geceleri sıra ile yanında kaldılar. Onu sık sık ziyaret edenlerden biri de o günkü Medine valisi Said b. As’tı. Sahabenin ileri gelenlerinden olan Said b. As, bazen izin alıp yanına gidiyor, hâl hatırını soruyor bazen rahatsız etmemek için ona görünmeden durumunu öğreniyordu.

[188]

[189]

[190]

[191]

Son Anları

HZ. HASAN vefatına yakın günlerde bir rüya gördü. Rüyasında iki gözü arasında “Kul huvallahu ehad” yazılıydı. Gördüğü rüya onu çok sevindirdi. Hz. Hasan’ın rüyasını duyan Said b. Müseyyeb:

– Eğer bahsettiğiniz şekilde bir rüya görmüşse vefatı çok yaklaşmış, ömrü iyice kısalmış demektir, dedi. Said b. Müseyyeb’in dediği de çıktı. Hz. Hasan çok kısa bir süre sonra vefat etti.^[192]

Vefat anı yaklaştıkça ağrı ve acıları daha da artıyordu. Ebu Cafer der ki:

“Hz. Hasan’ın vefatına yakın onu ziyarete gittim. Hastalığının şiddetinden inliyordu. Biz onu rahatlatmaya çalışırken bir adam geldi. Ona:

– Ey Ebu Muhammed! Bu kadar inilti de ne? Ruhun bedeninden ayrılınca anne-babana, deden Allah Resûlü’ne (a.s.m.), ninen Hz. Hatice’ye, amcan Cafer’e, halaların Rukiye, Ümmü Gülsüm ve Zeyneb’e ulaşmayacak mısın? dedi. Duyduğu sözler Hz. Hasan’ın çok hoşuna gitti. Bir süre acılarını unuttu.”

Bir başka gün Hz. Hüseyin ziyaretine gittiğinde yine acılar içinde kıvranıyordu. Hz. Hüseyin:

– Nasılsın? diye sorunca çektiği acıyı şöyle anlattı:

– Ey kardeşim! Allah’ın takdir ettiği bir ıstırap içinde kıvranıyorum. Şimdiye kadar böyle bir acı görmemiştim. Sanırım Allah’ın kullarından hiçbiri böyle bir acı çekmemiştir.

Kardeşinin ıstırabını kalbinde duyan Hz. Hüseyin gözyaşlarına boğuldu. Son anlarını yaşadığının farkında olan Hz. Hasan’ın gözyaşları da sel olmuştu. Yanı başından ayrılmayan Hz. Hüseyin:

– Niçin ağlıyorsun ey kardeşim? Vefat edince Allah Resûlü’ne, Hz. Ali’ye, Hz. Fâtıma ve Hz. Hatice’ye kavuşacaksın. Allah, peygamberinin lisanı ile senin cennet gençlerinin efendisi olacağını bildirmedi mi? Malını üç kez taksim etmedi mi? Yirmi beş kez yürüyerek hacca gitmeyi nasip etmedi mi? diyerek teselli etmeye çalıştı. Ancak bu sözler kıyametin dehşetini hissetmeye başlamış olan Hz. Hasan’ın ağlamasını daha çok artırdı. Kardeşine döndü:

– Ey kardeşim! Dediklerinin hepsi doğru ama ben şu an çok büyük, çok korkutucu bir güne adım atmak üzereyim. Şu ana kadar bu kadar büyük ve korkutucu bir günün kapısına gelmemiştim, dedi. [\[193\]](#)

[192]

[193]

Vasiyeti

VEFATININ YAKLAŖTIĐINI hisseden Hz. Hasan kardeŖi Hz. Hüseyn'e vasiyette bulundu:

– Beni babam Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına defnedin. Ancak bu yüzden kan dökölmesinden korkarsanız beni Müslümanların kabristanına defnedin.

Hz. Hüseyn'e hilafeti talep etmemesini, dünyadan yüz çevirerek ahirete yönelmesini, dünyaya karşı zahit olmasını... tavsiye etti. Uzun vasiyetini Ŗu sözlerle bitirdi:

– Allah, biz Ehl-i Beyt'te nübüvvet ile hilafet mülkünü ve dünyayı birleŖtirmek istemiyor. Dünya ve hilafete boyun eğmekten sakın! Kûfe halkının seni ikna edip buradan çıkarmasından sakın! PiŖman olursun. Sen de iyi bilirsin ki piŖmanlık fayda vermez.

Sonra ellerini semaya kaldırdı:

– Ey Allah'ım! Nefsimin Sana varmak üzere olduğunu hissediyorum. Ŗimdiye kadar bunun gibi bir acı tatmadım. Hesap günü bana merhamet et! Kabirde yalnızlığa alışmayı nasip et!

Ey merhametlilerin en merhametlisi gurbetimde bana merhamet et!

[194]

Hz Aişe'ye bir elçi gönderen Hz. Hasan ona:

– Evinde bulunan Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kabri Ŗerifinin yanına defnedilmem için izin verir misin? diye sordu. Hz. Aişe:

– Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında yalnızca bir kişilik yer var. Orayı kendi cenazemin defnedilmesi için bekletiyordum. Ama o istiyor. Olur defnedilebilir. Onu kendime tercih ederim, dedi.

Bu sözler bir anda bütün Medine'ye yayıldı. Haberi duyan eski vali Mervan b. Hakem hemen Medine valisi Said b. As'ın yanına koŖtu. Olanları anlattıktan sonra:

– Ne yapmayı düşünüyorsun? diye sordu. Vali:

– Hz. Aişe izin verdikten sonra buna engel olmam, dedi. Mervan b. Hakem:

– O zaman bizimle onlar arasına girme! diye sert bir Ŗekilde çıkıŖtı. Vali:

– İşte siz işte onlar. Ne hâliniz varsa görün, dedi. Vali'nin yanından çıkan Mervan b. Hakem Ümeyyeoğulları'nı ve onlara bağlı olanları başına topladı. Onlara:

– Hz. Osman Bâkî kabristana defnedilirken Hz. Hasan Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına mı defnedilecek? Buna izin verecek misiniz? gibi sözleri ile onları kışkırtıp yönlendirdi. Ümeyyeoğulları silahlanıp ayaklandılar.

– Vallahi Hz. Osman'a Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına defnedilmesi için izin verilmedi. Şimdi bu izin Hz. Hasan'a verilerek oraya defnedilemez. Buna asla müsaade etmeyiz, dediler. Onları duyan Haşimoğulları silahlanıp karşılarına dikildiler. Onların başında Hz. Hüseyin vardı. Yanındakiler ile birlikte Hz. Peygamberin (a.s.m.) kabri şeriflerine gitti. Adamlarına bir yer göstererek:

– Burayı kazın! diye emir verdi. Olay anında orada bulunan vali Hz. Hüseyin'e müdahale etmeyip aradan çekildi. Ancak Mervan ortaya atıldı:

– Bunu asla yapamazsınız! diye bağırdı. Hz. Hüseyin:

– Sana ne oluyor. Sen bu şehrin valisi misin? diye çıkıştı. Mervan:

– Ben hayatta olduğum sürece buna izin vermem, dedi.

Hz. Hüseyin Efendimizin gençlik yıllarında zalimlere karşı kurulan Hılfu'l-Fudul'a seslendi. Onu duyan Haşim, Temim, Zühre, Esed, Cavene oğulları silahlanarak etrafında toplandılar. Mervan ve Hz. Hüseyin'in etrafında toplananlar savaş için hazırlanıp sancak bağladılar. Kılıçlar çekildi oklar yaylara yerleştirildi. Durumun gittikçe daha kritik bir hâle geldiğini gören Abdullah b. Cafer hemen öne atıldı. Hz. Hüseyin'e:

– Ey amcaoğlu! Kardeşinin senden aldığı sözü unuttun mu? O sana "Eğer kan dökülmesinden korkarsan beni Bâkî kabristana annemin yanına defnet!" demedi mi? dedi. Ancak Hz. Hüseyin:

– Baksana Mervan üzerimize üzerimize geliyor. Bu iş onu ne ilgilendirir, diyerek itiraz etti. Bu kez bir başka sahabe, Misver b. Mahreme araya girdi. Hz. Hüseyin'e:

– Hılfu'l-Fudul'u çağırdın sana hemen icabet ettik. Ancak kardeşinin sana dediklerini unutma! Allah aşkına kan dökülmesini önle! Şurada silahları ile bekleyen insanları görmüyor musun? Fitneye karışmak için hazır bekliyorlar, diyerek fikrinden vazgeçirmeye çalıştı.

Olanlardan haberdar olan Hz. Hasan hemen Haşimoğulları'na bir adam gönderdi:

– İş bu hâle geldikten sonra Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına defnedilmeğe gerek yok. Beni Bâkî kabristanda yatan annemin yanına defnedin, dedi. Kardeşini yanına çağıran Hz. Hasan:

– Ey kardeşim! Benim için kan dökmekten sakın! Ortam fitne çıkması için müsait, insanlar âdeta bahane arıyorlar. Benim yüzümden fitne çıkmasını istemiyorum, dedi. Bunun üzerine Hz. Hüseyin adamlarına şöyle seslendi:

– Korktuğum için değil, kardeşimin vasiyeti uyarak savaştan kaçınıyorum. Vallahi eğer kardeşim “Her şeye rağmen beni Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına defnedin!” deseydi son kişi ölünceye kadar onu oraya defnetmekten vazgeçmezdik. Lakin bildiğiniz gibi fitne çıkmasını istemediği için “Eğer kan dökülmesinden korkarsanız beni annemin yanına defnedin!” diye vasiyet etti. Şimdi onun vasiyetine uyup emrini yerine getireceğiz, dedi. Onun istediği gibi Hz. Hasan'ı annesi Hz. Fâtıma'nın yanına defnettiler.^[195]

Sahabeler Ümeyye ve Haşimoğulları'nın arasına girdi. Bunların başında Ebu Hüreyre (r.a.) geliyordu. Hemen Mervan'ın yanına gitti. Ona:

– Ey Mervan! Allah'tan kork, Hz. Ali hakkında hayırlı söz dışında bir şey söyleme! Ben Allah Resûlü'nün (a.s.m.) onun hakkında şöyle dediğine bizzat şahit oldum.

– Yarın bu sancağı Allah ve Resûlü'nün sevdiği, asla düşmandan kaçmayan bir kişiye vereceğim.

Hz. Hasan içinde:

– Allah'ım ben onu seviyorum, Sen de sev! Onu sevenleri de sev! buyurdu. Asabiyet duyguları kabaran Mervan:

– Sen Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duymadığın şeyleri ona isnat ediyorsun. Şimdiye kadar senden böyle bir hadis duymamıştım. Bu hadisi senden başka duyan biri var mı? dedi. Ben:

– Ebu Said el-Hudrî! dedim.

– Yalnızca ikiniz mi duydunuz. Vallahi Allah Resûlü (a.s.m.) vefat ederken Ebu Said el-Hudrî daha çocuktı. Sense Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatından yalnızca bir süre önce Devs dağlarından geldin. Allah'tan kork ey Ebu Hüreyre! dedi. Mervan'ın bildiğini yapmakta kararlı olduğunu görünce:

– Dediklerimin hepsi doğru... Ben sadece sana tavsiyede bulundum, dedim ve sustum. Oradan ayrılıp Hz. Hüseyin'in yanına gittim. Ona sürekli

– Allah aşkına kardeşinin tavsiyelerine uy! Karşındakiler kan dökülmeden bu işten vazgeçmeyecekler, gibi sözlerle söyleyerek çatışmaya girmesini önlemeye çalıştım.^[196]

Araya girenlerden biri de Abdullah b. Cafer'di. Hz. Hasan'ın cenaze namazı kılındıktan sonra hemen tabutun ön tarafına geçti. Tabutu omuzlayarak Bâkî Kabristanı'na yöneldi. Onu gören Hz. Hüseyin:

– Ne yapmak istiyorsun? diye sorarak müdahale etti. Abdullah b. Cafer:

– Hatırım için bu gün benimle bir kelime bile konuşma, yaptıklarına müdahale etme! diye rica etti. Amcaoğlunun hatırını sayan Hz. Hüseyin geri çekildi. Cenazenin Bâkî Kabristanı'na doğru gittiğini gören Mervan ve adamları dağıldılar.^[197]

[196]

[197]

[194]

[195]

HZ. HASAN'IN VEFATININ ARDINDAN

HZ. HASAN hicretin 50. yılında ebedi yolculuğuna çıktığında 58 yaşındaydı. Hz. Hasan'ın vefat ettiğini haber alan Ebu Hüreyre o sırada Mescid-i Nebevî'deydi. Gözyaşlarına boğulan sahabe mescidin kapısı önüne çıktı etrafı çınlatırcasına yüksek sesle bağırmaya başladı.

– Ey insanlar, ağlayın. Çünkü bugün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) en sevdiği kişi vefat etti. [\[198\]](#)

HZ. Hasan'ın vefatını duyan halk, kadın erkek, yaşlı çocuk demeden sokaklara döküldüler. Gözyaşı ve feryatlarla Hz. Hasan'ın evine doğru akın akın yürüdüler. [\[199\]](#)

Haşimoğulları Medine çevresindeki yerleşim yerlerine haber göndererek Hz. Hasan'ın vefat ettiğini bildirdiler. Haberi duyanlar vakit kaybetmeden hemen şehre koşular. Cenaze namazı ve sonrasında “İğne atsan yere düşmez” dedirtecek kadar büyük bir kalabalık vardı.

Mervan b. Hakem bile cenazeye katılmıştı. Hz. Hüseyin onun Hz. Hasan'ın tabutunu taşıdığını görünce yanına yaklaştı.

– Ona hayatta iken kızıp sert davranıyordun. Şimdi ise tabutunu taşıyorsun! dedi. Mervan:

– Evet, ben hayatta iken hilmi dağlardan daha ağır gelen birine sert davranıyordum, diyerek Hz. Hasan'ın yumuşak huyluluğundan sitayişle bahsetti. [\[200\]](#)

Cenaze ile yakından ilgilenen vali Said b. As namaz kıldırmak için öne geçmeye hazırlanıyordu. Hz. Hüseyin olaylardan dolayı valiye biraz kırıldı. Cenaze namazı kılınacağı zaman vali Said b. As'ın omzuna dokundu:

– Öne geçip namazı kıldır. Eğer bu şekilde yapmak sünnet olmasaydı öne geçip namaz kıldırmanı istemezdim, dedi.

Valinin cenaze namazını kıldırmak için ilerlediğini gören Hasimoğulları:

– Hz. Hüseyin'den başkası namaz kıldıramaz! diye itiraz ettiler. Vali:

– Vallahi namaz konusunda sizinle çekişmem. Cenazeniz konusunda siz benden daha fazla hak sahibisiniz. Öne geçmemi isterseniz geçip namaz kıldırırım, istemezseniz kıldırmam diyerek geri çekildi. Hz. Hüseyin:

– Öne geç! Yöneticiler öne geçirilmeseydi seni öne geçirmezdik, dedi.

Konuşmalara şahit olan Ebu Hüreyre herhangi bir tatsızlık olmaması için hemen araya girdi.

– Peygamberinizin torununun cenazesi başında mı tartışıyorsunuz? Allah Resûlü (a.s.m.) torunları hakkında: Onları seven beni sevmiş, onlara kızan bana kızmış olur.” buyurdu.^[201]

Hz. Hüseyin kardeşinin kabrinin başına geldi. Gözyaşları içinde dua etmeye başladı:

“Allah sana rahmet etsin ey Muhammed’in babası! Her zaman hakkın yanında oldun. Allah seni en zor zamanları güzel bir şekilde sıkıntısız atlatmamız için seçti. Dünyanın en büyük makam-mevki ve nimetleri bile senin gözünde çok küçüktü. Onlar karşısında tertemiz kaldın. Sen peygamberin soyundan gelen, hikmet pınarından doyasıya içen birisin. Ruhunun şu an Naim cennetinde uçuyor olmasını dilerim. Allah sana da bize de en büyük ecir versin. Sana ve bize ebedi huzuru ve en güzel nimetleri ihsan etsin!”

Hz. Hasan’a dua eden kardeşlerinden biri de Muhammed b. Ali’ydi. Kabrinin başında durarak şöyle dua etti:

“Allah sana rahmet etsin ey Muhammed’in babası! Hayatın izzet içinde geçtiği gibi vefatında güzel oldu. Bedenini sarıp sarmalayan ruhun ne güzel ruhtu! Kefenin içine giren vücudun ne güzel vücuttu! Nasıl olmasın ki sen hidayet ışığı, müttakilerin öncüsü, hak için mücadele eden halifelerin beşincisisin. İslam evinde yetişip büyüyen, iman pınarlarından içen, yaşamı ve ölümü tertemiz olan birisin. Senden ayrıldığımız için mahzun olsak da ahiret yurdunun senin için buradan daha hayırlı olduğunda en küçük bir şüphemiz yoktur. Allah sana rahmet etsin.”^[202]

Allah ona rahmet eylesin! Bizlere onun sevgisini, onun yolundan gitmeyi nasip eylesin!

[199]

[202]

[198]

[200]

[201]

HZ. HÜSEYİN (R.A.) ÖLÜME YÜRÜYEN ŞEHİD

Tatlı Bir Telaş

KÂİNATIN EFENDİSİ (a.s.m.) o günlerde tatlı bir telaş içerisindeydi. Çok sevdiği kızı Hz. Fâtıma'nın hamile olduğunu öğrenince çok sevinmiş, oldukça duygulanmıştı. Yeniden dede oluyor, Hz. Hasan'a kardeşe geliyordu. Bu haberi duyduktan sonra kızının evine daha sık gidip gelmeye başladı. Her fırsatta kızının yanına uğruyor,

– Canım feda olan kızım nasıl? diye hâl ve hatırını soruyordu. Bu durum Hz. Fâtıma'yı çok memnun ediyordu. Kapıyı açtığında sevgili babasını karşısında görünce hemen içeri buyur ediyor, boynuna sarılıyor, doyasıya öperek hasret gideriyordu. Hasret dediysek bu, ya iki ya da üç günlük bir hasretti.

Doğum günleri yaklaştıkça Peygamber Efendimizin (a.s.m.) telaşı iyiden iyiye artmaya başladı. Kızı aklına geldikçe hanımlarına:

– Gidip canım feda olan kızım Fâtıma'nın durumuna bakın, onunla ilgilenin! diyordu.

Aradan birkaç ay geçti.

Hz. Fâtıma'nın doğumu yaklaşıp sancılarının arttığını öğrenen Peygamber Efendimiz, tıpkı Hz. Hasan'ın doğumu yaklaştığında yaptığı gibi eşlerine:

– Haydi, kalkıp Fâtıma'nın yanına gidin! Ona Ayete'l-Kürsî ve A'râf Sûresi'nin 54. ayetini okuyun! Birde Felâk ve Nâs sûrelerini okuyup kızım için Allah'a sığının! buyurdu.^[203]

Hicretin dördüncü yılıydı. Şaban ayının beşinci gününün sabahı, güneşin insanlara gülerek merhaba dediği bir gündü. Hz. Fâtıma ve komşularının evinde bir hareketlilik vardı. Biri giriyor diğeri çıkıyordu. Peygamber Efendimizin sevgili kızının doğum sancılarının başladığını duyan komşuları hemen evine koşmuşlardı. Peygamberimizin hanımları ve dadısı Ümmü Eymen yanı başındaydılar. Kızının sancılarının başladığını duyan Efendimiz hemen can parçasının evine koştu. Doğumla ilgilenen hanımlara:

– Canım feda olan kızım nasıl? diye sordu. Hanımlar:

– Her şey yolunda, doğumu yaklaştı, sancılar başladı, deyince biraz olsun rahatladı. Ama kalp atışları hâlâ hızlıydı. Hanımlara:

– Fâtıma doğum yapar yapmaz hemen bana haber gönderin! Ben gelmeden sakın çocuk için bir şey yapmayın! buyurarak oradan ayrıldı. Akli hep kızında, kulağı ise ondan gelecek haberdeydi. Heyecan içinde bekleyen Allah Resûlü (a.s.m.) bir taraftan da kızının hayırlısı ile sağlıklı bir evlat dünyaya getirmesi için dua ediyordu.

Nihayet beklediği haber gelmişti. Hanım sahabelerden biri koşarak yanına gitmiş, dünyalar güzeli bir torununun olduğunu müjdelemişti. Rabbine şükreden Efendimiz, müjdeyi getiren sahabeye teşekkür etmiş, onu güzel hediyelerle ödüllendirmişti.^[204]

Biran önce torununu görmek, onu öpüp koklamak istiyordu. Hemen yerinden kalktı, vakit kaybetmeden sevgili kızının evine gitti. Kapıyı vurup beklemeye başladı.

Dünya tatlısı torununu bir an önce görmek, bağrına basmak, doyasıya sevmek istiyordu. Ancak o an sanki zaman durmuştu. Saniyeler hareket etmiyordu. Nihayet kapı açıldı. Kapıyı açan hanım sahabenin sevinçten gözleri parıldıyordu. Peygamber Efendimizi görünce:

– Gözün aydın Ya Rasûlallah! Dünyalar güzeli bir torunun oldu, dedi. Hanım sahabeye teşekkür eden Efendimizin heyecanı iyice arttı:

– Onu bana getir! buyurdu. Hanım sahabe:

– Hemen şimdi getiririm Ya Resûlallah! diyerek içeri koştu. Gül yüzlü yavruyu kucağına aldığı gibi geri döndü. Güzeller güzeli torununu kucağına alan Efendimiz Rabbine sonsuz hamd-ü sena ediyordu. Torununu öpüp kokluyor, sevgi ve şefkatle bağrına basıyordu.

Beşir b. Abdullah anlatıyor:

“Bir gün Ebû Hüreyre ile birlikte yürüyordum. Yolda Hz. Hüseyin ile karşılaştık. Onu gördüğü için çok sevindi. Selamlaştıktan sonra:

– Ey Ebû Abdullah! Biliyor musun doğduğun gün seni hemen Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kucağına getirmişler. Efendimiz seni görünce çok sevinmiş. Hemen temiz bir bez istemiş, bez gelince seni ona sarmış. Sevip okşamış, yanaklarını, ağzını öpmüş.

Bunları yaparken sana şu an bilmediğim güzel sözler söylemiş. Sen kucağında iken (şehid olacağına işaret olarak) elleri kan içinde kalmış, dedi.”^[205]

[203]

[204]

[205]

İlk Söz

PEYGAMBER EFENDİMİZ (a.s.m.) sevgili torununun duyduğu ilk sözün Allah, kelime-i şehadet ve İslâm'ın şiarı ezan olsun istiyordu. Bunun için ona güzel sözler söylemeden önce kulağına ezan okudu. [\[206\]](#)

Ebû Râfi' anlatıyor:

Hiz. Fâtıma'nın oğlu Hüseyin'in doğum haberini alınca yanına giden Allah Resûlü (a.s.m.) onu kucağına aldı. Sonra kulağına namaza çağrı için okunan ezanı okudu. [\[207\]](#)

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) ezandan sonra torununa tatlı sözler söyleyerek sevmeye devam etti. Bir türlü ondan ayrılamıyordu. Ancak annesinin kalp atışlarının oğlu için attığının farkındaydı. Onu daha fazla bekletmek istemedi. Biraz daha sevdikten sonra dünyalar tatlısı bebeği annesine göndererek geri döndü.

O gün yalnızca Efendimizin ve Hiz. Fâtıma'nın değil bütün sahabelerin evinde bayram vardı.

[\[206\]](#)

[\[207\]](#)

Akîka Kurbanı

DÜNYA TATLISI çocuğun doğumunun yedinci günüydü. Anne-babası tatlı bir telaşla onun için hazırlık yapıyordu. Biraz sonra kapı çalındı. Gelen Hz. Peygamber idi. Torununu kucağına alıp sevdi sonra annesi Hz. Fâtıma'ya döndü:

– Ey Fâtıma! Hüseyin'in saçını kes! Saçının ağırlığınca fakirlere sadaka ver, buyurdu.

Hz. Fâtıma hemen yerinden kalktı, oğlunun saçından bir tutam kesti. Saçı tam bir dirhem ağırlığındaydı. Kestiği saçın ağırlığınca gümüşü fakirlere dağıttı.^[208]

Bu arada Allah Resûlü (a.s.m.) pazardan iki koç satın aldı. Akika kurbanı için aldığı koçları kesen Efendimiz, kurban etlerinin bebeğin ebesine, komşulara ve fakirlere verilmesini istedi.^[209]

Sıra dünya tatlısı bebeğin ismine gelmişti. Oğlunun isminin nasıl değiştirildiğini Hz. Ali şöyle anlatıyor:

“Ben mücadeleyi ve cihadı seven bir kişi olduğum için doğduktan hemen sonra oğluma Harb ismini koydum. Allah Resûlü (a.s.m.) çocuğun doğumunun yedinci günü evimize geldi. Oturur oturmaz:

– Oğlumu bana getirin! buyurdu. Hemen alıp götürdük. Çocuğu görünce kucağına aldı:

– Adını ne koydunuz? diye sordu. Ben:

– Harb ismini verdim, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Hayır, onun adı Hüseyin olsun, buyurdu. Üçüncü oğlum olduğunda onun adını da Harb koydum. Allah Resûlü (a.s.m.) onun doğumunun yedinci gününde yine evimize geldi.

– Oğlumu bana getirin! buyurdu. Çocuğu götürünce:

– Adını ne koydunuz? diye sordu. Yine:

– Harb ismini verdim, dedim. Efendimiz:

– Hayır! Onun ismini Muhsin olsun! Ben oğullarıma Harun peygamberin oğulları Şebbar, Şebir ve Müşebbir'in (karşılığı olan) isimleri verdim, buyurdu.”^[210]

İsmi alan Hz. Hüseyin sünnet için hazırlanmaya başladı. Heyecan her geçen dakika biraz daha artıyordu. Hazırlıklar

tamamlanınca sünnetçi çağrıldı. Anne-babasının kalp atışları
arasında Hz. Hüseyin'in sünneti yapılıp bitmişti.[\[211\]](#)

[209]

[210]

[211]

[208]

En Sevgili'nin Sevgilileri

TORUN SEVGİSİ bir başkadır. Bu sevgiyi tadan Allah Resûlü (a.s.m.) onları çok fazla severdi. Kalbinden taşan sevgi, ellerinde şefkatli bir okşama, gözlerinde ışıltı, bakışlarında tebessüm, yüzünde gülümseme, dudaklarında buse, sözlerinde gönlü okşayan tatlı bir rüzgâra dönüşürdü. Onları her gördüğü yerde “Bunlar benim dünyada ki Reyhanlarımdır.” diyerek bağrına basardı. [\[212\]](#)

Ebû Eyyûp el-Ensârî anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittim. Hasan ile Hüseyin huzur-u saadette oynuyorlardı. Bazen onun sırtına çıkıyor, bazen kucağına gidiyorlardı. Efendimiz sessizce, tebessüm ederek çocukların oyununu izliyordu. Onların bu hâli beni çok duygulandırdı:

– Onları çok mu seviyorsun Ya Resûlallah? diye sordum. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Nasıl sevmem! Onlar benim dünyada kokladığım reyhanlarımdır, buyurdu.” [\[213\]](#)

Sevgili Peygamberimiz torunları ile ilgili güzel bir haber alınca onu vakit geçirmeden hemen ashabı ile paylaştı. Onlar vasıtası ile kıyamete kadar gelen bütün ümmeti duysun isterdi. Bir gün tek bir harfi bile dünyalara değişmeyecek bir müjde aldı. Onların **Seyyidü Şübbânı Ehli'l-Cennet** olduğunu öğrendi. [\[214\]](#)

Ebû Huzeyfe anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yüzünün sevinçten parladığını gördük. Merak ettik:

– Ya Resûlallah! Yüzünüzde müjde almış birinin sevinç işareti var. Bunun sebebi nedir? diye sorduk.

– Nasıl sevinmem. Biraz önce Cebrâil (a.s.) bana geldi. Hasan ve Hüseyin'in “**Cennet halkının gençlerinin efendileri**” olacaklarını müjdeledi.” [\[215\]](#)

Onların Peygamber Efendimiz (a.s.m.) katındaki değeri torun olmaktan çok öteydi. Onlar ve onların soyundan gelecek olanlar yalnızca Efendimizin neslini devam ettirmeyecek her zaman davası ve davetinin bayraktarlığını yapacaklardı. Bunun için onları çok

sevmekle kalmaz, ashabına ve kıyamete kadar gelecek ümmetinin onları çok sevmelerini ısrarla isterdi. Dahası kendisini sevmenin yolunun onları sevmekten geçtiğini açıkça belirtirdi. Onlardan birinde:

“Hüseyin benden ben Hüseyin’denim. Beni seven Hüseyin’i de sevsin.” buyurdu.^[216]

Torunları yürümeye başladığında ellerinden tutarak gezdiren Allah Resûlü (a.s.m.), yolda rastladığı sahabelere:

– Beni, şu iki yavrumu ve onların anne babalarını sevenler, kıyamet günü benimle birlikte olacaklar, müjdesini verdi.^[217]

Onlar cennetin en güzel çiçekleriydi. Buram, buram cennet kokarlardı. Yürüdüklerinde cennetten esen rüzgâr kokularını Medine sokaklarına yayarlardı. Bunun için Peygamber Efendimiz ashabına: “Cennet ehlinde birini görmek isteyen Hüseyin’e baksın.” buyururdu.^[218]

Torunlarına kızılmasını asla hoş karşılamazdı. Ashabını ve onların şahsında ümmetini torunlarına kızıp kin tutmamaları için sık sık uyarırdı. Yine bir gün her zaman yaptığı gibi torunlarının ellerinden tutmuş, gezdiriyordu. Bir ara yanındaki sahabelerine döndü:

– Bunlar benim oğullarımdır. Onları seven beni sevmiş, onlara kızan bana kızmış gibi olur, buyurdu.^[219]

Selmân-ı Fârisî anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) bana:

– Ben Hasan ve Hüseyin’i çok seviyorum. Onları sevenleri de seviyorum. Ben birini seversem Allah da onu sever. Allah, sevdiği kimseyi Naim Cenneti’ne koyar. Onlara kızanlara kızarım. Benim kızdığımı Allah da kızar. Allah, kızdığı kişiyi cehenneme atar. O kişiye büyük bir azap vardır.”^[220] buyurdu.

Peygamber Efendimizin (a.s.m.) torunlarına olan sevgisi hareketlerinden hemen fark ediliyordu. En Sevgili’nin reyhanlarını ne kadar çok sevdiğini anlatan Ebû Hüreyre şöyle der:

“Allah Resûlü’nü (a.s.m.) çocukların hurmayı emdiği gibi Hz. Hüseyin’in dilini emerken gördüm. Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte Medine sokaklarında yürüyordum. Aniden yolunu değiştirip geri döndü. Ben de onunla birlikte geri döndüm. Bir ara:

– Hüseyin’i bana çağır, buyurdu. Hemen emrini yerine getirdim. Az sonra Hz. Hüseyin yürüyerek bize doğru geliyordu. Allah Resûlü

(a.s.m.) torununun geldiğini görünce ona doğru yöneldi. Yanına varınca elinden tuttu. Kucaklayıp bağrına bastı. Sonra:

– Allah'ım! Ben onu seviyorum Sen de sev! Onu sevenleri de sev! diye dua buyurdu. O duayı duyduktan sonra Hz. Hüseyin'e karşı kalbimde büyük bir sevgi oluştu. O andan itibaren Allah Resûlü'nden (a.s.m.) sonra yeryüzünde ondan daha fazla sevdiğim kişi olmadı.”[\[221\]](#)

[220]

[213]

[217]

[221]

[214]

[218]

[215]

[219]

[212]

[216]

Bilâl-i Habeşî'nin Yardımı

SAHABELERİN YAŞADIĞI zaman diliminde hayat oldukça zordu. Fakirlik hayatı daha da zorlaştırıyordu. Hanımlar bir taraftan ev işlerini yapıyor, bir taraftan su taşıyor, un öğütüyor, unu hamur yaptıktan sonra pişirip ekmek yapıyorlardı. Bu zor şartları bire bir yaşayan Hz. Fâtıma'nın birbiri ardına iki çocuğu olunca işi daha da zorlaştı. Onlara bakarken ev işlerini de görmek mecburiyetinde olduğundan bazen ne yapacağını şaşırarak hâle geliyordu. Onun durumundan haberdar olan hanım sahabeler mümkün olduğunca yardımına koşup yükünü hafifletmeye çalışsa da bu her zaman mümkün olmuyordu. Hz. Fâtıma o zor anlardan birini yaşarken Bilâl-i Habeşî oradan geçiyordu:

Bilâl-i Habeşî o günleri şöyle anlatır:

“Bir gün Hz. Fâtıma'nın evinin önünden geçiyordum. El değirmeni ile un öğütüyordu. O un öğütürken oğlu Hüseyin evin bir tarafta ağlıyordu. O an tam namaz vaktiydi. Mescid-i Nebevî'ye yönelmişken bu tabloyu görünce vazgeçtim. Hz. Fâtıma'nın yanına gittim. Ona:

– İstersen ben unu öğüteyim sen çocuğa bak, istersen sen unu öğütünceye kadar ben çocuğa bakayım, dedim. Hz. Fâtıma:

– Ben çocuğa bakayım sen unu öğüt, dedi.

– Olur deyip unu öğütmeye başladım. Kalan unu öğütüp bitirdikten sonra Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittim. İyice gecikmiştim. Allah Resûlü (a.s.m.) bana:

– Nerede kaldın ey Bilâl? diye sordu. Ben:

– Fâtıma'ya uğradım. Yardıma ihtiyacı vardı. Onun un öğütmesine yardım ettim, dedim. Sözlerim Allah Resûlü'nü (a.s.m.) oldukça sevindirdi. Bana:

– Ona merhamet ettiğin için Allah da sana merhamet etsin, diye dua buyurdu.”^[222]

[222]

Çocuklar Rahatsız Olmasın

HZ. HÜSEYİN artık yürümeye başlamıştı. Düşmeden yürüyünce yerinde duramaz olmuştu. Kimi zaman abisi ile kimi zaman tek başına etrafı geziyor, bir taraftan eşyaları keşfederken bir taraftan kendisi ile oyun oynayacak, ilgilenecek birini arıyordu. Tabi ki bu kişilerin başında onunla en güzel şekilde oynayan dedesi geliyordu. Üstelik onu nerede bulabileceğini çok iyi biliyordu. Genelde Mescid-i Nebvî'de bulunan dedesini özleyince ya da onunla oyun oynamak istediğinde bazen tek bazen kardeşi ile birlikte doğruca oraya giderdi. Çoğunlukla dedesi orada olurdu. Torunlarını gören Allah Resûlü (a.s.m.) onları hemen kucağına alır doyasıya severdi. Namaz vakti gelince onları hemen yanı başında uygun bir yere oturturdu. Ancak onlar çocuktur. Uzun süre yerlerinde duramazlardı. Dedeleri secdeye gittiğinde yerlerinden kalkar, sırtına çıkar, kendilerince onunla oyun oynarlardı. Efendimiz onlara müdahale etmek bir yana secdeden başını kaldıracağı zaman torunları düşmesin diye elini onlara doğru uzatır, incitmeyecek şekilde yavaşça tutardı.

Yine bir gün aynı şeyler olmuştu. Peygamber Efendimiz (a.s.m.) secdede iken torunlarının ikisi de sırtına çıktı. Allah Resûlü (a.s.m.) başını secdeden kaldıracağı zaman onları incitmemeye büyük özen gösterdi. Yavaşça bir elini birine diğer elini diğerine uzattı. İki torununu da sıkı sıkı tuttuktan sonra başını secdeden kaldırdı. Çocukları sessizce yere bıraktı. Namaz bittikten sonra birini bir dizine diğerini bir dizine oturttu. Onlarla yakından ilgilendi, sevip okşadı. Efendimizin rahat etmesini isteyen Ebû Hüreyre:

– Ya Resûlallah! İsterseniz onları annelerine götürüyüm, dedi. Efendimiz:

– Hayır, kalsınlar buyurdu. Ancak biraz sonra yağmur başladı. Mescid-i Nebvî'nin üzeri yağmur geçirmeyecek şekilde örtülü olmadığı için çocukların ıslanmasından endişe eden Efendimiz Ebû Hüreyre'ye:

– Haydi, onları annelerine götür, buyurdu.

Vakit akşam, etraf ise iyiden iyiye karanlıktı. Yağmur ve karanlıkta çocukları nasıl götüreceğini düşünen Ebû Hüreyre, dışarı çıktığında

hayret etti. Çakan şimşekler her tarafı gündüz gibi aydınlatıyordu. Şimşekler onları eve götürünceye kadar çakmaya devam etti. Ebû Hüreyre de çocukları rahatça götürüp annelerine teslim etti. [\[223\]](#)

Benzer bir olayı anlatan Ebû Said el-Hudrî şöyle der:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile namaz kılarken Hz. Hüseyin hızlı, hızlı yanımıza geldi. Efendimizin boynuna sarıldı. Allah Resûlü (a.s.m.) ayağı kalkacağı zaman torunu düşmemesi için elinden tutup onunla birlikte ayağı kalktı. Efendimiz rûkûa gidinceye kadar elinden tutmaya devam etti...” [\[224\]](#)

[223]

[224]

İşte Yakaladım!

TORUNLARINI ÇOK seven Peygamber Efendimiz (a.s.m.) fırsat buldukça onlarla oyun oynar, gönüllerini hoş tutardı. Kimi zaman torunları için binek olur sırtına binerlerdi. Kimi zaman bacaklarını bir köprü gibi yapar altından geçerlerdi. Oyun için zaman mekân gözetmezdi. Arapların çocuklarını bir kere bile öpmediği bir zamanda Peygamber Efendimizin onlar ile hem de sokak ortasında oynaması olağanüstü güzel bir hâldi.

Ya'lâ b. Mürre anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte oturuyordum. Sahabelerden biri bizi yemeğe davet etti. Yanında bulunan sahabelerle birlikte mescitten ayrılan Efendimiz, davete gitmek üzere yola çıktı. Yolda Hz. Hüseyin ile karşılaştık. Çocuklar ile oynuyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) onu fark edince hemen insanların önüne geçti.

Hüseyin'e doğru yöneldi. Onu tutmak için elini uzattı. Her zaman dedesi ile oyun oynayan Hüseyin, bir o tarafa bir bu tarafa kaçmaya başladı. O kaçıyor Peygamber Efendimiz gülerek onu yakalamaya çalışıyordu. Birkaç hamleden sonra Efendimiz torununu yakaladı. Bir eli ile çenesini diğer eli ile kulak tarafından başını tuttu. Yukarı doğru kaldırıp omzuna çıkardı. Sonra kucaklayıp öpüp kokladı. Daha sonra çevresindekilere döndü:

– Hüseyin bendendir. Ben de ondanım. Onun sevdiğini Allah da sever, buyurdu.”^[225]

Sevgili Peygamberimiz (a.s.m.) torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i sık sık yarıştırdı. Onları yan yana koyar sonra karşılarına geçerek kollarını açar, kendisine doğru koşmalarını söylerdi. İşte o an görülmeye değer heyecanlı bir yarış başlardı. Torunlar dedelerine ulaşmak için var güçleri ile koşarlardı. Nefes nefese kalan çocuklar bir an önce dedelerine varmaya çalışırlardı. Efendimiz ilk geleni tutar, omuzlarına kaldırarak galip ilan ederdi. İki torununu da kucaklayıp bağrına basar, öpüp koklardı. Ardından:

– Allah'ım! Ben ikisini de çok seviyorum, Sen de onları sev! diye dua ederdi.^[226]

[226]

[225]

Hadi Göreyim Seni

BİR AN İÇİN gözümüzü kapayıp zaman tüneline geçerek Asr-ı Saadet'e gittiğimizde ne görürüz dersiniz. Cennet ehli gençlerinin iki efendisi henüz 4-5 yaşlarında Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin karşı karşıya güreşe hazırlanıyor. Bir tarafta insanlığın Efendisi diğer tarafta Cibril-i Emîn er meydanında güreşen gençler için tezahürat yapıyor. Hz. Fâtıma ve Hz. Ali ise seyrediyordu.

Cennet ehli gençlerinin efendisinin güreşmelerini seyretmekten oldukça hoşlanan Efendimiz onlar güreş tutarken:

– Haydi, göreyim seni ey Hasan! diye tezahürat yapardı. Onları tatlı bir tebessümle seyreden Hz. Fâtıma babasının taraf tutmasına şaşırır:

– Babacığım! Niçin yalnızca “Göreyim seni ey Hasan!” diyorsun. Hüseyin'i desteklemiyorsun? diye merakla sorardı. Efendimiz:

– Çünkü ben Hasan'ı desteklediğim zaman Cebrâil (a.s.) “Ey Hüseyin!” diyerek onu destekliyor, buyurdu. [\[227\]](#)

Benzer bir olayı Hz. Ali şöyle anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün cenaze namazı kılınan yerde duruyordu. Ben hemen yanındaydım. Tam o sırada Hasan ve Hüseyin bulduğumuz yere geldiler. Bir süre sonra güreşmeye başladılar. Onların bu hâli Allah Resûlü'nün (a.s.m.) çok hoşuna gitti.

– Ey Hasan! Haydi, göreyim seni Hüseyin'i tut! buyurdu. Hayret ettim.

– Ya Resûlallah! Hüseyin'e karşı Hasan'ı mı destekliyorsun? Hasan ondan daha büyük değil mi? dedim. Efendimiz:

– Evet! Çünkü Cebrâil (a.s.) “Ey Hüseyin!” diyerek onu destekliyor, buyurdu. [\[228\]](#)

Sevgili Peygamberimiz (a.s.m.) bazen bacaklarını iki yana doğru açar, torunları bacaklarının bir tarafından girip diğer tarafından çıkardı. Zübeyir b. Avvam onların Peygamber Efendimiz namazda iken de böyle yaptıklarını gördüğünü söyler. [\[229\]](#)

[227]

[229]

[228]

Efendimizin İzinde

HZ. HASAN ve Hz. Hüseyin büyüyünce yalnızca hâl, hareket ve ahlak bakımından değil beden yapıları itibarı ile de Peygamber Efendimize benzemeye başladılar. Hz. Ali oğullarının Efendimize benzemesine son derece sevinir:

– İnsanlar içinde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en çok benzeyen kişi Hasan ve Hüseyin'dir. Hasan, ona başındaki saçlardan göbeğine kadar; Hüseyin ise göbeğinden ayaklarının altına kadar benzemektedir. Ona benzemeleri ikisinin arasında paylaştırılmış gibidir, derdi.

Hz. Hüseyin bu genel benzerlik dışında da dedesine oldukça benzerdi. Tabiîn âlimlerinden Süfyan der ki:

“Bir gün Ubeydullah b. Ebû Yezid'e:

– Hz. Ali'nin oğlu Hüseyin'i gördün mü? diye sordum.

– Evet gördüm. Saçları ve sakalı simsiyahtı. Sakalının ön tarafında sadece birkaç tüyü beyazdı. Fakat bu kendi doğal hâli mi yoksa Allah Resûlü'ne (a.s.m.) benzemek için diğer beyazlanan tarafları boyadı mı bilmiyorum... dedi.”^[230]

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Hz. Hüseyin'in kesik başı İbn Ziyad'a getirildiği sırada orada bulunuyordum. Elindeki sopa ile Hz. Hüseyin'in burnuna dokunan Ziyad:

– Bunun gibi güzel birini görmedim, dedi. Ben:

– Elbette öyle olacak. Zira Allah Resûlü'ne (a.s.m.) ondan daha fazla benzeyen birini görmedim, diye çıkıştım.

Küleyb, babasından naklediyor:

“Abdullah b. Abbas'ın yanına gidince ona Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gördüğümü söyledim. Sonra:

– Seni görünce onu hatırladım, dedim.

– Asıl Hüseyin'i görünce onu hatırlarsın, dedi. Ben:

– Evet, vallahi yürüyüşü tıpkı Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yürüyüşü gibi.

– Evet, biz sahabeler onu her zaman Allah Resûlü'ne (a.s.m.) benzetirdik, dedi.”

Muhammed b. Dahhak da onları Efendimize benzetir:

“Hz. Hasan’ın yüzü, Hz. Hüseyin’in ise vücudu Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olağanüstü derecede çok benzerdi.” derdi. [\[231\]](#)

[230]

[231]

Kim Daha Faziletli?

ALLAHU TEÂLÂ, çeşitli zamanlarda Peygamber Efendimize (a.s.m.) gayp perdelerini açar, gelecekte olacak olan önemli olayları Habîb'ine bir bir gösterirdi. İşte bu perdelerin açıldığı bir sırada Efendimize yakınlarına yapılacak zulümler gösterilince çok üzölmüş, ashabını ve onların şahsında tüm ümmetini, ailesini sevmesi ve onlara saygılı olmaları için sık sık uyarmıştır. Rebia b. Sa'dî anlatıyor:

“İnsanlar aralarında kimin daha faziletli olduğunu tartışıyorlardı. Herkes bir şey diyor bir türlü anlaşıyorlardı. İhtilaf büyüyünce dayanamadım, işin hakikatini öğrenmeye karar verdim. Bineğimi ve azığımı hazırlayıp Medine'ye doğru yola çıktım. Şehre vardıktan bir müddet sonra Hüzeyfetü'l-Yemânî'nin yanına gittim. Selamlaşma faslı bitince aramızda konuşmaya başladık.

- Nerelisin?
- Iraklıyım.
- Neresinden?
- Kûfe halkındanım.
- Merhaba ey Kûfeli kardeş! Hoş geldin!
- İnsanlar kimin daha faziletli olduğu konusunda ihtilafa düştüler.

Bu hususta bilgi almak için buraya geldim.

– Soruların cevaplarını asıl bilenler dünyadan ayrıldılar. Bana gelince şu kulaklarımla duymadığım, kalbim ile anlayıp kavramadığım, gözlerimle görmediğim hadisi rivayet etmem.

Bir gün arkadaşlarla otururken Allah Resûlü (a.s.m.) yanımıza geldi. Şu an onu seni gördüğüm gibi görür gibiyim. Hz. Ali'nin oğlu Hüseyin'i omuzlarına aldığını ve ayaklarını tutup göğsüne yapıştırdığı tertemiz ellerini görür gibiyim. Yanımıza gelince bize:

“Ey insanlar! Benden sonra kimin daha faziletli olduğu konusunda tartışacağınızı biliyorum. İyi bilin ki şu Hüseyin, dede ve nine yönünden insanların en hayırlısıdır. Dedesi peygamberlerin efendisi Muhammed (a.s.m.) ninesi Allah ve Resûlü'ne imanda dünyadaki kadınların öncüsü Hatice'dir.

Hüseyin anne ve baba yönünden de insanların en hayırlısıdır. Babası Ali, Allah'ın Resûlü'nün kardeşi, veziri, amcasının oğlu,

ayrıca Allah ve Resûlü'ne imanda insanların öncüsüdür. Annesi, kadınların hanımefendisi ve Allah'ın Resûlü'nün kızı Fâtıma'dır.

Hüseyin amca ve hala yönünden de insanların en hayırlısıdır. Amcası kanatlan, cennette istediğı tarafa uçan Cafer, halası Ümmü Hânî'dir.

O, dayı ve teyze bakımından da insanların en hayırlısıdır. Çünkü dayısı Kasım b. Muhammed, teyzesi Zeynep binti Muhammed'dir.

Sözlerini bitiren Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Hüseyin'i omuzlarından indirdi. İleri geri getirerek bir süre oynattı. Sonra yeniden bize döndü:

“Ey insanlar! Bu Ali'nin oğlu Hüseyin'dir. Onun dedesi, ninesi, annesi, babası, amcası, halası, dayısı, teyzesi, kendisi ve kardeşi cennettedir. Hüseyin'e nasip edilen güzellikler Yakup peygamberin oğlu Yusuf (a.s.) dışında hiçbir peygamberin çocuğuna verilmemiştir.

[\[232\]](#)

[232]

Cennete Girecek İlk Kişiler

ÂLEMLERE RAHMET olarak gönderilen Peygamber Efendimiz (a.s.m.) birçok sahabeyi daha dünyada iken cennetle müjdelemişti. Müjdeyi alanlardan biri de sevgili torunu Hz. Hüseyin idi. Allah Resûlü (a.s.m.) onu yalnızca cennetle müjdelemekle kalmadı. Anne-baba ve kardeşlerinin cennette kendisiyle birlikte olacağını da bildirdi. Bildirdiği bir başka şey ise onların cennete girecek ilk kişiler olacağıydı.

Hz. Ali anlatıyor:

“Bir ara Allah Resûlü’ne (a.s.m.) insanların bana haset ettiklerini söyleyip şikâyetçi oldum. Beni teselli ederek:

– Ey Ali! Cennete girecek dört kişiyi sana söyleyeyim mi? Onlar; ben, sen, Hasan ve Hüseyin’dir. Neslimiz bizim arkamızdan, hanımlarımız onların arkasından gelecekler, buyurdu. Ben:

– Ya Resûlallah! Beni sevenler nerede olacaklar? diye sordum.

– Seni sevenler onlardan sonra cennete girecekler, buyurdu.”[\[233\]](#)

[233]

Eğitim ve Öğretimi

TORUNLARI İLE yakından ilgilenen Allah Resûlü (a.s.m.) onların eğitim ve öğretimine son derece önem verirdi. Hâl ve hareketleri ile onlara örnek olur, yeri geldikçe yapmaları gereken iyi ve güzel şeyleri anlatırdı. Kur'ân'dan sûreler ezberletir, abdest almayı namaz kılmayı öğretirdi. Her zaman dua eder, nasıl dua edeceklerini öğretirdi.

Abdullah b. Mesud anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte gezerken Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e rastladık. Arkadaşları ile oyun oynuyorlardı. Durdu. Bize döndü:

– Oğullarımı yanıma getirin! İbrahim peygamberin oğulları İsmail ve İshak için Allah'a sığındığı dua ile onlar için Allah'a sığınacağım, buyurdu.

Hızla oynayan çocukların yanına gittik. Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'i alıp Allah Resûlü (a.s.m.) götürdük. Onları kucakladı, bağrına bastı. Sonra:

“Eûzukumâ bikelimâtihi't-tâmmeti min külli's-şeytânin hâetin. Ve biküllî aynin lâmmetin” duasını okudu.”^[234]

Hz. Hüseyin doğumundan itibaren sürekli dedesinin çevresindeydi. Onun sözlerini dinleyerek, hareketlerini izleyerek, zihnine nakış nakış işleyerek büyüdü. Dinlediği hadislerin bir kısmını nakleden, bir kısmını ise içselleştirerek kendi ifadeleri ile anlatan Hz. Hüseyin, mana ve gönül dünyamızı aydınlattı.

Hz. Hüseyin anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) ümmetim gemiye bindiğinde onları boğulmaktan koruyacak olan şey, binerken şu ayetleri okumalarıdır buyurdu.

“Bismillâhi mecrâhâ ve mürsâhâ inne rabbi le gafûrun rahîm. Ve mâ kaderullâhe hakka kadrihî / Onun yüzüp gitmesi de durması da Allah'ın adıyladır. Şüphesiz ki Rabbin çok bağışlayan, pek esirgeyendir. Onlar Allah'ı hakkı ile tanıyıp bilmediler.”^[235]

Hz. Hüseyin hadislerden bir kısmını doğrudan, bir kısmını çocukları, bir kısmını ise etrafında bulunan kimseler vasıtası ile bizlere kadar ulaştırdı.

Kızı Fâtıma babası Hz. Hüseyin'den naklediyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) şöyle buyurdu:

– Bir Müslüman erkek ya da hanımın başına bir musibet geldiğinde; **‘İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci’ûn** / Şüphesiz biz Allah’a aidiz ve mutlaka O’na döneceğiz.’diyerek O’na teslim olur, sonra da; ‘Allah’ım! Onun yerine bana daha iyisini ver!’ diye dua ederse, Allah ona mutlaka kaybettiğinden daha iyisini nasip eder. Ayrıca kıyamet günü kişiye yapmış olduğu iyilikten dolayı vaat ettiği sevabı verir.” buyurdu.^[236]

Hz. Hüseyin Allah Resûlü’nün (a.s.m.) vefatından sonra da öğrenmeye devam etti. Bu kez babası ve diğer sahabeleri dinleyen, sorular soran, hâl ve hareketlerini izleyen Hz. Hüseyin onlardan çok şey öğrendi.

Hz. Hüseyin anlatıyor:

“Babam bir konuda sıkışıp bunaldığı veya kendini çaresiz hissettiği zaman hemen abdest alır, iki rekât namaz kılar, namazdan sonra ellerini açarak şu duayı okurdu:

‘Ey Allah’ım! Tüm sıkıntılarımda güvencim yalnızca Sensin. Zor anlarımda ümidimsin. Başıma gelen tüm sıkıntılarda yardıma koşan Sensin. Kalbi mahzun eden, kişiyi aciz bırakan, dostların yüz çevirmesine düşmanların ağzına geleni söylemesine sebep olan nice sıkıntılar vardır. Onları başımıza gelmesine izin veren Sensin!

O musibetleri sana şikâyet ediyor, onları yok edip kaldırmanı, onlara karşı bana yardım etmeni istiyorum. Sen bütün ihtiyaç sahiplerinin velisi, bütün nimetlerin sahibisin.

Çocuğu babasının silahı ile koruyan Sensin. Beni de onun gibi koru! Beni zalimlerin imtihan sebebi kılma!

Allah’ım! Senden kitabında isimlendirdiğin, elçilerine öğrettiğin veya gaip ilmi olarak kendinde gizlediğin tüm isimlerin hürmetine istiyorum. Senden kendisi vesile kılınarak istenince mutlaka icabet ettiğin ismi azam hürmetine istiyorum.

Muhammed’e ve onun ailesine salât ederek istiyorum. Duamı kabul et, (şu husustaki) ihtiyacımı gider.’^[237]

Dedesini daha iyi tanımak isteyen Hz. Hüseyin ona başkalarının gözü ile de görüp bilmek istiyordu. Bunun için bir gün dedesini, onun evinde yetişip büyüyen ve onu yakından tanıma saadetine erişen

dayısı Hind'e sordu. Hz. Hatice'nin ilk eşinden olan oğlu Hind b. Ebû Hâle'e onu kırmayarak Peygamber Efendimizi yeğenine şu veciz sözlerle anlattı.

“Allah Resûlü (a.s.m.) son derece saygı değer bir kişiliğe sahipti. Yüzü on dördüncü gecedeki ayın parlaması gibi parıldardı. Hoşlanılmayan kısıdan uzun, istenmeyen uzunluktan kısaydı. Başı büyükçe, saçları uzundu. Saçları fazla uzadığında örük yapardı. Ancak genelde kulak yumuşağını geçmezdi. Açık tenli, geniş alınlıydı. Kalem kaşlıydı. Kaşları arasında ölçülü bir boşluk ve kızdığı zaman beliren bir damar vardı. Burnu güzel, yüzü bilmeyenleri krem sürmüş zannettirecek kadar parlaktı. Sakalı sık, yanakları pürüzsüzdü.

Düz, sağlam ve yapılı bir vücut yapısına sahipti. Göğsü ile karnı aynı hizadaydı. Omuzları geniş, kemikleri kalındı. Boynu ile göbeği arasındaki kılları düz bir hat şeklindeydi. Memeleri ve karnı tüysüzdü.

Ayakları düzdü, bacaklarında herhangi bir eğrilik yoktu. Adımlarını uygun aralıklarla atar, vakarla yürürdü. Yürüdüğünde bir yerden aşağı gidiyormuş gibi yürürdü. Birine doğru döndüğü zaman bütün vücudu ile dönerdi. Yere doğru gökten daha uzun süre bakardı. Sahabelerinden biri ile karşılaştığında önce kendisi selam verirdi.

Sözleri bitince Hz. Hüseyin:

– Bana biraz da hâlinde bahset! diye ricada bulundu.

“Allah Resûlü (a.s.m.) genelde hüznü dururdu. Devamlı tefekkür hâlindeydi. Uzun süre susar, gerekmedikçe konuşmazdı. Konuştuğunda kısa ve özlü konuşurdu. Sözleri ne anlaşılmayacak kadar kısa, ne de bıktıracak kadar uzundu. Boş söz konuşmadığı gibi, zor anlaşılabilecek şekilde de konuşmazdı. Sıradan az bir şeyde olsa nimeti önemserdi. Nimeti asla kötülemezdi. Zevkine ve nefsine düşkün değildi. Kızgınlığının ardına düşmezdi. Ancak hakka karşı gelindiğinde onun yanında olur, her zaman hakkı desteklerdi. Bir şeye işaret edeceği zaman bütün eli ile işaret ederdi. Bir şey çok hoşuna giderse ondan yüz çevirir uzaklaşırdı. Konuştuğu zaman duraksamaz, akıcı konuşurdu. Kızdığı şeyin üzerine gitmez, uzaklaşırdı. Sevindiğinde gözlerini yumardı. Gülmesi tebessüm şeklindeydi.”^[238]

Hz. Hüseyin'in çocukları tıpkı babaları gibi onu izleyerek her zaman doğruyu, iyiyi, güzeli arayıp öğrenme gayreti içinde oldular.

Muhammed b. Akil anlatıyor:

“Hz. Hüseyin’in oğlu Ali Allah Resûlü’nün (a.s.m.) nasıl abdest aldığını öğrenmem için beni sahabeden Rübeyyia binti Muavviz’e gönderdi.

– Ona gidip Allah Resûlü (a.s.m.) nasıl abdest alırdı? diye sor, dedi. Oraya gidince:

– Allah Resûlü (a.s.m.) nasıl abdest alırdı? diye sordum. Rübeyyia Hanım bir kap aldı.

– Allah Resûlü (a.s.m.) bize gelip abdest almak istediğinde, bunun gibi bir kaba su koyup yanına götürürdüm. Bana:

– Dök! buyurur, suyu sağ eline döktürür, elini kaba değdirmeden üç kez yıkardı. Üçer kere ağzına burnuna su verir, yüzünü yıkar, sonra başının ön ve arkasını iki kez mesh ederdi. Parmaklarını kulaklarının içine koyarak mesh eder, son olarak ayaklarını üçer kere yıkardı, dedi.”[\[239\]](#)

[238]

[234]

[237]

[236]

[239]

[235]

Onu Öldürecekler mi?

ALLAH (c.c) “Sen olmasaydın, sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.” diye tanıttığı En Sevgili kulunu, zaman zaman gelecekte neler olacağına dair bilgilendirir, olacaklara ait sahneler gösterirdi. Gösterilenler ümmetinin başına gelecek felaketlerle ilgili sahneler olduğu zaman Peygamber Efendimiz (a.s.m.) çok üzülürdü. Özellikle içlerinden biri onu üzüntüden iki büklüm etmişti. Duyduğu andan itibaren gözyaşları dinmedi. Konu gündeme geldiği her an yağmur gibi gözyaşı döktü. Efendimizi üzüntüden perişan eden bu haber, canı gibi sevdiği torunu Hz. Hüseyin’in ailesi ile birlikte şehid edileceği idi. Haberin onu asıl kahreden, üzüntüden ayakta duramaz hâle getiren tarafı ise Ehl-i Beyt’ini hunharca katleden kişilerin ümmetinden oluşuydu.

Enes b. Mâlik (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün yağmur ile görevli melek Allah Resûlü’nü (a.s.m.) görmek istedi. Bunun için Allah’tan izin istedi. Meleğe izin verilince yeryüzüne inip doğruca Efendimizin ziyaretine gitti. Allah Resûlü (a.s.m.) o an Hz. Ümmü Seleme’nin yanında bulunuyordu. Selam verdi.

– İçeri girebilir miyim? dedi. Efendimiz:

– Buyur, diyerek içeri girmesine izin verdi. Meleğin geldiğini görünce hanımına:

– Kapıyı kapa ben söyleyinceye kadar kimsenin içeri girmesine izin verme! buyurdu.

– Olur, diyen Hz. Ümmü Seleme kapıyı kapadı ve önünde beklemeye başladı. Biraz sonra Hz. Hüseyin geldi. Dedesini görmek için içeri girmek istedi. Hz. Ümmü Seleme ona engel oldu. Ancak o ani bir hareketle sıçrayıp odadan içeri girdi. Doğruca dedesinin yanına gitti, kucağına oturdu. Biraz sonra oynamaya başladı. Allah Resûlü (a.s.m.) meleklerle görüşürken o dedesinin bir sırtına bir omuzlarına çıkarak oyun oynuyordu. Bu tabloyu gören melek oldukça duygulandı. Efendimize:

– Onu çok mu seviyorsun? diye sordu.

– Evet, buyurdu. Melek:

– Ama ümmetin onu öldürecek. İstersen onun öldürüleceği yeri sana göstereyim, dedi. Efendimiz:

– Göster buyurunca elini yere vurdu. Bir anda duvarlar yok oldu, ortaya kıpkırmızı bir çöl çıktı. Hz. Hüseyin içeri girerken kapıyı açınca o andan sonra gelişen olaylara Hz. Ümmü Seleme de şahit olmuştu. Meleğin göstereceği dehşet tablosunu görmemesi için hemen Hz. Hüseyin'i kucağına alan Hz. Ümmü Seleme örtüsü ile Hz. Hüseyin'in üzerini örttü. Gösterilen yer Kerbela'nın ta kendisiydi. [240]

Bu olayı Ümmü Seleme şöyle anlatır:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) hanımlarına Hz. Hüseyin'i göstererek:

– Şu çocuğu ağlatmayın! buyurdu. Bundan sonra onu ağlatmamak için daha çok dikkat ettik. Efendimizin tembihinden bir süre sonra Allah Resûlü (a.s.m.) benim evimde iken Cebrâil (a.s.) geldi. Efendimiz bana:

– Kapıda bekle! Kimsenin yanıma gelmesine izin verme! buyurdu.

– Olur diyerek kapının önünde beklemeye başladım. Az sonra Hz. Hüseyin geldi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) odada olduğunu fark edince içeri girmek istedi. Ona engel olmak istedim. Girmesine izin vermeyince ağlamaya başladı. Susturmaya çalıştım ama başaramadım. Ben susturmaya çalıştıkça o daha fazla ağladı. Bunun üzerine yolundan çekildim. İçeri girdi. Doğruca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına giderek kucağına oturdu. Onu gören Cebrâil (a.s.):

– Ümmetin şu oğlunu öldürecek, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) şaşkındı.

– Bana inandıkları hâlde onu öldürecekler mi? diye sordu. Cebrâil (a.s.):

– Evet, öldürecekler, dedi. Ardından Efendimize bir toprak parçasını uzattı.

– Onu şurada şu şekilde öldürecekler, diye anlattı. Cebrâil (a.s.) gittikten sonra Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Hüseyin'i kucağına alarak odadan dışarı çıktı. Oldukça üzgün ve kederli görünüyordu. Onu bu hâlde görünce Hz. Hüseyin'i içeri bıraktığım için bana kızdığını sandım. Üzüntüden ruhumu hemen oracıkta verecek gibiydim. Durumu izah etmeye çalıştım.

– Anam babam sana feda olsun Ya Resûlullah! Daha önceleri Hüseyin için “Şu çocuğu ağlatmayın.” buyurmuştun. Bugün ise

“Kimsenin içeri girmesine izin verme!” diye emrettin. Bundan dolayı Hüseyin gelince odaya girmesine engel oldum. Ancak çocuk ağlayınca önceki sözünüzü hatırlayarak önünden çekildim, dedim.

Allah Resûlü (a.s.m.) bana cevap vermeden yoluna devam etti. Bir arada oturmuş sohbet eden ashabının yanına vardı. Belli ki onlarla dertleşmek istiyordu. Hz. Hüseyin’i gösterdi:

– Ümmetim şu oğlumu öldürecek, buyurdu.

Sahabeler şaşkıındı. Soru sormak istiyor ancak buna cesaret edemiyorlardı. İçlerinden Allah Resûlü (a.s.m.) ile konuşma konusunda en cesuru Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer’di. Cesaretlerini toplayıp:

– Ya Resûlallah? İman ettikleri hâlde onu öldürecekler mi? diye sordular. Allah Resûlü (a.s.m.) hüzünlü bir şekilde:

– Evet! İşte onun öldürüleceği yerin toprağı, buyurarak avucundaki toprağı onlara gösterdi. [\[241\]](#)

[241]

[240]

En Sevgili Onun İçin Ağlıyor

MELEKLER HZ. HÜSEYİN'İN nasıl şehid edileceğini birçok kez Peygamber Efendimize (a.s.m.) haber verdiler. Her seferinde oldukça fazla üzülen, kalbi şerifleri hüzünlenen Efendimiz, torunu için gözyaşı döker, gözlerinden akan yaşlar sakalını ıslatırdı.

Ümmü Seleme (r.anha) anlatıyor:

“Bir keresinde Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin benim odamdaydı. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında oynuyorlardı. O sırada Cebrâil (a.s.) yanlarına geldi. Efendimize söylenmesi oldukça zor bir haber verdi. Hz. Hüseyin'i göstererek:

– Ümmetin şu oğlunu öldürecek, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) bir anda durgunlaştı. Çok üzüldüğü her hâlden belliydi. Hüzünlendi. Gözlerinden yağmur gibi yaşlar akmaya başladı. Hz. Hüseyin'i kucağına aldı. Bağına basarak ağlamaya devam etti.

Cebrâil (a.s.) ona bir parça toprak uzattı. Efendimiz verilen toprağı kokladı. Üzüntüden âdeta iki büklüm olmuş, sesi kısılmıştı.

– Kerb ve bela (tasa ve bela) kokuyor, buyurdu zorlukla. Sonra toprağı bana uzattı:

– Bu toprak senin yanında kalsın. Toprağın değişip kana bulandığını görürsen bil ki oğlum öldürülmüştür, buyurdu.

Toprağı cam bir şişenin içine koydum. Onu çok uzun bir süre özenle sakladım. Her gün bir kez olsun şişeyi alıp toprağı bakmayı âdet edinmiştim. Ona her baktıkça kendi kendime:

– Toprağın kana bulandığı gün çok ağır bir gün olacak, derdim.

Cebrâil'in (a.s.) toprağı vermesinden sonra aradan günler geçti. Yine Allah Resûlü (a.s.m.) ile odamda oturuyordum. O sırada Hz. Hüseyin yanımıza geldi. Allah Resûlü (a.s.m.) onu görünce ağlamaya başladı. Ben:

– Ne oldu Ya Resûlallah? Niçin ağlıyorsunuz? diye, sordum.

– Cebrâil (a.s.) bana gelerek şu oğlumun öldürüleceğini haber verdi. Allah'ın onu öldürenlere gazabı çok şiddetli olacak, buyurdu.

Cebrâil (a.s.) torununun öldürüleceğini haber verince Allah Resûlü (a.s.) ona:

– Oğlumun öldürölmemesi için Allah’a dua edeyim mi? diye sormuş. Cebrâil (a.s.):

– Hayır! Bu Allah’ın yazdığı bir şeydir, demiş. [\[242\]](#)
[242]

Takvada Zirve

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) çocukları ve torunlarının İslâm'ın emirlerini en güzel bir şekilde yerine getirmeleri ve haramlardan sakınmaları için son derece özen gösterirdi. Hz. Ali ile Hz. Fâtıma evlendiğinde altı ay boyunca onları sabah namazına çağırması, Hz. Hasan'ın bir tek zekât hurmasını yemesine izin vermeyip ağzına koyduğu hurmayı çıkarıp alması, Hz. Fâtıma'ya istediği hizmetliyi vermeyip dua okumasını tavsiye buyurması Efendimizin hassasiyetini gösteren yalnızca birkaç örnektir.^[243]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hizmetlilerinden Sevban anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bir sefere çıkarken en son Hz. Fâtıma ile görüşür, seferden döndüğünde ise ilk olarak onun yanına uğrardı. Yine bir seferden dönen Allah Resûlü (a.s.m.) âdeti olduğu üzere Hz. Fâtıma'yı görmek için evine doğru yöneldi. Eve yaklaştığında kapının üzerinde bir örtü ile Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in kollarında gümüş bilezikler olduğunu gördü. Kapının önüne kadar geldiği hâlde içeri girmede. Kimseye bir şey söylemeden sessizce geri döndü. Babasının geri döndüğünü gören Hz. Fâtıma şaşırıp kaldı. Acaba ne olmuştu? Babası niçin evine teşrif etmeyip geri dönmüştü? Onu kızdıran bir şey mi yapmıştı? Hoşlanmadığı bir şey mi görmüştü? Biraz düşününce Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kapının üzerindeki, üzerinde çeşitli resimler olan örtü ve çocukların kollarındaki gümüş bileziklerden dolayı içeri girmedeğini anladı. Hemen yerinden fırladı. Önce kapının üzerindeki örtüyü çekip çıkardı. Sonra çocuklarının kollarındaki bilezikleri alarak her birini ikiye böldü. Ağlamamaları için bileziklerin kırılan parçalarını çocuklara geri verdi. Ancak onlar kırık bilezikleri almak istemediler. Ağlayarak dedelerinin yanına koştular. Allah Resûlü (a.s.m.) torunlarının ağladığını görünce kucağına aldı, severek susturdu. Torunlarının niçin ağladıklarını anlamaya çalışan Efendimiz, ellerindeki bilezik parçalarını alıp Sevban'a verdi. Ona:

– Bunları al! Medine'deki falan aileye götür. Onlara şöyle dediğimi söyle: “Bu bilezik parçaları benim aile halkıma aittir. Ehl-i Beyt'im bu dünya hayatında bu tür takılar takmalarından hoşlanmıyorum.— Ey Sevban! Bilezik parçalarını verdikten sonra çarşıya git! Fâtıma'ya

bir örtü, çocuklara ise fildişinden yapılmış bilezik alıp buraya gel!
buyurdu.”[\[244\]](#)

[244]

[243]

Allah Sizi Tertemiz Yapmak İstiyor

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) gibi onun Ehl-i Beyt'i de çok özeldi. Onlar ve kıyamete kadar gelecek tertemiz soyları İslâm'a eşsiz hizmetlerde bulunacak, insanları eğitip irşat edeceklerdi. Bunu hakkı ile yapabilmeleri için öncelikle kendilerinin bembeyaz bir sahife gibi tertemiz olmaları gerekiyordu. Bu yüzden yalnızca Efendimiz değil, her şeyi yoktan var eden Rabbimiz de onların tüm kötülüklerden uzak, tertemiz olmalarını istiyordu. Hatta bu hususta bir ayet inzal buyurarak Kur'ân-ı Mübin'de bu isteğini açıkça beyan buyurdu.

Rehebeli Ebû Âmir rivayet ediyor:

“Bir gün Dımaşk gidip, Vâsile b. Eskâ'nın hadis rivayet ettiği ilim halkasına oturdum. Hadis rivayeti bitince öğrenciler evlerine gitmek üzere kalktılar. Çıkmak için toparlanırken içlerinden bazıları bir konu münasebeti ile Hz. Ali'yi suçlar şekilde konuşmaya başladı. Onlardan etkilenerek ben de Hz. Ali hakkında bazı şeyler söyledim. Gitmek için kalktığım sırada Vâsile b. Eskâ' elbisemden tutup oturmamı işaret etti. Öğrenciler dağılıp baş başa kalınca bana:

- Niçin Hz. Ali aleyhinde konuşuyorsun? diye sordu.
- Baksana adamlar onun için neler söylüyorlar, dedim.
- Sen Hz. Ali'yi tanıyor musun? Onu gördün mü? diye sordu.
- Hayır!
- Onunla ilgili bir olayı sana anlatayım mı? Bir gün Ali'yi aramak için evine gittim. Kapıya vurdum. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kızı Fâtıma kapının arkasından:

- Kim o? diye seslendi. Ben:
- Vâsile. Hasan'ın babası ile görüşmek istiyordum, dedim.
- Allah Resûlü (a.s.m.) onu yanına çağırdı. İstersen biraz bekle, şimdi gelir, dedi.

- Olur, şurada beklerim, dedim. Fazla beklemedim. Biraz sonra Hz. Ali, Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte geldi. Efendimiz Hz. Ali'ye dayanarak yürüyordu. Hep birlikte eve girdik. Efendimiz Hz. Ali'yi yanına oturttu. Biraz sonra Hz. Fâtıma geldi. Allah Resûlü (a.s.m.) Hasan ve Hüseyin'i de çağırarak, her birini bir dizine oturttu.

Hz. Fâtıma ve eşine:

– Yaklaşın, buyurdu. Onlar yaklaşınca Allah Resûlü (a.s.m.) elbisesi ile üzerlerini örttü. Sonra:

“Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, yalnızca günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.” ayetini okudu. O sırada ben kenarda durmuş olanları seyrediyordum. Allah Resûlü (a.s.m.) üç kez:

– Allah’ım! Bunlar benim ailemdir. Allah’ım! Bunlar hak ehlidir, buyuruyordu. Ben:

– Yâ Resûlallah! Ben de senin ailenden miyim? dedim.

– Evet, sen de benim ailemdensin, buyurdu. Dünyalar benim olmuştu:

– Vallahi bu haberden sonra hayattan bundan daha fazla bir şey beklemiyorum, dedim.”^[245]

Ehl-i Beyt ile ilgili ayet Peygamber Efendimiz (a.s.m.) Hz. Ümmü Seleme’nin evinde iken inmişti. Ümmü Seleme Annemiz’den konu ile ilgili birbirine yakın birkaç olay nakledilir. Bunlardan birinde Annemiz o gün yaşananları şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) benim evimde kaldığı bir gün Fâtıma, babasına bir tencere sıcak yemek getirdi. Fâtıma içeri girince Allah Resûlü (a.s.m.) eşini kastederek:

– Amcanın oğlunu ve çocuklarını buraya çağır! buyurdu. Fâtıma hemen gidip ailesini alıp geldi. Eve gelince birlikte sofraya oturup yemek yediler. Yemekten sonra Allah Resûlü (a.s.m.) Hayber kumaşından yapılan abasını aldı. Hasan, Hüseyin ve Fâtıma’yı yanına çağırdı. Onları ön tarafına oturttu. Sonra Ali’yi çağırdı. Ona arkasında oturmasını söyledi. Hepsi yerleşince Allah Resûlü (a.s.m.) onları kendisi ile birlikte örtecek şekilde abasının altına aldı. Başını göye doğru kaldırdı:

– Allah’ım! Bunlar benim Ehl-i Beyt’im dir. Onların günahlarını gider, onları tertemiz kıl! diye dua etti. Ben:

– Ben de onlardan mıyım Yâ Resûlallah? diye sordum. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Sen bulunduğun yerde ve hayır üzeresin, buyurdu. Bunun üzerine: “...Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.” ayeti nazil oldu.”^[246]

[245]

[246]

Ehl-i Beyt

EN SEVGİLİ'NİN canından bir parça taşıyan Ehl-i Beyt'in her biri ve onların soyundan gelenler şüphesiz bütün müminler için candan öte sevicek son derece değerli insanlardır. Her konuda yolumuzu aydınlatan Peygamber Efendimiz (a.s.m.) bu hususta da bizi tenvir ederek şöyle buyurur:

“Nimeti ile size rızık verdiği için Allah'ı sevin! Allah'ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için Ehl-i Beyt'imi sevin!”^[247]

Benzer hadislerde:

“Ey İnsanlar! Muhammed'e hürmetinizi, onun ev halkı hususunda da gözetip muhafaza ediniz!”^[248]

“Onları seven beni sevdiği için seviyor, onlara buğz edenler ise bana kızdığı için buğz ediyordur.”^[249]

“Sizin hayırlınız, Ehl-i Beyt'ime iyi davrananınızdır.” buyurur.^[250]

Hız. Abbas anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

– Kureyşliler birbirlerini güler yüzle karşıyorlar. Bizimle karşılaştıklarında ise bize yadırgayacağımız bir yüzle bakıyorlar, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) çok kızdı ve:

– Nefsim yedi kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah ve Resûlü için sizi sevmeyen cennete giremez, buyurdu.”^[251]

Veda Haccı gibi son derece özel bir zamanda yaptığı çok önemli konuşmada Peygamber Efendimiz (a.s.m.) Ehl-i Beyt'ine özel bir vurgu yapmış, onları sevmek, değerlerini bilmek, haklarını gözetmek konusunda ümmetine vasiyette bulunarak şöyle buyurmuştur:

“Dikkat edin! Bu gün ve bu ay nasıl haramsa kanlarınız ve mallarınızda tıpkı onların haram olması gibi haramdır. Size kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Size komşularınıza ve kölelerinize iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Size adaleti ve iyiliği tavsiye ediyorum.

Dikkat edin! Ben de insanım, bana da Rabbimin elçisi (Azrail) gelebilir. Ona icabet edebilirim.

Ey insanlar! Size iki değerli şey bırakıyorum. Onlara tâbi olduğunuz sürece sapmazsınız. Onlardan biri gökten yere doğru uzanan bir ip, hidayet ve nur olan Allah'ın kitabı, diğeri Ehl-i Beyt'imdir. Onlara sımsıkı sarılın! Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum. Onlara sımsıkı sarılın! Havzımda benimle buluşuncaya kadar bu ikisi birbirinden ayrılmazlar. Bunu bana Latîf ve Habîr olan Allah bildirdi.”[252]

Bir başka hadiste de şöyle buyrulur:

“Dikkat edin benim kendisine sığındığım sığınak Ehl-i Beyt'imdir. Ensar benim dostlarımdır. Onların kötülerini bağışlayın, iyilerinin özürlerini kabul edin!”[253]

“Ehl-i Beytim Nuh'un (a.s.) gemisi gibidir. Ona ulaşan kurtulur, geri kalan ise helak olur.”[254] buyuran Peygamber Efendimiz (a.s.m.), birçok hadis-i şeriflerinde Ehl-i Beyt'e dikkat çekmiştir.

“Yıldızlar gökyüzünün güvencesidir. Onlar kaybolduğunda vaat olunan gerçekleşir. Ehl-i Beyt'im ümmetimin güvencesidir. Onlar gittiğinde vaat olunan gerçekleşir.”[255]

Ehl-i Beyt'i tek tek bütün Müslümanlara emanet eden Peygamber Efendimiz:

“Allah'ım! Ehl-i Beyt'imi koru! Ben onları her mümine ayrı ayrı emanet ediyorum.” buyurmuştur.[256]

Sonra Ehl-i Beyt'e karşı iyi davranmanın önemine vurgu yaparak:

“Sizin en hayırlınız benden sonra Ehl-i Beyt'ime en iyi davrananınızdır.” buyurmuş[257] ardından:

“Kıyamet günü dört grup insana şefaâtçi olacağım: Soyumdan gelenlere ikram edenlere, onların ihtiyaçlarını giderenlere, ihtiyaç duyduklarında işlerini yapmak için gayret edenlere, dili ve kalbi ile onları sevenlere.” müjdesini vermiştir.[258]

Ehl-i Beyt hakkında dikkat çeken hadislerden birinde ise Peygamber Efendimiz:

“Allah sizde iki şeyi birleştirmez, nübüvvet ve hilafet” buyurarak âdeta kendisinden sonra olan olayların asıl sebebine işaret buyurmuştur.[259] Konu ile ilgili hadisleri ve olayları nakleden büyük âlim Zerkânî şu tespiti yapar:

“Elhamdülillah, Resûlün duası ve Allah’ın teyidi ile Ehl-i Beyt’in soyundan pek çok seyyid, ulemâ ve evliyâ gelmiştir. Şüphesiz bu nesil Nübüvvet Nesli’dir.[\[260\]](#)

[256]

[249]

[260]

[255]

[248]

[251]

[259]

[252]

[247]

[254]

[258]

[253]

[250]

[257]

En Sevgili'nin Son Günlerinde

HZ. HÜSEYİN'İN günleri doğduğu andan itibaren dedesinin çevresinde geçti. Onun sevgi ve merhamet dolu bakışları, şefkat yüklü dokunuşları ile büyüdü. Sevgi Sultanı'nın eşsiz terbiyesi altında yetişti. Torunlarını çok seven Peygamber Efendimiz (a.s.m.) onların ağlamalarına, gözyaşı dökmelerine dayanamazdı.

Bir gün Hz. Âişe'nin odasından çıkıp yürümeye başladı. Hz. Fâtıma'nın evinin yanından geçerken Hz. Hüseyin'in ağlama sesini duydu.

Hemen durdu. Kapıya vurdu. Hz. Fâtıma kapıyı açınca ona sitem edercesine:

– Onun ağlamasının bana acı verdiğini bilmiyor musun? buyurarak, üzüntüsünü ifade etti.[\[261\]](#)

Onu ve kardeşini ashabına, ümmetine emanet eden Efendimiz ömrünün son günlerine doğru sevgili torununun babası Hz. Ali ile karşılaşınca,

– Allah'ın selamı üzerine olsun ey reyhanlarımın babası! Reyhanlarımı dünyada iken sana emanet ediyorum. Onlara çok iyi davranmanı tavsiye ediyorum, buyurdu.[\[262\]](#)

[262]

[261]

En Sevgili'den Sonra

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (a.s.m.) vefatından sonra sahabelerin Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e olan ilgi ve sevgileri eksilmedi. Hatta daha da arttı. Onları görünce Efendimizi hatırlar, kalplerini yakan hasret ateşi biraz olsun küllenirdi.

Hz. Ömer halife olduğunda Hz. Hüseyin henüz 9-10 yaşlarında bir çocuktur. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i çok seven Hz. Ömer, onlara çok değer verir, gördüğü yerde kucağına alıp severdi.

Bir gün Hz. Hüseyin Cuma namazını kılmak için camiye gitmişti. Bundan sonra neler olduğunu bizzat kendisi şöyle anlatır:

"Mescid-i Nebevî'ye gittiğimde Hz. Ömer minberde hutbe okuyordu. Onu görünce dayanamadım. Hemen minberin yanına gittim. Basamakları çıkıp Hz. Ömer'in yanına vardım.

– Babamın minberinden in. Git kendi babanın minberinde otur! dedim. Hz. Ömer:

– Doğru söylüyorsun, vallahi bu senin baban minberidir. Vallahi bu senin babanın minberidir. Ama benim babamın minberi yok ki! dedi. Beni tutup kucağına aldı. Başımı okşayıp sevdi. Konuşması bitinceye kadar minberde kaldım. O konuşurken ben çakıl taşlarıyla oynadım. Mescid-i Nebevî'den ayrılacağı zaman beni kucağına alıp eve götürdü. Benimle yakından ilgilendi. Bir ara:

– Sana bu sözleri kim öğretti? diye sordu. Ben:

– Vallahi kimse öğretmedi, dedim."[\[263\]](#)

Hz. Hüseyin halife ile ilgili bir başka anısını şöyle anlatır:

"Hz. Ömer bir gün:

– Anam babam sana feda olsun! Bir akşam konuğum olsan da yemeği birlikte yesek olmaz mı? diyerek beni davet etti.

– Olur, gelirim, dedim. Bir gün verdiğim sözü hatırlayarak halifeye konuk olma niyeti ile yola çıktım. Kapının önünde halifenin oğlu Abdullah b. Ömer ile karşılaştım.

– Nereden geliyorsun? diye sordum.

– Halifenin yanından. Kendisi ile görüşmek için izin istedim ancak verilmedi, dedi. O sırada Muâviye b. Ebû Süfyan ile görüştüğü için

Abdullah b. Ömer'e izin verilmemişti. Bana da verilmez diye izin istemeden geri döndüm. Daha sonra Hz. Ömer ile karşılaşıncaya bana:

– Seni göremiyorum. Niçin gelmedin? dedi. Ben:
– Geldim ancak Muâviye b. Ebû Süfyan ile görüşüyordun. Abdullah b. Ömer kendisine izin verilmediğini söyleyince onunla birlikte geri döndüm, dedim. Geri dönmeme üzülen Hz. Ömer:

– Sen onun gibi misin? Sen onun gibi misin? Sen izin verilmeye ondan daha önceliklisin. Sizden başka başımızın üzerinde yeri olan kimse var mı? dedi. [264]

Yalnızca Hz. Ömer değil diğer sahabeler de Hz. Hüseyin'e olan sevgi ve saygılarını açıkça gösterirdi. Hz. Hasan ve Hüseyin'in bineğinin yularını tutup çeken Abdullah b. Abbas'ı görenler:

– Niçin böyle yapıyorsun sen onlardan daha yaşlısın, derlerdi. O ise:

– Onlar Allah'ın Resûlü'nün çocuklarıdır. Ne dersiniz buna rağmen onların bineklerinin yularından tutma şeref ve saadetine ermeyeyim mi? diyerek onlara olan sevgi ve saygısını ifade ederdi.

Ebû Mahzum anlatır:

“Bir gün bir hanımın cenazesine katıldım. Ebû Hüreyre de cenazede bulunuyordu. Cenaze namazını kıldırmak için öne geçti. Derken bir erkek cenazesi geldi. Onu kendi ile kadın cenazesinin arasına koydu. Cenaze namazlarını kıldıktan sonra tabutları alıp kabre götürmek üzere oradan ayrıldık. Yolda giderken Hz. Hüseyin ile karşılaştık. Cenazeleri görünce yolun kenarına oturdu. Onu fark eden Ebû Hüreyre hemen yanına koştu. Elbisesinin ucu ile ayaklarının tozunu silmeye başladı. Hz. Hüseyin ona müdahale etti.

– Ne yapıyorsun ey Ebû Hüreyre? diyerek hayretle sordu. Onu engellemeye çalıştı. O:

– Bırak yapayım. Bırak yapayım. Vallahi insanlar benim senin hakkında bildiklerimi bilseler seni omuzlarında taşırlardı, dedi. [265]

[264]

[263]

[265]

Babası Hz. Ali ile

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (a.s.m.) vefatından altı ay sonra anneleri Hz. Fâtıma bu dünyadan ayrılarak çok sevdiği, hasreti ile gülmeyi dahi unuttuğu babasına kavuştu. En büyüğü sekiz yaşında olan dört çocuğu annesiz kalınca onları bağrına basan Hz. Ali, çocuklarına hem annelik hem de babalık yaptı. Bakımlarından eğitimlerine kadar her şeyleri ile yakından ilgilendi. Birbirlerine oldukça bağlı olan aile, Hz. Fâtıma'nın vefatı ile birbirine daha da kenetlendi.

İlim tahsil eden öğrenciler ve halkın, kendisini ve ailesini yakından tanımak istediğini fark eden Hz. Ali, bir gün meşhur âlim Müseyyib b. Necbe ve arkadaşlarına:

- Size kendimi ve ev halkımı tanıtayım mı? diye sordu. Öğrenciler:
- Evet, lütfen tanı, dediler.
- Hasan, kötülüklerden son derece sakınan, oldukça mütevazı biridir. O tam bir babayığittir. Onun etrafında savaşa katıldığında senin üzerine serçenin yavrusunun üzerine titrediği gibi titrer. Ben ve Hüseyin'e gelince biz sizdeniz siz de bizdensiniz.

Vallahi size karşı olan şu insanların sizleri fesat içine sürükleyerek ev halkımın huzurunu bozmalarından korkuyorum. Onlar emaneti yerine getirmeye çalıştıkça sizin ihanet etmenizden, onlar imamlarına itaat ederken sizin isyan edip batılda bir araya gelmeye sürüklenmenizden korkuyorum. Siz hakkı savunurken param parça olmanız yüzünden yanlışı savunanların güçlenmesinden, batıla dalıp herkese zulmetmesinden, içinizden bazısının onlara tabi olmalarından korkuyorum. Zaman gelecek ki sizden birinin onlara karşı zafer kazanması, kölenin efendisine karşı zafer kazanması gibi olacak. Tıpkı kölelerin yaptığı gibi görünce itaat edecek, yanlarından ayrıldığınızda haklarında atıp tutacaksınız. Öyle ki onlar ne kadar zenginleşse sizin gözünüzde o kadar büyüyecekler.

Allah size afiyet ihsan edince onu kabul edin, sınava tabi tuttuğunda ise sabredin. İyi bilin ki gelecek muttakilerindir. [\[266\]](#)

[266]

Yıllar Öncesinden Sesleniş

“AİLEMİN İÇİNDE bana en çok benzeyen kişi Hüseyin’dir.” diyen Hz. Ali onu çok severdi. Bir gün Allah Resûlü’nden (a.s.m.) oğlunun şehid edileceğini öğrendi. O günden itibaren kalbine için için yakan bir kor ateş düştü. Bundan sonra oğlunun şahadetini hatırlatan bir olayla karşılaştığında üzüntüsünü gizleyemez derin bir ah çekerdi.

Abdullah b. Yahya babasından naklediyor:

“Bir gün Hz. Ali ile sefere çıkmıştım. Sıffin yoluna doğru giden Ninova’ya geldiğimiz Hz. Ali yüksek sesle bağırmaya başladı:

– Sabret ey Abdullah’ın babası! Fırat kıyısında sabret ey Abdullah’ın babası! Ben:

– Ebû Abdullah kim? diye sordum. Anlatmaya başladı:

– Bir gün Allah Resûlü’nün (a.s.m.) huzuru saadetlerine vardım. İki gözü iki çeşme ağlıyordu. Ağlamaktan gözleri şişmişti. İçim parçalandı:

– Ya Resûlallah! Gözlerinizin hâli ne böyle? Biri mi üzdü? diye sordum.

– Biraz önce Cebrâil (a.s.) buradaydı. Bana Hüseyin’in Fırat kıyısında öldürüleceğini söyledi. Sonra bana:

– Toprağını koklamak ister misin? diye sordu. Ben:

– Evet, deyince elini uzattı. Torunumun toprağından bir avuç alıp bana verdi. O andan itibaren gözyaşlarıma engel olamadım, buyurdu. [\[267\]](#)

Hz. Ali bir gün Ka’b’ın yanına uğradı. Söz arasında Ka’b yanında bulunanlara:

– Şu zatın çocuğu atlarının teri kurumayan bir grup tarafından öldürülecek. Bunu bizzat Allah Resûlü (a.s.m.) haber verdi, dedi. O sırada Hz. Hasan yanımızdan geçti. Biz Ka’b’a döndük:

– Bu genç mi öldürülecek ey Ka’b? diye sorduk.

– Hayır, o değil! dedi. Daha sonra Hz. Hüseyin geçti. Biz:

– Bahsettiğin bu mu? dedik.

– Evet! O öldürülecek, dedi.

[267]

Evliliği

BİR GÜN İmrü'l-Kays b. Adiy adında biri Hz. Ömer'i ziyarete gelmişti. Hz. Ömer ona bilgi verdikten sonra İslâm'a davet etti. Söylenenleri can kulağı ile dinleyen adam hemen Müslüman oldu. Hz. Ömer onu bulunduğu beldeye emir yaptı.

İmrü'l-Kays bir süre daha Medine'de kalıp İslâm hakkında bilgi aldı. Bu sırada Hz. Ali kendi ve oğulları için onun kızlarına talip oldu. İmrü'l-Kays ve kızları bunu şeref kabul ettiler. Hz. Ali Muhya, Hz. Hasan Selma, Hz. Hüseyin ise Rübab adındaki kızı ile evlendi. Hanımını oldukça beğenen ve onun için şiir söyleyecek kadar çok seven Hz. Hüseyin'in ondan Sekine adında bir kızı oldu. Rübab Hanım Kerbela'da Hz. Hüseyin ile birlikteydi. Onun şehid olduğunu görünce üzüntüden aklı başından gitti. Bundan sonra ihmal etmeden her sene eşinin kabrini ziyaret etti. Gözyaşları içinde saatlerce kabrin başında kalan Rübab Hanım oradan ayrılırken şöyle derdi: "Seneye buluşmak üzere Allah'ın selam ismi üzerine olsun. Senin için bütün bir yıl boyunca ağlayan elbette mazur sayılır." Hz. Hüseyin şehid edildikten sonra pek çok tanınmış kişi onunla evlenmek istedi. Ancak o:

– Vallahi Allah Resûlü'nden (a.s.m.) sonra başka bir sığınak istemeyeceğim gibi, Hz Hüseyin'den sonra hiç kimse ile aynı çatı altında olmayı istemem, diyerek hepsini reddetti.

Babası Hz. Hüseyin gibi ilim, irfan, ahlak ve fazilette insanlara örnek olan Sekine Hanım, büyüyünce dillere destan olacak kadar eşsiz bir güzelliğe sahip bir hanım oldu. Hatta zamanında ondan daha güzel bir hanım yoktu denilir.^[268]

[268]

Üç Günlük Kırgınlık

BİRLİKTE BÜYÜYEN Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin birbirlerini çok sever, her zaman birlikte olurlardı. Hz. Hasan kardeşi Hz. Hüseyin'e gıpta eder:

– Ey kardeşim! Vallahi senin kalbini coşturan duygulardan birazına olsun sahip olmak isterdim, derdi. Hz. Hüseyin de ona gıpta eder:

– Vallahi ben de senin güzel konuşmandan birazına sahip olmak isterdim, derdi. [\[269\]](#)

Bir gün nasıl oldu ise bir konudan dolayı birbirlerine kırıldılar. Birbirlerinden hiç ayrılmayan kardeşler üç gündür görüşmemişti. Bu durum Hz. Hasan'ı çok üzüyordu. Üç gün kardeşi ile küs durmaya dayanamayan Hz. Hasan kardeşinden uzak durduğu için kendini kınadı. Hemen Hz. Hüseyin'in yanına gitti ve boynuna sarılarak hasretle onu öpmeye başladı. Sonra yanına oturdu. Sohbet sırasında Hz. Hüseyin:

– Senin yanına gelmeyi çok arzu ettim. Ancak senin ilk barışma faziletine benden daha layık olduğunu düşündüm. Senden hakkın olan şeyi almak hoşuma gitmedi. Bunun için bekledim, dedi. [\[270\]](#)

Bir arada olmadıkları, yolculuğa çıkıp başka şehirlere gittikleri zamanlarda birbirleriyle irtibatlarını kesmez sürekli mektuplaşırlardı. Bir seferinde Hz. Hasan, şairlere hediye verdiği için kardeşini tenkit etti. Hz. Hüseyin ona:

– Şüphesiz ki en hayırlı mal verilmek sureti ile korunan maldır, diye veciz bir cevap yazdı. [\[271\]](#)

[271]

[270]

[269]

Allah’a İsyanda Kullara İtaat Edilmez

HABÎB B. MESLEME, Sıffin Savaşı’nda Hz. Muâviye’nin komutanlarından biriydi. Yıllarca Rumlara karşı savaşıyan Habîb, bu savaşlarda salladığı kılıcını, yüreği kan ağlayarak, büyük bir acı ile de olsa Müslümanlara karşı da salladı.^[272]

Aradan yıllar geçti. Bir gün Medine sokaklarında yürürken Hz. Hüseyin ile karşılaştı. Hz. Hüseyin babası ile yapılan savaşlara katılmasını kastederek:

– Ey Habîb! Allah’a itaat dışında nice savaşlara katıldın! diye onu kınadı. Kendince haksız olmadığını düşünen Habîb:

– Baban ile yapılan savaşı kastediyorsun sanırım. Ama iyi bil ki, bu onlardan biri değildir.

– Bilakis onlardandır. Yok olup gidecek değersiz dünya için Muâviye’nin yanında yer aldın. O seni dünya için kaldırıp koşturdu, ahiretin için oturttu. Keşke kötü bir iş yaptığın hâlde, bunu güzel sözlerle savunmasaydın. Böyle yaparsan Allah’ın şu ayette bahsettiği kişilerden olursun.

“Diğerleri ise günahlarını itiraf ettiler. İyi ameli kötü amelle karıştırdılar.”^[273]

Ama senin durumun şu ayetteki gibidir:

“Hayır! Bilakis onların işlemekte oldukları kalplerini kirletmiştir.”^[274]

Hz. Hüseyin’in sözleri Habîb’in kalbini ok gibi delip geçmişti. Üzüntüden yere yığılacak gibi olurken, cihad meydanlarında yok ettikleri fitnenin onları ne hâle getirdiğini düşünüp kahroldu. Utandı, cevap vermeden sessizce oradan uzaklaştı.^[275]

Sıffin’e istemeyerek gidenlerden biri de Amr b. As’ın sünnete son derece bağlı, kendini ilim ve ibadete adayan oğlu Abdullah b. Amr’dı.

Reca’ b. Rebia anlatıyor:

“Mescid-i Nebvî’de Ebû Saidî’l-Hudrî ve Abdullah b. Amr’ın bulunduğu bir mecliste oturduğum sırada Hz. Hüseyin bize doğru geldi. Selam verip geçti. Grupta bulunan herkes selamına karşılık verirken Abdullah b. Amr selamını almadı. İnsanlar susunca

Abdullah b. Amr yüksek sesle: “Aleyküm selam ve rahmetüllahi ve berakâtühû” diyerek cevap verdi. Sonra halkadaki insanlara döndü:

– Size yeryüzünde en fazla sevdiğim kişiyi söyleyeyim mi? dedi.

Adamlar:

– Evet, bizden daha fazla sevdiğin kişinin kim olduğunu bilmek isteriz, dediler.

– Şimdi yanımdan geçen şu zat... Vallahi Sıffin Savaşı’ndan beri ne o benimle konuştu, ne de ben onunla tek bir kelime konuştum, dedi. Ebû Said:

– Senin için onunla konuşmamı ister misin?

– Onun buna razı olması Uhud dağı kadar altınımın olmasından daha iyidir.

– Bunu yaparsam ondan özür diler misin?

– Elbette.

Ebû Said gidip Hz. Hüseyin ile konuştu. Abdullah b. Amr’ın isteğini bildirdi. Hz. Hüseyin:

– Tabi gelsin konuşalım, dedi. Ebû Said yanımıza geldi. Halkadakilere:

– Siz de bizimle gelin, dedi. Kabul ettik. Hep birlikte Hz. Hüseyin’in yanına gittik. İzin isteyip oturduk. Ebû Said Abdullah b. Amr’ı Hz. Hüseyin’in yanına oturttu. Oturunca Hz. Hüseyin elini ona doğru uzattı. Ancak Abdullah b. Amr utandığından hemen ayağı kalkıp uzaklaştı. Bir süre öylece ayakta durdu. Utandığını fark eden Hz. Hüseyin yanına oturmasını işaret edince Ebû Said ile Hz. Hüseyin’in arasına oturdu. Ebû Said konuyu açıp anlattı. Hz. Hüseyin:

– Böyle mi ey Abdullah? dedi. Abdullah b. Amr:

– Evet. Vallahi seni yer ve gökte bulunan herkesten daha çok seviyorum.

– Kâbe’nin Rabbi’nin hakkı için gerçekten beni yeryüzündeki herkesten daha fazla mı seviyorsun?

– Evet! Göktekilerden de fazla seviyorum.

– Peki, Sıffin’de niçin bana ve babama karşı savaştın. Vallahi babam benden daha faziletli birisidir.

– Doğru söylüyorsun. Ben geceyi namazla gündüzü oruçla geçiren bir gençtim. Babam beni Allah Resûlü’ne (a.s.m.) şikâyet etti. Allah Resûlü (a.s.m.):

– Hem namaz kıl hem uyu, hem oruç tut hem iftar et! Amr’a itaat et! buyurdu. Aradan yıllar geçti. Sıffin Savaşı’ndan önce babam savaşa katılmam için bana emir verip zorladı. Allah Resûlü’nün (a.s.m.): “Amr’a (babası) itaat et” sözünden dolayı savaşa katıldım. Ama savaşta ne kılıç salladım, ne ok ne de mızrak attım.

– Peki, yaratıcıya isyan konusunda yaratılana itaat edilmeyeceğini bilmiyor musun?

Hz. Hüseyin’in sözleri ile bir kez daha yıkılan Abdullah b. Amr utandı. Yere bakarak:

– Evet, haklısın, dedi. [\[276\]](#)

[272]

[275]

[274]

[276]

[273]

HZ. MUÂVİYE İLE

HZ. OSMAN'IN evi asiler tarafından kuşatılınca hemen harekete geçen Hz. Ali, isyancılara karşı koymak için oğulları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i halifenin evine gönderdi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) torunlarının kendisini korumak için geldiğini gören halife buna çok sevindi. Ancak onlara bir zarar gelmesine gönlü razı olmadı. Onları olaydan uzak tutmak istiyordu. Geri gitmeleri için ısrar etti. Ama yiğit sahabeler bunu kabul etmediler. Orada kalarak isyancılara karşı halifeyi korumaya çalıştılar.

Bu olaydan sonra İslâm dünyasında büyük bir fitne çıktı. Fitneyi durdurmaya çalışan Hz. Ali şehid edilinceye kadar sürekli olayların merkezinde oldu. Her zaman babalarının yanında olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin onunla bu kaderi paylaştılar. Ne hazin bir tecellidir ki, canlarını ortaya koyarak savundukları Hz. Osman'ın katillerini korumakla suçlandılar. Bu yüzden halifenin katillerini cezalandırmak isteyenlerle savaşmak durumunda kaldılar.

Uzun süren fitne Hz. Hasan'ın halifelikten vazgeçerek Hz. Muâviye'ye biat etmesi gibi eşsiz fedakârlığı sonucunda bir müddet duruldu.

Bu dönemde Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve diğer Ehl-i-Beyt ile yakından ilgilenen Hz. Muâviye onların ihtiyaçlarını görmede gayet cömert davrandı. Her fırsatta hediye vererek gönüllerini kazanmaya gayret etti.

Abdullah b. Büreyde (r.a.) anlatıyor:

“Bir gün Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin Hz. Muâviye'nin yanına gittiler. Görüşmeleri bitip kalkacakları zaman Hz. Muâviye ilgili kişiye:

– Misafirlerimize iki yüz bin dirhem ver, diye emretti. Sonra Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e döndü:

– Buyurun alın! Ben Hind'in oğluyum. Bu kadar hediye benden önce size veren olmamıştır, dedi. Az konuşan biri olan Hz. Hasan susunca Hz. Hüseyin halifeye döndü:

– Vallahi senden önce ve senden sonra hiç kimse senin hediye verdiğin iki kişiden daha şerefli ve faziletli kişilere hediye vermemiştir, diye cevap verdi. [\[277\]](#)

Kûfeliler Ehl-i Beyt'e biat etmek istediklerini bildiren mektuplarını sıklaştırdı, bunun için Medine'ye adam gönderdiler. Durumu haber alan Hz. Muâviye bir ara Ehl-i Beyt'in ödeneğini geciktirdi. Bununla kalmayıp mallarından faydalanmalarını engelledi. Bu dönemde Hz. Hüseyin ve ailesi, diğer yakınları ciddi bir sıkıntı içine girdiler. Hz. Hüseyin'in oldukça sıkıntı içine düştüğünü gören çevresi:

– Amcan Abbas'ın oğlu Ubeydullah'a durumunu bildirirsen o sana bir milyon dirhem bile yardım eder, dediler. Hz. Hüseyin:

– Ubeydullah bir milyon dirhemi nereden bulacak? diye itiraz etti. Dostları:

– Vallahi o esen rüzgârdan, dalgalanan denizden daha cömerttir, dediler.

Hz. Hüseyin bir mektup yazarak Ubeydullah'a gönderdi. Mektupta durumunu anlatarak yüz bin dirheme ihtiyacı olduğunu bildirdi. Çok yufka yürekli olan Ubeydullah mektubu okuyunca duygulandı. Gözyaşlarına hâkim olamayıp uzun süre ağladı. Sonra kâhyasını yanına çağırdı.

– Altın, gümüş, giyecek, hayvan ne kadar malım varsa yarısını ayırıp Hz. Hüseyin'e götür. Gönderilenleri yeterli bulmazsa geri gel, kalan malımı da alarak ona götür, dedi.

Kâhya verilen malları Hz. Hüseyin'e götürünce oldukça memnun kalan Hz. Hüseyin teşekkürlerini iletip daha fazlasını istemediğini bildirdi. [\[278\]](#)

Hz. Muâviye oğlu Yezid ile birlikte hac için Mekke'ye gitmişti. Bineği ile giderken Redm denen yerde Hz. Hüseyin ile karşılaştı. Hz. Hüseyin onu görünce devesinin yularından tutup yere çöktürdü. Kızgınlığını ifade eden birtakım sözler söyledikten sonra ayrılıp gitti. Hz. Muâviye ona cevap vermedi. O gittikten sonra devesini yürütmekle görevli kişiye kızdı. Şaşkınlık içinde olanları seyreden Yezid ve Amr b. Osman hayretten dona kalmıştı. Hz. Muâviye'ye döndü:

– Ali b. Ebû Talib'in oğlu Hüseyin yolunu kesti, deveni durdurup çöktürdü. Büyük bir cüretle istediğini söyledi sonra da hiçbir şey olmamış gibi çekip gitti, dediler. Hz. Muâviye:

– Olanları unutun. Onun yerinde bir başkası olsaydı onu hemen burada öldürürdüm. Bir ara beni öldürmeden buradan gitmeyeceğini sandım. Eğer böyle yapsaydı iflah olmazdınız, dedi. [\[279\]](#)

[278]

[279]

[277]

Muttakilerin İmamı

HZ. HÜSEYİN Allah’a ibadet ve itaatte olduğu gibi yasaklarından sakınmada da insanların en faziletlilerindendi. Hac ibadetine oldukça önem veren Hz. Hüseyin Kâbe’ye olan saygısından dolayı yirmi beş kez yürüyerek hacca gitti.

Peygamber Efendimizin (a.s.m.) ahlakı ile ahlaklanan Hz. Hüseyin, son derece mütevazı idi. Bir gün oldukça fakir olan bir grup insanın yanına gitti. Yemek yiyorlardı. Onu görünce:

- Yemeğe buyurun! diyerek sofraya buyur ettiler.
- Şüphesiz ki Allah kibirlenenleri sevmez! diyerek oturdu. Adamlarla birlikte yemek yedi. Sonra:

- Ben sizin davetinizi kabul ettim. Şimdi sıra sizde, siz de benim davetimi kabul etmelisiniz, dedi. Adamlar:

- Tabi ki kabul ederiz, dediler. Fakirleri yanına alan Hz. Hüseyin onları evine götürdü. Hizmetine bakanlara:

- Biriktirmiş olduğunuz her şeyi çıkarıp yanımdaki kişilere verin! diye emretti. [\[280\]](#)

HZ. Hüseyin’in cömertliği karşısında şaşkına dönen Basralı Ebû Hişam şöyle der:

“Hz. Hüseyin’e Basra’dan çeşitli eşyalar götürürdüm. Beni bırakmaz evinde konuk ederdi. Ben evinden ayrılmadan götürdüğüm her şeyi ihtiyaç sahiplerine dağıtmış olurdu. Bunu görünce dayanamaz:

- Ey Allah’ın Resûlü’nün evladı! Ta Basra’dan buraya kadar sana eşya getirdim. Ama sen daha ben yanımdan ayrılmadan getirdiğim her şeyi dağıttın, diye hayretimi belirttim.

- Çünkü babam Allah Resûlü (a.s.m.): ‘Mal biriktiren övgüye layık bir şey yapmadığı gibi ecir de almaz’ buyururdu. [\[281\]](#)

Etrafındaki insanları dikkatlice gözleyen Hz. Hüseyin ihtiyaç sahiplerine karşı son derece duyarlı davranarak yardım ederdi. Bir gün Kanber ile birlikte evde oturan Hz. Hüseyin kalkıp namaz kılmaya başladı. O sırada Medine’ye bir şeyler toplamaya gelen bir fakir kapısının önünde durdu. Sonra şiir söyleyerek kapıya vurmaya başladı. Onu duyan Hz. Hüseyin namazı kılıp dışarı çıktı. Karşısında

fakir ve ihtiyaç sahibi olduğu her hâlimden belli olan bir adam duruyordu. Adama baktıktan sonra:

- Kanber! diye seslendi. Kanber:
- Buyur ey Allah'ın Resûlü'nün oğlu! dedi. Hz. Hüseyin:
- Yanımızda ne kadar para kaldı? diye sordu.
- Yalnızca ailen için ayırmamı emrettiğin 200 dirhem kaldı. Hz.

Hüseyin:

- Kalanı getirip onu bizden daha muhtaç olan adama verelim, dedi.

İki yüz dirhemi alarak fakir olan kişiye verdi. [\[282\]](#)

[282]

[280]

[281]

İlim ve Hikmet Denizi

HZ. HÜSEYİN'İN çocukluğu Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında geçmişti. Hz. Fâtıma gibi cennet hanımlarının hanımefendisi, Hz. Ali gibi ilim kapısının ve hikmet okyanusunun terbiyesi altında büyüdü. Ömrünün çoğunu büyük sahabelerin yanında geçirdi. Bu nübüvvet ağacının nadide meyvesi, ilim ve hikmet denizi olan Hz. Hüseyin'in ta kendisiydi.

Hz. Hüseyin'i yakından tanıyan Abdullah b. Ömer gibi âlim sahabeler yeri geldiğinde onun ne kadar ilim ve hikmet ehli biri olduğunu açıkça ifade etmişlerdir.

Tabiînin büyüklerinden Mücâhid anlatıyor:

“Bir adam Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in yanına giderek kendisine bir şeyler vermelerini söyledi. Onlar adama durumunu sorduktan sonra:

– Bir kişi ancak üç durumdan biri olduğunda başkasından bir şey ister: Elde edemediği zaman helak olacak kadar çok ihtiyacı olduğunda, çok fakir olduğunda ve asla ödeyemeyeceği kadar bir borcu olduğunda, dediler.

Adam onların yanından ayrılıp Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'ın yanına gitti. Abdullah adam bir şey istemeden adama bir miktar para verdi. Adam şaşırıp kaldı. Dayanamayıp sordu:

– Biraz önce amcaoğullarının yanına gittim. Onlar yaşça senden küçük oldukları hâlde önce durumumu sordu, sonra öğüt verdiler. Sense hiçbir şey sormadan çıkarıp para verdin, dedi. Abdullah b. Ömer:

– Doğru söylüyorsun. Çünkü onlar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) oğullarıdır. Onlar benim gibi değiller. İlmi özümsemişlerdir, dedi.”[\[283\]](#)

Sahabenin büyük âlimlerinden Hz. Abbas'ın oğlu Abdullah anlatıyor:

“Bir gün Nâfi b. Ezrâk yanıma geldi. Başucumda dikilerek sert bir şekilde:

– Ey Abbas'ın oğlu! Sivrisinekten karıncaya kadar her konuda insanlara fetva verip duruyorsun. Onları bırak da bana nasıl bir ilaha

ibadet ettiğini anlat! dedi. O sırada Hz. Hüseyin yanında oturuyordu. Nâfî'nin kendisine çıkışmasından rahatsız olduğunu görünce:

– Ey Ezrâk'ın oğlu buraya gel! Soruna ben cevap vereyim, dedi. Nâfî kızdı ve:

– Sana değil ona sordum, dedi. Abdullah b. Abbas:

– O Peygamberin Ehl-i Beyti'ndendir. Onlar ilmin varisleridir. Haydi, gidip ona sor, dedi. Nâfî mecburen Hz. Hüseyin'in döndü:

– Haydi, sen anlat, dedi. Hz. Hüseyin:

– Ey Nâfî! Allah'ı başka bir varlığa kıyas ederek tanımaya çalışan kişi kafa karışıklığından kurtulamaz. Onu bu şekilde bulmaya kalkışan yanılgıya düşer, yanlış yollara sapar. Ona onda olmayan vasıflar atfeder, hakkında güzel olmayan şeyler söyler.

Ey Nâfî! Bunun için ben ilahımı onun kendisini anlattığı şekilde vasıflandırırım. O kendini nasıl tanıtmışsa öyle tanırım. O duyularla idrak edilemez, insanlarla kıyaslanamaz. Bize bizimle bir aynı olmayacak kadar yakın, kendisinde noksanlık yapmayacak kadar uzaktır. Tektir, eşi benzeri yoktur. Ancak ayetleri ile tanınır, alametler ile vasıflanır. Ondan başka ilah yoktur. O en büyük ve yücedir, dedi.

Hz. Hüseyin'i dikkatle dinleyen Nâfî ağlamaya başladı. Bir taraftan gözyaşlarını silerken bir taraftan:

– Ey Hüseyin! Ne kadar güzel şeyler söyledin, dedi. Hz. Hüseyin:

– Duyduğuma göre sen, babam ve kardeşim Hasan'ı küfürle suçluyormuşsun! diye sitem etti. Utançtan başını yere eğen Nâfî:

– Vallahi ey Hüseyin! Eğer onlarda senin gibiyse siz İslâm'ın zirvesi ve ahkâmın yıldızlarısınız, dedi. Hz. Hüseyin:

– Sana bir konuda soru sormak istiyorum. “Duvara gelince o şehirde iki yetim çocuğundu...”^[284] ayetinde geçen iki yetim çocuk kimin hatırına korundu? Nâfî:

– Anne babasının hatırı için korundu, dedi. Hz. Hüseyin:

– Söyler misin Allah Resûlü (a.s.m.) mü daha faziletlidir yoksa o çocuğun ana babası mı?

Ne kadar büyük bir hata yaptığını anlayan Nâfî:

– Sizin kendileri ile asla tartışılmayacak kimseler olduğunuzu Allah bir kez daha bana gösterdi, diyerek oradan uzaklaştı.”^[285]

Ehl-i Beyt'ten söz açıldığı bir gün Hz. Hüseyin parmaklarını birbirine bitiştirerek şöyle dedi:

“Kim bizi Allah için severse kıyamet günü o kişi ile birlikte Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanında bu şekilde olacağız. Bizi dünya için sevene gelince iyi bilsin ki dünya iyiyi de kötüyü de içinde barındıracak kadar geniştir.”[\[286\]](#)

[286]

[283]

[284]

[285]

Hız. Hüseýin'in Şairliđi

OLDUKÇA DUYGUSAL ve ince ruhlu biri olan Hz. Hüseýin, şiir gibi konuşur, duyguları yoğunlaşınca dudaklarından birbirinden güzel şiirler dökölürdü.

Bir gün bir fakir kendisinden bir şeyler ister. Ona yardım edince fakir söylediği bir şiirle şükranlarını bildirir. Bunun üzerine yeterli yardım yapamadığı için özür dileyen Hz. Hüseýin ona řu şiirle karşılık verir:

*“Yalnızca Allah'tan isteyerek mahlûkattan müstağni ol!
Ne yalancıya ne de doğru sözlüye ihtiyacın kalmasın.
Yalnızca Rahman'ın fazlından rızık iste!
Zira Allah'tan başka rızık veren yoktur.
İhtiyaçlarını insanların gidereceğini zanneden kişinin,
Rahman olan Allah'a güveni yok olur.
Kim malın onu kazanana ait olduğunu zannederse,
Ayakları yüksek bir dağın tepesinden kayıverir.
İyi bil ki mal sahibinin malı arttıkça,
Yalnızca kederi ve meşguliyeti artar.”*

Şehitlerin kabrini ziyarete giden Hz. Hüseýin mezarlarını tek tek ziyaret ederken dudaklarından řu sözler dökölür:

*“Kabirde yatanlara seslendim ama onlar sustu.
Suskunlukları ile durumlarının iyi olduğunu sayıp döktüler.
Onlara seslenmekle ne yaptığımın farkında olup olmadığımı
sordular.*

*Kanatlarını kırmış, elbiselerini parçalamışım.
Gözlerini toprakla doldurmuşum.
Toprağın içindeki küçük çakıllar onları rahatsız etmiş.
Kemiklerine gelince onları birbirinden ayırmışım.
Mafsallarını ayırmış, onları inceltip zayıflatmışım....”*

Ondan nakledilen uzunca bir şiirden bir kısmında şöyle der:

*“Dünya nefis sayılsa da,
Allah'ın sevap yurdu ondan çok yüce ve neciptir.
Bedenler ölüme hazırlansalar da,*

*Allah yolunda bir kılıç darbesi ile ölmek daha faziletlidir.
Rızıklar takdir olunmuş şeyler olsa da,
Kişinin onu elde etmek için yaptığı küçük bir gayreti dahi çok
güzelidir.
Mallar onları terk etmekle çoğalsa da,
Çoğu zaman kişi onlardan ayrılmakta cimrilik gösterir.”^[287]*

[287]

Dinmeyen Gözyaşlarına Giden Yol

HZ. HÜSEYİN kardeşinin hilafeti Hz. Muâviye'ye vermesini doğru bulmuyordu. Bu konuda görüşlerini bildirdi. Kardeşine itirazda bulundu. Hz. Hasan'ın kararlı olduğunu görünce onun fikrine saygı duydu. Olumsuz düşüncelerine rağmen kardeşine itaat etti. Ona uyup yardımcı oldu.

Kendilerine büyük haksızlık yapıldığını düşünen Hz. Hüseyin'in haklı olduğu hâlde fitne çıkmaması için kardeşine itaat etmesi, öfkesini yenerek susması, olanlara istemeyerek de olsa razı olması, Hz. Hasan'ın hilafetten vazgeçmesi gibi eşsiz bir fedakârlık ve büyük bir faziletti.

Sadece ümmetin daha fazla parçalanmaması, daha çok kan dökülmemesi, fitnenin onulmaz yaralar açmaması için babası ile savaşı birine hilafetin teslim edilmesine razı oldu. Bu yalnızca hilafetten vazgeçiş değil ondan daha büyük şeyleri kabullenmekti. Geçmişte olup biten her şeyi görmezlikten gelmek, kendini bilmeyen Hz. Muâviye taraftarlarının Hz. Ali ve Ehl-i Beyt aleyhinde konuşmalarını, hakaretleri unutup sineye çekmekti. Ehl-i Beyt'e gönül verenlerin, onlara umut bağlayanların, onlarla omuz omuza savaşanların baskılarına göğüs germek, tenkitlerine ve kızgınlıklarına sabretmek, onların karşısında düşülen duruma katlanmayı başarabilmektir.

Bu inanılmaz derecede güç kaybetmek, tehlikelere karşı savunmasız duruma düşmek, yapılacak maddi ve manevi saldırılar karşısında silahsız kalmaktı. Karşı tarafın iktidarını güçlendirmesi, İslâm âlemine istediği gibi hükmetmesi, Ehl-i Beyt'e karşı sürekli güç kazanmasıydı. Bütün bunları ve daha fazlasını yüreği parçalanarak sineye çeken Hz. Hüseyin, öfkesini kalbinin derinliklerine iterek kardeşi gibi halifeye biat etti.

Yıllarca dost ve düşmanın baskısına, iğneli sözlerine, kalbini yaralayan bakışlarına maruz kaldı. İktidarın, Medine valisinin ve daha pek çok kişinin gözünün üzerinde olmasına ve zaman zaman bunların fiili baskıya dönüşmesine sürekli sabretti. Etrafı kasıp

kavuran fitne rüzgârına kapılmadan yıllarca problem çıkmasının önünde inanılmaz derecede sağlam bir set oldu. [\[288\]](#)

Kûfelilerin Çağrıları

Bu arada Kûfeliler ile Basralılar arasındaki mücadele hiç durmadı. Zaman zaman büyük çatışmalara dönüşerek sürekli devam etti. Kûfeliler başları sıkıştığında Hz. Hüseyin'e mektup yazıp, adamlar göndererek kendisini Kûfe'ye davet ettiler.

Bu davetler Hz. Hasan'ın vefatından sonra daha da sıklaştı. Hz. Hasan'ın vefatından hemen sonra Müseyyib b. Nüceyh ile birkaç kişiyi Medine'ye gönderdiler. Ondan Hz. Muâviye'yi hilafetten alaşağı etmesini istediler. Bunun için baskı yaptılar.

– Biz senin de kardeşinin de bu konudaki görüşlerini biliyoruz, dediler. Ancak Hz. Hüseyin:

– Ben Allah'ın kardeşime olaylardan uzak durmayı sevmeye niyetinden dolayı mükâfat vereceğini umuyorum. Bana ise cihadı sevmeye niyetinden dolayı sevap vereceğini ümit ediyorum, diyerek cihad fikrinin fiile dönüşmeyip yalnızca niyette kalacağını bildirdi.

Gelenleri sürekli reddettiği hâlde Kûfeliler bıkmadan usanmadan ziyaretine gitmeye ve onu halife olmak için başkaldırmaya davet ettiler. Bu hareketlilik Medine valisinin dikkatini fazlasıyla çekiyor ve rahatsız ediyordu. Mervan b. Hakem bir mektup yazarak durumu halifeye bildirdi:

– Hüseyin'in fitne çıkarmak için fırsat kollamadığından emin değilim, türünden ihbarlar yaparak halifeyi harekete geçirmek istedi. Ancak o her seferinde:

– Hiçbir zaman Hüseyin'i karşına alma! O bize biat etmiş, onu bozacak herhangi bir şey yapmamıştır, diyerek saygıda kusur etmemelerini, ona iyi davranmalarını emretti.

Hz. Muâviye Hz. Hüseyin'e bir mektup yazarak biatını hatırlatıp:

– Duyduğuma göre Kûfeli bazı kişiler seni isyana teşvik ediyorlarmış. Onlar her zaman böyle yapıyorlar. Baba ve kardeşini de fesada sürüklediler. Allah'tan kork! Verdiğin sözünü hatırla. Bil ki bana karşı plan yapar, tuzak kurarsan, ben de sana karşı yaparım, dedi.

Hz. Hüseyin mektuba hemen bir cevap yazdı:

– Bahsettiğin şekilde bir girişimim ve planım yoktur. Sözümde durmaya devam ediyorum. Seninle savaşmayı da muhalefet etmeyi de istemiyorum. Cihad'ı terk ettiğim için Allah katında mazur sayılacağımı da sanmıyorum. Senin yönetiminden daha büyük bir fitne de bilmiyorum, dedi.

Hz. Hüseyin'i ikaz ettiği için pişman olan halife:

– Abdullah'ın babasına kötülükten başka bir şey yapmış olmadık, dedi. [\[289\]](#)

Yezid'in Hilafetine Doğru

İslâm tarihinin önemli kırılma noktalarından biri Hz. Muâviye'nin oğlu Yezid'in halife olmasıdır. Zeki biri olan Yezid, çocukluğundan itibaren dikkatleri üzerine çekip öne çıkmıştı. Babası ona değer verir, yakından ilgilenirdi. Halife bir gün hanımı Fahite b. Karze ile oturuyordu. Halifenin Yezid ile özel ilgisi Fahite'yi rahatsız etti. Bunu anlayan halife:

– O senin oğlun Abdullah'tan daha hayırlıdır. Seninki ahmağın biridir, dedi. Eşine kırılan Fahite:

– Hayır, öyle değil. Sen Yezid'e özel önem veriyor, onu diğerlerinden ayırıyorsun, dedi. Halife:

– Belirttiğim şeyi sen buradan ayrılmadan, hemen şimdi göstereceğim, dedi. Abdullah'ı yanına çağırdı. Ona:

– Benden ne istersen iste! Onu sana hemen şimdi vereceğim, dedi. Abdullah:

– Güzel bir köpek ve eşek istiyorum, dedi. Halife kızdı:

– Sen eşek misin ki senin için eşek satın alalım? Hemen dışarı çık! dedi. Sonra Yezid'i çağırdı.

– Benden ne istersen iste! Onu sana hemen şimdi vereceğim, dedi. Yezid hemen secdeye kapandı. Başını kaldırınca:

– Müminlerin Emirini bugüne getiren Allah'a hamdolsun! Benim arzum, beni cehennemden kurtarmanızdır. Beni cehennemden kurtarın ki Allah da sizi kurtarsın! dedi. Halife şaşırды:

– Bu nasıl olacak? dedi. Yezid:

– Çünkü bir sözde: “Kim üç gün ümmetin işini üstlenir onlara hizmet ederse Allah cehennemi ona haram kılar.” denmektedir. Halife:

– Tamam, dediğini yapacağım, dedi. [\[290\]](#)

Halife olan Hz. Muâviye verdiği sözü unutmadı. Arzusu her geçen gün biraz daha pekişti. Zaman geçtikçe bu isteğini dışa vurmaya başladı. Onun bu tavrı ciddi rahatsızlıklara sebep oldu. Amr b. Hazm gibi bazı sahabeler bu rahatsızlıklarını dile getirip:

– Allah aşkına söyler misin Müslümanların başına kimi halife yapacağız? diye sorup endişelerini dile getirdiler. O:

– Bana nasihat ettiniz, görüşlerinizi söylediniz. Halife olmak için benim ve sizlerin çocukları kalmadığında elbette benim oğlum bu makama sizinkilerden daha çok hak sahibidir, dedi.^[291]

Hz. Muâviye yaşlanınca, bu durum daha net ortaya çıktı. Bunun üzerine Eyüp Sultan'ın da içinde bulunduğu bir grup sahabe, konuyu konuşmak üzere halifenin yanına gittiler. Eyüp Sultan, halifenin Yezid'i kendi yerine halife atamaya kararlı olduğunu görünce sitem etti.

– Allah'tan kork, Yezid'i halife yapma! diyerek onu uyardı. Hz. Muâviye Ebû Eyyûb'un görüşlerini önemsemi. Ona saygıda kusur etmedi:

– Sen öğüt veren birisisin. Görüşlerini bildirdin, onları mutlaka değerlendireceğim. Ancak sen de iyi biliyorsun ki, halifelik için adı geçenler onların çocukları, Yezid ise benim oğlumdur. Elbette ki kendi oğlum, bana daha yakın ve sevgilidir, dedi. Sonra ortamı yumuşatmak için onu geçmişte yaşadıkları anılara götürdü. Sözü Müslümanların iftihar ettiği Bedir Savaşı'na getirdi, gönlünü almak istercesine:

– Ey Ebû Eyyûb! Savaşta alaca ata binen adamı hatırlıyor musun? Onu kim öldürmüştü? diye sordu.

Ebû Eyyûb, yanlışların üzerinin örtülmek istemesinden dolayı kızmıştı. Halifenin canı sıkılsa da ona gerçekleri hatırlatmaktan çekinmedi

– Evet hatırlıyorum. O atın sahibini ben öldürdüm. O gün sen de baban da henüz küfür sancağı altında savaşıyordunuz dedi.

Hz. Muâviye beklemediği bir cevap almıştı. Rahatsız oldu ama bunu belli etmemeye çalışarak:

– Allah sana uzun ömürler versin ey Ebû Eyyûb! Vallahi ben bunu kastetmemiştim, dedi.^[292]

Sahabelerin Yezid'den Rahatsızlığı

Yezid, kerem, hilm, fesahat, şecaat, yönetim konusunda isabetli görüşe sahip olma ve şairlik gibi güzel hasletlere sahip, insanlarla ilişkileri gayet iyi olan boylu poslu yakışıklı biriydi. Bu hasletlere sahip olmasından dolayı elbette sahabeler onu takdir ediyorlardı.

Ama onun bu özelliklerinin yanı sıra şehvî duygulara yatkınlığı, bazı vakitler namazları kılmaması veya geç kılması dikkatlerinden kaçmıyordu. İçkiye düşkünlüğü ve birtakım fuhşiyatı insanların bileceği kadar fazlaca yapması onları kızdırıyordu.^[293]

Bu rahatsızlık Ebû Said el-Hudrî'nin Peygamber Efendimizden (a.s.m.) rivayet ettiği şu hadisin çokça anılmasına sebep oldu:

“Altmış senenin hemen akabinde namazı zayi etmeler, şehvetlere tabi olmalar görülecek, sapmalarla karşılaşılacaktır.

Bundan sonra gelenler Kur'ân okuyacaklar ama Kur'ân onların hançerelerinin ötesine geçmeyecek. O gün üç grup kimse Kur'ân okuyacak: Mümin, münafık ve facir.”^[294]

Konuya vakıf olan Hz. Âişe ise şöyle der:

“Yezid, gençlik yıllarında içki içen, bir takım yanlış şeyler yapan biriydi. Muâviye bunları fark edince ona güzellikle öğüt verdi.

– Ey oğlum! Mürüvvet, kadir ve kıymetini yok edecek olan yaptığın şu yanlışları sürdürdüğün ve onları gizlemediğin sürece hedefine ulaşmanı sağlayamam, dedi.

İbn Kesîr halifenin bu öğüdünü şu hadise dayandırabileceğini ifade eder. “Kim şu kötülüklerden birine müptela olursa onları gizlesin. Böyle yaparsa Allah da onları gizler...”^[295]

Sonra da şöyle devam etti:

– Ey oğlum! Şimdi sana birkaç beyit okuyacağım, Allah aşkına bunları aklından hiç çıkarma! Onları okuyarak hâlini düzelt! diyerek öğütlerini şiirle dile getirdi.^[296]

Sahabelerin Yezid'in halife olmasından duydukları endişenin asıl nedenlerden biri de hilafetin seçimle yapılması geleneğinin ortadan kalkacak olmasıydı. Yezid bu şekilde halife olursa bundan sonra hilafet, kimsenin görüşü alınmadan babadan oğula geçecek, bu gelenek hâline gelecekti.

Hasan-ı Basrî bu hususta şu tespiti yapar:

“İnsanların yönetim işini iki kişi ifsat etti. Onlardan biri Amr b. As'tır. Sıffin günü Muâviye'ye Mushafların yukarı başlar üzerine kaldırılması

fikrini vermesi ve bundan sonra gelişen olaylardır. Bunun sonucunda Hariciler:

– Hüküm ancak Allah’a diyerek kıyamete kadar sönmeyecek bir fitne ateşi yaktılar.

Diğeri Muğîre b. Şû’be’dir. Muâviye’nin son günlerinde Kûfe valisiydi. Muâviye kendisine bir mektup yazdı. Mektubun sonunda ona görevden alındığını bildiriyor:

– Mektubu okuyunca görevden alındın hemen buraya gel! diyordu. Ancak o acele etmedi. Oldukça gecikti. Halifenin yanına varınca aralarında şu konuşma geçti. Halife:

– Niçin bu kadar geciktin! diye sordu. Muğîre:

– Acil yapmam gereken bir iş beni geciktirdi.

Halktan senden sonra Yezid’e tabi olmaları için biat aldım.

– Bunu gerçekten yaptın mı?

– Evet yaptım.

– O zaman görevine geri dön!

Bu olay halifenin aklından geçen oğlunun halifeliği konusundaki arzuları pekiştirdi. Bu hususta ona cesaret verdi. Halifenin yanından ayrılan Muğîre b. Şû’be dışarı çıkınca arkadaşlarına:

– Muâviye’nin ayağına kendisinden hiçbir zaman ayrılmayacak, onu yanılsa ve helake sürükleyecek bir şey koydum, dedi.

Muğîre b. Şû’be halifenin ayağına koyduğu bu şey yalnızca halifenin değil, ondan sonrakilerin de ayağını kaydırды. Herkes kendi çocuklarına biat eder oldu. O bunu yapmasaydı Müslümanlar halifelerini kıyamete kadar şûra yolu ile seçeceklerdi.”[\[297\]](#)

Çok önceleri nabız yoklamaya başlayan halife, Hicretin 51. yılında hacda Abdullah b. Ömer’e gönderdiği mektupta onu insanlar arasında fesat çıkarmama konusunda uyardı. Konuyu anlayan sahabe ona şu cevabı gönderdi:

“Senden önceki halifelerin de çocukları vardı. Senin oğlun onların çocuklarından daha hayırlı değildi. Ama onlar çocuklarını senin çocuğunu gördüğün gibi görmediler. Halife seçimini Müslümanlara bıraktılar. Bana Müslümanlara isyan etmekten kaçınmamı söylüyorsun. Ben asla böyle bir şey yapmam. Ben onlardan biriyim. Bir konuda görüş birliğine varırlarsa onlarla birlikte olurum.” dedi.

Halife daha sonra Abdurrahman b. Ebû Bekir’in görüşünü sordu. O da halifenin şûra ile seçilmesinin gerektiğini söyledi. Abdullah b.

Zübeyr ise:

– Eğer oğluna biat etmemizi istiyorsan sen hilafeti bırak ona biat edelim. Yoksa iki halife olur. O zaman hanginizi dinleyip itaat edelim? İki kişiye birden biat olmaz, diye itiraz etti.

Olanları duyan Şam halkı halifeye itaat edeceklerini, dediği kimseye biat edeceklerini bildirdi.

– Gidip bahsettiğin kimseleri biata zorlayalım, razı olmazlarsa hemen boynunu vuralım, dediler. Halife:

– Sübhanallah! İnsanlar Kureyşlilerin üzerine gitmekte ne kadar aceleciler. Bundan böyle benzer bir söz duymayayım, diyerek kızdı.

[298]

Yezid'in halife olmasından duyulan rahatsızlığın en önemli sebebi, şüphesiz bunların yaşandığı dönemde Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Abbas, Abdullah b. Zübeyr ve Hz. Hüseyin gibi sahabelerin bulunmasıydı. Zira bu sahabeler ümmetin büyük takdir ve teveccühünü kazanmış, halife olma liyakatleri hiçbir zaman tartışılmayacak son derece faziletli kimselerdi. Özellikle Hz. Hüseyin ümmet arasında müstesna bir yere sahipti. Ona ve diğer sahabelere rağmen bir başkasının hilafete getirilmesi tüm Müslümanları oldukça rahatsız etti.

[297]

[289]

[293]

[294]

[290]

[295]

[298]

[291]

[296]

[288]

[292]

Yezid Halife Oluyor

HZ. MUÂVİYE vefatının yaklaştığını anlayınca Ubeydullah b. Ziyad ile yanına gelen heyetlerden oğlu için biat aldı. Sonra Yezid'i yanına çağırarak ona vasiyette bulundu.

– Ey Yezid! Seni uygun gördüğüm ve sana tevdi ettiğim şu makam hakkında Allah'tan kork! Bu makamda hayırlı işler yaptığın zaman, onu sana verdiğim için iyi insanlardan, aksi takdirde kötü kimselerden olurum. İnsanlara karşı merhametli ol! Hoşuna gitmeyecek dedikoduları duyduğunda kulaklarını kapa, göz yum, üzerlerine gitme. Böyle yaparsan hayatın güzelleşir, huzur içinde olursun.

Münakaşadan ve kızgınlıkla hareket etmekten sakın! Böyle yaparsan hem kendini hem halkını helak edersin. Şeref sahibi kişileri rahatsız etme, onlara karşı kibirlenme, ihanet etme! Onlara karşı seni zayıf görüp ezmeye yeltenmeyecekleri şekilde yumuşak davran. Onları meclisine davet et, yakınında bulundur. Bu şekilde yaparsan hakkını gözetir, destek olurlar.

Onlara ihanet etme, haklarını önemsemezlik etme! Yoksa onlar da sana ihanet eder, hakkını önemsemez, sana karşı hareketler içinde yer alırlar.

Önemli bir iş yapacağın zaman, güngörmüş yaşlı ve tecrübeli, takva ve erdem sahibi kişileri çağır. Onlarla istişare yap! Kendi görüşünde ısrar ederek onlara karşı çıkmaktan sakın! İyi bil ki doğru görüş yalnızca birinin kalbinde olmaz. Doğru olduğunu düşündüğün görüşü tasdik edip ona uy! Önemli kararları hanım ve hizmetlilerden gizle! Kendini düzelt ki halk da sana karşı iyi olsun! Onlara hakkında konuşacakları malzeme verme! Yoksa bu dedikodular büyük felaketlere sebep olur.

Namazlarda hazır bulun! Şu tavsiyelerimi yerine getirirsen insanlar sana karşı sorumluluklarını yerine getirirler. Memleketinde ve insanların gözünde saygın biri olursun!

Mekke ve Medine halkının şerefini gözet! Onlar senin aslın ve akrabalarıdır. Şam halkını da gözet! Onlar her zaman senin

yardımcın, hamin ve düşmanlarına karşı zafer kazandıracak ordudur.

Şehirlerin halklarına iyilik dileklerini bildiren bir mektup gönder. Onları kendinden bir parça olarak gördüğünü bildir. Temsilcilerini sana gönderirlerse onlara iyilikte ve ikramda bulun! Zira onlar arkalarında bıraktıkları halkın da sözcüleridir. Kötü, olumsuz bir sözü memleketlerine taşımalarına fırsat verme! Zira bana göre onlar kötülük taşıyıcılarıdır.

Kureyşli dört kişiye dikkat et! Bunlar Hüseyin b. Ali, Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Zübeyr, Abdurrahman b. Ebû Bekir'dir. Abdullah b. Ömer, kendini ibadete adayan biridir. Ondan başkası kalmasa dahi sana biat eder. Hüseyin b. Ali, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) torunu, Hz. Fâtıma'nın oğludur. O insanlar içinde insanlara en sevgili olan kişidir. Onunla olan bağlarını gözet! Ondan sana olumsuz bir hareket bile gelse ona yumuşak davran! Ondan herhangi bir muhalefet görürsen bil ki, babasını öldüren, kardeşini durduran Allah, sana kâfi gelecektir.

Irak halkı onu rahat bırakmaz, mutlaka memleketinden çıkarır. Eğer bunu yapar sana karşı savaştırırlar da onları yenersen Hüseyin'e iyi davran zira o yakınlığı başkasına benzemeyen ve hakkı en çok gözetilmesi gereken biridir.

Abdurrahman b. Ebû Bekir, arkadaşları ne yaparsa o da onu yapar. Onun eğlence ve kadından başka tutkusu yoktur. Üzerine aslanlar gibi gelecek, kurtlar gibi parçalamak isteyecek kişi Abdullah b. Zübeyr'dir. Eğer o bunu yaparsa ve sen ona galip gelersen paramparça et!^[299]

[299]

Üzerine Gelen Fitne

BABASI VEFAT edince Yezid, halkı camiye çağırarak biat aldı. Ardından Abdullah b. Amr b. Üveys ile halifenin yeğeni olan Medine valisi Velid b. Utbe'ye bir mektup gönderdi. Babasının öldüğünü bildirdikten sonra:

“Halkı çağırıp onlardan benim için biat al! Buna Kureyşin ileri gelenlerinden başla! Biat aldığın ilk kişi Hüseyin b. Ali olsun. Müminlerin Emiri (babasını kastediyor) benden ona iyi davranmam için söz aldı. Ona iyi davranın, anlayışlı olun!

Özellikle Hüseyin b. Ali, Abdullah b. Ömer ve Abdullah b. Zübeyr'den kesinlikle biat alın!”

Mektubu alan Velid b. Utbe büyük bir problemle karşı karşıya olduğunu düşünerek endişeye kapıldı. Fikrine başvurmak için bir önceki vali Mervan b. Hakem'e haber gönderip yanına çağırttı. Daha önce aralarında kırgınlık olduğu için Mervan ağırdan aldı. Yanına varınca durumu anlattı. Sonra:

– Sence ne yapalım, diye sordu.

Mervan:

– Bence halifenin öldüğü duyulmadan ismi geçen kişileri hemen buraya çağırıp onlardan biat almalısın. Kabul ederlerse serbest bırakmalı reddederlerse hemen burada boyunlarını vurmalsın.

Eğer halifenin öldüğünü duyarlarsa her biri bir tarafta toplanır, muhalefete başlayarak insanları kendilerine itaat etmeye çağırırlar. Abdullah b. Ömer'in hilafeti istediğini bunun için mücadele edeceğini sanmıyordum. Onu bırak Abdullah b. Amr b. Osman'ı diğer ikisine gönderip buraya çağır, dedi.

Vakit gece yarısı olmasına rağmen genci gönderip Hz. Hüseyin ve Abdullah b. Zübeyr'i çağırttılar. O sırada ikisi de Mescid-i Nebevî'de sohbet ediyorlardı. Geç vakitte çağrılmalarından şüphelendiler. Hz. Hüseyin:

– Sanırım halife öldü. Ölümü duyulmadan bizden biat almak istiyorlar, dedi. Abdullah b. Zübeyr:

– Ben de senin gibi düşünüyorum. Ne yapmayı düşünüyorsun? dedi. Hz. Hüseyin:

– Bu saatte toplayabildiğim kadar genç toplayıp oraya gideceğim. Oturup görüşeceğim. Bu sırada gençler dışarıda benden işaret bekleyecekler, dedi. Abdullah b. Zübeyr:

– Sana bir kötülük yapmalarından korkuyorum, dedi. Hz. Hüseyin:

– Yapamazlar, bunu engelleyebilirim, dedi. Dediği gibi de yapıp gitti. Gençlere:

– Yüksek sesle bağırdığımı duyduğunuzda içeri baskın yapın. Yoksa çıkıncaya kadar kapıda beni bekleyin, dedi. İçeri girince Mervan'ı gördü. Kırgınlıklarını bildiği için:

– İyi ilişkileri korumak irtibatı kesmekten, barış fesat çıkarmaktan daha hayırlıdır. Bir araya geldiğinizi görüyorum. Allah aranızdaki sorunu gidersin, diyerek oturdu. Velid mektubu okuyarak biat etmesini istedi. Hz. Hüseyin halifeye rahmet diledikten sonra:

– Bizim gibi birinin gizli biatı doğru değildir. Zaten siz de bunu yeterli görmezsiniz. Halkı biata çağırdığında beni de çağırırsan gelir biat ederim, dedi.

İşin iyilikle halledilmesini isteyen Velid:

– Tamam, öyle yapalım şimdi git! Sonra diğer insanlarla birlikte gelir biat edersin, dedi. Ancak Mervan yerinden fırladı:

– Şimdi biat almadan gitmesine izin verirsen bir daha buna gücün yetmez. Aranızda ciddi bir çatışma olur. Onu hapset, biat edinceye kadar yanında tut! Biat etmemekte ısrar ederse boynunu vur, dedi. Hz. Hüseyin hemen ayağı kalktı:

– Ey kin kusan adamın oğlu! Sen mi beni öldüreceksin yoksa o mu? Vallahi günah işleyip yalan söyledin! Dedi sonra da valinin yanından ayrılarak dışarıda bekleyen gençlerle evine gitti. O gidince Mervan:

– Beni dinlemedin! Vallahi bir daha eline böyle bir fırsat geçmezdi, dedi. Velid:

– İstersen beni suçla ama bununla değil! Sen benden dinimi yok edecek bir şey istedin. Sen benden Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kızı Fâtıma'nın oğlu Hüseyin'i öldürmemi istiyorsun?

Vallahi onu öldürdüğümde güneşin doğup battığı dünya dolusu mala ve mülke sahip olacağımı bilsem yine de yapmam! Sübhanallah “Biat etmiyorum.” dediği için Hüseyin'i mi öldüreceğim? Vallahi bunu yapmamaktan doğacak sorumluluk, kıyamet günü mizanda Hüseyin'in katili olmaktan çok daha hafiftir, dedi. Mervan:

– Böyle düşünüyorsan o zaman doğru yaptın, dedi. Ancak kendisi ile aynı fikirde olmadığını ima etti.[\[300\]](#)
[300]

Fitneden Kaçıyor

VALİ ABDULLAH b. Zübeyr'in gelmediğini görünce adamlarından birkaçını onu çağırması için gönderdi. O:

– Siz gidin ben hemen geliyorum, dedi. Ancak ağırdan aldı. Vali mevalisini gönderdi. Abdullah b. Zübeyr yine:

– Acele etmeyin yanınıza geleceğim, dedi. Ancak adamlar kızdı:
– Gelirsen gel gelmezsen seni öldürürüz, diye tehdit ettiler. Abdullah adamların sabırsızlandığını görünce şimdi birini valiye gönderiyorum, diyerek kardeşi Cafer b. Zübeyr'i gönderdi. Cafer:

– Allah sana rahmet etsin bu ne acele! Adamların Abdullah'ı tedirgin etmişler. İzin ver inşallah yarın sana gelir. Adamlarına söyle kapısından çekilsinler, dedi.

Vali Cafer'in dediğini yaptı. Gece olunca Cafer ile Abdullah b. Zübeyr gizlice Mekke'ye kaçtılar. Adamlar fark edince peşlerine düştüler ancak yakalayamadılar. Adamlar geri dönüp Hz. Hüseyin'in yanına geldiler. Hz. Hüseyin onlara:

– Beni görmek istiyorsanız sabah olunca gelir görürsünüz, dedi. Bunun üzerine adamlar çekilip gittiler.^[301]

Hz. Hüseyin yakın akrabaları ile görüşerek fikirlerini sordu. Kardeşi Muhammed b. Hanifiyye ona şu tavsiyede bulundu:

– Ey kardeşim! Sen en çok sevdiğim, en fazla değer verdiğim kimsesin. Bunun için öncelikle fikrimi sana söylerim. Bana göre Mervan, biat konusunda ısrarcı olacak peşini bırakmayacaktır. Bunu istemiyorsan büyük şehir merkezlerinden uzak dur. Adamlarını göndererek onları biat etmeye çağır. Kabul ederlerse bundan dolayı Allah'a hamd edip yoluna devam et! Eğer başka birine biat ederlerse bu senin dinini, aklını, aklını, şerefini, değerini, faziletini eksiltmez.

Eğer bir şehir veya bir cemaate gidersen, insanlar ihtilaf eder de iki gruba ayrılırlarsa birbirleri ile savaşır, ilk mızrağı sana atarlar. O zaman bu ümmetin şahsiyet ve anne-baba yönünden en faziletli kişinin kanı dökülür, ailesi mağdur olur, dedi. Hz. Hüseyin:

– Nereye gitmemi tavsiye edersin? diye sordu.
– Mekke'ye git! Orada rahat edersen kal! Yoksa Yemen'e git! Orada da rahat edemezsen dağların tepesine çık. Şehir şehir dolaş. Bu

arada insanların tavrını gözle, duruma göre hareket et. Benim görüşüm bu, dedi. Hz. Hüseyin:

– Ey kardeşim! Sen öğüt verdin. Görüşlerinin doğru olduğunu ümit ediyorum, dedi.

Hz. Hüseyin hazırlanıp Recep ayının bitmesine iki gün kala ailesi ile birlikte gizlice Mekke'ye doğru yola çıktı. Kardeşi Muhammed b. Hanefiyye Medine'de kaldı. Mekke'ye yöneldiğinde Kasas Sûresi, 21. ayeti, Mekke'ye girerken de Kasas Sûresi, 22. ayeti okuyordu.^[302]

Kerameti

Hz. Hüseyin, yolda Abdullah b. Mutî' ile karşılaştı. O sırada Abdullah su kuyusu kazıyordu. Hz. Hüseyin'i görünce:

– Anam babam sana feda olsun nereye gidiyorsun? Sen buralardan gidersen Allah bize bir daha tatlı su ihsan etmez, dedi. Hz. Hüseyin:

– Mekke'ye gitmek istiyorum, dedi. Abdullah b. Mutî':

– Lütfen oradan başka yere gitme, bizi kendinden mahrum etme! Oraya gidersen Kûfeliler başına toplanır, seni memleketlerine götürmek isterler. Baban orada öldürüldü. Kardeşin orada yalnız bırakılıp yaralandı, dedi. Hz. Hüseyin'in kararlı olduğunu görünce:

– Yapma onlar senden daha hayırlı olan babana verdikleri sözü bile tutmadılar. Sana verdikleri sözü tutarlar mı? Vallahi sen öldürülürsen hürmet ortadan kalkar, bundan sonra kötülükler mubah hâle gelir. Hicaz halkı seni çok sever, kimseye denk tutmazlar. Mekke'de kal sana bağlı olanları oraya çağır, dedi. Hz. Hüseyin:

– Allah dilediği şeyi takdir ve hükmeder, dedi. Abdullah b. Mutî':

– Kuyuyu genişletiyorum. Suyu azalmış. Bir kova bile su alamıyoruz. Kuyunun bereketlenmesi için Allah'a dua eder misin? diye rica etti.

Hz. Hüseyin ondan kuyudan bir bardak su çıkarıp vermesini istedi. Sudan birkaç yudum aldı. Ağzında mazmaza yapıp kuyuya bıraktı. Dua ettikten sonra oradan ayrıldı. O andan sonra kuyunun suyu hem çoğaldı hem de çok tatlılaştı.^[303]

Hz. Hüseyin Mekke'ye giderken Ebvâ'da Abdullah b. Ömer ve Abdullah b. Abbas ile karşılaştılar. Sahabeler ona:

– Medine'de ne var? diye sorunca Hz. Hüseyin halifenin öldüğünü ve Yezid'in biat istediğini anlattı. Abdullah b. Abbas:

– Nereye gidiyorsun ey Fâtıma'nın oğlu? diye sordu.
– Mekke'ye. Belki oradan sonra Irak'a beni destekleyenlerin yanına, dedi. Abdullah b. Abbas:

– Allah aşkına geri dön! İnsanları bekle! Eğer herkes onun üzerinde ittifak ederse sen de ayrılma! Anlaşamazlarsa o zaman dilediğini yap! Kûfeliler babanın ölümüne, kardeşinin tek başına kalmasına sebep oldular. Allah aşkına isteğinden vazgeç! dedi. Abdullah b. Ömer:

– Mekke'ye gitme! Allah Resûlü (a.s.m.) dünya ile ahireti tercih arasında serbest bırakıldı. O ahireti tercih etti. Sen ondan bir parçasın dünya sana gelmez, dedi.

Ancak Hz. Hüseyin Mekke'ye gitmekte kararlıydı. Ona babası ve kardeşinin durumunu anlatmasına rağmen geri dönmeyince Hz. Hüseyin'e sarılıp ağladı.

Hz. Hüseyin Mekke'ye gidince Hz. Peygamberin amcası Hz. Abbas'ın evinde kaldı. Abdullah b. Zübeyr ise Mekke'ye gelince insanlardan uzak durdu. Kâbe'de bir kenara çekildi gece gündüz namaz kıldı tavaf etti. Burada halkı Yezid'e karşı kıışkırttı. Hz. Hüseyin Kâbe'ye geldiğinde onunla konuşarak onu Yezid'e karşı çıkmaya teşvik etti. Ayrıca sıkça eve giderek Hz. Hüseyin'i ziyaret etti. Her defasında ona Irak'a gitmesi gerektiğini söyledi.

Bu arada Yezid, Abdullah'ın peşini bırakmadı. Olaylar karşısında pasif kaldığını düşündüğü Velid b. Utbe'yi görevden alan Yezid yerine Amr b. Said el-Eşdak'ı atadı. Ona Abdullah b. Zübeyr'in peşini bırakmamasını emretti. Yeni vali, Abdullah ile kardeşi Amr b. Zübeyr'in aralarının açık olduğunu biliyordu. Onu polis teşkilatının başına getirdi. Sonra onun komutasında bir orduyu Mekke'ye gönderdi. Mervan:

– Mekke haram bölgedir. Oranın hürmetini kaldırma! Biraz bekle! dediyse de yeni vali onu dinlemedi. Abdullah b. Zübeyr, oğulları, kardeşleri, yeğenleri Abdurrahman b. Esved, Ammar b. Yasir'in oğlu Muhammed, Hâkim b. Hizam'ın oğlu Abdurrahman'ın desteğiyle, gelen orduyla savaştı. Bazı kimseler araya girse de Amr b. Zübeyr çatışma konusunda ısrar etti. Abdullah b. Safvan komutasındaki ordu onu ve onun desteğine gelen Üneys b. Amr'ın ordusunu yendi. Amr b. Zübeyr esir alındı. Kardeşi Ubeyd, esiri Abdullah'ın yanına götürdü:

- Ben onu himayem altına alıyorum, dedi. Ancak Abdullah:
- Mekke'nin hürmetini hiçe sayan bu fâsıkı himayene almanı kabul edemem, diyerek cezalandırdı. [\[304\]](#)

Kûfelilerin Daveti Sıklaşıyor

Bu sırada halifenin vefat ettiğini, Hz. Hüseyin'in Mekke'ye gittiğini haber alan Kûfeli taraftarlar durum değerlendirmesi yapmak için Süleyman b. Sûred'in evinde toplandılar. Asıl ismi Yesar olan bu zat, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) onun adını Süleyman olarak değiştirdiği, son derece faziletli, çokça ibadet eden iyice düşünmeden hareket etmeyen Huzâîli bir sahabedir. [\[305\]](#)

Toplantıya katılanlar arasında Müseyyib b. Necbe, Rifaâ b. Şeddâd, Habîb b. Mutahhir gibi şehrin önde gelenleri vardı. Toplantıda Süleyman b. Sured Kûfelilere:

– Eğer ona yardım edebilecekseniz, onunla birlikte sonuna kadar savaşacaksanız buraya çağırın. Korkup yalnız bırakacaksanız onu aldatmayın, dedi. Kûfeliler:

– Onu yalnız bırakmayacak sonuna kadar yanında savaşacağız, dediler.

Toplantı sonunda Hz. Hüseyin'i Kûfe'ye çağırmaya ona biat edip, sonuna kadar yanında yer almaya karar verdiler. Yazılan mektubu Abdullah b. Sübey ile Hz. Hüseyin'e gönderdiler. Mektupta:

“Biz kendimizi sana biat ile bağladık. Bu yüzden Numan b. Beşir'in arkasında Cuma ve bayram namazı kılmıyoruz. Gelirsen Şam üzerine gider bu işi bitiririz.” diyorlardı.

İki gün sonra bir mektup daha gönderdiler. Ardından Abdurrahman b. Ubeyd ile kabile reisleri ve eşrafa ait 50 mektup daha gönderdiler. Elçilerin ve mektupların biri gitti biri geldi. Mektup ve elçiler ile Hz. Hüseyin'i Kûfe'ye gitmeye zorladılar. Sonunda Hz. Hüseyin onlara şu cevabı yazdı.

“Bismillahirrahmânirrahîm,

Hüseyin b. Ali'den Kûfe'de bulunan mümin ve Müslüman cemaate!

Bana gönderdiğiniz mektupların sonuncusunu Hânî ve Said getirdi. O mektuplardan özet olarak şunu anladım:

‘Bizim bir imam ve önderimiz yoktur. Hemen gel umulur ki Allah senin vesilenle bizi hak ve hidayet üzere bir araya toplar.’

Size ailemden kardeşim ve amcamın oğlu kendisine son derece güvendiğim Müslim b. Akîl'i gönderiyorum. Ona sizin durumunuza bakmasını, hâlinizi ve görüşlerinizi yerinde tespit edip bana bildirmesini söyledim. Eğer belirttiğiniz gibi önde gelen reis ve liderleriniz ile halk mektuplarda yazanlar gibi düşünüyorsa buradan ayrılıp yanınıza gelebilirim.

Andolsun ki, Allah'ın kitabına göre amel etmeyen, adaletle hükmetmeyen, hakka ve dinin emirlerine göre hareket etmeyen gerçek anlamda imam ve önder olamaz. Vesselam.”

Bu arada Basralı Ehl-i Beyt taraftarları da harekete geçtiler. Abdıkaysoğulları'ndan Mariye binti Sa'd adında bir hanımın evinde toplandılar. Orada toplananlardan Yezid b. Nubeyt iki oğlu Abdullah ve Ubeydullah Hz. Hüseyin'e destek vermek ve gerektiğinde ölmek için Mekke'ye gittiler.^[306]

[306]

[303]

[304]

[301]

[305]

[302]

Müslim b. Akîl Kûfe'de

HZ. HÜSEYİN Müslim b. Akîl'i yanına çağırıldı.

– Kûfe'ye git! Mektupla bildirilenler doğru ise durumu bana bildir. Değilse beklemeden hemen dön! İşini gizli tut! dedi.

Direktif ve tavsiyeleri alan Müslim son gelen elçiler Kays ve Umâre ile yola çıktı. Önce Medine'ye gitti. Mescid-i Nebevî'de namaz kıldı, ailesi ile vedalaşıp iki kılavuzla anlaşılarak tekrar yola çıktı. Uzun ve tehlikeli bir yolculuktu. Bir süre sonra çölde yollarını kaybettiler. Bu sırada kılavuzlardan biri susuzluktan öldü. Ardından diğeri öldü. Kûfeli elçilerle Hubeyt vadisine kadar gitmeyi başardı. Burada su bulunca rahatladılar. Bu hâlin bir işaret olduğunu düşünen Müslim bir mektup yazarak elçilerden Kays ile Hz. Hüseyin'e gönderdi. Mektupta durumu anlatarak kendini bu görevden affetmesini istedi. Ancak Hz. Hüseyin gönderdiği mektup ile yola devam etmesini emretti. Tekrar yola koyulan Müslim sonunda nihayet Kûfe'ye vardı. Orada İbn Avsece veya Muhtar b. Ubeyd'in evine konuk oldu.

Müslim'in geldiğini duyan hareketin önde gelenleri hemen ziyaretine gittiler. Hz. Hüseyin'in mektubu okunurken ağlayıp bu yolda ölünceye kadar malları ve canları ile mücadele edeceklerine yemin ettiler. Haber dalga dalga yayılarak tüm Kûfelilere ulaştı. Müslim'in bulunduğu eve akın eden halk Hz. Hüseyin adına ona biat etmeye başladılar. Önce 12. 000 olan sayı daha sonra 18.000 e ulaştı.

Müslim Kûfelilerin tıpkı gönderilen mektuplarda yazıldığı gibi Hz. Hüseyin'e biat için hazır olduklarını görünce Hz. Hüseyin'e durumu bildiren bir mektup yazdı. Ortamın hazır olduğunu isterse hemen gelebileceğini Hz. Hüseyin'e bildirdi. [\[307\]](#)

Kûfe Valisi Görevden Alınıyor

Olanlar kısa sürede Kûfe valisi Numan b. Beşir'in kulağına kadar gitti. Peygamber Efendimiz (a.s.m.) Medine'ye hicret ettikten sonra ilk doğan Medineli çocuk olan Numan, Beşir b. Salebe ve Abdullah b. Revâha'nın kız kardeşi Umre'nin oğluydu. Son derece halim, çokça ibadet eden cömertliği ve şairliği ile meşhur bir sahabeydi. Önce

Hımıs ardından Kûfe valisi oldu. İhtilaftan hoşlanmaz, birlik-beraberliği savunur, sorunların iyilikle çözülmesini isterdi. Olanları duyunca hemen halkı camiye topladı. Minbere çıkıp bir konuşma yaptı. Konuşmasında:

– Fitneye ve tefrikaya koşmayın! Çünkü bu sıfatlar insanları helak etmeye, kan dökmeye ve malların gasp edilmesine sebep olurlar.

İyi bilin ki ben benimle savaşmayanla savaşmam. Üzerime atılmayan kimsenin üzerine atılmam. Birinin suçunu araştırmam, zan ile hareket ederek, töhmet altında bırakarak, tahrik ederek yakalatmam. Ama yaptığınız biattan döner, imamınıza karşı çıkar aleyhinde bir takım hareketler içine girerseniz kendisinden başka ilah olmayan Allah’a yemin ederim ki kimseden yardım beklemeden ayakta kalıncaya kadar şu kılıcımla sizinle vuruşurum. Umarım ki hakkı tanıyanlarınız batılı isteyenlerden çoktur, dedi.

Ümeyyeoğulları taraftarlarından Abdullah b. Müslim ayağı kalktı ve:

– Bu şekilde davranmak problemi çözmez ancak fitne ateşini alevlendirir. Bu mustazafların tarzıdır, dedi. Vali:

– Allah’a itaat hususunda zayıflardan olmak, ona isyanda azizlerden olmaktan daha iyidir. Ben Allah’ın örttüğü örtüyü yırtmam, deyip minberden indi.

Abdullah hemen Yezid’e bir mektup yazdı. Müslim b. Akîl’in Kûfe’ye gelişini, halkın biatını bildirdi. Sonra:

– Eğer Kûfe’de olanları önemsiyorsan buraya hemen emirlerini cesaretle yerine getirecek, düşmanlarına senin gibi karşı koyacak birini göndermelisin. Numan zayıf biri, insanlara karşı pasif kalıyor, diye yazdı. Daha sonra Ümâre b. Velid b. Ukbe ve Amr b. Sad b. Ebû Vakkas benzer mektuplar yazdılar.

Mektupları okuyan Yezid, babasının danışmanı olan Rum asıllı Sercun b. Mansur’u yanına çağırdı. Mektupları okuduktan sonra:

– Sence bu göreve kimi atmalıyım, diye sordu. Basra valisi Ubeydullah b. Ziyad’ı tavsiye etti. Yezid ondan hoşlanmadığını ifade edince:

– Bunu baban tavsiye etseydi kabul eder miydin? diye sordu. Yezid:

– Kabul ederdim, dedi.

– Bu babanın görüşüydü, dedi. Bunun üzerine Yezid, Kûfe valisini azlederek Ubeydullah’ı Basra ve Kûfe’nin genel valisi yaptı. [\[308\]](#)

Ubeydullah b. Ziyad Harekete Geçiyor

Yezid'den "Acele Kûfe'ye git! Halktan biat alan Müslim b. Akîl'i yakalayıp sürgün et veya öldür!" emrini alan Ubeydullah kardeşi **Osman b. Ziyad b. Ebû Süfyan'ı** Basra vekili yaptı. O sıralarda Hz. Hüseyin, Süleyman isimli azatlı kölesi ile Basra'nın ileri gelenlerine bir mektup göndermiş, onları kitap ve sünnete sıkı sıkıya sarılmaya, sünneti yok eden bidatlardan kaçınmaya davet etmişti. Basralılar mektubu gizli tuttular. Ancak Münzir b. Carud bunun Ubeydullah b. Ziyad'ın tuzağı olduğunu, kendilerini deneyip Hz. Hüseyin'in taraftarlarını tespit için bu yola başvurduğunu sandılar. Ubeydullah'a giderek mektuptan bahsetti. Bunun üzerine Ubeydullah Basralılara bir konuşma yaptı.

– Ben düşmanlarıma karşı güçlü, savaştıklarıma karşı zehir gibiyim, gibi sözlerle onları karşıt hareketler içerisinde yer almamaları konusunda tehdit etti. Çeşitli yollarla sindirdiği Şerik b. Avar gibi Hz. Ali taraftarlarını da yanına alarak on dokuz kişi ile yola çıktı. Ancak Kûfe'ye varmadan bu kişiler yanından uzaklaşıp geri döndüler. 17 kişilik bir grupla şehre varan Ubeydullah tanınmaması için yüzünü kapadı. Siyah bir sarık sararak şehre girdi. Hz. Hüseyin'in her an geleceğini düşünen halk, onu Hz. Hüseyin sandı. Selam verdiği kişiler:

– Aleyküm selam! Hoş geldin ey Allah'ın Resûlü'nün torunu! diye selamını aldılar. O ses çıkarmadan ilerlerlerken halk elini öpmeye çalışıyor, Allah'a şükrederek sevinç gösterisi yapıyorlardı. Hz. Hüseyin'in geldiğini duyan vali tedbir için konağın kapılarını sıkıca kapattırdı. Ubeydullah doğruca vali konağına gitti. Halkta ardından gidip konağın önünde toplandı. Vali de onu Hz. Hüseyin sanıyordu. Balkona çıktı:

– Allah aşkına buraya neye geldin! Sana karşı mücadele etmek de, emaneti sana teslim etmek de istemiyorum, dedi. Ubeydullah:

– Hemen kapıyı aç! dedi. Vali:

– Açmam, dedi. Ubeydullah:

– Uykusuz kal, diyerek yüzünü açtı. Vali onu tanıyınca hemen kapıyı açıp içeri aldı. Halk gelenin Ubeydullah olduğunu anlayınca bir anda şok oldu. Onlar toparlanıp taşlamaya başladıklarında

Ubeydullah konağa girmişti. Kısa bir süre dinlendikten sonra hemen halkı camiye toplayarak onlara bir konuşma yaptı.

– Ey Kûfeliler! Müminlerin Emiri beni sizin şehrinize vali tayin etti. O bana mazlumlara karşı insafli olmamı, dinleyip itaat edenlere ihsanda bulunmamı, asi ve aleyhte olanlara karşı sert davranmamı emretti.

Onun emirlerini yerine getirir, sözümü tutarım. İyilerinize karşı şefkatli ve iyi bir baba, itaat edenlere kardeş gibiyimdir. Emrime karşı gelen ve isyan edenlerle aramdaki problemi şu kılıç çözecektir.

Konuşması biten Ubeydullah endişelen halka, Yezid'in yanında oldukları sürece güven içinde olacaklarını, şehre girişte kendine karşı yapılanları unuttuğunu bildirdi. Sonra kendi tarafında olan kabile reislerine isyan çıkaranları ve şüpheli kişileri kendine bildirmelerini bunu yapmayanların sürüleceğini ve yandaşları olmaktan çıkarılıp bağlanan maaşın kesileceğini söyledi. Adamlarına ise gariplerin, ihtiyaç sahiplerinin ve problemi olanların isimlerini yazmalarını emretti.

O konuşma yaparken eski vali eşyalarını toplayıp şehirden ayrılmıştı. Önceden yaşadığı Şam'a gitti. [\[309\]](#)

[307]

[308]

[309]

Ubeydullah b. Ziyad'ın Çabaları

UBEYDULLAH B. ZİYAD'IN geldiğini ve camide halka konuşma yaptığını haber alan Müslim b. Akîl, kaldığı yerin güvenli olmadığını düşündü. Gece şehrin ileri gelenlerinden Hânî'nin evine gitti. Kapıya varınca Hânî'yi çağırdı. Müslim'i gören Hânî bundan pek hoşlanmadı. Müslim:

- Beni koruman için yanına misafir olarak geldim, dedi. Hânî:
- Beni zor durumda bıraktın! Evime kadar gelmeseydin şu sıkıntılı günlerde seni korumam altına almazdım, dedi. İçeri alıp eve yerleştirdi. Durumdan haberdar olan Hz. Ali taraftarları Hânî'nin evine gidip gelmeye başladılar. Müslim b. Akîl orada gelenlerden biat aldı.

Yeni Vali Ubeydullah'ı Öldürme Planı

Hz. Ali'nin taraftarlarından Basra'da yaşayan Şerik b. Avar yeni vali tarafından Kûfe'ye getirilmişti. Şerik Kûfe'ye varınca validen ayrıldı önceden beri tanıdığı Hânî'nin konağına gitti. Orada konuk oldu. Ancak bir süre sonra hastalandı. Onun hastalığını haber alan yeni vali adamını göndererek o akşam ziyaretine gideceğini bildirdi. Bunu fırsat bilen Şerik, Müslim'e:

- Bak Allah sana düşmanını kolayca öldürme imkânı verdi. O bu akşam ziyaretine gelecekmiş. Mahzene gizlen buraya gelince onu öldür. Bunu yapar sonra gider valilik konağında oturursan herkes sana itaat eder. Ben iyileşince Basra'ya gider Hz. Hüseyin'e biat için ikna ederim, dedi.

Onu dinleyen ev sahibi Hânî:

- Olmaz benim evimde birini öldüremezsiniz, diye itiraz etti. Şerik:
- Vallahi onu öldürmek Allah'a yakınlıktır, gibi sözlerle Hânî'yi ikna etti. Müslim:
- Uygun anın olduğunu nasıl anlayacağım? diye sordu. Şerik:
- Vali geldikten bir süre sonra içeri girip öldür. Daha da olmazsa ben hizmetliden su istediğimde harekete geç! dedi.

Akşam olunca Müslim mahzene saklandı. O saklanırken yeni vali eve girmek için izin istiyordu. İçeri buyur edildi. Vali oturduktan sonra

Müslim içeri girmeyince sözü uzatan Şerik:

– Bana bir su getirin diye seslendi. Ancak cevap yoktu. Müslim yerinden çıkmıyor, onun saklandığını gören hizmetçi suyu götürmeye cesaret edemiyordu. Su isteme üç kez tekrarlandı. Valinin yanında bulunan Mihrân durumdan şüphelenerek kalkması için işaret etti. Vali gitmek için kalkıp kapıya yöneldi. Şerik:

– Biraz daha kalsaydınız, dedi. Vali:

– Tekrar gelirim, diyerek oradan ayrıldı. Vali gidince Müslim mahzenden çıkıp içeri geldi. Şerik:

– Niçin gelmedin? Korktun mu? dedi. Müslim:

– Hayır, onu Hânî'nin evinde öldürüp kendisini sıkıntıya sokmak istemedim. Ayrıca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) "İman, birine tuzak kurup ansızın öldürmek için beklemeyi engeller. Mümin birine tuzak kurup ansızın öldürmek için fırsat kollamaz."^[310] sözünü hatırladım. Bu yüzden istediğini yapamadım, dedi.

Şerik:

– Ama onu öldürmüş olsaydın işin kolaylaşır, güç ve kuvvet senin tarafına geçerdi.^[311]

Müslim b. Akîl'in Yerinin Tespit Edilmesi

Ubeydullah öncelikle halkın genel asayişini sağlayarak şehre hâkim oldu. Bundan sonra Müslim b. Akîl'in yerini tespit edip onunla ilgili planını gerçekleştirmek için harekete geçti. Bir süre araştırdı ancak Müslim'in nerede olduğunu öğrenemedi. Halk onun yerini bildirmek istemiyordu. Bunun üzerine başka bir metot denedi. İş halletmek için güvendiği birini yanına çağırdı. Ma'kîl adındaki bu eski kölesine 3000 dirhem verdi ve:

– Gidip Müslim b. Akîl'i bul! Onlardan biriymiş gibi davran. Sana güvenmeleri için şu üç bin dirhemi mücadelelerinde harcamak üzere onlara bağışla! Yanlarında durarak ne olup-bittiğini öğren, bilgi topla! dedi.

Araştırmaya başlayan adam bir süre sonra İbn Avsece'ye ulaştı. Ona:

– Ben Ehl-i Beyt'i çok seven Şamlı bir tüccarım! Duyduğuma göre Allah Resûlü'nün (a.s.m.) torunu buraya gelmiş. Biri onun adına biat alıyorlarmış. Birkaç kişiye sordum. İçlerinden biri senin beni ona götüreceğini söyledi. Yanına gitmek, ona yardımcı olmak ve biat

etmek istiyorum. Beni ona götürür müsün? dedi. Güvenini kazanmak için:

– Ama bunu mahzurlu görüyorsan onun yerine sana biat edeyim, dedi. İbn Avsece:

– Ehl-i Beyt için birinden biat almak beni sevindirir. Ancak halk durumu anlamaması için gizli hareket etmeliyiz, dedi ve uygun bir yere giderek ondan biat aldı.

Adam bundan sonra sık sık İbn Avsece'nin yanına gidip gelmeye başladı. Çok geçmeden İbn Avsece'nin güvenini kazandı. İbn Avsece onu Müslim b. Akîl'in yanına götürdü. Eve varınca Müslim'e biat etti. 3000 dirhemi kendisine verdi. Bundan sonra birkaç gün daha eve gidip geldi. Yeterli bilgi topladığına karar verince bir gece gizlice yeni vali Ubeydullah'ın yanına gitti. Gördüklerini ve duyduklarını, Müslim'in nerede kaldığını neler yaptığını rapor etti. Gerekli bilgiyi toplayan yeni vali harekete geçmek için detaylı bir plan yaptı.^[312]

Hânî b. Urve'nin Tedirgin Edilmesi

Ubeydullah b. Hânî'nin şehirdeki konumunu bildiği için doğrudan evine baskın yapmak istemedi. Bunun yerine öncelikle Hânî'yi tedirgin etmeyi tercih etti. Bunun için Kûfe eşrafından Muhammed b. Eşas ve Esma b. Hârice'yi yanına çağırdı. Onlara:

– Hânî b. Urve ortalarda gözüküyor. Sağlık durumu nasıl? Ne yapıyor? diye sordu. Adamlar:

– Bugünlerde biraz rahatsız, dediler. Ubeydullah onları Hânî'ye mesaj ulaştırmak için:

– Nasıl olur? Benim duyduğuma göre bütün gün kapısının önünde oturuyormuş. Yanımıza gelmesini engelleyen nedir? Uğrayıp selam vermesi gerekmez miydi? Adamlar:

– Yanına uğramasını söyleriz. Ama ona eman verirsen daha kolay gelir, dediler. Vali:

– Onun için eman gerekmez. Ama ille de eman isterse ona eman verilmiştir. Onun bir an önce bana gelmesini sağlayın, dedi. Adamlar:

– Olur dediğini yaparız, diyerek oradan ayrılıp doğruca Hânî'nin yanına gittiler. Durumu anlatıp:

– Allah aşkına Ubeydullah'ın kalbindeki kin ve düşmanlık duygularının yok olması için bir an önce ziyaretine gitmelisin. Haydi,

kalkıp hazırlan birlikte gidelim, dediler. Hânî onları kırmayıp hazırlandı. Birlikte yola çıktılar. Ancak valilik konağının yanına yaklaşıncı Hânî:

– İçimi sıkıntı bastı. Kalbime bir korku düştü, dedi. Arkadaşları:
– Sen iyi bir insansın. Üstelikte kötülük yapılmayacak kadar yaşlısın, dedi. Korkusunu yenmeye çalışan Hânî arkadaşları ile birlikte içeri girdi. Ubeydullah onu görünce:

“Ben onun yaşamasını istiyorum,

O ise kendi ölümünü istiyor.

Dostunun seni sırtından vurması

Asla istemediğin bir şeydir.” şeklinde bir beyit okudu.

Hânî başka zaman yanına gittiğinde kendisine çeşitli ikramlarda bulunan valinin söz ve davranışlarından çok tedirgin oldu:

– Şimdi bu şiir ne demek oluyor? dedi. Vali:

– Önce sen Müminlerin Emiri ve tüm Müslümanlara karşı evinde yaptığın işleri söyle! Müslim b. Akîl’i evine aldın. Çevrendeki evlerde onun için silahlar topladın değil mi? Bunların bilinmeyeceğini, gizli kalacağını mı sandın? diye çıkıştı. Hânî inkâr etti.

– Ben böyle bir şey yapmadım. Müslim’de benim yanımda değildir? dedi. Vali:

– Evet, yaptın. Müslim’de senin evinde dedi. Hânî inkârda ısrar edince, vali casusu Makil’i yanına çağırdı. Hânî’ye döndü:

– Bunu tanıyor musun? diye sordu. Hânî adamı karşısında görünce şaşırdı. Valinin her şeyi bildiğini anlaması onu korkutmaya başladı.

– Biraz beni dinler misiniz? Vallahi her şeyi dosdoğru anlatacak yalan söylemeyeceğim. Kendisinden başka ilah olmayan Allah’a yemin ederim ki, Müslim evime habersiz geldi. Misafir olmak istedi, onu reddetmekten utandım. Bana sığınınca ben de onu korumak durumunda kaldım. İstersen sana teminat verip evime gideyim. Korumamdan vazgeçtiğimi söyleyerek Müslim’i evimden göndereyim, dedi. Vali:

– Hayır, onu bana teslim etmeden yanımdan ayrılamazsın, dedi. Hânî:

– Onu sana teslim edemem, dedi. Vali diretince tartıştılar. O sırada yanlarında bulunan Şamlı Müslim b. Amr araya girdi. Valiye:

– Müsaade ederseniz Hânî ile birkaç dakika yalnız konuşayım, dedi. Vali:

- Olur, konuş, dedi. Adam Hânî'yi kenara çekti:
- Ey Hânî! Allah aşkına kendini öldürtüp aşiretinin başını belaya sokma! Vali adamının katili değil, nihayetinde amcasının oğludur. Adamı ona teslim et! Korkma ona bir şey yapmazlar. Bundan dolayı kimse seni kınamaz, dedi. Hânî:
- Beni koruyacak o kadar adamım varken himayem altına aldığım konuğumu asla teslim etmem. Bu rezil olup utanç içinde yaşamam için bana yeter. Onlar yardım etmese bile yine de bunu yapmam, dedi. Son sözleri duyan vali:
- Hânî'yi buraya getirin! diye emretti. Hânî gelince:
- Vallahi ya onu getirirsin ya da boynunu vururum, dedi. Hânî:
- Beni öldürürsen konağının çevresinde kılıç sesleri duyarsın, dedi. Vali:
- Vay! Sen beni kılıç sesi ile mi tehdit ediyorsun! diye bağırdı. Elindeki değnek ile Hânî'ye başına yüzüne vurmaya başladı. Değnek kırılıncaya kadar vurdu. Yüzü gözü mosmor olan Hânî'nin her tarafı kanlar içinde kaldı.
- Sen kanının dökülmesini helal ettin, dedikten sonra adamlarına döndü:
- Bunu odalardan birine kapayıp başına nöbetçi koyun diye emretti. Esmâ b. Hârice olanlara dayanamadı valiye:
- Onu buraya kanlar içinde bırakman ve ölümle tehdit etmen için getirmedik, dedi. Vali:
- Sen bizim tarafımızda değil misin? diyerek Esmâ'yı adamlarına iyice hırpalatıp sonra da hapsettirdi. Gördüklerinden korkan Muhammed b. Eş'as:
- Biz valinin her görüşüne razıyız. O insanları terbiye eden biridir, dedi.
- İçeride olanlar dışarıya Hânî öldürüldü diye yayıldı. Amr b. Haccac başkanlığında bir araya gelen Müzhicoğulları vilayet konağının etrafını sardılar. Amr b. Haccac:
- Bizler cemaatten ayrılmadan size itaat ederken liderimizi neden öldürdünüz, diye bağırdı. Seslerin yükseldiğini duyan vali oldukça korkup endişelendi. Yanında bulunan Kadı Şüreyh'e:
- Senin sözüne güvenirler, dışarı çıkıp onlara adamlarının hayatta olduğunu, şimdi kendisi ile konuştuğunu söyle, dedi. Adamlarından birini Şüreyh'in yanına katarak Müzhicoğulları'nın yanına gönderdi.

Hânî geçtikleri yolun üzerindeydi. Sesleri duymuş aşiretinin kendisi için geldiğini anlamıştı. Şüreyh'i görünce:

– Ey Şüreyh! Sanırım dışarıdaki sesler Müzhicoğulları'nın sesi. Onlara söyle içeri on kişi gönderip beni buradan kurtarsınlar, diye seslendi. Şüreyh çok istemesine rağmen yanındaki valinin adamından dolayı Hânî'nin sözlerini aşiretine iletmedi. Yanlarına gidince:

– Şimdi Hânî'nin yanından geliyorum, o sağ konakta vali ile görüşüyor, dedi. Amr b. Hacac:

– Allah'a şükür Hânî öldürülmemiş, duyduklarımız yalanmış, dedi. Sonra adamlarına döndü:

– Fitneye sebep olmadan dağılıp evlerinize gidin, diye söyledi. Gelenler dağılıp gitti. [\[313\]](#)

Vali Kûfelileri Tehdit Ediyor

Hânî'nin adamlarının konağı kuşatması valiyi oldukça korkuttu. Benzer bir şeyin tekrar etmemesi için koruma, hizmetliler ve şehrin ileri gelenlerini yanına alarak camiye gitti. Halkın toplanması sağlandıktan sonra minbere çıkıp tehdit dolu kısa bir konuşma yaptı.

– Ey insanlar! Allah'ın emirlerini yerine getirin. İmam ve önderlerinize itaat edin. İhtilaf etmeyin, tefrikaya düşmeyin. Yoksa helak olur, zillet içinde öldürölürsünüz. Uyarılan kişiler için ileri sürecekleri özür sebebi yoktur.

Konuşması bittiği sırada halkın:

– Müslim b. Akîl geldi. Müslim b. Akîl geldi, sözlerini duyan vali korkuya kapıldı. Acele ile camiden çıkıp hızlıca konağa gitti. Kapıları sıkı sıkıya kapadı.

[310]

[311]

[312]

[313]

Müslim İle Ubeydullah'ın Mücadelesi

KONAĞI KUŞATAN Müzhicoğulları'nın geri dönünce anlattıkları Müslim b. Akîl'i ikna etmedi. Abdullah b. Hazm'ı vilayet konağına gönderdi. Durumu doğru şekilde öğrenen Abdullah beklemeden geri döndü. Olanları anlatınca Müslim b. Akîl harekete geçmeye karar verdi. O sırada biat eden 18.000 kişiden 4.000'i Hânî'nin evinin etrafında toplanmış hazır bekliyordu. Abdullah b. Avsece'ye bir sancak bağlayan Müslim:

– Önden git! diyerek onu bir grup askerle öncü birliği olarak gönderdi. Bir sancak Müslim b. Avsece'ye, bir sancak İbn Üsâme'ye, bir sancak Abbas b. Ca'de'ye bağladı. Ordu hazır olunca vilayet köşküne doğru harekete geçti. Konağı kuşatarak bekledi. Haberi duyan halk cami, cadde ve sokakları doldurdu. Akşama kadar orduya katılmaya devam ettiler. O sırada konakta yalnızca 30 güvenlik görevlisi, 20 akrabası ve hizmetli vardı. Valinin halka karşı kullanabileceği yalnızca iki kozu vardı. Bunlardan biri şehir eşrafından yanında bulunan kimseler, diğeri “Şam'dan yardım geliyor.” sözü ile halkı korkutmaktı. Vali iki kozu da kullandı.

Vali çok zor durumda kalmıştı. Adamlarına kapıların arkasını iyice güçlendirmesini emrederken halk dışarıda bağırıp çağırıyor, valiye ve babası Ziyad'a küfürler savuruyordu. İçeride bulunanlardan bir kısmı dama çıkarak halkın üzerine ok ve benzeri şeyler atarak insanları konaktan uzak tutmaya çalıştılar. Onlar halkı oyalayıp zaman kazanırken vali planını uygulamak için harekete geçti. İlk olarak Kesîr b. Şihab'ı yanına çağırdı.

– Hemen dışarı çık kabilen Müzhicoğulları'nın yanına git! Onlara sultanın kendilerini mutlaka cezalandıracağını söyle! Korkutup evlerine geri gönder, dedi.

Vali bununla hem bir grup insandan kurtulmayı, hem de dışarıdakilerin morallerini bozarak dağılmalarına zemin hazırlamayı düşünüyordu. Kesîr b. Şihab denileni yapıp başarınca ardından Ka'ka b. Şevr, Şebes b. Rebi', Haccâr b. Ebcer ve Şimr b. Zilcevşen'i kabilelerinin yanına gönderdi. Onlar da benzer şeyler söyleyecek, kendilerine tabi olanların birlikte kuşatmadan çekilmelerini

sağlayacaklardı. Kabile reislerine çeşitli vaatlerde bulunan vali Ubeydullah onlara:

– Konağın balkonuna çıkıp kabilenizdeki insanlara seslenin. Onlara :“İtaat edip kuşatmadan çekilenlerin fazlası ile memnun edileceğini, direnip Müslim’in yanında kalanların en ağır şekilde cezalandırılacağını, Şam’dan büyük bir ordunun buraya doğru geldiğini söyleyin, dedi.

Kendilerine söylenenleri fazlası ile yerine getiren kabile reisleri, kendilerini dinleyen, sözlerinin geçtiği insanlara gayet karanlık bir tablo çizerek korkuttular. Adamlarını ikna edip dağıtıncaya kadar aralarında koşup durdular. Valinin planı tuttu. Kabile reislerini dinleyen halk yavaş yavaş dağılmaya başladı. Bu konuşmadan haberdar olan birçok kadın insanların toplandığı yere geldi. Oğullarını buldu.

– Bu kadar yeter, eve geri dönün! Baksana adamlar yakınlarına ne diyor. Yarın Şam ordusu gelecekmiş. Onlara karşı ne yapabilirsiniz? Çabuk eve dönün! diyerek onları alıp eve götürdü. Onları gören birçok insan da korkup evlerine gittiler. Akşama doğru Müslim b. Akîl’in çevresinde sadece beş yüz kişi kaldı. Hava kararmaya başlayınca onlar da dağılıp evlerine gitti. Önce üç yüz kişiye sonra otuz kişiye düştüler.

4000 kişi ile vali konağını kuşatan Müslim b. Akîl günün sonunda ancak otuz kişi ile akşam namazını kılabilirdi.^[314]

Kûfelilerin İhaneti

Müslim b. Akîl, Hz. Hüseyin’e biat eden 18.000 Kûfeliden etrafında kala kala 30 kişi kalınca onlarla birlikte Kinde mahallesine çekildi. Kinde kapısına geldiğinde 20 kişi daha kendisini terk edip evlerine gitti. Henüz mahalleyi çıkmadan caddelerden birinde tek başına kala kaldı. Bunun üzerine biran önce kaldığı eve girmeye karar verdi. Ama nerede olduğunu ve oraya nasıl gidileceğini bilmiyordu. Bir süre tahminen yürüyerek Cebeleoğulları’nın yaşadığı yere geldi. Eşas b. Kays azatlısı Tava isimli bir hanımın evinin önüne vardığında yorgunluk ve susuzluktan yürüyemez hâldeydi. Kapının önünde bir hanım görünce:

– Biraz su verebilir misin? dedi. Hanım:

– Elbette Şimdi getiririm, deyip bir kap ile su getirdi. Müslim suyu içtikten sonra oturmaya devam etti. Hanım gelince:

– Suyunu i medin mi? diye sordu.

– Teşekkür ederim içtim, deyince kadın:

– H    niçin oturuyorsun? dedi. Müslim sustu cevap vermedi. Hanım sorusunu   ez tekrarladı. O cevap vermeyince:

– Evine gitsene burada oturman doğru da değil helal de, diye kızdı.

– Gidecek yerim, akrabam ve kendisine sığınabilece im herhangi bir kimsem yok. Bundan sonra sana ömür boyu yetecek bir sevap kazanmak ister misin? diye sordu. Hanım:

– Nedir? deyince

– Ben Müslim b. Ak   ! K  feliler yalan söyleyip beni aldattılar, dedi. Hanım:

– Demek sen Müslim’sin? İçeri buyur, dedi. Kendisine yemek ikram etti. Ancak onun yemek yemeye bile takati kalmamıştı. Hanım misafirine bir oda hazırlayıp orada a ırladı.

Hanımın Bilal isminde bir oğlu vardı. Oğlu eve gelince misafirini ona söylemek istemedi. Ancak annesinin hareketlerinden Ő phelenince durumu anlattı. Kimseye söylememesi için sıkı sıkı tembih etti.

Bu sırada vali konakta bulunuyordu. Sesler kesilince adamlarına:

– Sessizce dışarı çıkın bakalım asiler tamamen da ılıp gitmiş mi? dedi. Adamlar etrafta kimseler görmeyince gidip durumu valiye anlattılar. Kona ın mescidine inmek isteyen vali kendisine tuzak kurulma ihtimalinden dolayı mescidi k    bucak arattı. Kimse olmayınca etrafındaki kişilerle birlikte mescide gitti. Burada güvenlik tedbirleri aldırıp beklerken halka:

– Kabile reisi, e raf ve m cahitlerden ve olaylara karı anlardan kim su lanmamak istiyorsa yatsı namazını kona ın mescidinde kılsın, diye ilan etti. İlanı duyan herkes mescide ko tu. Mescid dolup ta tı.  n saflara kendi adamlarını yerleştiren vali, güvenlik tedbirleri içerisinde yatsı namazını kıldırıktan sonra minbere çıkıp bir konuşma yaptı.

– Cahil ve sefi  olan Müslim b. Ak    karışıklık ve isyan çıkarmak için K   ’ye geldi. Evine sığınan kişi bunu bize haber verdiğinde suçsuz sayılır. Onu yakalayıp getirene bir kan bedeli tutarınca ödül

verilir. Bu şekilde yapmayıp suçluyu evinde saklayan kişinin kanı helal sayılacaktır.

Ey Allah'ın kulları! Allah'tan korkun, biatınıza sadık kalın. Başka yollara sapmayı aklınızdan çıkarın.

Ey Husayn b. Numeyr! Sabahleyin sokaklara gözcü diyecek, Kûfelilerin evlerine tek tek baskın yapacak, bütün evleri hazine arar gibi arayacaksın. Onu buluncaya kadar aramaya ara vermeyeceksin, diye emretti. Sonra minberden inerek konağa gitti.

Sabahleyin Amr b. Hureys'e sancak bağlayıp emrine askerler verildi. Gerekli tedbirler alındıktan sonra vali halkla görüşmeye başladı. Bu sırada Bilal doğruca Muhammed b. Eş'as'ın oğlu Abdurrahman'ın yanına giderek Müslim'in kendi evlerinde olduğunu söyledi. Abdurrahman hemen vali konağına koştu. Olanları valinin yanında bulunan babasının kulağına fısıldadı. Her şeyden şüphelenen vali:

– Oğlun sana ne söyledi? diye sordu. Muhammed b. Eş'as:

– Müslim'in bizim kabile mensuplarından birinin evinde olduğunu söyledi, dedi. Vali:

– Hemen kalk! Gidip onu bana getir, dedi. O kalkınca komutan tayin ettiği Amr b. Hureys'e:

– Onun yanına Kays kabilesinden 60-70 kişi kat! diye emretti. O da Amr b. Ubeydullah komutasında bir birlik hazırlayarak Muhammed b. Eş'as ile gönderdi.

Onlar eve geldiklerinde Müslim b. Akîl, ısıtılan su ile dünkü çatışmalarda aldığı yaraların kanlarını temizliyordu. Askerlerin sesini duyunca kılıcını alıp evin kapısına çıktı. İçeri girmek isteyen askerleri dışarı püskürttü. Askerlerin bir kısmı kapıdan bir kısmı damdan saldırmaya başlayınca Müslim:

– Ey nefis kaçınılmaz ölümü karşıla! diyerek sokağa fırladı. Askerlerle savaşmaya başladı. Muhammed b. Eş'as:

– Ey genç! Sana eman veriyorum, kendini boş yere öldürme dedi. Müslim aldığı kılıç darbeleri ve atılan taşlarla ayakta duramayacak bir hâle gelmiş, savaşmaya gücü kalmamıştı. Ama yine de:

– Hür olarak ölmeye yemin ettim, diyerek çarpışmaya çalışıyordu. Muhammed b. Eş'as:

– Sana eman verdim, artık çatışmayı bırak! diye tekrarlayınca durdu. O sırada valinin atadığı komutan Amr b. Ubeydullah:

– Benim bunu bindirecek devam yoktur. Ne yaparsan yap deyip askerleri ile bir kenara çekildi. Müslim Muhammed b. Eş’as’tan kesin söz alınca yanlarına gitti. Etrafını kuşatan askerler çemberi daraltıp silahlarını alınca:

– İşte bu ilk vefasızlık, sözde durmamanın ilk işaretleridir, dedi. Muhammed b. Eş’as:

– Umarım sana bir şey yapmazlar, dedi. Müslim:

– Bu yalnızca bir temennidir, bana verdiğiniz söz nerede kaldı? diyerek ağladı. Muhammed b. Eş’as şaşırıldı.

– Senin gibi önemli bir görevi yüklenmiş biri, başına senin başına gelenler geldiğinde ağlar mı? diye hayretle sordu.

– Ben ne kendim için ne de soyumdan gelecek olanların öldürölme ihtimalinden dolayı ağlamıyorum. Ben yola çıkan Hz. Hüseyin ve ev halkı için ağlıyorum, dedi. Sonra:

– Görüyorum ki senin beni korumaya gücün yok! Bari bana bir iyilik yap! Bir adamını benim mesajımı Hz. Hüseyin’e ulaştırması için görevlendir, dedi. Muhammed b. Eş’as:

– Tamam, dediğini yapacağım. Valiye sana eman verdiğimi de söyleyeceğim. Şimdi sen Hz. Hüseyin’e ne söylemek istiyorsan onu bir mektuba yaz bana ver. Mektubu kendisine en kısa sürede ulaştırırım, dedi.

O sırada kendisini ziyarete gelen Tay kabilesinden şair İyâs b. Aset’i yanına çağırıldı. Müslim’in yanında mektubu ona teslim etti. Gerekenleri söyledi, yolculuk sırasında lazım olacak binit ve yiyeceği hazırlayıp adamı yolcu etti. Sonra Müslim’i katıra bindirip valiye götürdü. [\[315\]](#)

Müslim b. Akîl Ölüm Yolunda

Vilayet konağına doğru yolculuğun ne anlama geldiğini çok iyi bilen Müslim, nihayet vilayet konağın önündeydi. Çok susamıştı. Kapının önünde bulunan soğuk su dolu küpü gördü. Elleri bağlı olduğu için orada bulunanlara:

– Şu sudan içmeme yardımcı olur musunuz? dedi. Komutanlardan Müslim b. Amr:

– O soğuk sudan öyle mi? Hayır, sen ondan bir damla bile tadamazsın. Sen ancak cehenneme gittiğinde Hamîm’i tadarsın, diye çıkıştı. Bu küstahın kim olduğunu merak eden Müslim b. Akîl:

– Sen kimsin? diye sordu.
– Ben senin inkâr ettiğin hakkı bilen, karşı geldiğin imamın öğüdünü dinleyen ve ona boyun eğen kişinin oğlu Müslim'im, dedi. Müslim b. Akîl:

– Annen seni kaybetsin! Sen ne kadar kaba-saba, huysuz, katı kalpli birisin ey Bahilîlî'nin oğlu! Cehennem ateşinde ebedi kalmaya ve Hamîm'den içmeye sen daha layıksın, diye cevap verdi.

Müslim'in susuzluktan perişan olduğunu gören Umâre b. Ukbe b. Muayt hemen bir testi soğuk su alıp Müslim'e götürdü. Bardağa doldurup ona içirmeye çalıştı. Ancak çatışma sırasında yaralanan dudağından hâlâ kan akıyordu. Akan kan bardağı doldurdu. Umâre onu döküp yeniden doldurdu. Ancak o da üçüncü bardakta kanla doldu. Bundan sonra suyu içen Müslim:

– Dünyadaki son nasibimizi su kılan Allah'a hamdolsun, dedi.

Biraz sonra konağa girdiler. Muhammed b. Eşas içeri girince ilk işi valiye Müslim'e eman verdiğini söylemek oldu. Ancak vali:

– Senin böyle bir yetkin yoktur. Biz seni yalnızca onu bize getirmen için gönderdik, diye tersledi.

Müslim b. Akîl içeri girdiğinde selam vermeyince muhafız:

– Emire selam versene! dedi. Müslim:

– Beni öldürmek istiyorsa ona selam yoktur, bunu yapmayacaksa çokça selam veririm, dedi. Vali Ubeydullah:

– Vallahi o öldürülecektir, dedi. Müslim:

– Beni öldürecek misin?

– Elbette. Yoksa sağ bırakacağımı mı sandın?

– Öyleyse akrabalarımın bazısına vasiyet yazmama izin ver!

– İstediyine istediğin şeyi vasiyet et!^[316]

Müslim b. Akîl'in Vasiyeti

Müslim b. Akîl, konakta bulunan Sa'd b. Ebû Vakkas'ın oğlu Ömer'i kendine diğerlerinden daha yakın bulduğu için ona:

– Bizim aramızda akrabalık bağları var. Bunun için işimi senin görmeni istiyorum. Bunu sana gizli söyleyebilir miyim, dedi. Ömer tereddüt edince vali:

– Amcanın oğlunun işini görmekten kaçınma! dedi. Bir kenara çekildiler. Müslim:

– Geldiğimden beri Kûfelilere 700 dirhem borçlandım. Onu öde! Hz. Hüseyin’e mektup yazıp buraya gelebileceğini bildirmiştim. Ancak işler değişti. Kûfeliler bana ihanet ettiler. Bir adam gönderip durumumu acilen ona bildirir misin? Buraya gelip benim düştüğüm duruma düşmesin. Kûfelilerin sözüne aldanmasın. Mekke’ye dönüp orada kalsın!

Üçüncü isteğim ise cesedim ile ilgili. Beni öldürdükten sonra Ubeydullah’a rica et, cesedimi parçalatıp insanlara teşhir etmesin, dedi. Ömer:

– İsteklerini yerine getirmek benim için görevdir, dedi. Ondan ayrılıp valinin yanına gidince:

– Müslim bana şunları şunları söyledi, dedi. Vali:

– Başkasının sırrını ifşa etmen doğru değildir. Para senin paran onu istediğin gibi harcayabilirsin. Hüseyin buraya gelmezse, gelmesi için peşine düşmeyiz. Gelirse engel olmayız. Senin Müslim’in cesedi hakkında ricana gelince onu kabul etmem. Bizimle savaşan kişiye ne yapılması gerektiğine ben karar veririm, dedi. [\[317\]](#)

Vali Ubeydullah ile Müslim b. Akîl’in Münakaşası

Ömer ile konuşması biten vali Müslim b. Akîl’e döndü:

– Ey Akîl’in oğlu! İnsanlara gidip birliklerini bozdun, onları bölüp dağıttın sonra da birbirine düşürdün, dedi.

– Hayır, ben buraya bunun için gelmedim. Bilakis bu şehirde yaşayanlar bize geldi senin babanın iyi insanların kanlarını döküp öldürdüğünü, kendilerine Kisra ve Kayser gibi davrandığını söylediler. Buraya adaleti savunmaya, kitap ve sünnetin hükmüne uymaya davet için geldim, dedi. Vali:

– Sen mi bunları yapacaksın ey fasık? Sen Medine’de şarap içerken biz burada bunları yapmıyor muyduk?

– Ben mi şarap içerdim? Allah biliyor ki sen doğru söylemiyorsun. Bu sözü herhangi bir bilgiye dayanmadan söylüyorsun. Şarap içmek ancak Müslümanların kanını içen, öldürülmesi haram olan cana kıyan, kan döken, kızgınlık, düşmanlık ve su-i zanla adam öldüren, çalgı çalıp oynayan, yapamayacağı kötülük bulunmayan kimselere yakışır, dedi. Vali kızgınlıktan yerinde duramıyordu.

– Seni hiçbir Müslüman'ın öldürmediği bir biçimde öldüreceğim, diye bağırdı.

– İslâm'da olmayanları yapmak ancak sana yakışır. Sen en kötü şekilde adam öldürür, tüyler ürpertici şekilde cesetleri kesip biçersin. En çirkin âdetleri ortaya çıkarmaktan ve kötülükleri yapmaktan sakın vazgeçme! Kötülük ve çirkinlikte insanları geçmeyi asla ihmal etme! Bunları yapmaya senden daha layık biri yoktur, dedi.

Müslim b. Akîl konuştuğu rezaletleri ortaya çıktığını gören vali, Hz. Hüseyin, Hz. Ali ve Akîl'i yerip kötüleyerek Müslim'i susturdu. [\[318\]](#)

Müslim b. Akîl'in Şehadeti

Müslim'in sözlerine kızan vali adamlarına döndü:

– Onu konağın üstüne çıkarıp boynunu vurun, diye emretti. Valiyi duyan Müslim kendine eman veren Muhammed b. Eş'as'a döndü:

– Bana eman vermeseydin teslim olmaz ölünceye kadar çarpışırdım. Zimmetini sana iade ettim. Kalkıp kılıcınla beni savun! dedi. Muhammed b. Eş'as susup cevap vermedi. Vali:

– Müslim'in yaraladığı kişiyi buraya çağırın! dedi. Bükeyr b. Humran'ı çağırdılar. Vali ona:

– Bunu al! Konağın üstüne çıkarıp boynunu vur! dedi. Adam elleri sıkı sıkıya bağlı olan Müslim'i alıp konağın üstüne çıkardı. Müslim sürekli tekbir ve salavât getiriyor, istiğfar ve dua ediyor sonra:

– Allah'ım! Bizi aldatan, yalan söyleyen ve bizi düşmanla baş başa bırakan kişilerle aramızdaki hükmü sen ver! diyordu.

Bükeyr onu yukarı çıkarırken halk konağın önünde toplanmış olanları izliyordu. Konağın üstüne çıkınca kini, karşısındakinin iman ettiği peygamberinin amcasının torunu olduğunu unutturan Bükeyr, büyük bir kızgınlıkla:

– Bana senden intikamımı almayı nasip eden Allah'a hamdolsun! diyerek Müslime bir kılıç darbesi indirdi. Ancak öldürmeyi başaramadı. Müslim:

– Ey köle! Dökülen kanına karşı beni kılıçla hırpalaman sana yetmiyor mu? dedi. Hızını alamayan Bükeyr ikinci darbeyi indirerek Müslim'i orada şehid etti. Kesilen başı konağın üstünden aşağıya halkın arasını düştü. İş bitince aşağı indi. Vali:

– Yukarı çıkarken, onu öldürürken neler oldu. Sana ne söyledi, diye sordu. Bükeyr onunla arasında geçenleri anlatıp dışarı çıktı. Daha

sonra hapiste olan Hânî b. Urve'yi de öldürten vali Müslim ile onun başını bir süre sokaklarda dolaştırdıktan sonra Şam'da bulunan Yezid'e gönderdi.[\[319\]](#)

[317]

[314]

[318]

[315]

[319]

[316]

Hız. Hüseýin Yola Çıkmaya Hazırlanıyor

IRAKLILAR DURMAKSIZIN adam ve mektup gönderip davet edince Hz. Hüseýin sonunda kabul noktasına gelmişti. Iraklıların sözlerinin doğruluğunu araştırmak için amcasının oğlu Müslim b. Akıl'ı Kûfe'ye göndermişti. Müslim şehid olmadan yirmi gün önce Hz. Hüseýin'e bir mektup yazdı. Mektubu Abis b. Ebû Şakîk ile Mekke'ye gönderdi. Mektupta:

“Kûfelilerden 18. 000 kişi bana biat etti. Mektubu aldığımda hemen gel! Bütün halk senin yanında! Ebû Süfyan'ın ailesine karşı hiçbir meyilleri olmadığı gibi kendilerini yönetmelerini de istemiyorlar.” diyordu.

Mektubu götüren kişi Mekke'ye doğru yol alırken Kûfe'de birbiri peşine pek çok olay oldu. Sonunda Kûfeliler Müslim'e ihanet edip onu tek başına bıraktılar. Sonra da onu Kûfe valisi Ubeydullah b. Ziyad'a teslim ettiler. Mektubun yola çıkmasından sonraki olaylar ve Müslim'in şehid edilmesinden habersiz olan Hz. Hüseýin yakın akrabalarını yanına alıp Kûfe'ye gitmek için hazırlıklara başladı.

Yola çıkmadan önce yakınları ile tekrar istişare etti. Gideceğini duyan dostları yanına koşarak onu vazgeçirmek için çalıştılar. Onu uyarmaya çalışan ilk kişilerden biri **Abdullah b. Ömer'di**. Medine'ye gittikten sonra Hz. Hüseýin'e bir mektup yazdı. Ona Hz. Âişe'den duyduğu “Hüseýin Babil toprağında öldürülecek.” hadisini nakletti.

Hz. Hüseýin mektubu okuyunca:

– Ben elbette vurulup düşeceğim yere giderim, diyerek kaderi ilahinin tecellisine rızasını dile getirdi. Abdullah b. Ömer bu kadar uyarının yetmeyeceğini düşündü. Tıpkı Abdullah b. Abbas gibi Medine'de duramadı. Belki Kûfe'ye gitmekten vazgeçiririm düşüncesi ile Mekke'ye gitti. O Mekke'ye geldiğinde Hz. Hüseýin yola çıkmıştı. Mekke'de durmayıp peşinden gitti. İkinci gece onlara kavuştu. Aralarında şöyle bir konuşma geçti:

- Nereye gitmek istiyorsun?
- Irak'a.

– Sakın onların yanına gitme!
– İşte şunlar onların gönderdiği mektuplar ve bana yaptıkları biatler.

– Şüphesiz Allah, Peygamberini dünya veya ahireti tercih konusunda serbest bıraktı. O ahireti tercih etti. Siz de ondan bir parçasınız onun için hiçbir zaman dünyaya nail olamazsınız. Allah sizi sizin için en hayırlı olana çevirir. Lütfen geri dönün!

Hız. Hüseyin'in kararlı olduğunu görünce boynuna sarılıp ağladı:

– Seni Allah'a emanet ediyorum, diyerek vedalaştı, gözyaşları içerisinde geri döndü. [320]

Hız. Hüseyin'in yanına gidip görüşenlerden biri de **Ebû Said el-Hudrî** idi. Ona:

– Ey Ebû Abdullah! Duyduğuma göre taraftarın olan insanlar mektup yazmışlar. Seni yanlarına çağırıyorlarmış. Sana Allah için onların yanına gitmemeni tavsiye ederim. Kûfe'de iken babandan duydum. Onlar hakkında şöyle dedi.

– Vallahi ben onlara darıldım, onlar da bana darıldılar. Ben onlara kızdım onlar da bana kızdılar. Ben onlardan vefa ve hayır görmedim. Onlar sebat etmedikleri gibi azimli de değillerdir. Kılıç karşısında durmaz zorluklara göğüs germezler. [321]

Ebû Vâkidî el-Leysî anlatıyor:

“Hız. Hüseyin'in Medine'den ayrılıp gittiğini duyunca endişelendim. Hemen peşinden gittim. Bedir yakınında Milel mevkiinde kendisine ulaştım. Yanına varınca:

– Allah aşkına gitme! Seni öldürmelerini istemiyorum, dedim.” [322]

Cabir b. Abdullah anlatıyor:

“Hız. Hüseyin'in Mekke'den ayrılacağını duyunca hemen yanına gittim.

– Allah'tan kork! İnsanların birbiri ile savaşmalarına sebep olma! dedim. Ancak beni dinlemedi. [323]

Ebû Seleme b. Abdurrahman der ki:

“Hız. Hüseyin'in Irak halkını tanımaması, onların özelliklerini bilmemesi düşünülemez. Abdullah b. Zübeyr onu Kûfe'ye gitmeye teşvik ederek ikna etti.” [324]

Ömer b. Abdurrahman el-Mahzûmî anlatıyor:

“Hz. Hüseyin’in Irak’a gitmeye hazırlandığını duyunca yanına gittim.

– Ey amcaoğlu! Müsaade edersen sana tavsiyede bulunmak istiyorum. İstemezsen söylemem, dedim.

– Söyle, vallahi senin benim hakkımda kötü şey düşüneceğini sanmam. Aleyhimde bir şey yapacağın aklımdan bile geçmez, dedi. Ben:

– Ey amcaoğlu! Sütkardeşin olarak bilmem ki sana nasıl tavsiyede bulunayım. Irak’a gitmek istediğini duydum. Bildiğin gibi senin baban ilk Müslümanlardan, ona uyanların en iyisi, tuttuğunu koparan en zorlu kişilerdendi. Halk ondan büyük dünyalık umdu. Şamlılar dışında herkes etrafında toplandı. Muâviye üzerine yürüdü. Halk dünyaya meylederek etrafından dağıldı. Karşısına dikildi, ona karşı kin tutmaktan kaçınmadılar. Babandan sonra kardeşine de yapacaklarını yaptılar. Sen bütün bu olayların içindeydin. Ne olduğunu bizzat görüp şahit oldun. Şimdi sen babana ve kardeşine bunu yapanların yanına mı gitmek istiyorsun?

Mücadele yapacağın rakiplerin hem sayıca, hem hazırlık ve imkân bakımından senden çok ilerdeler. Halk ondan hem korkar, hem dünyalık umar.

Yanlarına gittiğin zaman onlar senden mal isteyecek ve ihsanda bulunmanı bekleyecekler. Zira onlar dünya ve dünyalık şeylerin kuludur. Hâlbuki gittiğin yerlerin vali, Beytülmal ve hazineleri rakiplerinin emrindedir.

Sana biat eden halk bile kendilerine kim dinar, dirhem ve yardım etmeyi vaat ederse onun yanında olur. Senin karşına geçer, seninle savaşırlar, dedim. Hz. Hüseyin:

– Ey amcaoğlu! Allah seni hayırla mükâfatlandırsın. Vallahi bana öğüt verdin. İkna edici, bağlayıcı sözler söyledin. Görüşlerinden çok faydalandım. Allah ne takdir etmişse elbette o olacaktır, dedi. [\[325\]](#)

Harem Hürmetine Saygı İçin Ölüme Giden Peygamber Torunu

Hz. Hüseyin, Yezid’in halife olmasının hatta Hz. Muâviye’nin de oğlunun halifeliği konusunda ısrar etmesinin anlamını çok iyi biliyordu. Bu onun ölüm fermanıydı. Zira ne o Yezid’in zulümleri karşısında suskun kalabilirdi ne de Yezid kendini rahat hissedebilirdi.

O ve onun gibilerinin nefes alışı bile Yezid'i tedirgin etmeye, diken üstünde tutmaya yetecek, onları etkisiz kılmak hatta öldürmek için her yola başvuracaktı. Ona karşı durup savaşmak büyük fitnelere kapı açacaktı. Zira ona karşı savaşp fazla kan dökmeden hedefe ulaşacak zemin yok gibiydi.

Yezid'in halife olması Hz. Hüseyin için ölüme yolculuğunun başladığının işaretiydi. Bu yaydan çıkan ok gibi geri dönüşü olmayan bir süreçti. Hz. Hüseyin bu ölümü ta başından kabullenmişti. O kendisinin ölümünden ziyade başka şeyleri önemsiyor, önceliyordu. Bunlardan biri yeniden büyük savaşların olmaması, ümmetin büyük felaketlere duçar olmamasıydı. Bir diğeri Mekke ve Medine haremının hürmetinin kendisi yüzünden ayaklar altına alınmamasıydı. Peygamber torununun şehid edilmesi, elbette kanları donduracak kadar büyük bir cinayetti. Ama onun Mekke'de Kâbe'nin içinde ya da Medine'de Mescid-i Nebevî'de buraların hürmetinin hiçe sayılarak şehid edilmesi insanın aklına dahi getirmek istemeyeceği bir tablo olurdu.

Allah Resûlü (a.s.m.) bu meseleyi yıllar önce dile getirerek, mucizevî şekilde torununa yol göstermişti. O Peygamber Efendimizin tavsiyesine uydu, kadere boyun eğerek ölüme gitti. Kerbela bu anlamda Hz. Hüseyin için teslimiyetin zirvesiydi. Hatta benzer şeyler çocukları ve torunları ile yeniden yaşanmaması için ailesini de yanında götürerek ümmet için kendini ve ailesini feda etti.

Onun özellikle Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Zübeyr ile görüşmesinde söylediği sözler bunu açıkça göstermektedir. Yoksa o asla bu kadar yaşanmış tecrübelerle rağmen kendisine yapılan uyarılara kulak tıkayacak biri değildi. Elbette o yola çıktığında Kûfe'ye varmadan yolunun kesileceğini çok iyi bilecek kadar basirete ve engin bir tecrübeye sahipti.

Abdullah b. Abbas Hz. Hüseyin'in hazırlık haberini alınca hemen yanına gitti.

- Duyduğuma göre Irak'a gidecekmişsin.
- Hazırlanıyorum. İnşallah birkaç gün içinde yola çıkacağım.
- Ey amcaoğlu! Senin adına bu yolculuktan Allah'a sığınıyorum.
- Gitmeye kesin kararlıyım.
- Gideceğin kimseler valilerini kovmuş veya öldürmüş, şehri ele geçirmişler mi? Eğer böyleyse git! Yoksa onlar seni sadece savaşa

çağırıyorlardır. Babana ve kardeşine yaptıkları gibi seni aldatabilir, sıkışınca dağılabilir hatta aleyhine dönebilirler.

– Ey amcaoğlu! Sözlerini unutmayacağım. Allah’tan hayırlısını umuyor, olayların seyrini takip ediyorum.

Hz. Hüseyin’in kararlı olduğunu gören Abdullah b. Abbas daha fazla ısrar etmeyip yanından ayrıldı. Ancak duramadı. Akşam yeniden gitti.

Gece boyunca uzun uzadıya konuştu. Israrlarının boşuna olduğunu görünce:

– Gideceğin yerde helak olacağından, bütün ailenin öldürüleceğinden korkuyorum. Mutlaka gitmek istiyorsan hac mevsimini bekle! İnsanlar buraya gelsinler, neler olup bittiğini ve gerçek niyetlerini öğrenelim.

– Ey amcaoğlu! İyi biliyorum ki sen iyi niyet ve şefkatle öğüt veriyorsun. Ama ben hazırlıklara başladım.

– Bari aileni, çocuklarını götürme! Hz. Osman gibi onların gözleri önünde öldürülmenden korkuyorum.

– Sen iyice yaşlandın.

– Eğer durduracağımı bilsen sana sıkı sıkı sarılır, asla bırakmazdım, diyerek ağlamaya başladı. Hz. Hüseyin:

– Vallahi Mekke haremünde öldürölüp, onun hürmetinin ortadan kaldırılmasına sebep olmaktansa falan falan yerde öldürölmeği tercih ederim, dedi.^[326]

O günlerde Hz. Hüseyin ile görüşenlerden biri de **Abdullah b. Zübeyr** idi. Yapılan zulümlere karşı sessiz kalınmasından en fazla rahatsız olan sahabelerden biriydi. Hz. Hüseyin’in yolculuk için hazırlık yaptığını duyunca yanına gitti.

– Ne yapmak istiyorsun? diye sordu. Hz. Hüseyin:

– Kûfe’ye gitmeyi düşünüyorum. İnsanların önde gelenleri, taraftarlarım bana mektup yazarak oraya gelmemi istediler. Ben de Allah’tan hayır dileyerek oraya gitmeye niyetlendim.

– Benim de böyle bir taraftarım olsa ben de onlardan yüz çevirmezdim. Ama eğer Hicaz’da kalıp o işi burada yapmak istersen sana muhalefet etmeyiz. Sana biat eder ve destek oluruz. Eğer bu konuda sözüme itimat edeceksen bu işi Harem’den yönetmeni tavsiye ederim. Çünkü burası bütün beldelerden insanların geldiği

yerdir. Sesini daha iyi duyurur, hedefine ulaşırsın. Gittiğin insanların babanı öldüren, kardeşini yaralayan kimseler olduğunu unutma!

– Babam bana biri Harem'in hürmetini helal sayacağını anlatmıştı. Haremin hürmetini helal sayan ben olmak istemiyorum.

– Şimdi şu mescitte ayağı kalksan, bütün insanlar koşup etrafında toplanırlar.

– Vallahi Harem'in içinde öldürülmektense, bir karış bile olsa Harem'in dışında öldürülmek isterim. Allah'a yemin ederim ki, ben Harem'de hangi delikte olursam olayım beni oradan çıkarıp yapmak istediklerini yaparlar. Yahudilerin Sebt günü hakkında haddi aştıkları gibi onlarda Harem konusunda sınırı aşarlar.

Bunun üzerine Abdullah b. Zübeyir Hz. Hüseyin ile vedalaşıp oradan ayrıldı.^[327]

Mekke'den Çıkış

Hazırlıklar bitince Tevriye günü ailesi ve yakın akrabaları ile birlikte Mekke'den çıkan Hz. Hüseyin yola koyuldu. Onun çıktığını haber alan Mekke valisi Amr b. Said b. As hemen kardeşi Yahya komutasında bir birliği Hz. Hüseyin'in ardından gönderdi. Onları engelleyip geri çevirmek istiyordu. Kafileye ulaşınca Hz. Hüseyin'e:

– Nereye gidiyorsun? Geri dön! Mekke valisi geri dönmeni emrediyor. Bunu yapmazsan zorla alıkoyarım, dedi.

Hz. Hüseyin onların sözlerine aldırmadan yola devam etti. Gelenler önlerine set çekti. Bunun üzerine iki tarafta ellerindeki kamçılarla birbirine vurmaya başladı. Kafile direnince komutan Mekke valisine durumu bildirdi. Amr b. Said çatışma çıkmasından korkarak birlikleri geri çekti.

Yola devam eden Hz. Hüseyin ve ailesi bir süre sonra Tenîm'e geldiler. Burada Yemen'den gelen bir kervan gördüler. Yemen valisi Behir b. Reysan bu kervanı Yezid'e gönderiyordu. Kervanda koku, ipek ve benzeri şeyler vardı.

Bir sonraki durak Sıfâh'tı. Burada Irak'tan Mekke'ye gitmekte olan büyük şair Ferazdak'a rastladı. Ferazdak:

– Allah dileklerini kabul etsin, istediğine kavuşursun, diye hayır dileklerini belirtti. Hz. Hüseyin ona:

– Geride bıraktığın halkın durumunu anlatır mısın?

– Onları mı soruyorsun? Onların kalpleri seninle, kılıçları Ümeyyeoğulları’nın yanındadır. Kaza gökten iner, Allah dilediğini yapar, dedi. Hz. Hüseyin:

– Doğru söyledin, emir Allah’ın elindedir. Dilediğini yapar. O her gün yeni bir hâldedir. İnecek kaza hoşumuza giderse nimetlerinden dolayı Allah’a şükrederiz. O şükredenlerin yardımcısıdır. Kaza umduğumuzdan başka şekilde tezahür ederse, niyet hak yoldaşı takva olan kimse haddi aşmaz, dedi. Bir süre daha konuşan Ferazdak ayrılıp yoluna devam etti.^[328]

Mektup Trafiği

Yol boyunca birçok kişi Hz. Hüseyin’e mektup göndererek onu geri çevirmek istedi. İlk mektup amcasının oğlu **Abdullah b. Cafer’den** geldi. Mektubu oğulları Avn ve Muhammed ile göndermişti. Mektupta şöyle diyordu:

“Allah aşkına mektubumu aldığın zaman geri dön! Gittiğin yerde senin ve bütün ailenin öldürölme ihtimali var. Sen öldürölürsen yeryüzünün ışığı söner. Sen doğru yolda olanların bayrağı, müminlerin ümit ışığıdır. Gitmekte acele etme mektubun arkasından ben de geliyorum.”

Hz. Hüseyin’in Kûfe’ye gideceğini duyunca hemen Medine’den yola çıkan Abdullah b. Cafer ona ulaşamayınca oğulları ile mektup gönderirken kendisi doğruca valinin yanına gitti. Vali ile konuştu. Ona:

– Hüseyin’e mektup yaz. Burada her türlü emniyetinin sağlanacağını, kendisine iyi davranılacağını akrabalarının hakkının gözetileceğini ona güven verecek şekilde yaz. Ondan geri dönmesini iste! Belki ikna olup geri döner, dedi. Vali:

– Ne istersen yaz, getir imzalayayım, dedi. Abdullah b. Cafer hemen bir mektup yazıp valiye imzalattı, sonra:

– Bunu mühürle ve onu kardeşin Yahya ile gönder. Hüseyin kardeşini yakından tanır. Yahya onu ikna edebilir, dedi. Yahya ile yola çıkan Abdullah b. Cafer uzun bir yolculuktan sonra ona ulaştı. Mektubu verip konuştular. Abdullah b. Cafer ısrar edince Hz. Hüseyin:

– Ben rüyamda Allah Resûlü’nü (a.s.m.) gördüm. Rüyada bana bir şey yapmamı emretti. Lehime de olsa aleyhime de ben o emri yerine

getireceğim, dedi. Abdullah b. Cafer:

- Rüyanda ne gördün? diye sordu. Hz. Hüseyin:
- Onu kimseye anlatmadım. Rabbime ulaşınca kadar da anlatmam, dedi ve Mekke valisine şu cevabı yazdı:

“Yüce Allah’a davet edenler ve salih amel işleyenler, Allah ve Resûlü’ne muhalefet etmezler. Emanların hayırlısı Allah’ın emanıdır. Allah’a ve ahiret gününe inanan kişi korkmaz. Biz dünyadaki emanetlerden dolayı ahirette çekileceğimiz hesabın korkusunu taşımayı dileriz. Bana Kur’ân’a uygun bir şekilde akrabalık hakkını gözetme, iyilik etme niyetinde isen dünya ve ahirette hayırla mükâfatlanasın!”^[329]

Hz. Hüseyin’in Mekke’den ayrılıp Kûfe’ye gitmek için hazırlık yaptığını haber alan Yezid hemen bir mektup yazıp Abdullah b. Abbas’a gönderdi. Mektupta:

“Sanırım doğudan bir takım insanlar yanına gidip ona halifelik ümidi verdiler. Eğer böyle bir şey yaparsa akrabalık bağına kesmiş olur. Sen aile büyüğün onunla görüşüp ayrılık çıkarmasına engel ol!” diye bildiriyordu.

Abdullah b. Abbas yazdığı cevapta Hz. Hüseyin’e nasihatten geri durmayacağını ancak onun Kûfe’ye gitmekte kararlı olduğunu bildirdi.

Hz. Hüseyin’in yola çıktığını hem Mervan b. Hakem, hem Mekke valisi Amr b. Said bir mektupla Kûfe valisi Ubeydullah b. Ziyad’a bildirdi. Amr b. Said valiye ona iyi davranmasını özellikle belirtti.

Hz. Hüseyin Rumme vadisine varınca bir mektup yazarak Kays b. Müshîr es-Saydavî ile Kûfelilere gönderdi. Mektupta Müslim b. Akîl’in kendisini çağırdığından, halkın kendisini beklediğinden bahsettikten sonra:

“Mekke’den Zilhicce ayının sekizinci Salı günü size doğru yola çıktım. Mektubu size Rumme vadisinden gönderiyorum. Allah’ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.” diye bitirdi. Ancak mektubu götüren kişi Kûfe’ye ulaşamadı.

Kadisiye de Kûfe valisinin komutanı Husayn b. Nümeyr’e yakalandı. Kûfe’ye götürüldü. Vali halka gözdağı vermek için onu vilayet konağının en yüksek burcuna çıkartıp oradan aşağı attırarak öldürttü.^[330]

Canını Feda Eden Bir Yolcu

Hız. Hüseýin ve ailesi Zerod üzerindeki bir subaşına gelince orada kıl bir çadır gördü. Çadırın kime ait olduğunu sorunca Züheýr b. Kayn'a ait olduğunu bildirdiler. Hacdán dönen Züheýr, Kûfe'ye gidiyordu.

Fezari anlatıyor:

“Hız. Hüseýin Mekke'den ayrıldığı zaman biz de aynı yolda Züheýr b. Kayn ile yolculuk ediyorduk. Onlarla yolculuktan son derece mutlu olduk. Onlar ilerleyince biz geri kalıyor, onlar durunca biz ilerliyorduk. Bir seferinde aynı yerde konaklamak zorunda kaldık. Yemek yerken Hız. Hüseýin'in elçisi yanımıza gelip selam verdi.

– Hız. Hüseýin senin yanına gelmek istiyor. Bunu bildirmem için beni gönderdi. Şaşırdık. Bir an sessizlik oldu. Züheýr'in hanımı Delhem binti Amr cevap vermediğimizi görünce kızdı:

– Allah Resûlü'nün oğlu sana adam gönderiyor. Sen ise “Gelmesin!” diyorsun. Kalkıp yanına git ne söyleyeceğini öğren, dedi. Kendine gelen Züheýr hemen kalkıp yanına gitti. Bir süre sonra sevinç içinde geri döndü. Bize:

– Çadırın içindeki eşyaları oraya taşıyın, dedi. Dediğini yaptılar. Züheýr arkadaşlarına:

– Bir gün Selmân-ı Fârisî ile Belencer'de savaşıyorduk. Büyük bir zafer, oldukça fazla ganimet elde ettik. Sevinçten uçtuğumuzu gören Selmân-ı Fârisî:

– Eğer Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan gençlere rastlar da onlar ile birlikte olursanız, şu zaferden daha büyük bir zafer, bundan daha fazla ganimet elde etmiş sayılır, daha çok sevinirsiniz, demişti.

Şimdi ben böyle bir fırsat yakaladım. Benimle gelmek isteyen varsa gelsin, dedi.

Bu yolculuğun sonunun ölüm olduğunu bilen arkadaşlarının hiçbirisi evet diyemedi. Arkadaşlarına ve hanımına veda eden Züheýr, Hız. Hüseýin'in kervanına katıldı. Onlar ile birlikte şehid oldu. [\[331\]](#)

Müslim b. Akîl'in Acı Haberi

Hız. Hüseýin Kûfe'ye doğru yol alırken Zerod'da karşı taraftan gelen biri onları görünce yollarını değiştirdiler. O sırada yakında olan iki Kûfeli adamın hâlinden şüphelenip takip ettiler. Adama yetişince selam verdikten sonra:

– Kimlerdensin? diye sordular. Adam:
– Esedoğulları’ndan, dedi. Kûfeliler:
– Biz de Esedoğulları’ndanız, diyerek kendilerini tanıttılar. Güven ortamı oluşunca:
– Kûfe’de neler var? diye sordular. Adam:
– Ben Kûfe’den çıkarken çocuklar Müslim b. Akîl ile Hânî b. Urve’nin cesetlerini sokaklarda sürüklüyorlardı, dedi. Kûfeliler adamdan ayrılıp tekrar yola koyuldular. Akşamleyin Salebiyye’de Hz. Hüseyin’e ulaştılar. Ona:
– Zerod’da size doğru gelirken yolunu değiştiren bir adamla görüştük. O gayet güvenilir akıllı bir kişiydi. Bize Müslim b. Akîl ve Hânî b. Urve’nin öldürüldüğünü söyledi, dediler. Kûfelilerin söyledikleri Hz. Hüseyin’i çok üzdü.
– İnna lillahi ve inna ileyhi râciûn. Allah onlara rahmet etsin, dedi. Bunu defalarca tekrarlayıp durdu. Kûfeliler:
– Allah aşkına kendine ve ev halkına acı. Geri dön. Kûfeliler seni desteklemek bir tarafa belki de sana karşı savaşırılar, dediler. Müslim b. Akîl’in kardeşleri acı ile yerlerinden fırladı.
– Kardeşimiz Müslim’den sonra yaşamamanın ne anlamı var, diye figan ettiler. Hz. Hüseyin onları göstererek:
– Şu Akîl oğulları öldükten sonra yaşamakta hayır yoktur, dedi. Yanındakilerden bazıları:
– Sen Müslim b. Akîl gibi değilsin. Oraya gittiğinde Kûfeliler sana tabi olurlar, dediler.
Hz. Hüseyin ve akrabaları yola devam ederek Zübelâ’ya vardılar. Zübelâ’ya vardıklarında burada Müslim b. Akîl’in ricası ile Muhammed b. Eş’as ve Ömer b. Sa’d’ın gönderdiği elçiler Hz. Hüseyin’in yanına vardılar.
Müslim b. Akîl’in mektubunu verip onun ve Hânî’nin şehid edildiklerini söylediler. Üzüntüden iki büklüm olan Hz. Hüseyin:
– Allah’ın takdir ettiği her şey başa gelir. Onlar ve kendimiz için Allah katından ecir dileriz, diye dua edip teslimiyetini ifade etti.
Ancak gelenlerin acı haberi bitmemişti. Hz. Hüseyin’in Kûfe’ye gönderdiği elçi Kays b. Müshîr’in de yakalanıp şehid edildiğini söyleyerek üzüntüsünü bir kat daha artırdılar.^[332]

Bir Cümle ile Dağılan Taraftarlar

Yolculuk boyunca Hz. Hüseyin ve ailesine rastlayan pek çok kişi onlara katıldı. Zübelâ'ya kadar birlikte yol aldılar. Hz. Hüseyin aldığı acı haberden sonra etrafında toplanan insanlara durumu bildirerek:

– Müslim, Hânî, Abdullah b. Baktûr öldürülmüşler. Bundan sonra isteyen bizimle gelir, isteyen geri döner. Gidenlere bizden dolayı bir vebal ve sorumluluk yoktur, dedi.

Kûfelilerin yaptıklarını duyduktan ve Hz. Hüseyin'in sözlerini dinledikten sonra, etrafına toplanan bütün insanlar dağılıp gittiler. Zira onlar Kûfe'den kendilerine büyük bir ordunun yardıma geleceğini sanıyorlardı. Bu olmayınca beklemeyip dağıldılar.^[333]

* * *

[328]

[321]

[325]

[329]

[322]

[326]

[330]

[333]

[323]

[327]

[320]

[331]

[332]

[324]

Büyük İmtihan

HZ. HÜSEYİN'İN Mekke'den ayrılıp Kûfe'ye doğru yola çıktığını haber alan Yezid bir taraftan onu durdurmak diğer taraftan Kûfe' ye gelmesini engellemek için harekete geçti. Bunun için valilerine ve konu ile ilgili önemli kişilere mektup yazdı. Onlardan birini Kûfe valisi Ubeydullah b. Ziyad'a gönderdi. Bu mektup o günlerde neler olduğunu özetleyen, olayların perde arkasını gösteren çok önemli bir mektuptu. Bu mektupta Yezid valisine şöyle diyordu.

“Bana ulaşan bilgiye göre Hüseyin Kûfe'ye doğru yola çıkmış. Şüphesiz ki tüm zamanlar içerisinde yaşadığın şu zaman, mekânlar içinde bulunduğun o mekân, valiler arasından sen büyük bir imtihana tabi tutuldun. Bu imtihan sonunda ya gerçek hürriyete kavuşacaksın ya da diğer insanların köleleştirildiği gibi bir köle olacaksın.”^[334]

Yezid keseri kendine yontmaya çalışsa da bu mektupla her şeyi özetleyen çok önemli bir tespit yapmaktaydı. Hz. Hüseyin'in başına gelenler kölelikle hürriyet arasında gerçekten müthiş bir imtihandı. Hz. Hüseyin'den sahabelere, Yezid'den onun vali ve ordusundaki askere, Mekke-Medine halkından Kûfe halkına ve o günden kıyamete kadar gelen oradaki olayları şu veya bu şekilde değerlendirenler için inanılmaz büyük bir imtihan. İmtihana katılanlar duruşları ve eylemleriyle, korku veya menfaat beklentilerinin etkisinde kalarak dünyayı ve dünya nimetlerini tercih ederek, nefislerinin, iktidar sahiplerinin, para makam çıkarlarının kulu olup köleleştiler ya da bütün bunları ellerinin tersi ile iterek, canlarını ortaya koydular. Kanlarının akmasını göze alarak Allah ve Allah dostlarının yanında yer alıp gerçek hürriyete kavuştular.

[334]

İmtihan Başlıyor

HZ. HÜSEYİN'İN yola çıktığını haber alan Kûfe valisi Ubeydullah bir dizi tedbir aldı. İlk olarak bölgeye Huseyn b. Numeyr komutasında 4.000 atlı gönderdi. Bunlar Kadisiye, Kutkatane ve Haffan arasını tutacaklar hac ve umre yapmak için yola çıkanların Hz. Hüseyin'e katılmasını engelleyeceklerdi. Yolu tutan bu askerler Hz. Hüseyin'in Kûfelilere gönderdiği elçi Kays b. Müshîr'i yakalayarak Ubeydullah'a gönderdiler. Daha önce belirttiğimiz gibi yakalanan elçi Ubeydullah tarafından hemen konağın en yüksek burcuna çıkarıldı. Buradan atılarak vahşice şehid edildi. Tıpkı Hz. Hüseyin'in sütkardeşi Abdullah b. Baktûr'un yakalanıp şehid edilmesi gibi.

Burçtan aşağı atıldığında vücudunda kırılmadık kemik kalmamasına rağmen ölmemiş acılar içinde yerde kıvranıyordu. Onu bu hâlde gören zalim bir Kûfeli asker yanına gidip bir darbe ile boynunu vurup şehid etti. Bu hareketinden dolayı kendini kınayanlara utanmadan:

– Ben ona iyilik yaptım, acılar içinde kıvranmayıp rahatlaması için öldürdüm, dedi.

Bir başka grup Vakısa ve Şam yolunu tutmakla görevlendirildi. Askerler etrafta kuş uçurtmuyor, ablukaya alınan bölgelerden içeri kimseyi almıyor ya da dışarı çıkmasına izin vermiyorlardı.

Ömer'in İmtihanı

KÛFE VALİSİ Ubeydullah, Hz. Hüseyin'in yola çıkma haberinden hemen önce Ömer'i Destaba'ya gönderdi ve Rey valiliğine tayin etti. Ömer emrine verilen 4.000 askerle Rey'e gitti. Gözcüler Hz. Hüseyin'in yola çıktığını haber verince Ömer'i geri çağırdı.

– Hüseyin on dokuzu ailesinden olmak üzere elli kişi ile buraya doğru geliyor. Askerlerini alıp Hüseyin'in üzerine git! Onun işi sonuçlandıktan sonra yeniden görevinin başın dön! dedi. Büyük bir imtihanla karşı karşıya kalan Ömer çırpınmaya başladı:

– Allah sana iyilik versin. Uygun görürsen beni bu görevden uzak tut! dedi.

Ubeydullah:

– Hayır! Eğer onun üzerine gitmezsen seni valilik görevinden azlederim. Bununla da kalmaz evini başına yıkar, boynunu vurdururum, diye tehdit etti. Ömer:

– Bana bir gün izin ver düşüneyim, dedi. Ubeydullah izin verince çevresindekilerle istişare etti. Kız kardeşinin oğlu Hamza b. Muğîre b. Şube:

– Allah aşkına Hüseyin ile aramızdaki akrabalık hukukunu çiğneme! Yeryüzünün mal mülk ve saltanatı buna değmez. Onun kanını dökmektense dünyadan tamamen git! O bile bundan iyidir, dedi.

Ömer o gece rüyasında yeğeninin sözlerini destekleyen bir ses işitti.

İrkilerek uyandı ve hemen sabahleyin Ubeydullah'ın yanına gitti. Hâlâ çırpınıyordu.

– Beni bırak Rey'e gideyim. Benim kadar askeri tecrübesi olan birini oraya gönder. Falan falan kişiler bu işi en az benim kadar başarılı bir şekilde yapar, dedi. Ubeydullah kızdı:

– Bir göreve kimi atayacağımı senden mi öğreneceğim! Gideceksen git! Gitmeyeceksen Rey valiliğine atanma fermanını geri ver, dedi.

Ölüm tehdidinden korkan, valilik makamından vazgeçemeyen Ömer, ebedi köleliğe razı oldu. Görevi kabul ederek gerçek hürriyeti

kaybetti.[\[335\]](#)
[335]

Hız. Hüseýin'i Kûfe'ye Götüren Sebep

ÖLÜMÜN SOĞUK yüzünü hissetmeye başlayan peygamber torunları, ona meydan okurcasına üzerine doğru gidiyorlardı. Hepsi Hz. Hüseýin'i düşünüyor, onun kurtulmasını istiyordu. Büyük oğlu Aliyyü'l-Ekber:

– Babacığım sen geri dön! Iraklılar gaddardır. Vefasız ve sözünde durmayan insanlardır, dedi. Akik vadisinde rastladıkları İkrimeoğulları'ndan olan kişi de:

– Ubeydullah Kadisiye ile Uzeyb arasındaki vadiyi tutmak için atlılarını göndermiş. Lütfen geri dön! **Vallahi sen oklar ve kılıçların üzerine üzerine gidiyorsun.** Sana elçi gönderen ve mektup yazanlar asla seni korumayacaklardır. Büyük ihtimalle seninle çarpışacak askerlerin ön saflarında onlar olacaktır, dedi. Hz. Hüseýin:

– Sen bana haber ve öğüt verdin Allah seni hayırla mükâfatlandırsın. Bil ki sözlerinin hiçbirisi bana gizli değildir. Fakat mutlaka Allah'ın dediği olacaktır, dedi. Bir ara oğulları ve akrabalarına döndü:

– Gördüğünüz gibi hâlâ Kûfe'den bize gelen olmadı, dedi. [\[336\]](#)

Zalimlerle İlk Karşılaşma

Ubeydullah'ın gönderdiği ordular gruplara ayrılarak tüm bölgeyi kontrol altına almışlar, Hz. Hüseýin ve ailesi ile her an karşılaşacak kadar onlara yaklaşmışlardı. Hz. Hüseýin ve ailesi ise son olarak Şerat vadisinde konaklamışlardı. Seher vaktinde Hz. Hüseýin gençlere:

– Bütün su kaplarını doldurun! emrini verdi. Hayvanlara su verilip yola devam edildi. Kuşluk vaktinde Kayz mevkiine gelindi. O sırada biri:

– Allahu Ekber! Hurma ağaçları! dedi. Esedoğulları'ndan olan kişiler:

– Buralarda hurma ağacı yoktur, dedi. Hz. Hüseýin:

– Peki, ne olabilir? diye sordu. Onlar:

– Atlılardır, dediler. Hz. Hüseýin:

– Hemen sırtımızı vereceğimiz bir yer bulup oraya sığınmalı, gelenleri tek yönden orada karşılamalıyız, dedi. Esedoğulları:

– Hemen yan tarafta Zu-Husaym tepesi var. Sola doğru yürürsek ona ulaşırız. Ancak hızlı davranmalıyız. Zira onlar da oraya gitmek isterler, dediler.

Söylenenleri yapan Hz. Hüseyin atlılardan önce oraya varıp konakladı. Gelenler Hürr b. Yezid komutasında bin kişilik bir süvari birliği idi. Birlik kutlu yolcuların karşısında yerini aldığı anda öğlen sığağı bastırmaya başlamıştı. Hz. Hüseyin gençlere:

– Birlikteki askerlere su ikram edin, dedi. Gençler hem askerlere hem atlara su verdiler. Öğlen vakti gelince Haccac b. Mesrûk ezan okudu. Namaza başlanacağı zaman Hz. Hüseyin süvarilerin komutanına:

– Namazı kendi adamlarınla mı kılmak istersin yoksa bizimle mi? diye sordu. Komutan:

– Sizinle kılarız, dedi. Hz. Hüseyin namazı kıldırdıktan sonra askerlere bir konuşma yaptı.

– Ey insanlar! Hâlimi önce Allah’a sonra size arz ediyorum. Elçileriniz ve mektuplarınız gelmeden size gelmedim. Siz: “Bizim imamımız yok, umulur ki Allah sizinle bizi doğruya ulaştırır.” dediniz. Ben “Eğer bana kesin söz verirsiniz ancak o zaman gelirim.” dedim. Şimdi eğer bunu yapmazsanız şehrinize gelmem, döner giderim, dedi.

Askerler sustu ve hiçbirisi söylenenlere itiraz etmedi. Namazdan sonra her iki grupta konak yerine çekildi. İkinci vakti olunca yine birlikte namaz kıldılar. Hz. Hüseyin yine konuşma yaptı:

– Ey insanlar! Allah’tan korkar, hakkı ehline verirsiniz ancak o zaman Allah’ı razı etmiş olursunuz. Biz Ehl-i Beyt, hak iddia edenlerden ve size düşmanca davranıp zulmeden diğer kimselerden hilafete daha öncelikli hak sahibiyiz. Eğer sizler bizden hoşlanmıyorsanız veya hakkımızı tanımıyorsanız, bana mektup ve elçi gönderenler gibi düşünmüyorsanız yine geri dönerim, dedi. Komutan Hürr:

– Vallahi bahsettiğin elçi ve mektuplardan haberim yok, dedi. Hz. Hüseyin mektupları getirtip önlerine serdi. Hürr:

– Bunları biz yazmadık. Biz sizinle karşılaştığımızda, Kûfe’ye götürünceye kadar senden ayrılmamak üzere emir aldık, dedi. Hz.

Hüseyin:

– Bunu yapmaktansa ölümü tercih ederim, dedi ve sonra kervandakilere dönüp:

– Hayvanlarınıza binin geri dönüyoruz, deyince Hürri adamlarına kutlu yolcularının önünü kesmek üzere atlara binmelerini emretti. Hz. Hüseyin:

– Ne yapmak istiyorsun? dedi. Hürri:

– Seni Ubeydullah’a götürmek istiyorum. Hz. Hüseyin:

– İyi bil ki bunu asla yapmam. Söz uzayınca Hürri:

– Vallahi bana seninle savaşıma emri verilmedi. Yalnızca Kûfe’ye götürünceye kadar senden ayrılmamam emredildi. Bu durumda Medine’ye gitmene izin veremem. Ama istersen ikisi dışında bir yol tut. Bu arada ben Ubeydullah’a durumu bildiren bir mektup yazayım, sen de ona ve Yezid’e mektup yaz. İnşallah o zaman Allah bana herhangi bir yanlış yapmadan bu durumdan selametle çıkacak bir yol gösterir, dedi. Hz. Hüseyin:

– Tamam! Uzeyb yolunu tut, biz de oraya gideceğiz, dedi. Sonra onlara son bir konuşma daha yaptı:

– Ey insanlar! Allah Resûlü (a.s.m.) buyurdu ki:

“Kim Allah’ın haramlarını helal kılan, ona verdiği sözden dönen, Allah Resûlü’nün sünnetine muhalefet eden, Allah’ın kulları arasında günah ve düşmanlık yayan zalim bir sultanı görürde onu fiili veya sözlü olarak düzeltmeye çalışmazsa, o kişiyi o zalim sultanı koyduğu yere koyması Allah için bir haktır.

Ey insanlar! İyi bilin ki onlar Rahman’ın emrine uymayı terk etti. Şeytana itaate sımsıkı sarıldılar. Açıkça fesat çıkarıp, Allah’ın koyduğu cezaları iptal edip, adaleti hiçe sayıp ganimeti istediklerine verdiler. Haramları helal, helalleri haram kıldılar. Ben onların bu kötülüklerini düzeltmeye herkesten daha fazla sorumluyum.

Biat ettiğiniz, beni düşmana teslim etmeyeceğinizi bildiren mektuplarınız ve elçileriniz bana defalarca geldi. Eğer bu biatı tamamlarsanız olgunluğunuzu göstermiş, yerinde bir iş yapmış olacaksınız. Ben Hz. Ali’nin oğlu Hüseyin’im. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kızı Hz. Fâtıma’nın oğluyum. Benim varlığım sizin varlığınızdır. Ev halkım sizin ev halkınızdır. Eğer bunu yapmazda bana verdiğiniz sözü tutmaz, biatınızı atarsanız ömrüme yemin

ederim ki bunu yadırgamam. Zira siz daha önce babama, kardeşime ve amcamın oğlu Müslim'e de bunu yaptınız.

Asıl aldanan sizleri aldatandır. Payınızı kaçırdınız, nasibinizi kaybettiniz. “Kim ahdini bozarsa ancak aleyhine bozmuş olur.” (Fetih Sûresi, 48:10) Allah beni size muhtaç etmeyecektir. Vesselam.

Hz. Hüseyin'in konuşması bitince Hür:

– Ey Hüseyin! Sana Allah'ı hatırlatırım. Savaşmaya kalkışırsan mutlaka öldürülürsün, dedi. Hz. Hüseyin:

– Bilmem ki sana ne diyeyim. İstersen sana Evs'in kardeşinin Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yardıma giden amcasının oğlu ile aralarında geçeni anlatayım. Evsin kardeşi ona:

– Nereye gidiyorsun? Gidersen mutlaka öldürülürsün, demiş. Amcasının oğlu ona:

– Hayırlı bir niyet ve Müslüman olarak savaştıktan sonra ölmek yiğitler için ar, salih insanlar için tasa değildir. Yaşasam pişman olmam, ölürsem acı duymam. Ama sen böyle olmayacaksın. Yaşadığın sürece bu hâl sana zillet olarak yetecek, diye cevap vermiş.

Cevabını alan Hür susup yola devam etti. Nihayet Uzeyb'in deve otlaklarına gelindi.

Tirmah b. Adiy'in Teklifi

Hz. Hüseyin Uzeyb'de Kûfe'den gelen dört kişi ile karşılaştı. Hür onları görünce hemen yanlarına gidip Hz. Hüseyin ile görüşmemesi için hapsetmek istedi. Hz. Hüseyin:

– Mektubuna cevap gelinceye kadar bana ve adamlarıma dokunmamaya söz vermiştin. Onlar benim yardımcım ve dostlarım. Onları rahat bırak, dedi. Hür önce itiraz etti ama sonra adamların peşini bıraktı. Hz. Hüseyin onlara Kûfe'de olup bitenleri sordu. Adamlar:

– Halkın önde gelenlerine verilen rüşvet çoğaldı, çuvalları dolduruldu. Bu yüzden onlar sana karşı tek bir yumruk gibi oldular. Halka gelince onların kalbi seninle ama kılıçları yarın sana karşı sıyrılmış olacak, dediler.

Hz. Hüseyin Kûfelilere elçilerinin akıbetlerini sordu. Şehid edildiklerini haber alınca gözyaşlarına hâkim olamadı. Kûfelilerin kılavuzu söze karıştı.

– Kûfe’den hareket ettiğimde gözlerin görmediği büyük bir ordu sizin üzerinize gelmek için hazırlanıyordu. Allah aşkına yapabilirsen onlara bir karış bile yaklaşma! Hedefini gerçekleştireceğin ve korunacağın bir beldeye gitmek istersen seni Eca isimli dağımıza götüreyim. Tay ve Selma kabilelerine haber salarız gelip seni korurlar. Eğer sana karşı savaş açılırsa, gözleri açık olduğu sürece yanından ayrılmayarak seni koruyacak yirmi bin kişiyi toplamaya kefilim, dedi. Hz. Hüseyin ona hayır duada bulunduktan sonra:

– Şu askeri birliğe karşı sözümüz var. Onlardan ayrılıp bir yere gitmeye kadir değiliz, dedi. Tirmah:

– Öyle ise görevimi tamamlayıp, aileme ulaştırmam gerekenleri teslim ettikten sonra hemen gelir size katılırım, dedi. Hz. Hüseyin:

– Bunu yapmak istiyorsan acele et! Allah seni esirgesin! diye dua etti. Tirmah işini bitirince acele geri döndü. Ancak kavuşamadı. ^[337]

Hz. Hüseyin’in yol boyunca karşılaştığı insanlar ve yaşadığı olaylar Kerbela hakkında çok önemli ipuçları vermektedir. Kûfe eşrafından Ubeydullah b. Hürr ile konuşulan ve yaşananlar bunlardan biridir.

Kûfe eşrafından olan Ubeydullah b. Hürr, gelişen olaylardan Hz. Hüseyin’in ölüme doğru yolculuk yaptığını fark etmekte gecikmedi. Onu ölüme çağıranların kendi gibileri olduğunu unutan Ubeydullah Peygamber torununa verdiği sözün arkasında durup bu uğurda ölmek bir yana, olacakları görmeye yürekliğini dahi gösteremedi. Hz. Hüseyin ve ailesine yapılacakları görmemek için Kûfe’yi terk etti. Kim bilir belki de kendisine bir zarar gelmesinden korktu. Kaçarken yolu Hz. Hüseyin’in konak yerine düştü. Hz. Hüseyin kendisi ile görüşmek istedi. Ancak o:

– İyi biliyorum ki onu öldürecekler. Ona yardım edemeyeceğim. Bunun için ne onu görmeyi ne de onun beni görmesini isterim. Evimden de onun Kûfe’ye getirilişini görmemek için ayrıldım, diyerek Kûfe’ye gelmesi için âdeta evinin önünde kamp kurdukları Hz. Hüseyin ile görüşmeyi reddetti.

Meleklerin üzerine titrediği Peygamber torunu bunu gurur vesilesi yapmadı. Kalkıp ayağına gitti. Yardım istedi. Ubeydullah ona da benzer şeyler söyledi. Bunun üzerine Hz. Hüseyin:

– Bize yardım etmiyorsan bari bize karşı savaşmak konusunda Allah’tan kork. Şunu da iyi bil ki; **vallahi bizi duyup yanımıza**

gelmeyen ve bize yardım etmeyen helak olacaktır, diyerek onu uyardı. Ubeydullah bunun farkındaydı:

– Vallahi iyi biliyorum ki seni destekleyenler ahirette saadete erecekler. Ama ben seni koruyabileceğimi sanmıyorum, dedi.

Canı Peygamber torunun canından daha tatlıydı. Onu ölüme çağırdıklarını, kendisini koruyacaklarına söz verip yeminler ettiğini unutmuştu:

– Kûfe’de sana yardımcı olacağıma söz veremem. Allah aşkına beni buna zorlama. Nefsim ölmeye kolay kolay razı olmaz, dedi. Kendini affettirmek için atını Hz. Hüseyin’e hediye etmek istedi. Ancak o:

– Ben senin yardımını istedim atını değil, diyerek hediyesini kabul etmedi. [\[338\]](#)

Kaderin Dur Dediği Yer

Hz. Hüseyin ve ailesi bundan elli kusur yıl önce Peygamber Efendimizin (a.s.m.) şehid olacağını bildirdiği yere doğru yol alıyordu. Hz. Hüseyin Mukâtîl köşkünden hareket ettikten bir süre sonra uyukladığında şehid olacağı rüyasında kendisine gösterildi. Uyanır uyanmaz:

– İna lillâhi ve inna ileyhi râciûn. Âlemlerin Rabbine hamdolsun, diyerek lütfedilen şehadet nimetinden dolayı şükretti. Onu duyan oğlu Ali bunun sebebini sordu. Hz. Hüseyin:

– Biraz önce uyukladım. Rüyamda önüme ansızın bir süvari çıktı. “Şu cemaat gidiyor, ölüm onlara doğru geliyor,” dedi. Anladım ki o cemaat biziz. Bize ölüm haberi veriliyor, dedi. Ali:

– Allah sana kötü bir şey göstermez. Hem biz hak yolda değil miyiz? dedi. Hz. Hüseyin:

– Allah’a yemin ederim ki biz hak ve doğru yoldayız, dedi. Ali:

– O hâlde ölecek olmamıza üzölmeyiz, dedi. Hz. Hüseyin oğluna:

– Allah seni babasına iyi davrandığı için ödüllendiren hayırlı bir oğlun ödölü ile ödüllendirsin, diye dua etti.

Hz. Hüseyin tekrar geri dönme girişiminde bulundu ancak bu girişim de Hür b. Yezid tarafından engellendi. Bu arada Kûfe valisi Ubeydullah’tan Hür’ün mektubuna cevap geldi. Mektupta:

– Elçim sana gelince Hüseyin ve yanındakileri hemen durdur. Sığınaksız, susuz, otsuz, geniş bir bozkırda konaklamaya zorla.

Oldukları yerde kalsınlar, diyordu.

Merhametten nasibini almamış zalim vali emrine uyulmama ihtimaline karşı tedbir de almıştı.

– Gönderdiğim elçi sen emrimi yerine getirinceye kadar orada kalacak. Onu senin yaptıklarını bana rapor etmesi için görevlendirdim, diye sözlerini bitiriyordu.

Mektubu okuyan komutan, Hz. Hüseyin'in yanına gidip durumu bildirdi ve zorla da olsa emri uygulayacağını söyledi. Hz. Hüseyin'in arkadaşlarından Ebû Şa'sa gelen elçiyi böyle bir zulme aracı olduğu için kınayınca elçi:

– Ben sadece imama itaatten dolayı bu görevi yerine getirdim, dedi. Ebû Şa'sa ona imamına itaat etmekle kendini mahvettiğini belirttikten sonra:

“Biz onları ateşe çağıran öncüler kıldık. Kıyamet günü onlar yardım görmeyeceklerdir.”^[339] ayetini okudu.

Hz. Hüseyin ve beraberindekiler Fırat kıyısında su bulunan bir yerde konaklamak için yola devam ediyor, Hürr ise aldığı emri yerine getirmek için onları durdurmaya çalışıyordu. Bu arada Züheyr b. Kayn karşılarındakiler daha kalabalık olmadan onlarla savaşmayı teklif etti. Ancak Hz. Hüseyin:

– Onlar başlatmadıkça savaşmam, diyerek teklifi kabul etmedi.

Kutlu yolcular Taff yani Kerbela'ya geldiklerinde Hürr ve adamları onları durdurup ileri gitmelerine engel oldular. Burası otsuz, susuz, ıssız bir çöldü. Hz. Hüseyin çevresindekilere bulundukları yerin ismini sordu. Onlar:

– Burasının adı Kerbela'dır, dediler. Hz. Hüseyin:

– Üzüntülü, tasalı, mihnetli ve belalı yer, dedi. Geçmişte babası ile yaşadığı zamanlara giderek burası ile ilgili anısını anlattı:

– Babam Sıffin'e giderken ben de yanındaydım. Bir yerde durdu oranın neresi olduğunu sordu. Çevresindekiler bulunduğu yerin ismini söyleyince: “Onların hayvanlarından indirilecekleri yer şurası kanlarının döküleceği yer de burası.” dedi. Yanındakiler bu sözlerini açıklamasını isteyince o:

– Muhammed'in (a.s.m.) Ehl-i Beyt'inin yükleri ve ağırlıkları işte şurada indirilecektir, dedi.

Hz. Hüseyin yıllar önce babasının gösterdiği yerde durduruldu. Bunun üzerine konaklamak için kutlu yolculara yüklerini indirmelerini

söyledi. O gün tarih hicretin 61. yılının Muharrem ayının başlarında bir Çarşamba gününü gösteriyordu.[\[340\]](#)

* * *

[338]

[337]

[340]

[336]

[339]

Kerbela

KERBELA, PEYGAMBER Efendimizin (a.s.m.), “Kim, Allah’ın haramlarını helalleştiren, ona verdiği sözden dönen, Allah’ın Resûlü’nün sünnetine muhalefet eden, Allah’ın kulları arasında günah ve düşmanlık yayan zalim bir sultanı görürde onu fiili veya sözlü olarak düzeltmeye çalışmazsa, o kişiyi o zalim sultanı koyduğu yere koyması Allah için bir haktır.” hadisini şiar edinen yiğitlerin şanlı yürüyüşüdür.

Kerbela, Rahman’ın emrine uymayı terk eden, şeytana itaate sınıksız sarılan, açıkça fesat çıkaran, Allah’ın koyduğu cezaları iptal eden, adaleti hiçe sayan, haramları helal, helalleri haram kılanlara karşı “Ben onların bu kötülüklerini düzeltme konusunda herkesten daha fazla sorumluyum.” diye haykıran Peygamber Torunu’nun ölümüne meydan okumasıdır.

Kerbela, “Hayırlı bir niyet ve Müslüman olarak savaştıktan sonra ölmek yiğitler için ar, salihler için tasa değildir. Yaşasam pişman olmam, ölürsem acı duymam.” diyen yiğitlerin, yaşadığı sürece yaptıkları kendilerine zillet olarak yetecek, öldükten sonra kıyamete kadar lanetlenen zalimlere karşı destansı bir karşı duruşudur.

Kerbela, ilahi emri yerine getirmek için ölümün üzerine giden yiğitlerin şehadete koştuğu yerdir.

Kerbela, En Sevgili’nin Ehl-i Beyt’inin zalimler tarafından oluk oluk kanlarının akıtıldığı yerdir.

Kerbela, zulmün ve vahşetin insan kanını dondurduğu tarihin hatırlanması tıyler ürperten en acı sahifesidir.

Kerbela, cehalet, hırs ve kinden gözlerin kör, kulakların sağır olduğu, kalplerin mühürlenip hislerin donduğu, vicdanların bedenleri terk ettiği o makûs andır.

Kerbela, ulvî değerlere sırt çeviren ve alabildiğine dünyevileşen insanın insanlıktan çıkışının kalpleri parçalayan feci tablosudur.

Kerbela, kalpleri Peygamber Torunu’nda ama kılıçları Peygamber Torunu’na çevrilmiş hainlerin nefislerine yenildiği yerdir.

Kerbela, ahdini bozan hainlerin Peygamber Torunu’nu kurban ettiği yerdir.

Kerbela, gerektiğinde değerleri için ölmesini bilmeyenlerin nelere sebep olacağını gösteren iler acısı tablonun adıdır.

Kerbela, en büyük imtihanlardan birinin yaşıandığı bir zamanda kalplerin dışa vurduğu bir mekân, insanların inanılmaz büyük imtihandan geçtiği bir süreç, kıyamete kadar insanları ya gerçek hürriyete kavuştıran ya da nefsin, makamın, g ve iktidarın kölesi yapan sınavın ismidir.

Kerbela, o yiğitleri duyup yanlarına gitmeyen, onlara yardım etmeyenlerin helak oldukları kıyamete kadar sürecek mazlum yolculuğun adıdır.

Kerbela'ya Çöken Kara Bulutlar

HZ. HÜSEYİN'İN Kerbela'da kuşatma altına alınışının ertesesi günüydü. Ölüm pahasına zulme hayır diyemeyen Ömer b. Sa'd komutasındaki dört bin kişilik ordu, kara bulut gibi Kerbela'nın üzerine çökmüştü. Ömer b. Sa'd, Kerbela'ya varınca ilk iş olarak Kûfelilerden birini Hz. Hüseyin'e elçi olarak gönderdi. Elçi kendisine niçin geldiğini soracaktı. Ama hiç kimse elçi olmak istemiyor, herkes utancından köşe bucak kaçıyordu. Utanmalıydılar, çünkü daha dün kadar kendilerinin çağırdığı Peygamber Gül'üne hangi yüzle:

– Buraya niçin geldin? diye soracaklardı. Soramazlardı da ama her toplumda utanma duygusunu kaybetmiş nasipsizler vardı. Onlardan birisi olan Kesîr b. Abdullah yerinden sıçradı:

– Ben giderim. İstersen onu hemen oracıkta öldürürüm, dedi. Ömer:

– Ona hiçbir kötülük yapılmasını istemiyorum. Git ama yalnızca niçin geldiğini sorup geri dön, dedi. Kesîr, mazlum yolcuların çadırına yaklaşıncı Ebû Sumâme Hz. Hüseyin'e:

– Yeryüzünün en şerlisi, kan dökmekten çekinmeyen kişisi bize doğru geliyor, dedi ve koşup karşısına dikildi.

– Kılıcını bırak sonra görüş, dedi. Kesîr:

– Vallahi ne kılıcımı bırakırım, ne de iyilikle yaklaşırım. Ben elçiyim! Bu şekilde kabul ederseniz elçiliğimi yaparım yoksa geri dönüp giderim, dedi.

Ebû Sumâme:

– Söyleyeceklerini bana bildir, ben kendisine anlatırım, dedi. Kesîr bunu da kabul etmedi. Söylenerek geri döndü. Bu kez Kurre b. Kays elçiydi. Elçi:

– Niçin geldiniz? diye sordu.

HZ. HÜSEYİN:

– Kûfeliler beni çağırdığı için geldim. Buraya geldiğimde aldatıldığımı anladım. Geri dönmek istediğimde Hürr b. Yezid bana engel oldu. Benim için üç hâlden birini tercih et.

– Ya bırak geri gideyim.

Veya beni Yezid'e gönder, elimi elinin içine koyayım, o hakkımda dilediği hükmü versin.

Bunları kabul etmezsen, bırak beni git onlarla ölünceye kadar savaşayım, dedi.

Hız. Hüseyin ile savaşmayı istemeyen Ömer b. Sa'd bu sözleri duyunca:

– Allah'a şükürler olsun! Vallahi Hüseyin ile savaşmak istemiyorum. Allah'tan dileğim beni onunla savaşmaktan uzak tutmasıdır, dedi. Kûfe valisine mektup yazarak durumu ve Hız. Hüseyin'in geri dönme isteğini bildirdi.^[341]

Derin Fitne İş Başında

Kûfe valisi Hız. Hüseyin'in teklifini gayet olumlu karşıladı.

– Vallahi o bana bir şey yapmadı, zaten ben de onu serbest bırakmak istiyordum. Nereye isterse gidebilir, dedi. Her şey yoluna girmek üzereyken Şimr b. Zilcevşen adındaki fitneci devreye girdi. Valiye:

– Eğer canının istediğini yapmaktan çekinmeyen birini bu şekilde serbest bırakırsan bir sonraki seferde ona hâkim olamazsın, diyerek valiye kışkırttı. Vali:

– En iyisi onu Yezid'e göndereyim. O nasıl isterse öyle davransın, diyerek probleminden kurtulmak istedi. Şimr fitnenin üzerine gitmekte ısrarlıydı.

– Allah'ın eline teslim ettiği düşmanını Yezid'e teslim edip fırsatı kaçırmak mı istiyorsun? Ona boyun eğdirmedikçe asla serbest bırakmamalısın, dedi. Fitne tohumları ekerek sonunda valiye ikna etmeyi başardı.^[342]

Ömer b. Sa'd'a cevap yazan vali ona:

– Yezid b. Muâviye'ye biat etmelerini iste. Kabul ederlerse durumu bana bildir, emrimi bekle. Bu sırada su ile aralarına gir. Suya ulaşmalarını engelle! emrini verdi.

Emri alan Ömer b. Sa'd, Hız. Hüseyin'in şehadetinden üç gün önce Amr b. Haccac komutasında beş yüz kişilik birliği su ile mazlum yolcular arasına yerleştirdi. O sırada Abdullah b. Ebû Husayn adında taş kalpli bir asker Hız. Hüseyin'e:

– Suya mı bakıyorsun? Hiç bakma ölünceye kadar ondan bir damla bile içemezsin, diye seslendi. Bu sözlerden son derece rahatsız olan

Hız. Hüseýin:

– Allah'ım onu susuzluktan öldür ve ebediyen bağışlama! diye dua etti. Duası kabul oldu. Bir süre sonra hastalanan adamın vücudu suyu kabul etmedi. İçtiğı suyu kustu. Bu şekilde susuzluktan öldü.

Hız. Hüseýin su bitinceye kadar zalimlere müdahale etmedi. Su sıkıntısı başlayınca kardeşi Abbas'ı 20 süvari, 30 piyade ile suya gönderdi. Amr b. Haccac karşılarına dikilip engel olmak istedi. Küçük bir kargaşadan sonra kırıbalarını dolduran şehadet erleri hemen geri döndüler.[\[343\]](#)

Gece Buluşması

Ömer b. Sa'd'ın kendisine karşı iyi niyetini bilen Hız. Hüseýin arkadaşlarından Amr b. Karaza'yı ona göndererek geceleyin buluşmayı teklif etti. Ömer kabul edince yirmişer kişilik süvarilerle iki ordu arasında bir yerde buluştular. Hız. Hüseýin ile Ömer bir kenara çekildi uzun uzadıya konuştular. Bu konuşma birkaç kez tekrarlandı. Konuşmadan sonra Ömer b. Sa'd valiye yeni bir mektup yazdı. Mektupta şöyle diyordu:

“Hiç şüphesiz Allah düşmanlık ateşini söndürdü. Sözleri bir araya getirdi. Ümmetin işini düzeltti. Hüseýin istenirse geldiğı yere döneceğı veya sizin istediğiniz bir cepheye gidip orada herhangi bir nefer gibi cihat edeceğı ya da Müminlerin Emiri Yezid'e gidip elini eline koyarak meselesini onunla halledeceğı konusunda söz verdi. Bunda sizin için de ümmet içinde büyük bir iyilik vardır.”

Mektubu okuyan vali Ubeydullah:

– Bu kavmine karşı şefkatli, valiye öğüt veren birinin yazısıdır. İsteğini kabul ettim, dedi. Ancak fitneci Şimr yine araya girip valinin aklını çeldi.

– O ve arkadaşları şu an zaaf ve ümitsizlik içinde hükmüne boyun eğmeye hazırdır. Onları kısıkvırak yakala sonra istersen cezalandır, istersen affederek bu durumdan faydalanırsın. Vallahi duyduğuma göre Hüseýin ve Ömer geceleri buluşup konuşuyormuş. İnisiyatifi kaybetmeden elini çabuk tut! diyerek valinin fikrini yeniden değıştirdi. Bundan sonra vali Ömer b. Sa'd'a şu mektubu yazdı:

“Seni oraya Hüseýin ile savaşmaktan kaçınman, işini uzatıp durman, selametini dilemen, arka çıkıp şefaatchi olman için göndermedim.

Sabahleyin o ve arkadaşları sana boyun eğlerse tutup sağ salim bana getir. Yoksa üzerlerine yürü, öldürüp başlarını bana gönder. Onlar bunu hak ettiler.

Hüseyin'i öldürürsen vücudunu atlara çiğnet zira o asi ve şakidir. Eğer emirlerimi gereğince yerine getirirsen bunun için seni ödüllendiririm.

Aksi takdirde seni azlediyor, mektubu sana getiren Şimr b. Zilcevşen'i emir tayin ediyorum.”

Vali mektubu gönderirken Şimr'e:

– Ömer dediklerimi yerine getirmezse hemen orada boynunu vur, diye emretti.

Mektubu okuyan Ömer neler olduğunu anladı. Şimr'e:

– Vallahi işimizi sen bozdun. Etrafı karıştırdın umduğumuz barışı yok ettin. Hüseyin asla teslim olmaz, diye çıkıştı. Ancak adam çok pişkindi.

– Orasını boş ver. Şimdi ne yapacaksın onu söyle. Valinin emrini yerine getirmeyeceksen komutayı ele alıyorum, dedi. Ömer:

– Hayır, çekilip yerimi sana vermeyeceğim, dedi ve gelen mektubu Hz. Hüseyin'e gönderdi. Ancak o:

– Ben Mercane'nin oğlunun hükmüne boyun eğmem! diyerek teslim olmayı reddetti. Ömer bunu valiye bildirdi. Haberi alan vali bütün Kûfelileri Ömer'e destek için Kerbela'ya gönderdi.

Gitmek istemeyenleri para ve tehditle ikna etti. Çok az kişi hariç herkes Kerbela'daydı. Bu arada Kûfelilerden hiç kimse Hz. Hüseyin'in saflarına katılmaması için gerekli tedbirlerin alınması ihmal edilmedi. [\[344\]](#)

[342]

[341]

[344]

[343]

Savaşa Hazır Ol Emri

KERBELA'DA GERGİN bir bekleyiş başlamıştı. Savaşın başlaması an meselesiydi. Bir kıvılcım bekleniyordu. Sa'd b. Ubeyde der ki:

“Muharrem ayının dokuzuncu Perşembe günüydü. Ömer b. Sa'd ile kuyudan su içerken biri yanımıza geldi. Ona:

– Kûfe valisi Ubeydullah, Cüveyriyye b. Bedr diye birini göndermiş. Ona ‘Eğer Ömer savaştan kaçınırsa onu öldür.’ diye emretmiş, dedi. Ömer bunu duyunca hemen silahını kuşanıp atına bindi. Bölük komutanlarını yanına çağırdı. Onlara çarpışmaya hazırlanmaları için emir verdi. İkinci namazından sonra atlara binildi ve Hz. Hüseyin ve arkadaşlarına doğru ilerlendi. [\[345\]](#)

Hız. Hüseyin'in Rüyası

Ordu Hız. Hüseyin ve arkadaşlarının üzerine doğru giderken o çadırın önünde dizlerini dikmiş, kılıcını dizlerinin altına koymuş, ellerini birleştirmiş oturuyordu. O hâlde otururken içi geçti. Bir an uyudu. Kız kardeşi Zeynep kendilerine doğru gelen ordunun gürültüsünü duyunca:

– Ey kardeşim! Yaklaşan sesleri duyuyor musun? diye söyleyince uyandı. Başını kaldırdı.

– Şimdi Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rüyamda gördüm. Bana: “Sen bize geleceksin!” buyurdu.

Bunun ne anlama geldiğini bilen Hız. Zeynep:

– Vah başımıza gelenler, diye ellerini yüzüne vurarak ağlamaya başladı. Hız. Hüseyin:

– Sana ah vah etmek yakışmaz. Allah sana rahmet etsin sakın ol! dedi. O sırada kardeşleri Abbas yanlarına geldi.

– Kûfe ordusu bize doğru geliyor, dedi. Hız. Hüseyin:

– Atına binip yanlarına git! Niçin geldiklerini öğren! dedi. Abbas askerlerin yanına gitti.

– Niçin harekete geçtiniz? diye sordu. Onlar:

– Hükme boyun eğmediğiniz takdirde üzerinize yürümemiz emredildi, dediler. Abbas:

– Acele etmeyin! Durumu Hz. Hüseyin’e bildireyim, dedi ve gidip Hz. Hüseyin ile istişare etti. Hz. Hüseyin ona:

– Ömer’in yanına git. Onları sabaha kadar oyalayabilirse oyalamasını söyle! İnşallah gece namaz kılar, dua eder, Allah’tan affımızı isteriz. Ömer, benim namazı, Kur’ân okumayı, çokça dua edip af dilemeyi sevdiğimi bilir, dedi.

Hz. Hüseyin bununla aynı zamanda ailesine tavsiye de bulunacak zamanı da kazanmak istiyordu. Ordunun yanına giden Abbas onlara:

– Bize bu akşam izin verin düşünelim. İstediklerinizi kabul edersek bildiririz. Yoksa yarın savaşıyoruz, dedi. Ömer b. Sa’d komutanlara görüşlerini sordu. Hepsi olumlu cevap verince teklifi kabul ettiler.^[346]

Teklif

Hz. Hüseyin’in küçük oğlu Aliyyü’l-Asgar (Zeyne’l-Âbidîn) hasta ateşler içinde yatıyordu. Bu sırada dışarıda bir hareketlilik oldu. İnsanların bir araya toplanıp babasının onlara bir konuşma yaptığını duydu.

Ali b. Hüseyin anlatıyor:

“Yatakta hasta yatıyordum. Babam akşama doğru arkadaşlarını topladı. Onlara bir konuşma yaptı. Besmeleden sonra şöyle dedi:

– Ey Allah’ım! Bizi peygamber yakınları ve Kur’ân öğretmeni yaptığın, dinde ve dini ilimlerde anlayışlı kıldığın, hakkı duyacak kulak, onu göreceğ göz ve hissedecek kalp verdiğin, şükredenlerden kılıp inananlardan olma şerefi ile şerefleştirdiğin için sana hamd ü sena ederim.

Yeryüzünde benim arkadaşlarımdan daha hayırlı bir arkadaş, Ehl-i Beytim’den saygın bir aile de bilmiyorum. Allah’ım hepinizi hayırla mükâfatlandırın!

Yarın sabah şu kişilerin bize saldıracaklarını zannediyorum. Bu konudaki görüşüm hepinizin beni bırakıp gitmesidir. Bundan dolayı sizi suçlamam. Gece bastırınca karanlıktan faydalanarak gizlice gidin! Onlar beni istiyorlar sizi değil, dedi.

Hz. Hüseyin’in kardeşleri, yeğenleri, Abdullah b. Cafer’in oğulları:

– Biz senden sonra ne yapacağız? Allah bize senin yokluğunu göstermesin! dedi. Hz. Hüseyin Müslim b. Akîl’in oğullarına:

– Babanızın öldürülmesi yeter, gidin size izin verdim, dedi. Onlar:

– Hayır! Canlarımız, mallarımız, çocuklarımız sana feda olsun. Seni geldiğin yere geri götürünceye kadar yanından ayrılmayız, dediler. Diğer arkadaşları da kalkıp benzer konuşmalar yaparak:

– Canlarımız uğruna feda olsun! diye haykırdılar.

Ali b. Hüseyin o gece olanları anlatmaya şöyle devam etti:

“Babam şehid edilmeden önceki gece, arkadaşlarına yaptığı konuşma bitince bir grup arkadaşı ile çadırından çıkarak bize doğru geldi. O sırada halam Zeynep binti Fâtıma benim hastalığımla ilgileniyordu. Hemen yanında Ebû Zer’in azatlı kölesi Hivey vardı. Hivey, kılıcını temizleyip bakımını yapıyordu. Babam beni ziyaret ettikten sonra çadırına geri dönerken oldukça duygulu bir şiir söyledi. Babamın sözlerini birkaç kez tekrarlayınca ezberledim. Sözleri beni çok korkuttu, büyük bir belanın gelmek üzerine olduğunu anladım fakat sustum. Babam şu beyti söylüyordu:

*“Ey zaman! Bıktım senin arkadaşlığından,
Nice sabah akşamına erişen nice dost öldürüldü.
Zaten zaman iyi insanları bitirmeye doymaz.
İşler ancak Celil olan Allah’a döner.
Her canlı senden geçip gider.”*

Zeynep halam benim gibi susmadı. O hasretle iç çekerek yerinden kalktı. Doğruca babamın yanına gitti.

– Vah kardeşim, diyerek feryat etti. Sonra:

Keşke bu gün ölüm benim hayatıma son verse!

Annem Fâtıma, babam Ali ve kardeşim Hasan öldü.

Ey geçmişin halifesi, geleceğin efendisi, diyerek ağladı. Babam ona döndü:

– Ey kardeşim! Şeytan sakın hilmini yok etmesin, dedi. Halam:

– Anam-babam sana feda olsun ey Ebû Abdullah! Seni öldürecekler! Canım sana feda olsun! Diyordu.

Gözleri doldu, sözler boğazına düğümlenmişti. Sustu. Sonra kalktı babamın yüzünü gözünü öpmeye başladı. Ancak daha fazla dayanamayıp bayıldı. Yakındaki hanımlar hemen halamın yanına koşup yüzüne su dökerek ayılttılar. Halam kendine gelince babam:

– Ey kardeşim, Allah’tan kork, sabret! Allah’ın izzeti ile izzetlen, vakur ol! İyi bil ki yeryüzünde yaşayan herkes ölecek. Gökyüzündekiler de O’nun kudreti ile fâni olacaklar. O kahrı ve

izzetiyle öldürür, sonra kudretiyle tekrar diriltir. Herkes O'na kulluk eder. Yegâne kuvvet ve kudret sahibi O'dur. O tektir.

Ey kardeşim! İyi bil ki annem, babam, kardeşim benden daha hayırlıydı. Benim için, onlar ve bütün Müslümanlar için Allah Resûlü'nde (a.s.m.) güzel örnekler vardır, diyerek onu teselli etti. Ondaki zalimler kendisini öldürdüğünde canını tehlikeye atmaması için söz aldı. Sonra halamı elinden tutarak benim yanıma getirdi.”^[347]

Alınan Tedbirler ve Geceyi İhya

Hız. Hüseyin gece olunca arkadaşlarının yanına gitti. Gece muhtemel bir saldırıya veya baskına karşı tedbir alınmasını sağladı. Arkadaşlarına çadırlarını birbirine yaklaştırmalarını çadır iplerini birbirlerine geçirmelerini, çadırların arasına düşmanları tek yönden karşılayacak şekilde çıkış kapısı bırakılmasını söyledi. Çadırların arkalarına çukurlar ve hendek kazılıp içine fazlaca odun dolduruldu. Odunlar gerektiğinde tutuşturulacak, saldırı yapacak kişilerin içeri girmeleri engellenecekti. Dahhak b. Abdullah anlatıyor:

“Gece olunca Hız. Hüseyin ve arkadaşları bütün gece namaz kıldı, dua ve niyazda bulunup Allah'tan af dilediler. Bu sırada Kûfelilerin gözcü süvarileri çadırların etrafında dolaşarak bizi gözlüyordu.”^[348]

Savaş Düzeni Alınıyor

Hicri 10 Muharrem 61. günü gün doğumu öncesiydi. Kerbela'da kan içmeye hazır bir ordu, Allah'ın “Habîbim!” diye hitap ettiği, “Sen, Sen olmasaydın bu âlemleri yaratmazdım!” buyurduğu En Sevgili'nin torunu ve onun pak ailesinin etrafını kuşatmış, gecenin bitmesini bekliyordu. Hız. Hüseyin sabah namazı vakti girince abdest alarak namazını kıldı, ellerini semaya açıp dua etti. Biraz sonra karşısında savaşacak olan askerler de elbette zafer için Allah'a yalvarıyordu. Ama karşılarındakiler “Bizi bırakın yolumuza gidelim!” diyen bir avuç mazlum insandı. Üstelik bu mazlumlar iman ettikleri, çok sevdikleri canım peygamberim dedikleri peygamberin canı gibi sevdiği, kucağından indirmediği torunu ve onun ailesiydi. Onları âdeta koyun boğazlar gibi boğazlamak üzere savaş düzeni aldılar.

Ömer b. Sa'd, orduda bulunan Müzhîc, Esed, Rebîa, Kinde, Temîm, Hemedan gibi kabilelerin başına Kays b. Eş'as, Hür b. Yezid, Abdullah b. Züheyr, Abdurrahman b. Sebre'yi komutan olarak

atadı. Sağ cenaha Amr b. Haccac, sol cenaha Şimr b. Zilcevşen, süvarilere Azre b. Kays, piyadelere Şebes b. Ribî' komuta etti. Sancağı azatlısı Züveyd'e verdi.

Hız. Hüseyin, aile ve arkadaşları ile birlikte sabah namazını kıldı. Namazdan sonra ölümün üzerine gitmek için hazırlandılar. Yalnızca otuz iki atlı, kırk piyade idiler. Zalimlerin karşısına dikilmek ve kendilerini çağıran En Sevgili'ye koşmak üzere harekete geçtiler. Ölüme meydan okurcasına savaş düzeni aldılar. Düşmanın arkadan saldırmaması için çadırların etrafındaki kuyulara yerleştirilen odunları tutuşturdular. Sağ cenah komutanı Züheyr b. Kayn, sol cenah komutanı Habîb b. Müzâhîr'di. Sancağı Abbas b. Ali taşıyordu.

Hız. Hüseyin bineğine bindikten sonra ellerini semaya kaldırıp dua etti:

“Ey Allah'ım! Her üzüntüde güvencem, her darlıkta ümidim, her şeyimde dayanağım Sensin. Kalbi zaafa uğratacak, çaresiz bırakacak, dostlardan üzüp düşmanları sevindirecek tüm musibetleri Sana şikâyet ediyor, onları yalnızca Sana arz ediyorum. Bütün sıkıntıyı kaldıracak, rahata erdirecek, onlara karşı destek olacak da ancak Sensin. Her nimeti veren Sensin. Her iyiliğin sahibi ve her dileğin varacağı son mercisin.”

Hız. Hüseyin öne çıkıp biraz ilerledikten sonra oradaki tüm insanların duyacağı şekilde bir konuşma yaptı.

– Ey insanlar! Size geliş sebebimi açıklayıncaya, üzerime düşen uyarı sorumluluğumu yerine getirinceye kadar acele etmeyip beni dinleyiniz! Eğer sözlerimi doğrular, ileri sürdüğüm şeyleri kabul eder ve inşafı davranırsanız, insanların en mesudu olur üzerime yürümek için sebebiniz kalmaz. Eğer bunu yapmazsanız (o zaman size Hz. Nuh'un kavmine dediğini derim)

“Siz ve ortaklarınız toplanıp ne yapacağınızı kararlaştırınız. Sonra işiniz başınıza dert olmasın. Bundan sonra hükmü uygulayın mühlette vermeyin.”^[349]

“Şüphesiz ki beni koruyan kitabı indiren Allah'tır. Ve o bütün salih kulları gözetir.”^[350]

Benim nesebimi araştırıp bakın ben kimim. Sonra nefsinize dönüp yaptığınız şeylerden dolayı onu kınayın. Bakın bakalım beni katletmek, hürmetimi çiğnemek doğru ve uygun olur mu?

Ben sizin Peygamberinizin kızının oğlu değil miyim? Amcasının, vasisinin, Allah'a iman ve Resûlü'nü tasdik edenlerin ilki olan kişinin oğlu değil miyim? Şehitlerin efendisi Hz. Hamza babamın amcası, şehid Cafer-i Tayyar benim amcam değil mi? Allah Resûlü (a.s.m.) ben ve kardeşim için: "İkiniz cennet ehli gençlerinin efendisisiniz." buyurmadı mı?

Sözlerimi doğruluyorsanız ki onlar gerçektir, ne ala! Yoksa onu doğrulamanız için kime sormanız gerektiğini söyleyeyim. Bu hadisi Cabir b. Abdullah veya Ebu Said veya Sehl b. Sa'd veya Zeyd b. Erkam'a sorabilirsiniz. Onlar size bu hadisi Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyduklarını haber vereceklerdir.

Yoksa bu hadis de mi kanımı dökmekten sizi alıkoymayacak?

Hız. Hüseyin'in sözleri üzerine fitneci Şimr b. Zilcevşen araya girerek fitne tohumlarını saçmaya çalıştı ve Hız. Hüseyin ile ilgili:

– O ancak tek lehçe ile Kur'ân okuyarak Allah'a ibadet etmesini bilir. Ah bir de ne söylediğini bilseydi, dedi. Habîb b. Münzîr ona şu cevabı verdi.

– Vallahi onun bütün lehçelerle Kur'ân okuyarak ibadet ettiğine şahidim. Ben senin onun sözlerini anlamakta mazur olduğuna da şahidim. Çünkü Allah senin kalbini mühürlemiş.

Hız. Hüseyin:

– Söylediklerimden şüphe ettiğinizi varsayalım. Benim sizin Peygamberinizin kızının oğlu olduğumdan da şüphe edebilir misiniz? Vallahi şu an doğu ile batı arasında benden başka Peygamber kızının oğlu yoktur.

Şimdi bana söyler misiniz? Sizden birini öldürdüğüm veya yaraladığım veya malını aldığım için mi beni alıkoyuyor, yolumdan çekilmiyorsunuz? Benden ne istiyorsunuz?

Hız. Hüseyin'in sözleri üzerine herkes sustu. Öylece donup kaldı. Hız. Hüseyin bu kez ordu komutanları ve halkın ileri gelenlerine seslendi.

– Ey Şebes b. Rebî! Ey Haccar b. Ebcer! Ey Kays b. Eş'as! Ey Yezid b. Hâris! Sizler bana:

"Meyveler yetişti, her taraf yeşillendi, kuyuların suları çoğaldı, senin için askerler, yardımcılar hazırlandı hemen gel" diye yazmadınız mı?

Kendilerine seslenen hainler:

– Hayır, böyle bir şey yazmadık, diye inkâr ettiler. Hz. Hüseyin yazdıklarını tekrarlayarak hemen ispat edebileceğini söyledi. Sonra:

– Beni yanınızda görmek istemiyorsanız bırakın gideyim, dedi. Kays b. Eş'as:

– Amcaoğlunun hükmüne boyun ey! Onlar sana arzu ettiğin şekilde iyilik edeceklerdir, dedi. Bu kez Hz. Hüseyin:

– Hayır, vallahi ben onlara ne ellerimi zillet içinde teslim ederim, ne de kölelerin ikrarı gibi ikrarda bulunarak biat ederim.

Ey Allah'ın kulları! “Şüphe yok ki ben beni taşlamanızdan, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığınırım.”^[351]

“Ben hesap gününe inanmayan her kibirli insandan, benim de sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığınırım.”^[352] Ayetlerini okudu.

Ömer b. Sa'd:

– Eğer bu iş benim elimde olsaydı teklifini hemen kabul ederdim, dedi. Hz. Hüseyin:

– Ey Ömer! İşleyeceğin günahın sana ait olduğunu ve bir gün hesaba çekileceğini hiç düşünmüyor musun?

Ey Allah'ım! Iraklılar beni aldattılar. Bana hile yaptılar. Kardeşime yaptıklarını bana da yaptılar.

Ey Allah'ım! Onların işlerini boz dağıt! Hepsini birer birer topla yok et! Diye dua etti.

Ömer b. Sa'd:

– Bir takım sefihler benim seni öldüreceğimi söylüyormuş, dedi. Hz. Hüseyin:

– Onlar sefih değil halim insanlardır. Vallahi benden kısa bir süre sonra senin Irak gelirinden faydalanman güzümü aydın edecektir, dedi.

Züheyr b. Kayn biraz öne çıktı. Kûfelilere Ubeydullah ve babası Ziyad'ın iyi insanlara nasıl zulmettiğini hatırlattı. Onları uyardıysa da kalpleri mühürlenmişçesine duymadılar. Fitneci Şimr yine öne atıldı.

– Sus! Allah seni ebediyen sustursun! Uzun sözlerle bizi bıktırdın, diye bağırdı. Züheyr:

– Ben sana söylemiyorum. Sen Kur'ân'dan iki ayeti bile doğru dürüst okuyamayacak birisin, dedi.

Komutanlardan Hürr b. Yezid:

– Vallahi Müslüman olmayanlar bile sizden böyle bir ricada bulunsaydı onları kabul ederdim, diyerek komutanları Hz.

Hüseyin'in sözlerine kulak vermeye çağırdı. Ancak herkes sağır olmuş söylenenleri duymuyordu. Bunun üzerine yavaşça Hz. Hüseyin'in bulunduğu yere yaklaştı ve ani bir hareketle atını mahmuzlayıp yanlarına gitti.

– Canım yoluna fedadır, ey Allah Resûlü'nün oğlu! dedi. Allah'a yemin ederim ki onların ne seni bu kadar katı bir şekilde reddedeceklerini, ne de kuşatıp zor durumda bırakacaklarını tahmin etmedim. Onların yaptıklarını görünce kendimi kınayıp durdum. Günahımdan tövbe etmek ve ölünceye kadar sana destek olmak için yanına geldim, dedi. Sonra Kûfelilere seslendi:

– Ey anaları ağlayasica Kûfeliler! Onu davet ettiniz, yanınıza gelince de bıraktınız. Onun uğruna savaşacağınızı söylediniz, şimdi onu hapsedip kuşattınız. Birazdan öldürmek için üzerine atılacaksınız, sözleriyle onları uyardı. Ama nafile kalpler mühürlenmişti. 30 kişinin dışında kimse sesini duymadı. 30 kişi tıpkı kendisi gibi kaçıp Hz. Hüseyin'in ordusuna katıldı. [\[353\]](#)

Savaş Başlıyor

Atını ileri süren başkomutan Ömer b. Sa'd okunu yayına yerleştirip Hz. Hüseyin ve arkadaşlarının olduğu yöne doğru attı. Ve:

– Şahit olun ki ilk ok atan benim, diye bağırdı. Ardından Ziyad ve Ubeydullah'ın azatlıları ortaya çıkıp savaş için er istediler. Karşılarına Kûfeli Abdullah b. Umeyr çıktı. Adamlar:

– Kimsin? diye sordular. Abdullah nesebini söyledi. Ancak onlar:
– Seni tanımıyoruz. Sen git karşımıza Züheyr b. Kayn veya Habîb b. Münzir veya Büreyr b. Hudeyr çıksın, dediler. Abdullah:
– İyi bil ki karşına çıkan senden daha hayırlıdır, diyerek üzerlerine atıldı. Önce birini sonra diğerini öldürdü. Bu arada sol elinden yaralandı. Geri dönerken eşi Ümmü Vehb kendisini karşıladı.

– Anam-babam sana feda olsun! Allah Resûlü'nün (a.s.m.) tertemiz çocukları önünde savaş, diyerek onu kutladı. Abdullah ona:

– Geri git, dedi. Kahraman hanım:
– Senin yakınında seninle birlikte ölmedikçe seni asla bırakmayacağım, dedi. Hz. Hüseyin onlara dua ettikten sonra hanımı diğer hanımların yanına gönderdi. Kûfe ordusunun sağ cenahı hücumla geçti. Hz. Hüseyin ve arkadaşları ok ve mızraklarla onları

geri püskürttüler. Birkaçını öldürüp yaraladılar. O arada Abdullah b. Havze adında bir densiz Hz. Hüseyin'e:

– Ey Hüseyin! Seni cehennemle müjdelerim, diye bağırdı. Hz. Hüseyin:

– Bilakis bana rahmet peygamberi Muhammed Mustafa'nın (a.s.m.) şefaati kavuşur. Onun şefaati ile cennete giderim. Peki, sen kimsin! diye seslendi. Adam:

– Havze'nin oğluyum, dedi. Hz. Hüseyin ellerini semaya kaldırdı.

– Ey Allah'ım! Onu cehennemine at! diye dua etti. Kızgınlıktan deliye dönen adam atını Hz. Hüseyin'e doğru mahmuzladı. At tökezleyince adam attan düştü. Ayağı üzengiye takıldı, baş aşağı kaldı. At ürküp koşunca başını taşlara, ağaçlara vurarak param parça etti. Ardından kıraat üstadı Büreyr b. Hudeyr, kendisine meydan okuyan Yezid b. Ma'kîl'i öldürdü. Arkasından gelen Ka'b b. Câbir elindeki mızrağı sırtına saplayarak onu şehid etti.

Askerlerin tek tek öldüğünü gören Amr b. Haccac:

– Ey ahmaklar! Ölüme koşan bir toplulukla savaştığınızı görmüyor musunuz? Tek tek savaşmak yerine top yekûn saldırın. Her biriniz bir taş atsanız hepsini öldürürsünüz gibi sözlerle askerleri kışkırttı. Onu duyan Hz. Hüseyin:

– Ey Amr! Sen onları bizim üzerimize mi kışkırtıyorsun? Biz dinden çıktık da sizler mi doğru yoldasınız? Vallahi hesap günü kimin dinden çıkıp cehenneme atılacağını hep birlikte göreceğiz, diye seslendi.

Amr b. Haccac sağ taraftan, Ömer b. Sa'd ise Fırat nehri yönünden hücumla geçti. Oklar havada uçuşmaya, kılıçlar kavis çizerek inip kalkmaya başladı. Kollar, bacaklar, kafalar vücutlardan ayrılıp her biri bir yere düşüyor, feryatlar göğü inletiyordu. Müslim b. Avsece bu arbedede şehid olurken Habîb b. Münzir ona:

– Bir vasiyetin var mı? diye sordu. O Hz. Hüseyin'i göstererek:

– Evet, onun yanında, onun önünde savaşarak ölmektir, dedi.

Bu arada Kûfe ordusunun sol cenahı da hücumla geçti. İlk şehid ettikleri kişi Abdullah b. Umeyr oldu. Ardından dört kahramanı ortalarına alıp şehid ettiler. Abbas b. Ali yanındaki arkadaşları ile onları kurtarmak için koştu. Ancak ulaşamadı.

Hz. Hüseyin ve arkadaşları ölüme koşar gibi savaşınca karşılarındakiler onların yüz misli de olsa tutunamayıp her biri bir tarafa dağılıyordu. Bunu gören Ömer b. Sa'd beş yüz okçuyu savaşa

soktu. Okçular yağmur gibi ok yağdırarak Kerbela aslanlarının ilerlemesini engellediler. Bu arada yaşlı Kûfeliler savaş meydanının etrafındaki tepelere toplanmış gözyaşları içinde Hz. Hüseyin ve arkadaşları için dua ediyorlardı. [\[354\]](#)

Çadırlar Ateşe Veriliyor

Savaş öğlene kadar tüm hızı ile devam etti. Çadırların çok sık aralıklı ve iplerinin birbirine dolaşık olması yüzünden Kûfe ordusunun farklı yönlerden saldırısını engelliyordu. Bunu gören Ömer b. Sa'd askerlerine:

– Çadırların arasından bozup yıkın! emrini verdi. Ancak bu Hz. Hüseyin'in arkadaşlarının işini kolaylaştırdı. Gelenleri çadırların arasında ikişer üçer sıkıştırıp öldürdüler. Bunun üzerine Ömer:

– Çadırları bozmak ile uğraşmayın hepsini yakın! dedi. Onu duyan Hz. Hüseyin:

– Yakmalarını engellemeyin. Ateş bize ulaşmalarına engel olur, dedi. Öyle de oldu. Ateş iki ordu arasında geçilmez bir hat oluşturunca yine tek cepheden saldırmak zorunda kaldılar. Hanımlar ve çocukların bulunduğu çadırlar dışında bütün çadırlar yanıyordu. Bunu fark eden fitneci Şimr b. Zilcevşen hemen harekete geçti. Adamlarına:

– Bana ateş getirin şu çadırları içindekilerle birlikte yakacağım! diye bağırdı. Onu duyan kadın ve çocuklar feryat ederek dışarı çıktılar. Hz. Hüseyin:

– Ey Zilcevşen'in oğlu! Sen benim ev halkını yakmak için ateş istiyorsun öyle mi? Allah da seni cehenneminde yaksın! diye dua etti. Çevresindeki adamlar bunun vahşet olduğunu söyleyerek zorla da olsa onu bu fikrinden vazgeçirdiler.

Öğlen namazı vakti girince savaş durdu. Kûfe ordusu namaz kılarken Hz. Hüseyin arkadaşlarına salât-ı havf yani korku namazı kıldırıldı. [\[355\]](#)

Namazdan sonra yeniden başlayan savaş tüm hızı ile devam etti. Hz. Hüseyin ve arkadaşlarından öldürdükleri kişi başına ödül alacak olan leş kargaları var güçleri ile bir avuç Allah'ın aslanının üzerine yürüdü. Habîb b. Münzir, Hür b. Yezid, Said b. Abdullah, Züheyr b. Kays, Nâfi' b. Hilal tek tek şehid edildiler. Her birinin hedefi Hz. Hüseyin'e ulaşip onu şehid ederek en büyük ödülü almaktı. Bunun

farkında olan kahramanlar tıpkı Peygamber Efendimizin (a.s.m.) ashabının Uhud'da ona yaptığı gibi kendilerini Hz. Hüseyin'e feda ederek bir bir şehid oldular.

Hz Hüseyin'in dört bir taraftan kuşatıldığını gören Allah'ın aslanları canlarını uğrunda vermelerinin yetmeyeceğini görüyor, onu sonuna kadar koruyamayacaklarını bildiklerinden içleri parçalanıyor, gözyaşı döküyorlardı. Onların bu hâli Hz. Hüseyin'i çok duygulandırıyor sürekli dua ediyordu.

Hanzala b. Esâd ortaya atılarak Ahzâb Suresi 30-33. ayetlerini okuyup Kûfe askerini uyarmaya çalıştı. Hz. Hüseyin:

– Onlar seni dinlemezler. Senin ve arkadaşlarının kanını helal sayan kimseler seni dinlerler mi? dedi. Hanzala:

– Zaman ahirete gidip arkadaşlara kavuşma zamanı, dedi. Hz. Hüseyin:

– Haydi, dünya ve dünyadaki her şeyden hayırlı olan imtihansız ve tasasız mülke git! dedi. Hanzala:

– Sana ve Ehl-i Beyt'ine selam olsun! diyerek Kûfe askerleri arasına daldı. Savaşa savaşa şehid oldu. Onu diğer kahramanlar takip etti.

Hz. Hüseyin'in Büyük Oğlu Ali Şehid Oluyor

Kûfeli zalimlere karşı aslanlar gibi saldıran Ali, her ok atışta ya da kılıç savuruşta Ubeydullah'ı kastederek,

– Vallahi bizim hakkımızda babası belirsizin oğlu emir ve hüküm veremez, diye şiir söylüyordu. Savaş için karşı karşıya geldiği bir Kûfeli:

– Sen Müminlerin Emiri Yezid'in amcası oğlusun. Sana eman veriyorum git, deyince ona:

– Sen Allah Resûlü'nün (a.s.m.) akrabalık bağını gözetmiyor, Yezid'in akrabalığını gözetiyorsun öyle mi! diyerek ne kadar akılsız ve bilinçsiz olduklarını haykırdı.

Hâmit b. Ebû Müslim anlatıyor:

“Kerbela'da, Ehl-i Beyt'ten ilk olarak Hz. Hüseyin'in büyük oğlu Ali şehid edildi. Oğlunun şehid edildiğini gören Hz. Hüseyin'in kalbi parçalandı, içi sızladı.

– Ey oğlum! Allah da seni öldürenleri kahretsin! Rahman olan Allah'a karşı bu ne cüret! Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ailesine karşı bu

ne saygısızlık! Senden sonra dünya felah bulur mu? diyerek gözyaşı döktü.

Hız. Hüseyin Efendimiz, oğlunun acısından âdeta inliyordu. Aynı şekilde acı duyan, kalbi param parça olan biri daha vardı. Kadın ve çocukların çadırında bulunan Hız. Zeynep. Yeğeninin durumunu gözleri ile görmek kardeşinin acısını paylaşmak için dışarı çıkmıştı. Yüzü güneş kadar parlak ay kadar berraktı. Acısına tahammül edemiyor, gökleri parçalarcasına feryat ediyordu. Koşup yeğeninin naşına sarıldı. Gözyaşları sel olurken

– Vah kardeşim! Vah kardeşimin oğlu! diye inliyordu.

Hız. Hüseyin onu tutarak çadırına geri götürdü. Sonra çevresindeki gençlere seslendi. Onlara kardeşlerinin naşını çadıra getirmelerini söyledi.^[356]

Ondan sonra Hız. Hüseyin'in yakınları bir bir şehid edildiler. Biraz ötede kana susamış vampir gibi Hız. Hasan'ın oğlu Kasım'ın etrafını saran Kûfeliler sürekli üzerine gidiyor hamle üzerine hamle yapıyorlardı.

Kûfe ordusunda bulunan Humeyd b. Müslim anlatıyor:

“Birkaç genç bize doğru geliyordu. Birinin yüzü ay parçası gibiydi. Elinde kılıç üzerinde pelerin vardı. Ayakkabılarından birinin bağı kopmuştu. Yanımda bulunan Amr b. Sad el-Ezdî:

– Vallahi şu gencin üzerine saldıracağım, dedi. Ben:

– Sübhanallah! Saldırıp da ne yapacaksın. Etrafında onu öldürmek için hamle yapan o kadar insan varken bir de sen mi saldıracaksın, dedim. Ancak o ısrar etti. Üzerine üzerine gitti. Sonunda başına sert bir kılıç darbesi indirdi. Genç:

– Anneciğim! diyerek yüzüstü yere düştü. Yeğeninin sesini duyan Hız. Hüseyin yardıma koştu. Yanlarına varır varmaz Amr'a bir darbe indirince çığlığı göğü inletti. Oradaki Kûfeliler Amr'ı kurtarmak için hep birlikte Hız. Hüseyin'e saldırdılar. Ancak yanına vardıklarında Amr ölüyordu. Hız. Hüseyin gencin yanına gitti. O da son anlarını yaşıyordu. Hız. Hüseyin:

– Seni öldürenler kahrolsun! Kıyamet günü onların hasmı şüphesiz senin ataların olacaktır. Vallahi sen amcanı gücünün yetmeyeceği bir işe çağırdın. Sana kavuşsa da bir faydası olmayacaktı. Vallahi onun düşmanları çoğaldı, yardımcıları azaldıkça azaldı, diyerek genci alıp

Çadıra Şehid olan oğlunun yanına götürdü. Yanımdakilerden öğrendim ki o genç Hz. Hasan'ın oğlu Kasım imiş. "[357]

H . Hüseyin'in Aldığı İlk Darbe

Sabah namazından beri savaşan Hz. Hüseyin, peŐ peŐe yaşadığı acıların da etkisiyle bitkin düŐmüŐtü. Bir tarafa  kt . Bir süre öylece hareketsiz kaldı. Onu gören Kûfeli bir asker yanına koştu. Ancak Peygamber Torununu öldürmenin manevi ağırlığı kendisini yakalayıp sarsınca geri dönüp olabildiğince uzaklaştı. Ancak ordunun içindeki apulcuların çoğunun kalbi taş kesilmiŐti. Onlardan biri olan Malik b. N seyr, Hz. Hüseyin'in yanına yaklaştı. Vicdanı dahi sızlamadan kılıcını kaldırıp Rahmet Peygamberinin kendisi için gözyaşı döktüğü torununa vurup geri katı. Kılıç Hz. Hüseyin'in miğferini keserek başına kadar ulaŐmıŐtı. Akan kanlar miğferin iini doldurup dışarı taŐtı. Hz. Hüseyin Malik'e döndü:

– Bir Şey yiyip içme! Bir Şey bulama! Allah seni zalimlerle birlikte haŐretsin! diye dua etti. Sonra adıran yanına vardı. Başındaki miğferi atıp bir takke giydi.  zerine sarık sardı. Ayakta duracak takati kalmamıştı. Olduğu yere oturup öylece kaldı. Bir ara henüz üç yaşında olan oğlu Abdullah yanına geldi. Onu kucağına aldı. Tam o sırada Hz. Hüseyin'in oturduğunu fark eden okçular onu ok yağmuruna tuttular. Oklardan biri Abdullah'ın boğazına isabet etti. Avuçları kanla dolan Hz. Hüseyin perişan oldu.

– Ya Rabbi! Bize göklerden yardım etmeyeceksen hakkımızda hayırlısını nasip et! Şu zalimlerden intikamımızı al! diye feryat etti.

Yavrusunun boynuna saplanan oku titrek eller ile çekip alan Hz. Hüseyin'in gözyaşları sel olmuştu. Masum yavrusuna bakıp onu teselli ediyordu.

– Vallahi sen Allah katında Salih peygamberin devesinden daha Şerefli ve kıymetlisin. Deden Muhammed Mustafa da (a.s.m.) Salih peygamberden üstün ve kıymetlidir. Çadırdan bir örtü getirilmesini istedi. Küçük Abdullah'ı ona sarıp çadıra koydu. Dışarı ıktı, kılıcını sıyıarak savaşmaya başladı.

Ehl-i Beyt gençleri Şehid olmaya devam ediyordu.  nce Hz. Hasan'ın oğlu Ebu Bekir Şehid oldu. Ardından Hz. Hüseyin'in kardeşleri Abdullah, Cafer ve Osman Şehid oldular. Sonra diğer kardeşi Muhammed Şehid edildi. Onu Hz. Hasan'ın oğlu Abdullah ve

Akıl'ın torunu Muhammed izledi. Hz. Hüseyin'in etrafında yalnızca kardeşi Abbas kalmıştı. Etrafında dönerek onu savunmaya çalışan Abbas da üst üste aldığı darbelere daha fazla dayanamayıp şehid oldu.^[358]

Hz. Hüseyin Susuz Kalıyor

Hz. Hüseyin çok susamıştı. Hararetten içi kavruluyordu. Su içip hararetini gidermek için Fırat'a doğru yöneldi. Biraz yürüdükten sonra Kûfe ordusundan biri:

– Bakın Hüseyin su içmeye gidiyor. Engellesenize! diye bağırdıktan sonra Hz. Hüseyin'e doğru koştu. Ardından gelenler ile birlikte önünü keserek suya ulaşmasını engelledi. Hz. Hüseyin susuzluktan ölecek gibiydi. Ancak adamlar yoldan çekilmedikleri gibi yol kesenleri oraya toplayan adam attığı okla Hz. Hüseyin'i yüzünden yaraladı. Ağzı kanlar içinde kalan Hz. Hüseyin:

– Ey Allah'ım sen onu susuz bırak! Ey Allah'ım peygamberinin torununa yapılanlardan dolayı sana şikâyet ediyorum. Onları derleyip topla ve yok et. Yeryüzünde onlardan hiçbirini bırakma! diye dua etti. Diğerleri gibi bu duası da kabul oldu. Bir süre sonra adamın vücudu suyu kabul etmedi. Susuzluktan öldü.

Suya ulaşamayacağını anlayan Hz. Hüseyin geri döndü. Bu arada fitneci Şimr b. Zîcevşen on adamı ile kadın ve çocukların önüne set çekerek Hz. Hüseyin'in onlara ulaşmasını engelledi. Çadıra yaklaştığını gören küçük yeğenlerinden biri yanına gitmek istedi. Hz. Zeynep çocuğu tutup bırakmadı. Çocuk ısrarla:

– Amcama gideceğim, diyor Hz. Zeynep engel oluyordu. O sırada Hz. Hüseyin kız kardeşine:

– Sıkı tut, sakın bırakma! diye sesleniyordu. Çocuk birden Hz. Zeynep'ten kurtularak Hz. Hüseyin'e doğru koştu. İnsanlıktan nasibini almamış bir asker de onun peşinden koştu. Askerin geldiğini gören çocuk:

– Pis adam! Amcamı mı öldüreceksin? diye bağırdı. Kalpsiz adam kılıcını kaldırıp çocuğa doğru savurdu. Çocuk kendini korumak için elini kaldırıncı kolu kesilince,

– Halacığım! diye feryat edip amcası ve bütün Ehl-i Beyt hanımlarının yüreğini yaktı. Gözyaşları sel olan Hz. Hüseyin çocuğu kucağına aldı:

– Yeğenim sabret! Allah seni Allah'ın Resûlü'ne, Hz. Ali, Hz. Hamza, Hz. Cafer, Hz. Hasan'a kavuşturacak, cennette onlarla birlikte olacaksın, dedi. Sonra ellerini açtı:

– Ey Allah'ım! Onlara gökten yağmur indirme, yerin bereketinden mahrum et! diye beddua etti. [\[359\]](#)

[346]

[353]

[349]

[357]

[345]

[352]

[356]

[355]

[348]

[351]

[359]

[354]

[347]

[350]

[358]

Şehadeti

O SIRADA Hz. Hüseyin'in etrafını saran askerler dört bir taraftan hücumu geçmişti. Kükremiş aslan gibi yerinden fırlayan Hz. Hüseyin üzerine gelenlerin her birini bir tarafa dağıttı. İçlerinden biri olan Abdullah b. Ammar der ki:

– Hz. Hüseyin gibi cesaretle savaşan birini görmedim. Kendisine saldıranlar dağılıp kaçışmaya başladılar. O sırada kız kardeşi Hz. Zeynep çadırdan çıktı. Feryat ediyor:

– Ah! Gök yere inip şunlar üzerine kapanıverseydi! Ey Ömer b. Sa'd! Hz. Hüseyin'in gözlerinin önünde öldürülmesine göz mü yumacaksın? diye sesleniyordu.

Eli kolu bağlanmış gibi orada öylece duran Ömer'in gözlerinden akan yaşlar sakalını ıslatıyordu. Hz. Zeynep'ten utanan Ömer yüzünü çevirdi. Hz. Hüseyin üzerine gelen süvarilerle aslanlar gibi savaşıyor, kıvrak hareketlerle atılan okları savuşturuyor, bir taraftan da karşısındakilere:

– Beni öldürmek için birbirinizi kışkırtıp duruyorsunuz. Allah'a yemin ederim ki bu yaptıklarınızdan dolayı O'nun bana ikramda bulunacağını umuyorum. Nerede olursanız olun sizden intikamımı alacaktır. Sizi cezalandıracak, sizden razı olmayacak, acı azabını tattıracaktır, dedi.

Hz. Hüseyin bir ara durdu hareketsiz kaldı. O durunca askerlerde durdu. İsteseler onu hemen öldürebilirlerdi ama kimse buna cesaret edemedi. Vicdanlarını kaybetmiş olsalar da ömür boyu onu şehid etme utancı ile yaşamamak için ileri atılmayıp öylece kaldılar. Biraz sonra bed bir ses duyuldu. Bu fitneci Şimr b. Zîcevşen'in sesiydi:

– Yazıklar olsun ne bakıp duruyorsunuz? diye bağıırıyordu. Bu bed ses orada bulunanları harekete geçirmeye yetti. Tekrar Hz. Hüseyin'e saldırdılar. Önce Züra' b. Şerük adında bir katil tarafından sol eline bir kılıç darbesi indi. Ardından bir darbe de omzuna vurdu. Hz. Hüseyin karşılık vererek omzuna vurduğu darbe ile katili yere indirdi.

O arada sendeleyeyen Hz. Hüseyin yere düştü. Ama hemen toparlanıp kalktı. Sinan b. Enes adında bir başka katil arkadan

yaklaşarak mızrağını Hz. Hüseyin'in köprücük kemiğine sapladı. Mızrak sırtından girip göğsünden çıkınca daha fazla dayanamayan Hz. Hüseyin yüz üstü yere düştü. Bir süre herkes donup kaldı. Kimse şehid düşen Hz. Hüseyin'in naşına yaklaşamadı. Sonunda Sinan b. Enes arkadaşı Havli b. Yezid'e:

– Başını kes! diye seslendi. Adam Hz. Hüseyin'e doğru gidince elleri titredi. Yapamadı. Kalpsiz Sinan ona:

– Allah kollarını kırsın! diye bağırarak Hz. Hüseyin'in başını gövdesinden ayırdı.

Kardeşi şehid edilince acısı kalbine sığmayan Hz. Zeynep çıldırmış gibiydi.

“Ya Muhammed!

Göklerin melekleri sana salât etsin! Bak işte torunun Hüseyin kanlar içinde. Uzuvarı kesilmiş, yalnız başına şurada yatıyor! Ya Muhammed! Bak kızlarını esir ettiler. Torunlarını acımadan öldürdüler!” diye dedesine seslenerek şikâyetini Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bildirdi. Onun bu feryatları efendilerimizi öldürenleri bile gözyaşına boğdu.^[360]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) koklamaya doyamadığı, şehid olmadan yıllarca önce nübüvvet nuru ile olacakları görüp reyhanım diye şehadetine ağladığı Hz. Hüseyin, oğulları, kardeşleri, yeğenleri ve kendi oğulları Avn ve Muhammed şehid edilirken Hz. Zeyneb'in içi kan ağlıyordu. Ağlamaktan gözyaşları kurumuştı. Kendine gelince kadınlara ve çocuklara sahip çıkmak için metanetini koruması gerektiğini düşündü. Acısını yüreğine gömerek geride kalan çocukları ve hanımları kanatlarının altına aldı.

Bütün bunlar olurken Hz. Hüseyin Efendimizin oğlu 23 yaşındaki Aliyyü'l-Asgâr ateşler içinde hasta yatıyordu. Hz. Zeynep yeğeninin başında onunla ilgileniyor, onu tedavi etmeye çalışıyordu. Aliyyü'l-Asgâr baygın bir şekilde yattığından olanlardan haberi olmamıştı. Vahşeti yapan zalimler, onu görmediği için hayatta kalmıştı.

Hicretin 61. yılında 57 yaşında iken Muharrem ayında Cuma günü öğlenden sonra şehid edilen Hz. Hüseyin, vücuduna aldığı otuz üç mızrak yarası, otuz dört kılıç yarası ile öylece yerde yatıyordu.

O gün Hz. Hüseyin ile ailesinden on altı kişi şehid edilmişti. O an melekler ağladı, gökler ağladı, güneş ay ve yıldızlar ağladı.

O gün Rahman'ın arşını titretecek, dünya durdukça unutulmayacak, kıyamete kadar bütün müminleri yasa boğan, kelimelerin anlatmaktan aciz kalacağı bir zulüm oldu. Gökte melekler ağladı yerde canlılar, suda balıklar, havada kuşlar.

Vahşeti duyan Müslümanlar dayanamayıp kendilerinden geçtiler, yürekleri sızladı, rencide oldular. Yüzleri yere eğildi, utançlarından birbirlerine bakamaz hale geldiler. Sadece ağlayıp gözyaşı döktüler. O günü yaşayanlardan Hallâd'ın annesi güneşin ağladığını şu sözlerle anlatır:

“Hz. Hüseyin'in şehid edildiği zamanı yaşadım. O günlerde doğumundan batımına kadar güneş ışıklarının yansıdığı duvarlar ve yerler kızıl bir renk aldı. İnsanlar herhangi bir taşı kaldırdığında altında kan görürdü.”

İsâ b. Hâris ise güneş ve yıldızların ağlamasını şu sözlerle anlatır:

“Hz. Hüseyin şehid olduktan sonra yedi gün boyunca ikindi namazını kıldıktan sonra güneş ışıklarının zayıfladığını yıldızların ortaya çıktığını gördük. Yıldızlar birbirine çarpıyor gibiydi.”

Ebu Kubeyl ise şunları söyler:

“Hz. Hüseyin'in şehid edildiği gün bir anda yarım gün boyunca güneş tutuldu, yıldızlar görüldü.”

Benzer şeyleri söyleyen İbn Sîrîn “Güneşin bu şekilde kızıllaştığını Hz. Hüseyin'den önce hiçbir zaman görmedik.” Der ve göklerin ağlaması konusunda şu tespiti yapar:

“Gök Hz. Yahya'nın ölümünden sonra Hz. Hüseyin'den başkasına ağlamadı.”[\[361\]](#)

Ümmü Ma'bed'in yeğeni kutlu hicret yolculuğu gününden kalan bir anıyı şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) halamın çadırına indiği gün, çadırda biraz dinlendikten sonra halamdan su istemiş. Halam suyu getirince onunla elini yüzünü yıkamış, kalan suyu çadırın yanındaki böğürtlen dikeninin dibine dökmüş.”

Onlar halamın yanından ayrılıp gittikten bir süre sonra Allah Resûlü'nün (a.s.m.) suyu döktüğü yerden büyük bir hurma ağacının yetişmeye başladığını görmüşler. Büyüyen ağaç çok geçmeden hurma vermeye başlamış. O ağacın hurmasından ben de çok yedim. Hurmaların rengi Yemen zağferanı, kokusu amber gibiydi. Tadı da çok güzeldi. Ondak yiyen aç ise doyuyor, susuz ise kanıyor, hasta

olan şifa buluyordu. Onun yapraklarından yiyen deve ve keçilerin memeleri süt ile doluyordu. O gerçekten mübarek bir ağaçtı.

Yıllarca hurmasını yediğimiz bu ağaç bir sabah hızlı bir şekilde solmaya başladı. Hurmaları döküldü, yaprakları sarardı. Ne olduğunu merak ettik. Bir süre sonra o gün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ettiğini haber alınca ağacın başına gelenlerin hikmetini anladık. Birkaç önemli olayda yine böyle sararıp solan hurma ağacı, Hz. Hüseyin'in şehid edildiği gün tamamen kurudu. Bir daha yeşermedi.”^[362]

Allah Resûlü (a.s.m.) Cebrâil'in (a.s.) Kerbela'dan getirdiği toprağı Hz. Ümmü Seleme annemize verirken:

– Bu toprak kan hâline geldiğinde anla ki Hüseyin şehid edilmiştir, buyurmuştu.

Hız. Ümmü Seleme onu uzun yıllar sırça bir çanak içinde itina ile sakladı. Bir gün toprağın kan hâline geldiğini görünce Hız. Hüseyin'in şehid edildiğini anladı.

Selmân-ı Fârisî anlatıyor:

“Bir gün Hız. Ümmü Seleme'nin yanına gittim. Hıçkırıklarla ağlıyordu.

– Ne oldu? Niçin ağlıyorsun? diye sordum.

– Rüyamda Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gördüm. Başı ve sakalı toz toprak içinde ağlıyordu.

– Ya Resûlallah sana ne oldu? diye sordum.

– Biraz önce Hüseyin'in şehadetine şahit oldum, buyurdu.”^[363]

Hız. Hüseyin'in şehadet haberi gelince Hız. Ümmü Seleme feryat eder ve

– Allah ona bu işi yapanların evlerini ve kabirlerini ateşle doldursun, der. Bir süre ağlar, dayanamayıp bayılır.”^[364]

Hız. Hüseyin'in şehadet haberi Medine'ye ulaşınca Medineli hanımların feryatları göklere yükseldi. Ağlama sesinden âdeta Medine yerinden oynadı. O güne kadar böyle bir ağlama görülmemişti. Hız. Hüseyin şehid edildiğinde Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rüyasında görenlerden biri de Abdullah b. Abbas'tı. Bir gün Abdullah b. Abbas uykudan uyanınca,

– İnna lillahi ve inna ileyhi râciûn, dedikten sonra:

– Vallahi Hüseyin şehid edildi, dedi. Etrafındakiler:

– Bu nasıl olur. Nereden haber aldın? diye sordular.

– Rüyamda Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gördüm. Yanında içi kan dolu cam bir bardak vardı.

“Benden sonra ümmetimin yaptığı şeyi biliyor musun? Hüseyin'i şehid ettiler. Bu onun ve sahabelerinin kanıdır. Bunu Allah'a sunacağım.” buyurdu.

Orada bulunanlar rüyanın gün ve saatini yazdılar. Yirmi dört gün sonra Hz. Hüseyin ve yakınlarının şehadet haberi Medine'ye geldi. Abdullah b. Abbas'ın rüyada gördüğü gün ve saatte şehid edilmişlerdi.[\[365\]](#)

* * *

[365]

[362]

[364]

[360]

[361]

[363]

Hız. Hüseyn'in Ailesi

KERBEKA'DAKİ VAHŞETTEN sonra Ehl-i Beyt'in hanımları Kûfe'ye götürüldüler. Bütün Kûfe yasa boğulmuş, kadınlar çığlık atarak hüngür, hüngür ağlıyorlardı. Hz. Hüseyn'in ailesini evlerinde misafir eden Kûfeliler, ağlamaktan bitkin düşen annelerimizi ve çocukları istirahat ettirmek için büyük gayret gösterdiler. Valinin Aliyyü'l-Asgâr'dan haberi olmaması için onu Kûfelilerden birinin evinde sakladılar. Ancak Ubeydullah b. Ziyad, bir şekilde onun sağ kaldığını öğrenmişti. Halka bir duyuru yaptırdı:

– Ali b. Hüseyn'i bulup getirene üç yüz dirhem verilecektir.

Ali b. Hüseyn o gün olanları şöyle anlatır:

“Kûfelilerden biri beni evinde saklıyordu. Bana çok iyi hizmet ediyor, ikramda bulunuyor, rahat ettirmek için çırpınıyordu. İçeri her giriş çıkışında ağlıyordu. Onun bu hâlini görünce kendi kendime:

– Yanında kalabileceğim en hayırlı kişi herhâlde budur, diyordum. Ama yanılmışım. Bir süre sonra ağlayarak yanıma gelen adam ağlaya ağlaya:

– Korkuyorum, diyerek beni tutup sıkıca bağıladı. Sonra kolumdan tutarak valinin yanına götürdü. Beni valiye teslim edip üç yüz dirhemi alıp gözden kayboldu. Ben şaşkınlık içinde öylece kala kaldım.”^[366]
[366]

Eşsiz Cesaret

Hız. Hüseyin'in hayatta kalan tek oğlunun valiye teslim edildiğini duyan Hız. Zeynep, hemen vilayet binasına koştu. Valinin bulunduğı yere gittiğinde vali Ali Efendimize adını soruyordu. Ali:

– Adım Ali b. Hüseyin.

Vali onun aynı isimde olan büyük kardeşini kastederek:

– Allah Ali'yi öldürmedi mi?

Ali b. Hüseyin susup cevap vermedi. Vali:

– Ne oldu? Niçin susuyorsun?

– O benim büyük kardeşimdi. Onu senin adamların öldürdü.

– Hayır, onu Allah öldürdü.

Ali b. Hüseyin yine sustu. Vali:

– Ne oldu? Niçin susuyorsun?

Üzerine fazla gidince valiye Kur'ân'dan ayetlerle cevap verdi.

“Allah ölüm vakitleri geldiğinde nefislerin canlarını alır...”^[367] “Her nefis ancak Allah'ın izni ile ölür.”^[368]

Daha fazla bir şey söylemeyip ayetlerini okumakla yetindi. Vali aldığı cevaplar karşısında aciz kaldı ve çok kızdı. Hız. Ali ve Hız. Hüseyin'i kastederek:

– Vallahi sen de aynı onlar gibisin, diye çıkıştı. Ali yüzünden bir sıkıntıya maruz kalırım diye korkan vali, onu da öldürmek için bahane aramaya başladı. Adamlarına dönerek:

– Bu kesinlikle küçük çocuk değil, bakın bakalım ergenlik çağına ulaşmış mı? diye bağırdı.

Valinin adamlarından Meriy b. Muâz, Ali b. Hüseyin'in yanına gidip ona yakından baktı.

– Evet, bu çocuk değil dedi. Zalim vali:

– Öyleyse onu da öldürün! diye emir verdi. Valinin emrini duyan Hız. Zeynep, ileri doğru atılarak yeğenine sarıldı. Büyük bir heyecan ve öfke ile bağırarak:

– Bize yaptıkların yeter artık! Hâlen kanımıza doymadın mı? Bundan başka sağ kalan var mı? Allah aşkına eğer Allah'a inanıyorsan onu öldürmeden önce beni öldür.

Vali şaşkındı, bir süre ona baktı ve:

– Hayret bir insanda bu kadar merhamet olur mu? Genci bırakın! dedi.

Hz. Zeynep annemizin orada canını ortaya koyması, Müslümanların Hz. Hüseyin'in soyundan gelen seyyidlerden mahrum olmamalarına vesile oldu.^[369]

Annelerimiz birkaç gün Kûfe'de kaldıktan sonra onları Şam'da bulunan Yezid'in yanına göndermeye karar veren vali, hanımlara hazırlanmalarını emretti.

Hanımlar hazırlanmış yola çıkmak için bekliyorlardı. Vali hanımları yola çıkarmak için yanlarına gitti. O sırada etrafındakiler tarafından büyük ilgi gören Hz. Zeynep, valinin oldukça dikkatini çekmişti. Yüzü örtülü olduğu için kim olduğu bilinmiyordu. Vali onu göstererek:

– Şurada oturan kim? diye sordu. Hz. Zeynep valiyi duymasına rağmen cevap vermeyip sustu. Vali sorusunu üç kez tekrarladığı hâlde o susmaya devam etti. Üçüncüde valinin yanında bulunan bir cariye:

– O Zeynep binti Fâtıma'dır, dedi.

Vali küstah tavırlar içinde pervasızca konuşuyordu, acılar içinde kıvranan Hz. Zeynep'e döndü,

– Sizi öldürüp rezil eden, sözlerinizi yalanlayan Allah'a hamdolsun! diye küstahça bağırdı. Valinin sözlerine çok üzülen Hz. Zeynep, ona çok veciz bir üslupla hak ettiği cevabı verdi.

– Hayır, iş senin dediğin gibi değil. Bilakis bize Muhammed'in torunları olmayı lütfettiği için Allah'a hamd ederiz. Allah bizi değil fasıkları rezil edecek. Yalana gelince onu ancak senin gibi facirler söyler.

Morali bozulan vali:

– Peki, Allah'ın ailene yaptıklarına ne diyeceksin? diye aklınca kendini haklı çıkarmak istedi. Hz. Zeynep daha gür bir sesle:

– Onların kaderlerinde katledilmek varmış, bunun için ebedî istirahatgâhlarına gittiler. Kıyamet günü Allah, seninle onları bir araya getirecek o gün seni Allah'a dava edecekler...

Annemizin sözleri valiye çok ağır geldi. Onu gerçeklerle yüzleştirince her haksız zalim gibi kızıp bağırmaya başladı. O sırada valinin yanında bulunan Amr b. Haris:

– Allah Emirini iyiliğini versin! O sadece bir kadın. Söylediği sözlerden dolayı hanımlara ceza verilmez. Onu affet!

Söylediklerinden dolayı onu cezalandırma! dedi. Ancak Amr'ın sakinleştirme çabaları sonuçsuz kaldı. Hâlen ne yaptığıının farkında olmayan zalim vali, şimdi de psikolojik zulüm yapıyordu:

– Allah senin isyancı ailenin hakkından gelmemi lütfederek kızgınlığımı giderdi, dedi.

Hız. Zeynep vicdanı yok olan, merhamet duygusunu kaybeden edepsiz valinin sözlerine daha fazla dayanamayıp ağlamaya başladı. Gözyaşları mübarek yanaklarını ıslatırken şu anlamlı cevabı verdi:

– Ömrüme yemin ederim ki büyüklerimi öldürdün, soyumu yok ettin, ailemi katlettin! Eğer bunları yapmakla rahatlayacaksan ve hastalıklı ruhun iyileşecekse şimdi kendini iyi hissedebilirsin.

Onun cesaretinden dolayı şaşırın zalim vali, hayretten dona kalmıştı. Kendini tutamayıp kalbinin derinliklerine hapsettiği gerçek düşüncelerini itiraf etmek mecburiyetinde kaldı:

– İşte cesaret ve şecaat budur. Ömrüme yemin ederim ki senin baban da böyle cesurdu.^[370]

Hız. Hüseyin'in Mübarek Başı Kûfe Valisinin Önünde

Hız. Hüseyin'in şehid edildiği gün ve ertesi gün Kerbela'da kalan ordu, Muharrem'in 12. günü Ehl-i Beyt'in hanım ve çocukları ile şehitlerin başlarını alarak Kûfe'ye gittiler. Hız. Hüseyin'in başı büyükçe bir leğen içinde Kûfe valisi Ubeydullah'a götürüldü. Onu kimin şehid ettiğini öğrenen vali:

– Ölürken ne dedi? diye sordu. Adam Hız. Hüseyin'in sözlerini anlatınca yüzü karardı suratı asıldı.^[371]

Hız. Hüseyin'in mübarek başları Ubeydullah'ın yanında iken sahabeden Zeyd b. Erkam yanına gitti. Bundan sonra neler olduğunu sahabe şöyle anlatır:

“Ubeydullah b. Ziyad'ın yanındaydım. Şehid edilen Hız. Hüseyin'in başını getirip orada bulunan bir kap içerisine koydular. Ziyad eline bir çubuk alarak Hız. Hüseyin'in gözleri, burnu ve dişleri ile oynamaya başladı. Şimdiye kadar onun dişleri gibi güzel dişler görmemiştim. Dişleri inci gibiydi. Kendime hâkim olamadım hüngür, hüngür ağlamaya başladım. Can havli ile İbn Ziyad'a:

- Çubuğu onun başının üzerinden çek! diye çıkıştım İbn Ziyad:
- Niçin ağlıyorsun? diye sordu.

– Çünkü Allah Resûlü'nün (a.s.m.) dudaklarının şu an çubuğunla oynadığını Hz. Hüseyin'in gözlerini, dudaklarını öperken gördüm, dedim.

Daha fazla dayanamadım, hızla oradan ayrılıp dışarı çıktım. Kendi kendime:

– Allah Resûlü (a.s.m.) Ehl-i Beyt hakkında “Allah'ım! Onları Sana ve salih müminlere emanet ediyorum.” buyurdu. Biz ne yaptık? Allah'ım, biz Peygamber Efendimizin emanetini nasıl koruduk? diyerek inledim.^[372]

Hz. Hüseyin'in mübarek başları getirilirken Kûfe'de bulunanlardan biri de Enes b. Mâlik'ti. O bu an ile ilgili bir anısını şöyle anlatır:

“Hz. Hüseyin'in başı getirildiğinde Ziyad'ın oğlu Ubeydullah'ın yanında bulunuyordum. Ubeydullah onu görünce burnuna dokunarak:

– Bunun kadar güzel yüzlü birini görmedim, dedi. Ben:

– Elbette güzel olacak. O yeryüzünde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en çok benzeyen kişiydi, dedim.”^[373]

Hz. Hüseyin'in Mübarek Başı Yezid'in Önünde

Kûfe'nin katil valisi Ubeydullah, Hz. Hüseyin'in mübarek başını bir tepsi içinde zalim Yezid'e göndermişti. Hz. Hüseyin'in başının bulunduğu tepsi Şam sokaklarında götürülürken etrafa çok güzel bir koku yayılıyordu. Onun başı getirildiğinde sahabelerden Ebû Berze Şam'da bulunuyordu.

Hz. Hüseyin'in kesik başını getirenler, saraya gitmeden önce utanmadan namaz kılmak için Dımeşk mescidine gittiler. Onları görenler o sırada yanlarında bulunan Mervan'a büyük bir tepki göstererek:

– Böyle bir şeyi nasıl yaptınız? diye bağıldılar. Adamların içinde bulundukları gaflet o kadar büyüktü ki hâlâ ne yaptıklarının farkında bile değillerdi. Kendilerini kınayanlara:

– Onlardan on sekiz kişi ile karşılaştık. Hepsini öldürerek sonlarını getirdik. Bunlar da başları ve esirler, diye böbürlendiler. Ancak Mervan yapılan vahşeti çok iyi biliyordu. Bu yüzden daha fazla dayanamadı, kaçarcasına oradan ayrılıp gitti. Ardından Mervan'ın kardeşi Yahya geldi. O da:

– Ne yaptınız? diye bağırdı. Adamlar ona da aynı cevabı verdiler. Yahya:

– Peki, bana söyler misiniz? Kıyamet günü Hz. Muhammed'den nasıl gizleneceksiniz? Bundan sonra asla sizinle bir arada bulunmam, diye bağırdı ve hemen yanlarından uzaklaştı.

Oradan ayrılan adamlar bu kez Hz. Hüseyin'in mübarek başını Yezid'in yanına götürdüler. Hind binti Abdullah kalkıp Hüseyin Efendimizin başının sarılı olduğu bezi açtı. Yezid'e:

– Bu Allah Rasûlü'nün (a.s.m.) kızı Fâtıma'nın oğlu Hüseyin'in başı mıdır? diye sordu. Oradakiler:

– Evet, o dediler. Yezid'in yüzü utançtan kıpkırmızı oldu. Ama yine de kendini temize çıkarmaya çalışmaktan uzak durmadı.

“Bunlar başa büyük işler açan,
Üstün gelmek isteyen kişilerin başıdır.

Onlar bize karşı isyan eden,

Haksızlık yapan kişilerdi...” anlamına gelen beyitleri okudu. Sonra:

– Allah Mercâne oğluna lanet etsin! Vallahi onunla ben görüşseydim, onu bağışlardım. Allah Hüseyin'e rahmet etsin. Ziyad onun üzerine gitmekte çok acele etti. Allah onun canını alsın, diyerek suçu üzerinden atmaya çalıştı. Sonra elindeki bir ağaç dalını Hüseyin Efendimizin dudaklarına götürdü. Onun elindeki değnekle Hz. Hüseyin'in dişine ve dudaklarına değdirdiğini gören Ebû Berze feveran etti.

– Sen elindeki dalı Hüseyin'in dudaklarına mı değdiriyorsun? Senin çubuğu değdirdiğin o dudaklar çok değerlidir. Şu gözlerim Allah Rasûlü'nün (a.s.m.) o dudakları öptüğünü bizzat gördü.

Ey Yezid! Sen kıyamet günü Allah'ın huzuruna Ziyad'ın oğlu Ubeydullah'ın desteği ile geleceksin. Değneğin ile vurduğun o kişinin şefaathçisi ise Hz. Muhammed'dir (a.s.m.). O Hz. Muhammed (a.s.m.) ile birlikte Allah'ın huzuruna çıkacak, dedi ve orayı terk etti.^[374]

Hız. Hüseyin'in Ailesi Yezid'in Yanında

Hız. Hüseyin'in ailesi kısa bir süre Kûfe'de kaldıktan sonra vali onları Hız. Hüseyin'in mübarek başı ile Şam'da bulunan Yezid b. Muâviye'nin yanına gönderdi. Zulme uğrayan peygamber ailesi saraya girdiğinde yolculuktan dolayı üzerleri toz toprak içerisindeydi. Onları bu hâlde gören Yezid çok üzüldü, utancından bir süre

yüzlerine bakamadı. Peygamber ailesine ikramda bulunan Yezid, adamlarına onları rahat ettirmek için kesin emir verdi. Bundan sonra Yezid ile Hz. Zeynep arasında ibretimiz konuşmalar oldu.

Hz. Zeynep'in baba bir kız kardeşi Fatma anlatıyor:

“Yezid'in huzuruna vardığımızda bize acıyarak baktı. İltifat ederek yanındakilere bizim için çeşitli emirler verdi. Ben dikkat çeken genç bir kızdım. O sırada Şam halkından kırmızı yüzlü bir adam ayağa kalktı. Beni Yezid'e göstererek:

– Ey Müminlerin Emiri! Şunu bana hibe et, dedi. Bunun gerçekleşeceğini sanarak adamın sözlerinden irkilip korktum. Hemen ablam Zeynep'in yanına sokularak eteğini tuttum. Benden büyük olan ablam, çok akıllı ve bilgili biriydi. Adamın sözlerini o da duymuştu. Benim bir şey söylememe fırsat bırakmadan hemen ileri atıldı.

– Sen alçakça bir yalan söylüyorsun? Bunu ne sen yapabilirsin, ne de o yapabilir.

Yezid kızgınlıkla söze karışarak:

– Hayır, sen yalan söylüyorsun, bu benim yetkim dâhilindedir. Yapmak istersem yaparım.

Hz. Zeynep büyük bir cesaretle:

– Hayır, ey Yezid! Vallahi Allah sana böyle bir yetki vermemiştir. Bunu ancak milletimizden ayrılır, başka bir dine girersen yapabilirsin.

Yezid kızgınlıktan yerinde duramıyordu. Sesini yükselterek Hz. Zeynep'e:

– Beni bununla mı suçluyorsun? Asıl dinden çıkan sen ve kardeşin. Allah'ın dini, babamın, dedemin, kardeşimin dini iken sen de, baban ve deden de henüz hidayete ermemiştiniz.

– Yalan söylüyorsun ey Allah'ın düşmanı!

Hz. Zeynep Yezid'in bu kadar açık bir gerçek karşısında bile tahammülsüzlük yaparak hakikati örtmeye çalıştığını görünce:

– Sen insanlara musallat olan, hakaret eden, saltanat gücü ile onlara zulmeden birisin.

Söylediği sözlerden utanan Yezid, daha fazla konuşamadı. Susup kaldı. Bu kadar konuşmaya rağmen hiçbir şey olmamış gibi davranan edepsiz adam, densizliğine devam ederek Ehl-i Beyt'ten bir başka hanımı göstererek:

– Bari şu kadını bana hibe et! dedi. Yezid kızgınlıktan kıpkırmızı oldu.

– Sen de evlenmeyiver be adam! diye bağırdı. Sonra Numan b. Beşir’e döndü.

– Güvenilir bir koruma birliğı hazırlayarak onları Medine’ye gönder... dedi.^[375]

Bundan sonra bir süre susan Yezid, hanımları kendi hanımlarının bulunduğu kısma gönderdi. Hanımlarına, Hz. Hüseyin için matem tutup gözyaşı dökmelerini emretti.

Ehl-i Beyt hanımları Yezid’in evinde üç gün kaldı. Bu zaman içinde Yezid sabah akşam bütün yemeklerini Ali b. Hüseyin ve kardeşi Ömer b. Hüseyin ile birlikte yedi. Onları taltif ederek ikramda bulundu. Olanlardan dolayı sık sık Ali b. Hüseyin’den özür diledi.

– Allah böyle takdir etmiş, deyip onu teselli etti.

Üçüncü günün sonunda onlara yolluk hazırlatan, hediyeler ve para veren Yezid, onları Medine’ye götürmesi için Şamlı salih bir adama emanet etti. Adama:

– Neye ihtiyacın olursa bana mutlaka yaz, diye tembih etti.

Şamlı adam yolculuk boyunca Ehl-i Beyt hanımlarına çok iyi davrandı. Onları rahat ettirmek için büyük gayret gösterdi. Annelerimiz de ondan çok memnun oldular. O kadar büyük sıkıntı ve üzüntü içinde olmalarına rağmen Hz. Zeynep ile kardeşi Fatma, aralarında konuşarak ona teşekkür etmek ve bir hediye vermek istediler. Bunun için Fatma ablasına:

– Ey kardeşim bu adam bize çok iyi yol arkadaşı oldu. Sen de ona verecek bir şey var mı? Ona bir şeyler hediye edelim, dedi. Hz. Zeynep:

– Haklısın ama takılarımızın dışında ona vereceğimiz hiçbir şeyimiz yok, dedi. Hz. Zeynep:

– O zaman takılarımızı verelim, dedi. İkisi de takılarını çıkarıp Şamlı adama gönderdiler. Hediyelerinin yeterli olmadığını düşünüyorlardı. Bunun için:

– Bize güzel yol arkadaşlığı yaptığın, samimi ve fedakâr davrandığın için bunları sana vermek istiyoruz. Daha fazla vermek isterdik, ancak yanımızda verecek daha fazla bir şeyimiz yok, diye haber göndererek Şamlı adamdan özür dilediler. Şamlı adam:

– Gönderdiğiniz hediyelerden dolayı çok memnun oldum. Eğer yaptıklarımı dünya için yapsaydım hediyelerinizden dolayı sevinir, belki daha fazlasını beklerdim. Ancak ben yaptığım hizmetleri Allah rızası ve Allah Resûlü'nün (a.s.m.) rızasını kazanmak için yaptım, diyerek hediyeleri geri gönderdi. Onlardan kendisi için dua etmelerini rica etti.^[376]

Hız. Hüseyin'i vahşice katledenler, onu çağırdıkları hâlde sahip çıkmayıp yalnız bırakanlar, basit dünyalık menfaat için satanlar yaptıklarına bin pişman oldumuşlardı. Ama hâlâ yapılan bu inanılmaz zulmü hafife alanlar vardı. Onlardan bir Kûfeli hacca gitmişti. Abdullah b. Ömer'in yanına vardı. Ona:

– İhramlı birinin elbisesine sivrisinek kanı bulaşsa veya bir sineği öldürse ne yapması gerekir, diye sordu. Adamın Kûfeli olduğunu anlayan Abdullah b. Ömer'in kızgınlıktan yüzü kıpkırmızı kesildi. Adama:

– Nerelisin? diye sordu. Adam:

– Iraklıyım, dedi. Abdullah b. Ömer:

– Şu adama bakın! Allah Resûlü'nün (a.s.m.) oğlunu öldürdüklerini unutmuş, şimdi kalkmış bana sivrisineğin kanından dolayı ne yapmak gerektiğini soruyor. Hâlbuki Allah Resûlü'nün (a.s.m.) onun hakkında:

– Hasan ve Hüseyin benim dünyada öpüp kokladığım iki reyhanımdır, buyurdu.^[377]

Hız. Hüseyin Efendimize bunları yapanlar, maalesef dünya endişe ve sevgisinden dolayı onun ve ailesi hakkında söylenen hadisleri görmezlikten geldiler. Hâlbuki bu hadislerden biri dahi insanın aklını başından alacak kadar kaygı veren anlamlar içeriyordu. İşte onlardan yalnızca bir kaçı:

“Nefsim yedi kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki, kim Ehl-i Beyt'ime kin duyarsa Allah onu mutlaka cehenneme atar.”^[378]

“Hasan ve Hüseyin benim oğullarımdır. Onları seven beni sevmiş olur. Beni seveni Allah sever. Allah kimi severse o kişiyi cennete koyar.

Onlara kızan beni kızdırmış olur. Beni kızdıran kişiye Allah da gazap eder. Allah kime gazap ederse onu cehenneme koyar.”^[379]

Allah ona rahmet eylesin! Bizlere onun sevgisini, onun yolundan gitmeyi nasip eylesin!

* * *

[376]

[373]

[369]

[375]

[372]

[379]

[368]

[367]

[378]

[371]

[377]

[374]

[370]

Kaynaklar

‘Aclûnî, İsmail b. Muhammed (1162/1749), *Keşfü’l-Hafâ*, I-II, Beyrut, 1351.

Ahmed b. Hanbel (241/855), *Müsned*, I-VI, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Ali b. Hüseyin Ali Ahmedî, *Mekâtibu’r-Resûl*, I-III, Beyrut.

Ahmed Halîl Cum’a, *Fursân min Asrı’n-Nebevî*, Beyrut, 2005.

_____, *Nisâu Ehli’l-Beyt*, Beyrut, 2005.

Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, Söz Basım, İstanbul, 2005

Bediüzzaman Said Nursî, *Sözler*, Söz Basım, İstanbul, 2005

el-Belâzurî, Ebu’l-Hasen Ahmed b. Yahya b. Cabir (279/893), *Ensâbu’l Eşrâf*, I-XXV, Dımışk, 1997.

_____, *Fütûhu’l-Büldân*, Beyrut.

el-Beyhakî, Ahmed b. Hüseyin (458/1065), *Delâilü’n-Nübüvve*, I-VII, Beyrut, 1985.

_____, *Sünen*, I-X, Beyrut.

Buhârî, Ebu Abdillâh Muhammed b. İsmail (256/870), *el-Câmiu’s-Sahih*, I-VIII, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

_____, *Edebü’l-Müfred*, Kahire, 2005.

DİA, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, I-XXXI, İstanbul.

Ebû Dâvud, Süleyman b. Eş’as es-Sicistânî (275/891), *es-Sünen*, I-V, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Ebû Nu’aym el-İsfahânî (430/), *Hilyetü’l-Evliyâ*, I-X, Beyrut.

_____, *Delâilu’n-Nübüvve*, Haydarabad, 1950.

Ebu Ya’la, *Müsned*, I-VII, Beyrut, 1998.

Hâlid Abdurrahman Akk, *Uzama Havle’r-Resûl*, I-III, Beyrut, 1991.

el-Hindî, Aliyyü’l-Müttekî, *Kenzü’l-Ummâl fî Süneni’l-Akvâl ve’l-Efâl*, I-II, Beyrut, 2005.

İbn Abdilberr, İbn Ömer Yusuf b. Abdullah b. Muhammed (463/1071), *el-İstîab fî Mağrifeti’l-Ashâb*, I-IV, Kahire.

İbn Abdirrabbih, Ebu Ömer b. Ahmed b. Muhammed (328/940), *Kitâbü lkdü’l-Ferîd*, I-III, Kahire, 1293.

İbn Asâkir, [Ebü’l-Kasım Sikâtüddin Ali b. Hasan b. Hibetullah](#), *Tarihu Medineti Dimaşk* 80, Beyrut, 1995.

İbn Ebî Şeybe, Abdullah b. Muhammed, *el-Musannef*, XVI, Riyad, 2004.

İbn Hacer, Şihabuddin Ahmed b. Ali el-Âskalânî (852/1448), *el-İsâbe fî Temyîzî's-Sahâbe*, I-IV, Beyrut, 2004.

_____, *Fethu'l-Bârî bi-Şerhi Sahîhi'l-Buhârî*, I-XII, Mısır, 1319-1329.

İbn Hişam, Ebu Ahmed Abdülmelik (218/833), *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, I-IV, Mısır.

İbn Kesîr, Ebu'l-Fidâ İsmail (774/1372), *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, I-II, Beytül-Efkâr, Lübnan, 2004.

_____, *Sîretü'n-Nebevî*, I-II, Beyrut.

İbn Mâce, Ebu Abdillâh Muhammed b. Yezid, *es-Sünen*, I-II, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

İbn Manzûr, *Muhtasar Tarihi Dımişk li İbn Asâkir*, I-XXIX, Suriye, 1984.

İbn Muhammed et-Taberî, *Riyâdu'n-Nadre*, I-II, Dâru'l-Garbi'l-İsâmî, 1996.

İbn Neccar, Muhammed b. Mahmur el-Bağdâdî, *Dürretü's-Semîne fî Ahbari'l-Medine*, Medine, 2003.

İbn Sa'd, Muhammed (230/844), *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*, I-VIII, Beyrut.

İbn Şebbe, Ebû Zeyd Ömer b. Şebbe (262/876), *Kitâbu Târihu'l-Medineti'l-Münevvere*, I-IV, Beyrut, 1990.

İbnü'l-Cevzî, Ebu'l-Ferec Abdurrahman b. Ali (597/1201), *Sıfatü's-Safve*, Beyrut, 2005.

İbnü'l-Esîr, İzzüddin Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed (630/1232), *Üsdü'l-Gâbe fî Ma'rifeti's-Sahâbe*, I-VII, Kahire, 1970

_____, *el-Kâmil fî't-Târih*, Beytül-Efkâr, Beyrut.

el-Kandehlevî, M. Yusuf, *Hayâtü's-Sahâbe*, I-III, Dâru'l-Ma'refe, Beyrut.

Kara Hilal, Abdullah, *Ashab-ı Suffe*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2007.

_____, Üç Bilal (r.a), Nesil Yayınları, İstanbul, 2007.

_____, *Gül'ün Goncası* Hz. Fatıma, Nesil Yayınları, İstanbul, 2007.

_____, *Asr-ı Saadet'te DERİN FİTNE*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2009.

Kur'ân-ı Kerim Açıklamalı Meâli, TDV, Ankara, 1999.

el-Makrîzî, Takiyyüddin Ahmed b. Ali (845/1444), *İmtâu'l-Esmâ'*, I-XV, Beyrut, 1999.

Mâlik b. Enes (179/795), *el-Muvatta*, I-II, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Mes'ûdî, Ebu'l-Hasan Ali b. Hüseyin b. Ali (345/956), *Murûcu'z-Zehap*, I-IV, Mısır, 1964.

Muhammed Fuâd Abdu'l-Bâkî, *Menâkıbı Ali ve Hasaneyn*, Kahire, 2003.

Muhyiddin Müstevî, *Abdullah b. Ömer*, Dımişk, 1973.

el-Mizzî, Yusuf b. ez-Zekî Abdurrahmân (742), *Tehzîbu'l-Kemâl*, I-XXXV, Beyrut, 1980.

Müslim, Ebu'l-Hüseyin Müslim b. Haccac el-Kuşeyrî en-Nisaburî (261/874), *el-Camiu's-Sahih*, I-III, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Nesâî, Ebu Abdirrahman Ahmed b. Şuayb (303/915), *Sünen*, I-VIII, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Nevevî, Ebu Zekerriyya Yahya b. Şeref (676/1278), *el-Minhâc Şerhu Sahîhi Müslim*, I-XVIII, Beyrut, 1998.

_____, *Ezkâr*, Beyrut, 2004.

en-Nisâbü'rî, Ebu Saîd Abdülmelik b. Muhammed b. İbrahim (406/1013), *Şerefü'l-Mustafâ*, I-VI, Mekketü'l-Mükerrame, 2003.

Sallâbi, Dr. Ali Muhammed, *Osman b. Affan*, Mekke, 2003.

_____, Ömer el-Hattab, Beyrut, 2003.

Semhûdî, *Vefâü'l-Vefâ*, I-II, Mısır, 1326.

es-Suyûtî, Celâleddin Abdurrahman b. Ebi Bekir (911/1505), *Târihi Hulefâ*, İstanbul, 1952.

es-Süheylî, Abdurrahman (581/1185), *Ravdü'l-Ünf fî Tefsîr's-Sîreti İbn Hişâm*, I-VI, Beyrut.

eş-Şâmî, Muhammed b. Yusuf es-Sâlihî (942/1536), *Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd*, I-XIV, Beyrut, 1993.

Taberânî, Ebu'l-Kasım Süleyman b. Ahmed (360/972), *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, I-XXV.

_____, *Dua*, Beyrut, 2001.

Taberî, Ebû Cafer Muhammed b. Cerîr (310/922), *Târihu'l-Ümem ve'l-Mülk*, I, Beytü'l-Efkâr.

Tirmizî, Ebu İsa Muhammed b. İsa (297/909), *Sünen*, I-VI, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Vâkîdî, Ebu Abdullah Muhammed b. Ömer (207/823), *Kitabü'l-Megâzî*, I-III, Beyrut, 1984.

ez-Zehebî, Muhammed b. Ahmed b. Osman (748/1347), *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*, I-III, Beyrut, 2004.

ez-Zübeyrî, Ebû Abdillâh el-Mus'ab b. Abdillâh b. El-Mus'ab (236/850), *Kitabu Nesebi Kureys*, Kahire, 1953.

ez-Zerkânî, Muhammed Abdu'l-Azîm (1222/1807), *Şerhu'l-Mevâhibü'l-Ledüniyye*, I-XII, Beyrut, 1996.

* * *

[1]. Bediüzzaman Said Nursî, *Lem'alar*, sh. 49, Söz Basım Yayın, İstanbul, 2009.

Hz. Hüseyin'e karşı gösterdikleri fevkalâde ehemmiyet ve şefkat aynı zamanda silsile-i nuraniyesinden gelen Zeynelâbidin, Cafer-i Sadık gibi eimme-i âlişan ve hakikî verese-i Nebeviye gibi çok mehdî-misal zevât-ı nuraniyenin namına ve din-i İslâm ve vazife-i risalet hesabınadır.

[2]. Bediüzzaman Said Nursî, *Lem'alar*, sh. 50-51..

Demek Âl-i Beyt'ten, vazife-i risaletçe muradı, Sünnet-i Seniyyesi'dir. Sünnet-i Seniyyesi'ne ittibâı terk eden, hakikî Âl-i Beyt'ten olmadığı gibi, Âl-i Beyt'e hakikî dost olamaz.

[3]. Suyûtî, *Cemu'l-Cevâmî*, 790; İbn Asâkir, *Tarih'i-Dımişk*, 42/494.

“Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey hevalarına uymak ve uzun emeldir. Hevaya tabi olmak, kişiyi haktan saptırır. Uzun emel ise ahireti unutturur. Dikkat edin dünya arkamızda ahiret ise önümüzdedir. Her birinin tâbileri vardır. Siz dünyanın değil ahiretin tâbisi olun. Bugün hesap değil amel zamanı. Yarın amel değil hesap olacaktır.” buyurmuştur.

[4]. *Müsned*, 1/42; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 6/46.

“Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey, saptıran liderlerdir.”

[5]. Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, sh. 87-88,.
İşte, Hz Hüseyin, dini bağları esas alıp, hakkı savunmak adına onlara karşı mücadele etmiş, tâ makam-ı şehadeti ihraz etmiştir.”

[\[6\]](#). Ayrıntılı bilgi için bakınız: Abdullah KARA “*Asr-ı Saadet’te Derin Fitne*”

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) zamanında başlayan fitne, onun zamanında insanı hayran bırakan tedbirleri ile yenik düşünce derine inmişti. Peygamberimizin vefatını fırsat bilerek bütün İslâm âlemini sardı. Dört bir yanda yakılan bu ateş Hz. Ebu Bekir’in dirayeti, ashabının canlarını ortaya koyması ile büyük bedeller ödenerek söndürüldü. Tekrar derine inen fitne Hz. Ömer zamanında gün yüzüne çıkmaya cesaret edemedi.

[7]. Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, sh. 89,.

Dördüncü sebep Hz. Hüseyin'in taraftarlarında bulunuyordu. Emevîlerin, Arap milliyetini esas alıp diğer milletleri "memâlik" tabir etti. Onlara köle nazarıyla bakmaları gurur-u milliyelerini kırmaları, Hz. Hüseyin'in cemaatine intikam hırsı ve müşevveş bir niyetle girmelerine neden oldu. Onların bu tavrı Emevîlerin asabiyet-i milliyelerine fazla dokundu, gayet gaddârâne ve merhametsizcesine, meşhur faciaya sebebiyet verdi."

[8]. Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, s. 89.

Olanlara kader noktasından bakıldığı vakit, Hz. Hüseyin ve akrabasına, o facia sebebiyle hâsıl olan netâic-i uhreviye ve saltanat-ı ruhaniye ve terakkiyât-ı mâneviye o kadar kıymettardır ki, başlarına gelen o facia ile çektikleri zahmet gayet kolay ve ucuz düşer. Nasıl ki bir nefer, bir saat işkence altında şehid edilse öyle bir mertebeyi bulur ki, başkası on sene çalışsa ancak o mertebeyi bulur. Eğer o nefer şehid olduktan sonra ona sorulabilse, o kimse “Az bir şeyle pek çok şeyler kazandım.” diyecektir.

[9]. Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, s. 147..

“Hz. Ali’nin halifeliğinin teahhur etmesi ve (Ehl-i Beyt’in başına gelenlerin) sırlarından biri de şudur: Çok sayıda milletin birbirine karışması ile Peygamberimizin (a.s.m.) haber verdiği gibi sonra inkişaf eden yetmiş üç fırka efkârının esaslarını taşıyan bir kavim ortaya çıktı. O akvam içinde, fitne-engiz hâdisâtın zuhuru zamanında, Hz. Ali gibi harikulâde bir cesaret ve feraset sahibi, Hâşimî ve Âl-i Beyt gibi kuvvetli, hürmetli bir kuvvet lâzımdı ki çıkan fitneye karşı durup dayanabilsin. Evet, dayandı. Resûl-i Ekrem’in (a.s.m.) haber verdiği gibi, “Ben Kur’ân’ın tenzili için harb ettim. Sen de tevili için harb edeceksin.”

[10]. Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, s. 150,.

Sanki dest-i kudret, celâle o asrı çalkaladı, şiddetle tahrik edip çevirdi, ehl-i himmeti gayrete getirip elektriklendirdi. O hareketten gelen bir kuvve-i anilmerkeziyye ile pek çok münevver müçtehitleri ve nuranî muhaddisleri, kudsî hafızları, asfiyaları, aktaabları âlem-i İslâm'ın aktârına uçurdu, hicret ettirdi. Şarktan garba kadar ehl-i İslâm'ı heyecana getirip, Kur'ân'ın hazinelerinden istifade için gözlerini açtırdı.

[11]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15229.

– Gözün aydın olsun ey Allah'ın Resûlü! O kızın Fâtıma ve Ali b. Ebu Talib için yapıldı, dedi.

[12]. İbn Manzûr, *Muhtasarü Târihi Dımaşk*, 17/337.

“Fâtıma’nın nikâhını, bizden daha önce Arş’ta Allah kıydı. Melekler de buna şahit oldu. Evliler üzerine beyaz inciler, kırmızı yakutlar, yeşil zebercetler ve mercanlar serpildi.

[13]. Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/7.

– Onu bana getir! buyurdu. Hemen Hz. Fâtıma'nın yanına gidip çocuğu aldım. Kucaklayıp Allah Resûlü'ne (a.s.m.) getirdim. Çocuğu kucağına alan Efendimiz sarı bezi hemen çıkardı. Beyaz bir bez alarak, çocuğu o beze sardı. Sonra ilk gıdası olması için tükürüğünü ağzına sürdü.

[\[14\]](#). *Buhârî*, Ezan, 4.

[15]. *Ebû Dâvud*, 5/51; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1596.

Efendimiz çocukların duyduğu ilk sözün Allah'ın adı, kelime-i şahadet, İslam'ın şiarı olan ezan olmasını istiyordu. “Ezan okunduğunda şeytan onu duymamak için sırtını dönüp kaçır...” buyurur. Şeytanın yeni doğan çocuklardan uzaklaşması için onların **kulağına ezan okurdu**. Torununu bu güzel sünnetten mahrum etmeyen Efendimiz onu kucağına aldığı anda kulağına ezan okudu.

[\[16\]](#). *Müşned*, 1/98-117.

– Onun **ismi Hasan** olsun. Ben ona Harun Peygamber'in oğluna verdiği Beşir ismini veriyorum, buyurdu.

[17]. *Tirmizî*, Üdâhi, 19; *Müsned*, 6/392; Şâmî, *Sübülü'l-Hüda*, 11/55

– Ey Fâtıma! Akîka Kurbanı kesme! Sen çocuğun başını **tıraş et**, sonra saçının ağırlığınca gümüşü fakirlere sadaka olarak dağıt! buyurdu. Hz. Fâtıma babasının emrini yerine getirmek için oğlu Hasan'ın saçından bir tutam kesti. Saçı yaklaşık bir dirhem ağırlığındaydı. O kadar gümüşü fakirlere dağıttı.

[18]. *Tirmizî*, Üdâhi, 16; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1596.

Bir ara evden ayrılan Allah Resûlü (a.s.m.) torunu için bir koç satın aldı. Onu **Akîka Kurbanı** olarak kesti. Etini komşulara ve fakirlere dağıttırdı.

[19]. Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 8/184.

Aynı gün sünnet hazırlıkları yapılmış, sünnetçi eve çağrılmıştı.
Kurban kesildikten sonra sünnetçi Hz. Hasan'ı sünnet etti.

[20]. Hâkim, *Müstedrek*, 4/238.

“Cahiliye döneminde çocuğumuz olduğunda onun için kurban keserdik. Kurbanın kanından alır çocuğun başına sürerdik. İslam’dan sonra da çocuğumuz olunca yine kurban kestik ancak kurbanın kanını çocuğun başına sürmeyi terk ettik. Bunun yerine Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sünnetine uyarak çocuğun başından bir tutam saç kesip onun ağırlığınca gümüşü fakirlere dağıttık. Çocuğun başına kan değil zaferan gibi güzel kokular sürdük.

[21]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/64; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6/469.

– Erkek çocuğun idrarından dolayı yıkamak gerekmez, bevlettiği yere su dökmek yeterli olur. Fakat kız çocuğu yaptığında yıkanması gerekir, buyurdu.

[22]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/17.

Torununu çok seven Efendimiz onu her gördüğü yerde sever, bir süre sonra omzuna alıp gezdirirdi. Çocuk henüz çok küçük olduğu için ağzının salyaları Efendimizin üzerine akardı. Üzerini silen Efendimiz onu sevmeye devam ederdi.

[23]. *Tirmizî*, Menâkıb, 3784; Hâkim, *Müstedrek*, 4794; Zehebî, S. *A'lâm*, 1596.

– Binicisi de çok güzel! buyurarak torununa olan sevgisini ifade ederdi.

- [24]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/19; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1596.
- Allah, peygamberinin dudaklarını ve ağzını öptüğü birinin vücudunu cehennemde yakmaz, derlerdi.

[25]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15041.

– Allah'ım! Şu oğlumu çok seviyorum. Sen de onu sev! Onu sevenleri de sev! diye dua etti.

[26]. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 15034; İbn Manzûr *Muhtasar*, 7/8.

“Allah Resûlü (a.s.m.) secdede iken Hasan sırtına çıktı. Efendimiz ayağı kalkarken onunla birlikte ayağı kalktı. Rükûa giderken düşmemesi için yere bıraktı. Biraz sonra torununun bacaklarının arasından geçmek istediğini fark edince bacaklarını açtı. Hasan bacaklarının bir tarafından girip öbür tarafından çıkmaya başladı.

[27]. Buhârî, *Fedail*, 22; Hâkim, *Müstedrek*, 4791; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/66.

– Allah'ım! Ben onu seviyorum, Sen de onu sev! diye dua buyurdu.

[28]. İbn Manzûr *Muhtasar*, 7/10. Hadiste geçen lüka kelimesi, çocuklar için kullanıldığında küçük çocuk, büyükler için kullanıldığında kötü yaramaz insan anlamına gelmektedir. *Müncid*, 722.

– Anam babam sana feda olsun! Beni seven bunu da sevsin! buyurdu.

[29]. *Müslim*, Fedâilü's-Sahabe, 57; Nevevî, *Minhâc*, 15/188.

– Allah'ım! Ben onları seviyorum. Sen de onları sev. Onları sevenleri de sev, buyurdu.”

[30]. *Buhârî*, Fedâil, 22; *Tirmizî*, Menâkıb, 3773; Hâkim, *Müstedrek*, 4810.

– Benim bu oğlum çok saygın biri olacak. Allah onun vasıtası ile iki Müslüman toplumu barıştıracak, buyurdu.

[31]. İbn Şeybe, *Musannaf*, 8/334; Hâkim, *Müstedrek*, 4775; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/121.

– Bunların hiçbiri olmadı. Oğlum sırtıma çıktı. Yaptığı şeyi bitirinceye kadar bekledim. Acele etmek hoşuma gitmedi. Onun için secdeyi uzattım.

[32]. *Müsned*, 3/170-171; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/5, 8.

– Zekât malından yemek Muhammed ailesine helal değildir, buyurdu.

[33]. Nevevî, *Ezkâr*, 727.

– Fâtıma'nın doğumu yaklaştı. Onun yanına gidip ona Ayete'l-Kürsî ve Araf Sûresi 54. ayetini okuyun! Ayrıca Felâk ve Nâs surelerini okuyarak onun için Allah'a sığın! buyurdu.

[34]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/19.

“Allah’ım! Onları ve onların soyundan gelenleri koru!”

[35]. İbn Manzûr, 7/8; *Müslim*, Fedâil'ü-Sahabe; 56; Hâkim, *Müstedrek*, 4781.

“Allah’ım! Ben onları seviyorum Sen de sev! Onları sevenleri de sev!” diye dua eder, her türlü kötülükten korunması için Allah’a sığınırdı. Abdullah b. Abbas anlatıyor:

- [36]. *İbn Mâce*, Tıb, 37; *Tirmizî*, Tıp, 18.
- Atam İbrahim, çocukları İsmail ve İshak için bu duayı okurdu, buyururdu.

[37]. İbn Hibban, *Sahih*, 6961.

– Allah'ım! Ben onlara merhamet ediyorum, Sen de merhamet et!
diye dua buyururdu.

[38]. İbn Hibban, *Sahih*, 6962; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/9.

– Allah'ım! Ben onu seviyorum Sen de sev! diye dua ederken gördüğünü anlatır.

[39]. Hâkim, *Müstedrek*, 4800.

“Allah’ım! Beni hidayete erdirdiğin kişilerin yoluna ilet! Afiyet verdiğin ve velisi olduğun kişilerden kıl! Verdiğin nimetleri bana mübarek kıl! Yarattığın şeylerin şerrinden beni koru! Her şeye hükmeden Sensin. Senin aleyhine hüküm verilemez. Senin velisi olduğun kimse zelil olmaz. Yüce olan Sensin!”

[40]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/5 -8.

– Şüphe duyduğun şeyleri bırak, şüphelenmediğin şeyleri yap! İyi bil ki doğruluk ve hayır kalbe huzur verir, yalan ise onu kuşkuya düşürür, rahatsız eder.

[\[41\]](#). Zümer, 39/53.

“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki o, çok bağışlayan ve çok esirgeyendir.” buyurur.

[42]. *Müsned*, 2/249, 331.

Çocuk kelimesi bile insanın yüzünü güldürür, kalbini rahatlatır. Bunun için torunlarının doğumu ile Efendimizin (a.s.m.) hayatına bambaşka bir renk ve tat gelmişti. Torunlarını çok sevdi. Onları gördüğü her yerde yüzünde âdeta güller açıldı. Hemen yanlarına gidip kucakladı, öpüp sevdi. Omzundan indirmede. Yalnızca sevmekle kalmadı ahabına ve bütün insanlığa onları sevmelerini söyleyerek, çevrelerinde sevgi hâlesi oluşturdu. Sevgisi o kadar çoktu ki, onlara dua ederken duygulanır, gözleri yaşla dolardı.

[43]. Hâkim, *Müstedrek*, 4793.

– Allah senin kalbinden merhameti çekip almışsa ben ne yapabilirim, buyurarak sahabenin çocuğunu sevip öpmemesini yadırgadı.

[44]. *Nesâî*, 8168; Hâkim, *Müstedrek*, 4777.

– Evet! Onları seven beni sevmiş, onları kızdıran beni kızdırmış olur, buyurdu.

[45]. Sallâbî, *Hasan b. Ali*, 70.

– Onları rahat bırakın! Anam-babam onlara feda olsun! Beni seven
şu ikisini de sevsin! buyurdu.

[46]. *Tirmizî*, Menâkıb, 3772; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/120.
– Yavrularımı bana çağır! der. Hasan ile Hüseyin gelince onları kucağına alır, öpüp koklardı.”

[47]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/120.

– Şunları seven beni sevmiş, onlara kin tutan bana kin tutmuş olur, buyurdu.”

[48]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/120.

– Ben, sen ve şu çocukların kıyamet günü cennette birlikte olacağız. Kıyamet günü bir araya geldiğimizde bizi sevenlerle buluşup birlikte yiyip içeceğiz.

[\[49\]](#). Şâmî, *Sübülü'l-Hüda*, 11/85.

[50]. *Tirmizî*, Menâkib, 3781; *İbn Mâce*, Edeb, 3817; *Müsned*, 5/391.

– Hasan ve Hüseyin cennetteki gençlerin efendisi, Fâtıma ise cennetteki kadınların hanım efendisi olacağını müjdeledi.

[51]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/118.

– Hasan ve Hüseyin cennetteki gençlerin efendisi olacak. Onları seven beni sevmiş, onları kızdıran beni kızdırmış olur.

[52]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/119.

“Kim cennetteki gençlerin efendilerini görmek isterse Hasan ve Hüseyin’e baksın, buyurdu.

[53]. İbn Hibban, 6964.

– O benim dünyadaki reyhanımdır. Şu oğlum çok saygın biri olacak. Allah onun vasıtası ile iki Müslüman toplumu barıştıracak, buyurdu.

[54]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/19.

– Ben seni Hasan ve Hüseyin ile süslemedim mi? diye buyuracak. Bunun üzerine cennet tıpkı düğün ve şenliklerdeki olduğu gibi kendini Hz. Hasan ve Hüseyin için hazırlayacak.

[55]. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 7/202, 223; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/448; Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, 1/132.

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) “Ashabım yıldızlar gibidir. Onlardan hangisine uyarsanız doğru yolu bulursunuz.” gibi hadislerle sahabelerin hepsinin, örnek alınması gereken çok değerli insanlar olduğunu bildirmiştir. Ancak onlardan bazılarını bize özel olarak tanıtmıştır. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin bu sahabelerdendir. Onları cennetteki gençlerin efendisi olarak tanıtmış, onlar hakkında “Onlar benim dünyadaki reyhanlarımdır.” buyurmuştur.

[\[56\]](#). *Buhârî*, Fedâilü's-Sahabe, 22.

[57]. *Tirmizî*, Menâkib, 3785; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/19.

Benden sonra peygamber gelmeyecek. Ancak benden önce her peygambere nakip havari, vezir verildiği gibi bana da verildi. Onlara yedi havari bana on dört havari verildi. Benim havarilerim: Ali, Hasan, Hüseyin, Cafer, Hamza, Ebu Bekir, Ömer, Musab b. Umeyr, Bilal, Selman, Mikdad, Ebu Zer, Ammar ve Abdullah b. Mes'ud'dur."

[58]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/9, 117; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1596.

“Hasan, vücudunun saçlarından göbeğine kadar bölümünde insanlardan en fazla Allah Resûlü'ne (a.s.m.) benzeyen kişiydi. Hüseyin ise ayaklarından göbeğine kadar Efendimize en çok benzeyen kişiydi. Benzerliğini aralarında paylaşmışlardı.

[59]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/249.

– Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan. Allah Resûlü (a.s.m.) secdede iken gidip sırtına çıkardı. O inmedikçe Allah Resûlü (a.s.m.) onu indirmezdi. Bir seferinde Allah Resûlü (a.s.m.) rûkû yaparken onun dedesinin bacakları arasından geçtiğini gördüm. Bir taraftan girip diğer taraftan çıkıyordu.

[60]. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 15098, 15099.
– Hasan'a heybetimi ve hilmimi, Hüseyin'e cesaret ve cömertliğimi bırakıyorum, buyurdu.

[61]. A. H. Cuma, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, 569.

Sabah olunca Hz. Aişe hemen Hz. Fâtıma'nın kapısını vurarak çocukların durumunu sordu. Onlarla ilgilendi.

[62]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/124.

– Olur, buyurarak, çocuklarla birlikte bir kenarda oturup beklemiş. Ali her kovaya bir hurma karşılığında kuyudan su çekmeye devam etmiş. Bir miktar hurma biriktirince, hurmaları alıp eve getirdi. Evde beklemeyip hızlıca geri döndü. Biraz sonra Allah Resûlü (a.s.m.) çocuklardan birini, Ali (r.a.) diğerini alarak birlikte eve döndüler.”

[63]. İbn Manzûr *Muhtasar*, 7/17.

Onu da kucağına aldı. Dilini emzirerek aynı şekilde susturdu.”

[64]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 25/14.

– Bunları Fâtıma'nın evine götür. Birini Hasan'a, birini Hüseyin'e, ikisini de Fâtıma'ya ver, buyurdu. Hemen çıkıp Fâtıma'nın evine gittim. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) arzusunu yerine getirerek geri döndüm.”

[65]. *Müsned*, 1/101;İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*,7175;Nisâbûrî, *Şerefü'l-Mustafâ*, 645.

– Sen, bu iki çocuk ve şurada yatan kişi, kıyamet günü hep birlikte olacağız.”

[66]. İbn Şeybe, *Musannaf*, 8/335.

– Allah'ım! Ben onu seviyorum Sen de sev! buyurdu.

[67]. *Müsned*, 1/214.

– Bana kim önce gelirse ona şunu sunu vereceğim, buyururdu. Peygamber Efendimizin sözlerini duyunca hep birlikte ona doğru koşmaya başladık. Allah Resûlü (a.s.m.) yanına varanı kucağına alır, öpüp sever, sonra vaat ettiği şeyi verirdi.

[68]. Zehebî, *Alâmu'n-Nübelâ*, 1597; Şâmî, *Sübülü Hüda*, 11/59.
– Ey insanlar! Çocuk kişiyi cimri, korkak ve cahil yapar buyururdu.

[69]. Şâmî, *Sübülü Hüda*, 11/63.

– Çünkü Cebrail (a.s.) “Ey Hüseyin!” diyerek onu destekliyor, buyururdu.

[70]. *Ebû Dâvud*, Edeb, 56; İbn Hibban, *Sahih*, 6975.

– Merhamet etmeyene merhamet olunmaz! buyurarak, yaptığıının ne kadar yanlış olduğunu bildirdi.”

[71]. Haysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 15078; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/15.

– Onlar da çok güzel binici, buyurdu.

[72]. *Tirmizî*, Menâkıb, 3769; İbn Şeybe, *Musannaf*, 8/330; İbn Hibban, *Sahih*, 6967; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ* 1596.

– Bunlar benim çocuklarım ve çocuklarımin çocukları. Allah'ım! Ben onları seviyorum Sen de sev! Onları sevenleri de sev! buyurdu.

[73]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/294.

– Allah Resûlü'nden (a.s.m.) bir parçanın sırtında taşındığından dolayı Allah'a şükretmiyor musun? derdi."

[74]. İbn Manzûr *Muhtasar*, 7/12, 15.

– Beni seven bunları da sevsin! buyurdu.

[75]. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 15076; İbn Şeybe, *Musannaf*, 8/330.

– Haydi, annenize gidin! dedi. Efendimizin sözü üzerine kalkıp yürümeye başladılar. Çakan şimşeklerin ışığında evlerine vardılar.

[76]. Teğâbün, 64/15.

– Allah elbette doğru sözlüdür, buyurdu. Sonra: “Mallarınız ve çocuklarınız sizin için birer imtihan vesilesidir.” ayetini okudu. Ayet bitince:

[77]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/62.

– Çocuklara baktım, yürürken sürekli düşüyorlar. Sabredemedim, sözümü kestim, minberden inerek onları kucağıma aldım, buyurdu.

[78]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15081.
– Binicileri de çok güzel! buyurdu.

[79]. *Müslim*, Fedâilü's-Sahabe, 66, 67; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1596.

Benden hemen sonra Hz. Fâtıma'nın oğulları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin geldiler. Allah Resûlü (a.s.m.) onları da devesine bindirdi. Birini arkasına birini önüne aldı. Hep birlikte devenin üzerinde Medine'ye girdik.

[\[80\]](#). *Müsned*, 1/205.

– Allah'ım! Cafer'in yerine çocukları için hayırlı bir (baba) nasip et!
diye dua etti.

[\[81\]](#). Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 8/313.

HZ. HASAN'IN Peygamber Efendimiz ile geçirdiği en güzel zamanlardan biri bayram sabahlarıydı. Bayram yaklaştığında heyecanlanır, günlerin hızlanmasını bir an önce bayram olmasını arzu ederdi. Çünkü bayram sabahları sevgili dedesi kendisini, babası Hz. Ali kardeşi Hz. Hüseyin'i, kardeşi gibi çok sevdiği Fadl ve Abdullah b. Abbas'ı Üsâme, kardeşi Eymen ve babaları Zeyd yanına alır, birlikte bayram yerine giderdi. Namaz kılınacak yere gidinceye kadar yol boyunca hep birlikte yüksek sesle tekbir getirirlerdi.

[82]. Kandehevî, *Hayatü's-Sahâbe*, 1/389.

“Birkaç arkadaş Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına giderek biat ettik. Ben, Hasan, Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Cafer biat ederken, henüz küçük çocuktuk. Daha hiçbirimizin tüyü bitmemişti, bulûğa da ermemiştik.”

[83]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 14969; İbn Manzûr *Muhtasar*, 7/12.

– Sen de! buyurarak, duasına beni de kattı.”

[84]. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 15098, 15099; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/59.

– Hasan'a heybetimi ve hilmimi, Hüseyin'e cesaret ve cömertliğimi bırakıyorum, buyurdu.

[85]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/124.

– **Allah'ım! Ehl-i Beyt'im! Ben onları bütün müminlere, tek tek emanet ediyorum**, buyurdu.

[86]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ* 12/237.

“Şüphesiz ki toprak, peygamberlerin cesedine musallat olamaz.
Ancak yine de beni kabrime koymadan önce kabre elbise serin.”

[87]. Hâkim, *Müstedrek*, 4784; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*; 1596; İbn Cevzî, *Sıfatü's-Saffe*, 276; İbn Manzûr *Muhtasar*, 7/8.

– İnsanlar içinde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en fazla Ali'nin oğlu Hasan benziyor, dedi. O bunları söylerken Hz. Ali oğlunun Sevgili Peygamberimize benzemesine sevindiği için gülüyordu.

[88]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/31.

Babaları bir süre sonra annelerinin vasiyetini yerine getirerek Ümâme (r.anha) ile evlendi. Onlara çok iyi davranan Hz. Ümâme, annelerinin acısını biraz olsun unutturmak için etraflarında âdeta pervane oldu.

[89]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/21; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

– Hayır, vallahi bunu yaparken öncelikle Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yakınlığı ölçü alacağım. Onun ailesine yakınlık derecesine göre maaş vereceğim, sonra akrabalarına öncelik tanıyacağım. Dediği gibi yaptı. Hz. Abbas, Hz. Ali gibi Efendimizin (a.s.m.) yakın akrabalarına öncelik tanıdı. Belli ölçüler koyarak bütün kabile mensuplarına maaş bağladı. Bir kabiledeki insana maaş bağlarken ayrıca onun İslam davet ve mücadelesine verdiği desteği esas aldı. Önceliği Bedir Savaşı'na katılan Haşimoğulları'na verdi. Sonra Bedir'e katılan Ümeyyeoğulları, sonra Bedir Savaşı'na katılan diğer kabile mensuplarına Efendimize yakınlıklarına göre maaşa bağlandı. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Bedir Savaşı'na katılmadığı hâlde, Efendimizin torunları olduğu için onlara babaları Hz. Ali'ye bağladığı maaş kadar yani 5000 dirhem maaş bağladı.”

[90]. Gazali, *Makàmatü'l-Ülemâ*, 161.

Hz. Ömer fetihlerden dolayı gelen ganimetlerden halka dağıtırken de Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e özel davranırdı. Hicretin 6. yılında Hz. Hasan 14 yaşında iken Medain şehri fethedildi. Buradan alınan ganimetler Medine'ye gönderildi. Hz. Ömer bu ganimetlerden oğlu Abdullah b. Ömer'e 500 dirhem verirken Hz. Hasan ve Hüseyin'e biner dirhem verdi.

[91]. İbn Hacer, İsâbe, 1721; Mizzî, *Tehzib'ul-Kemâl*, 1323; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/127.

Mektup yerine ulaşınca vali emri yerine getirerek Efendimizin (a.s.m.) torunlarına elbise gönderdi.

[92]. Makdisî, *Ensâb*, 416.

– Buna gerek yok, arazi senin olsun, diyerek araziyi Hz. Hasan’a hediye etti.

[93]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/22.

– Ey çocuk! Onların kim olduğunu biliyor musun? Onlar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) çocukları. Bu kadarı bile benim onların bineklerinden tutup yanlarına getirmem için yeterli bir sebep değil midir? Onlara hizmet etmem Allah'ın bana bahşettiği bir lütfudur.

[94]. *Müsned*, 7462; İbn Hibban, *Sahih*; 6965.

– Canım sana feda olsun, karnını aç! Allah Resûlü’ünden (a.s.m.) gördüğüm gibi öpeyim, dedi. Hz. Hasan karnını açınca, göbeğini öptü.”

[95]. Hâkim, *Müstedrek*, 3/169.

– Evet, çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) onun için “O seyyiddir.” buyurdu, dedi.

[96]. İbnü'l-Esir, *Üsdü'l Gabe*, 493; Geniş bilgi için bakınız: Hilal&Abdullah KARA, *Üç Bilal*.

“Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh, Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh” dediğinde, kadın-erkek, çocuk-yaşlı hiç kimse evinde kalmamış yola koyulmuştu. Gözyaşı sel olmuş akıyor, feryatlar gök kubbeyi çınlatıyordu. Bütün Medine ağlıyordu.

[97]. Makrîzî, İmtâu'l-Esma', 6/165, 10/52; Kâdî İyâz, Şifâ, 2/278.
– İşte size Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hoşlandığı, severek yediği yemek, diyerek ikram etti.

[98]. İbn Asâkir, *Tarih'i-Dımışk*, 14/69.

– Hayır, onlar tavaflarını tam yaptılar. Yedi kez tavaf ettiler, dedi.

[99]. Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 3264.

– Gençlik yıllarında yaya olarak hac yapmaktan başka isteyip de yapmadığım için pişmanlık duyduğum hiçbir şey olmadı. Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan tam yirmi beş kez yaya olarak hacca gitti, dedi.

[\[100\]](#). İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 1/876.

Hep orta yolu izler, ihtilaftan uzak dururdu...

[\[101\]](#). Sallabî, *Hasan b. Ali*, 93.

Allah Resûlü'nden (a.s.m.) doğrudan ve diğer sahabeler vasıtası ile birçok hadis rivayet eden Hz. Hasan, sahabenin âlimlerinden ve müftülerinden kabul edilirdi.

[\[102\]](#). Buradaki anlamı, tevazusu sebebi ile ilim, irfan gibi değerlerini belli edememesi, bir olay anında ya da ortamda duruşunu ortaya koyamaması.

– Cehaletten daha şiddetli fakirlik yoktur. Akıldan daha çok kazandıran varlık yoktur. Kişiyi kibirden daha çok yalnızlığa iten, insanlardan uzaklaştıran şey yoktur. İstişare etmekten daha güvenli bir destek yoktur. Tedbirli olmak gibi akıl, güzel ahlak gibi şeref, kötülükten sakınmak gibi vera, tefekkür gibi ibadet, hayâ ve sabır gibi iman yoktur. Dilin afeti yalan, ilmin afeti unutmak, yumuşak huyluluğun afeti sefahat, ibadetin afeti azaltmak, ara vermek, cesaretin afeti isyan etmek, iyiliğin afeti minnet etmek, güzelliğin afeti kibir, şerefın afeti gururdur.

[103]. İbn Kesir, *el-Bidâye*, 11/202; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/32; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248.

Akıllı insan devamlı hâl ve hareketlerini kontrol eder, dilini ve şehvetini korur, yaşadığı zamanın (şartlarını ve) insanlarını tanır. İlim onun arkadaşı, akıl rehberi, hilim veziri, amel zenginliği, sabır ordu komutanı, rıfk babası, iyilik kardeşi olur.

[104]. İbn Kesir, *el-Bidâye*, 11/202; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/30, 31; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248.

– İman kulağının duyduğu, kalbinin tasdik ettiği her şeydir. Yakın ise gözünün gördüğü ve kalbin kabul edip mutmain olduğu şeylerdir. Göz ile kulak arasında ise yalnızca dört parmak vardır.

[105]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/292; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/24.

Bunun üzerine Hz. Ali oğlunu duyacak şekilde onun görmeyeceği bir yere geçti. Hz. Hasan kürsüye çıktı. Besmele, hamd ve Efendimize (a.s.m.) salâttan sonra çok güzel bir konuşma yaptı. Oğlunun konuşmasını çok beğenen Hz. Ali, Ali İmran Sûresi 34. ayeti okuyarak oğlunun hitabet gücünü kendinden aldığına işaret etti.

[106]. İbn Kesir, *el-Bidâye*, 11/193; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/23.

Semi' sâmi'un bihamdillâhi'l-emced. Lâ şerîke lehû. Lehû'l-mülkü velehül hamdü ve hüve alâ külli şeyin kadir.” diye dua ederdi. Sonra oturduğu yerden kalkar iki rekât namaz kıldıktan sonra camiden ayrılır, Efendimizin (a.s.m.) eşlerini ziyarete giderdi. Tek tek evlerini dolaşır, selam verir, hâl ve hatırlarını sorardı. Annelerimizin isteklerini yerine getirir, işlerini görürdü. Bundan sonra evine gidip ailesi ile ilgilenirdi. Bunu ara sıra değil her gün yapardı.”

[\[107\]](#). İbn Sa'd, *Tabakât*, 5/291.

– Arşın sahibinin huzuruna girmek isteyen hakki, huzura girdiğinde renginin kaçmasıdır, diye cevap verirdi.

[\[108\]](#). İbn Sa'd, *Tabakât*, 5/398.

“Hz. Hasan ve Ömer b. Abdulaziz'den daha fazla Allah'tan korkan birini görmedim. Sanki cehennem yalnızca onlar için yaratılmış gibi Allah'tan korkarlardı.”

[\[109\]](#). İbn Kuteybe, *Uyûnu'l-Ahbâr*, 3/5.

Ya faydalanacağı ona rahmet olacak, hatalarını örten bir dost verir. Ya hakikati göreceği bir ilim lütfeder. Veya onu hidayete sevk eden, korku ve utanma duygusu ile kötülüklerden uzaklaştıran bir kelime öğretir.”

[\[110\]](#). İbn Hanbel, *Zühd*, 171.

Gece namazını asla ihmal etmeyen Hz. Hasan, gecenin ilk yarısında namaz kılardı. Hz. Hüseyin ise gecenin son yarısında kılarak âdeta onu tamamlardı.

[\[111\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4788.

“Rabb’imin evine yürümeksizin bir binek üzerinde gitmekten hayâ ederim.” der, her seferinde yürüyerek hacca giderdi. Ubeyd b. Umeyr onun tam 25 kez yürüyerek hacca gittiğini belirtir.

[112]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/23; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

“Yürüyerek hacca gitmek dışında gençliğimde yapamadığım için pişman olduğum hiçbir amel olmadı. Hz. Hasan tam yirmi beş kez yürüyerek hacca gitti. Hacca gittiğinde halkın ileri gelenleri ziyaretine gider, onunla sohbet ederlerdi.”

[\[113\]](#). Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/29.

– O zaman burnu sürtünceye kadar ona yeni bir teklif yapmayacağız, dedi. Hz. Hasan'dan duyduğum en kötü söz bu oldu.”

[114]. İbn Manzûr, 7/30; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248; Zehebî, S. *A'lâm*, 1597.

– Evet, ben ş u karşıdaki dağdan bile daha fazla halim olan birine bunu yaptım, diyerek pişmanlığını belirtti.

[\[115\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/26; İbn Hallikân, *Vefeyâtü'l-Ayân*, 2/67.

– Hayır, yok deyip yanından ayrıldım. Oradan giderken yeryüzünde ondan daha fazla sevdiğim kişi yoktu. Ne zaman o olayı hatırlasam kendimi kınar, Hz. Hasan'a teşekkür ederim.”

[\[116\]](#). Sallâbî, *Hasan b. Ali*, 287.

– Basit bir menfaat için Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan yakınlığımdan istifade etmeye gönlüm asla razı olmaz, diyerek ihtiyaç duyduğu malzemeleri satın almaktan vazgeçti.

[\[117\]](#). İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/281; Suyûtî, *Târîhu'l-Hülefâ*, 73; İbn Abdurabih, *Ikdü'l-Ferîd*, 2/244.

– Elbette ey Allah Resûlü'nün torunu, diyerek onu uğurladı.

[118]. Sallâbî, *Hasan b. Ali*, 292.

– Ey falan kişi! Eğer Allah'ın benim için ahirette hazırladığı şeyleri görebilseydin, o nimetlerin yanında benim şu anki yaşantımın hapis hayatı gibi olduğunu anlardın. Sana gelince Allah'ın ahirette senin için hazırladığı acı azabı görebilseydin, şu an dünyanın senin için büyük bir cennet olduğunun farkına varırdın, dedi.

[119]. Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/29.

Allah Ebu Zer'e rahmet etsin! Ben derim ki: Bir kişi Allah'ın onun için seçip tercih ettiğı hayat biçimine razı olup tevekkül etmelidir. Böyle yapar, ondan bir şey temenni etmezse, Allah'ın hükmüne yani kendisi için yaptığı tasarrufa razı olmuş, rıza makamının zirvesine çıkmış olur, dedi.

[\[120\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/24.

“Hz. Hasan bir gün Mescid-i Nebevî’de otururken bir adamın “Allah’ım bana on bin dirhem ver!” diye dua ettiğini duydu. Hiçbir şey söylemeden sessizce oradan ayrıldı. Hızlıca eve gitti. On bin dirhem hazırladı. Hazırladığı parayı biriyle, dua eden adama gönderdi.”

[\[121\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/27.

– Ben bu parayı yalnızca fakirlere dağıtmak üzere biriktirdim, dedi. Bunun üzerine insanların yarısından fazlası kalkıp gitti. Hz. Hasan biriktirdiği parayı orada bulunanlara dağıttı...”

[\[122\]](#). Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

– Lütfen iyiliğimi bana geri çevirmeyin! Eğer ben de sizin gibi zor durumda kalsaydım, sizde bana aynı şekilde davranırdınız. Ben sadece size yol azığınız için ikramda bulundum. Allah kıyamet günü meleklere karşı cömert kulları ile övünecek, dedi.”

[123]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 11/196; Şâmî, *Sübülü'l-Hüda*, 11/68..

– Sen onu bana kimin rızasını kazanmak için verdiysen ben de O'nun rızasını kazanmak istiyorum, dedi. Hz. Hasan'ın cömertliğinden etkilenen arkadaşları bir gün kendisine:

[\[124\]](#). Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 274.

– Bir şeye ihtiyacım olduğunda Rabb’ime yönelip O’ndan istiyorum. Her seferinde bana istediğimi lütfederek ihtiyacımı gideriyor. O bana verdiği gibi ben de insanlara veriyorum. Ben âdetimi terk ettiğimde Allah’ın da âdetini bırakmasından korkuyorum, dedi.

[\[125\]](#). Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 274.

– Ben yazıyı okurken adamı utanç içinde yanımda bekletmek istemedim, dedi.

[\[126\]](#). İbn Halikân, *Vefeyâtü'l-Ayân*, 2/69.

– Memnuniyetle. Ancak siz de bilirsiniz ki iyiliği ilk yapan daha faziletlidir. Faziletin kardeşime rağmen benim olmasını istemem, dedi. Hz. Hüseyin'in bu güzel sözlerini duyan Hz. Hasan hemen kalkıp kardeşinin yanına gitti. Kucaklaşıp barıştılar.

[127]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/26.

– Allah için bir Müslüman kardeşime yardım etmek benim için bir aylık itikâftan daha önemlidir, dedi. İtikâftan çıktı adamlarla birlikte giderek problemini çözdü.

[128]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüda*, 11/69; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/26.

– Nasıl gitmem. Allah Resûlü (a.s.m.) “Kim Müslüman bir kardeşinin işini görmek için gider de işini görürse ona bir hac ve bir umre sevabı yazılır. İhtiyacını göremezse bir umre sevabı yazılır.” buyuruyor. Gidip adamın işini hallederek hac ve umre sevabı kazandım. Şimdi ise geri dönüp bıraktığım tavafı yapıyorum, dedi.”

[\[129\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

Peygamber Efendimiz ile akraba olmak için can atan Müslümanlar, kızlarını Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile evlendirmek için büyük çaba gösteriyor, bunun için tüm fırsatları değerlendiriyorlardı. Hz. Hasan'ın son derece yumuşak huylu olması insanları ona daha fazla yönlendiriyordu.

[\[130\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/26.

– Ey Müminlerin Emiri! Vallahi her şeye rağmen kızlarımızı onunla evlendirmeye devam edeceğiz. O istediğini yanında tutsun, istediğinden ayrılsın. Kızlarımızın onunla evlenmiş olma şerefi bize yeter, dedi.

[\[131\]](#). Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/70.

Hz. Hasan'ın evlendiği hanımlardan on beş çocuğu oldu. Bunların isimleri şöyledir: Zeyd, Hasan, Amr, Kasım, Abdullah, Abdurrahman, Hasan el-Esrem, Talha, Ümmü Hasan, Ümmü Hüseyin, Fâtıma, Ümmü Seleme, Rukiye, Ümmü Abdullah ve Fâtıma.

[132]. Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/29.

“Ey Cuayd! İnsanlar dörde ayrılır: Bir kısmı son derece saygındır ama o kadar ahlaklı değillerdir. Bir kısmı çok ahlaklı ancak saygın değildir. Bazısı ise ne saygın bir kişiliğe ne de ahlaka sahiptir. Bunlar insanların en şerlisidir. Dördüncü kısımdakiler, hem saygın hem de son derece ahlaklıdır. İşte bunlar insanların en faziletlieleridir.”

[133]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/33.

– Ey çocuklarım! Ey sevgili yeğenlerim! Şimdi sizler halkın küçüklerisiniz ama nasipse yarın büyükleri olacaksınız. İlim öğrenin! Sakın ihmal etmeyin. İçinizde öğrendiklerini ezberleyemeyen, ezberinden başkasına anlatamayan varsa onları bir kâğıda yazıp evde güzel bir yerde saklasın.”

[\[134\]](#). Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 285.

“Güzel ahlak ondur: Doğru söz, özellikle zor zamanda doğruluk, isteyene vermek, güzel huy, sıla-i rahim, komşuya karşı merhamet, kanaat, hakkı sahibine teslim etmek, misafire ikram etmektir. Bunların başı ise hayâdır.”

[135]. Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 145.

– Allah biliyor ki, gizli ve açık her zaman onun hakkında aynı şekilde konuşuyorum. Bundan sonra başkalarının sözünü bana asla anlatma! Kim Hz. Ali'yi karalayarak Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emirlerini yerine getirmediğini söylerse, onu küçük düşürmeye çalıştığı bu söz kişiye kötülük olarak yeter, dedi.

[136]. Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 195.

“İnsanlar üç sebepten helak oldular; kibir, hırs ve haset. Kibir dini yok eder. İblis bu yüzden lanetlendi. Hırs, nefsin düşmanıdır. Hz. Âdem ondan dolayı cennetten çıkarıldı. Haset en fazla yapılan kötülüktür. Kabil kardeşi Habil’i bu nedenle öldürdü.”

[137]. Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 322-325.

Ey Âdemoğlu! Annenin karnından çıktığından itibaren ömrünü boşa harcıyorsun. Elde ettiklerini elde etmediğin gelecek uğruna harcıyorsun. Mümin ahireti için azık hazırlar, kâfir ise dünyadan zevk alma peşinde koşar.”

[138]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 11/199; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/69.

Âlimlerle bir araya geldiğinde konuşmaktan çok dinlemeyi ister. Konuşması gerektiğinde suskunluğa mahkûm olmaz. Çoğu zaman susar ama konuştuğu zaman diğer konuşmacıları susturur. Cahiliyet davasında onlara katılmaz. Mürailerle oturup kalkmaz. Delilleri görmeden hüküm vermez. Yalnızca yaptığını söyler, yapacağı iyiliği insanlara duyurmadan yapar. Müslüman kardeşlerinin hâinden gafil olmaz. Onlardan ayrı olarak kendine özel muamele yapmaz. Bir hata yaptıktan sonra özür dileyen kişiye kızıp söylenmez. Bir konuda iki seçenek varsa önce arzularının sesini dinler, onlara muhalefet edip hakka yakın olanı tercih eder.

[139]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/128.

– Allah aşkına evinize geri dönün! Ben burada Allah'ın emri gerçekleşene kadar beklerim, diye âdeta yalvardı. Gitmeleri için ısrar etti. Ancak Hz. Hasan ve Hz Hüseyin bunu kabul etmeyip onu sonuna kadar savundular.

[140]. İbn Abdilberr, *İstîab*, 3/1046. İbn Kudâme, *Ensâb*, 180

– Bana kılıcını atmaya söz ver ey Ebû Hüreyre! Onlar benim canımı istiyorlar. Ben de canımı vererek müminleri koruyacağım, dedi. İsrar edince kılıcımı kaldırıp attım. Hâlen onun nerede olduğunu bilmiyorum. O sırada Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Selam, Abdullah b. Zübeyr, Hz. Hasan, Muhammed b. Hatib, Zeyd b. Sabit onu savunmak için orada benimle birliktelerdi.

[\[141\]](#). Sellâbî, *Hasan b. Ali*, 172.

– Hayır, sahabeden kimse yoktu. Onlar Mısır halkından toplanıp gelen kişilerdi, dediler.

[\[142\]](#). İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 6/204.

– Benim ölümüm, hakkı yerine getiren ve sabreden halifenin katledilmesi, deccalın ortaya çıkması, buyurdu.

[\[143\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 3264.

“Eğer hilafeti üstlenirsen ne yaparsan yap, insanlar kıyamete kadar Hz. Osman'ın kanının hesabını senden sorarlar.”

[144]. İbn Hibban, *Sahih*, 2/283.

– Ey Müminlerin Emîri! Burada durmalısın. Medine, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hicret ettiği, kabri şeriflerinin ve minberinin bulunduğu, İslam'ın kalesi, koruyucu bir zırh gibidir. Eğer insanlar senin lehine hareket ederlerse, bulunduğun hâli devam ettirirsin. Gruplaşıp aleyhine hareket ederlerse Medinelilerle birlikte onlarla mücadele edersin. Direnmene rağmen seni Medine'den çıkmaya zorlarsa o zaman çıkışın anlayışla karşılanır, dedi. Hz. Ali onun sözlerini yerinde bularak Medine'den çıkma fikrinden vazgeçti.

[\[145\]](#). Taberî, *Tarih*, 5/482.

Rahat ol ey oğul! Fitne konusunda uzun uzadıya düşünüp yapılması gerekenleri yapmazsam kim düşünecek?

[\[146\]](#). Taberî, *Tarih*, 5/516.

Hz. Hasan ve diğer sahabelerin konuşması üzerine altı yedi bin Kûfeli onlarla birlikte Hz. Ali'nin yanına gittiler. Yolda iki bin Şamlı da onlara katıldı. Etraftan gelenlerle birlikte on iki bin kişilik bir ordu oldu.

[147]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 7/739; Taberî, *Tarih*, 5/516.

H . Ali ile konuşuldu. Bu noktaya gelinmi  olması onu çok sevindirdi. O barış ve afixeti sağlamak için çalışırken fitne derinlerde çok hızlı bir faaliyet içindeydi. H . Ali'nin ordusu içinde bulunan H . Osman'ın katilleri, münafıklar ve derin devlet kurma çabası içinde olanlar, barışı savaşa çevirmek için sürekli yeni bir fitne ateşi yakıyorlardı. Görüşmeler bittiğinde ak am olmuştu. H . Ali de H . Talha ve H . Zübeyir de kendilerine ba lı olanlara sabahleyin herkes da ılıp memleketlerine, evlerine gitsin emrini verdi.

[148]. İbn Abdilberr, *İstîab*, 3/1372; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 4738.
– Bundan yirmi yıl önce ölmüş olmayı ne kadar çok isterdim, sözleri dilinden döküldü.

[\[149\]](#). Taberî, *Tarih*, 3/155-156.

– Öyle ise niçin ağlıyorsun? Önce bir kılıç satın aldım onu zehirledim, korkumu atıp, emelime ulaşip babanı öldürdüm. O kılıç Ukkaz panayırında olan herkesi öldürecek kadar zehirliydi, dedi. Annemiz katilin konuşulmayacak kadar edepsiz biri olduğunu anlayınca sözü kesip, oradan ayrıldı.

[150]. İbn Abdilberr, *İstîab*, 3/1128; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 7/35.

– Bu konuda size ne emir veririm, ne de sizi yasaklarım. Siz daha iyi bilirsiniz. Size tıpkı Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yaptığını tavsiye ederim. O kimseyi halife bırakmadı. Eğer Allah sizin için hayır dilerse hayırlı biri üzerinde görüş birliği yaparsınız. Tıpkı Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edince sizleri hayırlı biri üzerinde birleştirdiği gibi, dedi.

[\[151\]](#). Taberî, *Tarih*, 6/62.

Kızgınlığını yenip sana karşı yapılan haksızlıkları bağışlamayı, sıla-i rahmi, cahilce hareket yapanlara karşı yumuşak davranmayı, dinde anlayışlı olmayı, kararında sebatı, Kur'ân'ı rehber edinmeyi, güzel komşuluğu, kötülüklerden sakınmayı, iyiliği emredip kötülükten sakındırmayı tavsiye ediyorum.

[\[152\]](#). Ahmed b. Hanbel, *Fedailü's-Sahabe*, 2/560.

Öğrenmesi, ameli, sevgisi, kızması, alması, bırakması, konuşması, susması, işi ve sözü Allah için olana müjdeler olsun!

[\[153\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4688.

– O Kur’ân’ın indiği, Hz. İsa’nın Rabb’ine yürüdüğü, Hz. Musa’nın vefat ettiği gün öldürüldü. Allah ona salât ve selam etsin!

[\[154\]](#). Şûrâ, 42/23.

[155]. Hâkim, *Müstedrek*, 4802; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/67.

“De ki: Ben buna karşılık sizden yakınlık sevgisi dışında hiçbir karşılık istemiyorum. Kim bir iyilik yaparsa onun sevabını fazlası ile veririz. Şüphesiz Allah bağışlayan ve şükrün karşılığını verendir.” buyurmaktadır. Ayette geçen iyilik yapmaktan maksat, bizim yani Ehl-i Beyt’in sevgisidir. Kim bizi severse yaptığı iyiliklerin sevabı kat kat artar.” Konuşması bittiğinde gözlerinden akan yaşlar sakalını ıslatmıştı. Onu dinleyen herkes ağlıyordu.

[\[156\]](#). İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/286; Taberî, *Tarih*, 6/73.

– Beni dinleyecek ve itaat edeceksiniz. Kiminle savaşırsam onunla savaşacak, kiminle anlaşma yaparsam onunla anlaşacaksınız, dedi. Kûfeliler şartını kabul edince onlardan biat aldı.

[157]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/375.

Onu duyan halk severek biat etmeye koştı. Hicretin 40.yılı Ramazan ayının yirmi birinci günü 40-42 bin kişi Hz. Hasan'a biat etti. Kûfelileri, Basra, Medain, Hicaz, Yemen ve bütün Irak halkı takip etti. Babasının amcasının oğlu Ubeydullah b. Abbas bu konuda ona büyük destek oldu. Kûfe'den ayrılmayıp Kûfelileri Hz. Hasan'a biat etmeye çağırdı. Kûfelileri ikna ettikten sonra hazırlanan ordu ile bölgedeki şehirleri dolaşarak Hz. Hasan için halktan biat aldı.

[158]. Zehebî, *Alamu'n-Nübela*, 1597.

Hız. Hasan ile Hız. Muaviye arasında uzun bir süre mektup trafiğı yaşandı. Ancak gidip gelen mektuplardan sonuç alınamadı. Hız. Hasan Müslümanların bir ve beraber olmasını istiyor bunun için çaba gösteriyordu. Ancak Kûfeliler sürekli baskı yapıyor, Şamlılarla savaşmaya zorluyorlardı. Hatta bunun için o güne kadar görülmemiş büyüklükte bir ordu hazırladılar. Bunun üzerine Hız. Hasan, Şamlıları biat etmeye zorlamak üzere hazırlıklara başladı. Öncelikler meşhur sahabelerden Kays b. Sad komutası altında on iki bin kişilik bir öncü kuvveti bölgeye gönderdi. Hız. Hasan'ın emri ile öncü kuvvetler Şam'a değil Medain'e gidip burada konakladılar.

[\[159\]](#). Sallâbî, *Ali b. Ebû Talib*, 413.

– Ey Sad! Öldürmek istediğin kişi mümindir onu bırak ya da karşındaki kişi kâfirdir onu öldür, demelidir. Böyle bir kılıç getirirseniz hemen onlara savaş açarım, dedi.

[\[160\]](#). Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/142; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/34; Zehebî, *Alamu'n-Nübela*, 1597.

– Allah'ın laneti üzerinize olsun! Sizde hayır olmadığını zaten biliyordum. Daha dün babamı öldürdünüz yetmedi, bugün beni öldürmeye kalkıştınız, diye söylendi.

[161]. Hâkim, *Müstedrek*, 4807; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 8/36.

– Allah cezanı versin! Bana Allah Resûlü'nün (a.s.m.) torununa ihanet etmeyi, onu bağlamayı mı tavsiye ediyorsun? Sen ne kadar kötü biriymişsin? diye çıkıştı. Yeğeninini dediğini yapmak bir yana hemen bir doktor çağırarak Hz. Hasan'ın tedavisi ile yakından ilgilendi.

[\[162\]](#). *Buhârî*, Fedâil, 22; *Tirmizî*, Menâkıb, 3773; Hâkim, *Müstedrek*, 4810.

– Benim bu oğlum ileride çok saygın biri olacak. Allah onun vasıtası ile iki Müslüman toplumu barıştıracak, buyurdu.

[\[163\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/37.

– Bu, Hz. Osman'ın kanı. Allah, o kanı akıtanların cezalandırılmasını istiyor, dediler.

[\[164\]](#). İbn Sa'd, *Tabakât*, 330; Taberî, *Tarih*, 138; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*; 1248.

– Tamam, deyip yanından çıktım...

[165]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/378.

Hz. Hasan'ın görüştüğü kişilerden biri de babasının amcasının oğlu Ubeydullah b. Abbas'tı. Hz. Ali'nin valisi, ordu komutanı olan Ubeydullah onun en yakınlarındanı. Hz. Hasan'ın hilafete fazla istekli olmadığını görünce daha fazla Müslüman kanı akmaması için onun hilafetten vazgeçme fikrine destek oldu. Aracı olarak Hz. Muaviye ile anlaşmasına yardımcı oldu.

[\[166\]](#). İbn Sa'd, *Tabakât*, 330; Taberî, *Tarih*, 138.

– Sen ağabeyim ve halifesin! Ne yapmamızı emredersen onu yaparız. Kararını verip bize bildirmen yeter, diyerek ona yardımcı olacağını bildirdi.

[167]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 324; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/36.

Bana kiminle savaşırsam onunla savaşmak, kiminle barışırsam onunla barış yapmak üzere biat ettiniz. İyi bilin ki ben halifeliği bırakıp Muaviye'ye biat ettim. Dinleyin ve itaat edin! dedi. Bundan sonra konuşma salonunda beklemeyip odasına çekildi.

[\[168\]](#). İbn Hacer, *Metâlib-i Âliye*, 4/317.

– Hz. Hasan halifelikten vazgeçerek Muaviye'ye biat etti. İnsanlar da ona uydular, dedi. Komutanlar iyice şaşırdılar. Olanları kabullenmekte oldukça zorlandılar. Kays b. Sad, onları ikna etmek için büyük çaba gösterdi.

[169]. Hâkim, *Müstedrek*, 3/175; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 8/21; Taberî, *Tarih*, 5/259.

– Böyle söyleme ey Ebu Amir! Ben müminleri zelil etmedim. Bilakis iktidarda kalmam pahasına kanınızı dökmek istemedim, diye cevap verdi.

[170]. İbn Hacer, *Fethu'l-Bârî*, 13/69; Hâkim, *Müstedrek*, 4808; Zehebî, *Alamu'n-Nübela*, 1597.

Elçiler Hz. Hasan'ın huzuruna çıktılar. Ona Hz. Muaviye'nin barış isteğini ve tekliflerini iletiler. Hz. Hasan kendi için Müslüman kanı dökülmesini istemediğini açıkça söyledi. Elçiler Hz. Hasan'ın barıştan yana olduğunu anlayınca ona bu konudaki taleplerini sordular. Hz. Hasan'ın taleplerini öğrenip geri döndüler.

[171]. Zehebî,,1597; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/34; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 8/16.

ELÇİLER GİDİP gelmeye devam etti. Hz. Hasan gönderdiği elçiler ve mektuplar ile neler istediğini Hz. Muaviye'ye bildirdi. Gönderdiği mektupları Amr b. Seleme el-Erhebî götürdü. Anlaşma sağlanınca Hz. Hasan Münbic köprüsünün yakınlarında Hz. Muaviye ile buluşup ona biat etti. Sonra birlikte Kûfe'ye gittiler. Hz. Muaviye görüşmeler sırasında belirlenen şartlara titizlikle uydu. Her yıl o ve tüm ailesi için bir milyon dirhem gönderdi. Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e dil uzatılmasını yasakladı. Her yıl İran topraklarında bulunan Dâr-ı Ebcerd bölgesinin haracını Hz. Hasan'a gönderdi. Bir yıl hariç anlaşma şartlarını sonuna kadar yerine getirdi.

[\[172\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/18.

– “Lâ ilâhe illallah! el-Melikü'l-Hakkü'l Mübin!” diye yazdır. Bu şekilde yazdırırsan üzüntü ve kederin kaybolup gider, buyurdu.”

[\[173\]](#). Taberânî, *Mu'cem'ül-Kebîr*, 3/26; Şâmî, *Sübülü'l-Hüda*, 11/68.

“En anlayışlı ve akıllı insan Allah’tan sakınan insandır. Ahmakların en ahmağı ise günaha dalmış kişidir. İyi bilin ki benimle Muaviye arasında ihtilaf konusu olan şu işi kendi isteğimle ona bıraktım. Eğer bu onun hakkı ise hak sahibine hakkını vermiş oldum. Eğer benim hakkım ise ümmetin selameti ve kan dökülmemesi için hakkımdan vazgeçtim....

[\[174\]](#). Enbiyâ, 21/109-110; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/37.

“Eğer yüz çevirirlerse de ki: (Bana emrolunanı) hepinize açıkladım. Artık size emrolunan şeyin yakın mı uzak mı bilmiyorum. Şüphesiz Allah sözün açığını da bilir gizli tuttuklarınızı da bilir.”

[175]. Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1248; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/32.

– Kişinin dinini kavraması, nefsini kötülüklerden uzak tutması, maişetini sağlamak için gayret göstermesi, insanlarla iyi geçinmek, haklarına riayet etmek, misafir ağırlamak ve selamı yaymaktır.

[176]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/22-24.

– Ey Amr b. As! Sen de iyi bilirsin ki kulların sevgisi yaratıcının kızmasına neden olmak pahasına kazanılmaz. Kim böyle yaparsa Allah onu emniyetten mahrum bırakır, ömrünün sonunu isyanla geçirir. Haşimoğulları'na gelince, onlar Kureyşlilerin en iyi insanları, en soyluları ve en halim selim kişileridir, dedi.

[\[177\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/35.

– Ben utancı cehennem ateşine tercih ettim, dedi.

[178]. Hâkim, *Müstedrek*, 4795; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 11/206.

– Ben bütün Araplar emrimde iken, savaştığım herkesle savaşmaya, barıştığım herkesle barışmaya hazırken Allah rızasını kazanmak için hilafeti terk ettim. Tüm Hicaz halkı bundan ümidini kestikten sonra mı kalkıp böyle bir istekte bulunacağım? dedi.

[179]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/22.

– Ey kardeşimin oğlu! O, Hz. Fâtıma'nın oğlu. Onun gibi bir kadın dünyaya gelmemiştir, dedi.

[\[180\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/26.

– Ne yapsaydım, yiyecek ve binek vererek (bize ulu orta dil uzatılmasını engellemek için) şerefimi satın almasa mıydım?

[\[181\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/25.

“Ben sürekli Basra’dan Hz. Hasan’a mal götürdüm. Malları alacakken benimle sıkı pazarlık yapardı. Ama ben oradan ayrılmadan götürdüğüm bütün malları ihtiyaç sahiplerine dağıtmış olurdu.”

[182]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/6; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.
– Ey oğlum! Yaratılanlardan ummayıp Allah'tan umanlar bu şekilde ödüllendirilirler, buyurdu.

[\[183\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

“Sana şu ana kadar hiç kimseye vermediğim ve vermeyi düşünmediğim kadar büyük bir hediye gönderiyorum. Lütfen kabul et!”

[\[184\]](#). İbn Şeybe, *Musannaf*, 11/94.

Hz. Muaviye'nin Efendimizin torunlarına gösterdiği ilgi ve alaka ona kızanların bile itiraf etmek durumunda kaldığı kadar çoktu.

[185]. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 6/234.

– Irak halkından geliyor. Batıldan bir türlü yüz çevirip hakka doğru yönelmeyen Iraklılardan geliyor. Ben onları iyi tanıdım. Ne söyleyeceklerini, bizi neye sürükleyeceklerini tahmin ediyorum. Bunun için kendimden korkmuyorum. (Hz. Hüseyin'i işaret ederek) Ama şu kardeşimden korkuyorum, dedi.

[\[186\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4700.

– Yalan söylüyorlar. Vallahi böyle söyleyenler babamın taraftarı olamazlar. Eğer onun geri geleceğine inansaydık mirasına dokunmaz dul kalan eşlerinin evlenmelerine izin vermezdik, diye cevap verdi.”

[187]. Hâkim, *Müstedrek*, 4699.

– Bu hâlinle kıyamet günü babamla karşılaşacağını sanmıyorum. Ama karşılaşırsan onu Allah Resûlü'nün (a.s.m.) Kevser Havzı'nın yanında bulacaksın. O gün orada elindeki asa ile münafıkları kovup havza yaklaştırmayacak. Bunu sözlerin en doğrusunu söyleyen Allah Resûlün'den duydum. İyi bilin ki babama iftira atan hüsrana uğrayacaktır.

[\[188\]](#). Hâkim, *Müstedrek* 4804.

Onun şehid olmadığını gören fitneciler çılgına dönüyor bir daha bir daha zehirliyordu. Sonunda bu kadar zehire vücudu dayanamayıp iflas etti. Zehirin etkisi ile param parça olan ciğerleri vefatına sebep oldu.

[189]. Zehebî, *A'lâmu'n-Nübelâ*, 1597; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/38
– Zehirin etkisi ile ciğerleri param parça olmuş, dedi.

[\[190\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/39.

“Hz. Hasan zehirin etkisi ile hastalandığında, tam kırk gün sürekli kustu. Her geçen gün rahatsızlığı daha da artan Hz. Hasan sürekli kusuyordu. Bir tas doluyor, diğer tası getiriyorlardı.”

[191]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/40; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/70.
– Ey Allah'ım! Nefsimi sana arz ediyorum. O benim için nefislerin en değerlisidir.

[192]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/38; Şâmî, *Sübülü'l-Hüda*, 11/70.

– Eğer bahsettiğiniz şekilde bir rüya görmüşse vefatı çok yaklaşmış, ömrü iyice kısalmış demektir, dedi. Said b. Müseyyeb'in dediği de çıktı. Hz. Hasan çok kısa bir süre sonra vefat etti.

[193]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/41.

– Ey kardeşim! Dediklerinin hepsi doğru ama ben şu an çok büyük, çok korkutucu bir güne adım atmak üzereyim. Şu ana kadar bu kadar büyük ve korkutucu bir günün kapısına gelmemiştim, dedi.

[\[194\]](#). Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/70.

Ey merhametlilerin en merhametlisi gurbetimde bana merhamet et!

[195]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/42.

– Korktuğum için değil, kardeşimin vasiyeti uyarak savaştan kaçınıyorum. Vallahi eğer kardeşim “Her şeye rağmen beni Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına defnedin!” deseydi son kişi ölünceye kadar onu oraya defnetmekten vazgeçmezdik. Lakin bildiğiniz gibi fitne çıkmasını istemediği için “Eğer kan dökülmesinden korkarsanız beni annemin yanına defnedin!” diye vasiyet etti. Şimdi onun vasiyetine uyup emrini yerine getireceğiz, dedi. Onun istediği gibi Hz. Hasan’ı annesi Hz. Fâtıma’nın yanına defnettiler.

[196]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/41; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.
– Allah aşkına kardeşinin tavsiyelerine uy! Karşıdakiler kan dökülmeden bu işten vazgeçmeyecekler, gibi sözlerle söyleyerek çatışmaya girmesini önlemeye çalıştım.

[197]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/43; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

– Hatırım için bu gün benimle bir kelime bile konuşma, yaptıklarıma müdahale etme! diye rica etti. Amcaoğlunun hatırını sayan Hz. Hüseyin geri çekildi. Cenazenin Bâkî Kabristanı'na doğru gittiğini gören Mervan ve adamları dağıldılar.

[198]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/46; Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.
– Ey insanlar, ağlayın. Çünkü bugün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) en sevdiği kişi vefat etti.

[\[199\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4796.

Hz. Hasan'ın vefatını duyan halk, kadın erkek, yaşlı çocuk demeden sokaklara döküldüler. Gözyaşı ve feryatlarla Hz. Hasan'ın evine doğru akın akın yürüdüler.

[\[200\]](#). Zehebî, *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1597.

– Evet, ben hayatta iken hilmi dağlardan daha ağır gelen birine sert davranıyordum, diyerek Hz. Hasan'ın yumuşak huyluluğundan sitayişle bahsetti.

[\[201\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4799; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/45.

– Peygamberinizin torununun cenazesi başında mı tartışıyorsunuz? Allah Resûlü (a.s.m.) torunları hakkında: Onları seven beni sevmiş, onlara kızan bana kızmış olur.” buyurdu.

[\[202\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/46.

“Allah sana rahmet etsin ey Muhammed’in babası! Hayatın izzet içinde geçtiği gibi vefatında güzel oldu. Bedenini sarıp sarmalayan ruhun ne güzel ruhtu! Kefenin içine giren vücudun ne güzel vücuttu! Nasıl olmasın ki sen hidayet ışığı, müttakilerin öncüsü, hak için mücadele eden halifelerin beşincisisin. İslam evinde yetişip büyüyen, iman pınarlarından içen, yaşamı ve ölümü tertemiz olan birisin. Senden ayrıldığımız için mahzun olsak da ahiret yurdunun senin için buradan daha hayırlı olduğunda en küçük bir şüphemiz yoktur. Allah sana rahmet etsin.”

[\[203\]](#). Nevevî, *Ezkâr*, 727.

– Haydi, kalkıp Fâtıma'nın yanına gidin! Ona Ayete'l-Kürsî ve A'râf Sûresi'nin 54. ayetini okuyun! Birde Felâk ve Nâs sûrelerini okuyup kızım için Allah'a sığının! buyurdu.

[\[204\]](#). Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; Zübeyrî, *Nesebi Kureyş*, 40.

Nihayet beklediği haber gelmişti. Hanım sahabelerden biri koşarak yanına gitmiş, dünyalar güzeli bir torununun olduğunu müjdelemişti. Rabbine şükreden Efendimiz, müjdeyi getiren sahabeye teşekkür etmiş, onu güzel hediyelerle ödüllendirmişti.

[\[205\]](#). İbn Hibban, *Sahih*, 15102.

Bunları yaparken sana şu an bilmediğim güzel sözler söylemiş. Sen kucağında iken (şehid olacağına işaret olarak) elleri kan içinde kalmış, dedi.”

[\[206\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 3/179. (1827)

PEYGAMBER EFENDİMİZ (a.s.m.) sevgili torununun duyduğu ilk sözün Allah, kelime-i şehadet ve İslâm'ın şiarı ezan olsun istiyordu. Bunun için ona güzel sözler söylemeden önce kulağına ezan okudu.

[\[207\]](#). *Ebû Dâvud*, Edeb, 106; *Tirmizî*, Edhâ, 16; Nevevî, *Ezkâr*, 728.

Hz. Fâtıma'nın oğlu Hüseyin'in doğum haberini alınca yanına giden Allah Resûlü (a.s.m.) onu kucağına aldı. Sonra kulağına namaza çağrı için okunan ezanı okudu.

[208]. Hâkim, *Müstedrek*, 4/237; Beyhakî, *Sünen*, 9/304.

Hz. Fâtıma hemen yerinden kalktı, oğlunun saçından bir tutam kesti. Saçı tam bir dirhem ağırlığındaydı. Kestiği saçın ağırlığınca gümüşü fakirlere dağıttı.

[\[209\]](#). Beyhakî, *Sünen*, 9/302.

Bu arada Allah Resûlü (a.s.m.) pazardan iki koç satın aldı. Akika kurbanı için aldığı koçları kesen Efendimiz, kurban etlerinin bebeğin ebesine, komşulara ve fakirlere verilmesini istedi.

[210]. *Müsned*, 1/98; *Buhârî*, Edebü'l-Müfred, 213; İbn Hibban, *Sahih*, 15/154; Hâkim, *Müstedrek*, 3/165 İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/116.

– Hayır! Onun ismini Muhsin olsun! Ben oğullarıma Harun peygamberin oğulları Şebbar, Şebir ve Müşebbir'in (karşılığı olan) isimleri verdim, buyurdu.”

[211]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummal*, 5/108; Diyar-ı Bekrî, *Hamîs*, 1/170. İsmi alan Hz. Hüseyin sünnet için hazırlanmaya başladı. Heyecan her geçen dakika biraz daha artıyordu. Hazırlıklar tamamlanınca sünnetçi çağrıldı. Anne-babasının kalp atışları arasında Hz. Hüseyin'in sünneti yapıp bitmişti.

[212]. *Buhârî*, Fedâilü's-Sahâbe, 22; *Tirmizî*, Fedâil, 3768; İbn Hibban, *Sahih*, 151.

TORUN SEVGİSİ bir başkadır. Bu sevgiyi tadan Allah Resûlü (a.s.m.) onları çok fazla severdi. Kalbinden taşan sevgi, ellerinde şefkatli bir okşama, gözlerinde ışıltı, bakışlarında tebessüm, yüzünde gülümseme, dudaklarında buse, sözlerinde gönlü okşayan tatlı bir rüzgâra dönüşürdü. Onları her gördüğü yerde “Bunlar benim dünyada ki Reyhanlarımdır.” diyerek bağrına basardı.

[\[213\]](#). Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15073; Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

– Nasıl sevmem! Onlar benim dünyada kokladığım reyhanlarımdır, buyurdu.”

[\[214\]](#). *Tirmizî*, Menâkîb, 3768.

Sevgili Peygamberimiz torunları ile ilgili güzel bir haber alınca onu vakit geçirmeden hemen ashabı ile paylaştı. Onlar vasıtası ile kıyamete kadar gelen bütün ümmeti duysun isterdi. Bir gün tek bir harfi bile dünyalara değişmeyecek bir müjde aldı. Onların **Seyyidü Şübbânı Ehli'l-Cennet** olduğunu öğrendi.

[\[215\]](#). İbn Hibban, *Sahih*, 15087.

– Nasıl sevinmem. Biraz önce Cebrâil (a.s.) bana geldi. Hasan ve Hüseyin'in “**Cennet halkının gençlerinin efendileri**” olacaklarını müjdeledi.”

[\[216\]](#). *Tirmizî*, Menâkib, 3775.

“Hüseyin benden ben Hüseyin’denim. Beni seven Hüseyin’i de sevsin.” buyurdu.

[\[217\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/11.

– Beni, şu iki yavrumu ve onların anne babalarını sevenler, kıyamet günü benimle birlikte olacaklar, müjdesini verdi.

[218]. İbn Hibban, *Sahih*, 15110.

Onlar cennetin en güzel çiçekleriydi. Buram, buram cennet kokarlardı. Yürüdüklerinde cennetten esen rüzgâr kokularını Medine sokaklarına yayarlardı. Bunun için Peygamber Efendimiz ashabına: “Cennet ehlinen birini görmek isteyen Hüseyin’e baksın.” buyururdu.

[\[219\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 9/120; Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

– Bunlar benim oğullarımdır. Onları seven beni sevmiş, onlara kızan bana kızmış gibi olur, buyurdu.

[\[220\]](#). Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15074; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/121.

– Ben Hasan ve Hüseyin'i çok seviyorum. Onları sevenleri de seviyorum. Ben birini seversem Allah da onu sever. Allah, sevdiği kimseyi Naim Cenneti'ne koyar. Onlara kızanlara kızarım. Benim kızdığımı Allah da kızar. Allah, kızdığı kişiyi cehenneme atar. O kişiye büyük bir azap vardır.” buyurdu.

[\[221\]](#). İbn Manzûr, 7/121-124.

– Allah'ım! Ben onu seviyorum Sen de sev! Onu sevenleri de sev! diye dua buyurdu. O duayı duyduktan sonra Hz. Hüseyin'e karşı kalbimde büyük bir sevgi oluştu. O andan itibaren Allah Resûlü'nden (a.s.m.) sonra yeryüzünde ondan daha fazla sevdiğim kişi olmadı."

[\[222\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/263.

– Ona merhamet ettiğın için Allah da sana merhamet etsin, diye dua buyurdu.”

[223]. Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1323; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/121; İbn Hibban, *Sahih*, 15110; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

Vakit akşam, etraf ise iyiden iyiye karanlıktı. Yağmur ve karanlıkta çocukları nasıl götüreceğini düşünen Ebû Hüreyre, dışarı çıktığında hayret etti. Çakan şimşekler her tarafı gündüz gibi aydınlatıyordu. Şimşekler onları eve götürünceye kadar çakmaya devam etti. Ebû Hüreyre de çocukları rahatça götürüp annelerine teslim etti.

[224]. İbn Hibban, *Sahih*, 15107.

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile namaz kılarken Hz. Hüseyin hızlı, hızlı yanımıza geldi. Efendimizin boynuna sarıldı. Allah Resûlü (a.s.m.) ayağı kalkacağı zaman torunu düşmemesi için elinden tutup onunla birlikte ayağı kalktı. Efendimiz rûkûa gidinceye kadar elinden tutmaya devam etti...”

[225]. Hâkim, *Müstedrek*, 4820; İbn Hibban, *Sahih*, 6971.
– Hüseyin bendendir. Ben de ondanım. Onun sevdiğini Allah da sever, buyurdu.”

[\[226\]](#). Şâmî, *Sübûlü Hûda*, 11/59.

– Allah'ım! Ben ikisini de çok seviyorum, Sen de onları sev! diye dua ederdi.

[\[227\]](#). Şâmî, 11/63.

– Çünkü ben Hasan'ı desteklediğim zaman Cebrâil (a.s.) “Ey Hüseyin!” diyerek onu destekliyor, buyurdu.

[228]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/122; Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

– Evet! Çünkü Cebrâil (a.s.) “Ey Hüseyin!” diyerek onu destekliyor, buyurdu.

[\[229\]](#). Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15034; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/8.

Sevgili Peygamberimiz (a.s.m.) bazen bacaklarını iki yana doğru açar, torunları bacaklarının bir tarafından girip diğer tarafından çıkardı. Zübeyir b. Avvam onların Peygamber Efendimiz namazda iken de böyle yaptıklarını gördüğünü söyler.

[\[230\]](#). İbn Manzûr, 7/117; Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

– Evet gördüm. Saçları ve sakalı simsiyahtı. Sakalının ön tarafında sadece birkaç tüyü beyazdı. Fakat bu kendi doğal hâli mi yoksa Allah Resûlü'ne (a.s.m.) benzemek için diğer beyazlanan tarafları boyadı mı bilmiyorum... dedi.”

[\[231\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/117.

“Hz. Hasan’ın yüzü, Hz. Hüseyin’in ise vücudu Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olağanüstü derecede çok benzerdi.” derdi.

[\[232\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/125.

“Ey insanlar! Bu Ali’nin oğlu Hüseyin’dir. Onun dedesi, ninesi, annesi, babası, amcası, halası, dayısı, teyzesi, kendisi ve kardeşi cennettir. Hüseyin’e nasip edilen güzellikler Yakup peygamberin oğlu Yusuf (a.s.) dışında hiçbir peygamberin çocuğuna verilmemiştir.

[\[233\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/124.

– Seni sevenler onlardan sonra cennete girecekler, buyurdu.”

[234]. İbn Manzûr, 7/18.

“*Eûzukumâ bikelimâtihi't-tâmmeti min külli's-şeytânin hâetin. Ve bikülli aynin lâmmetin*” duasını okudu.”

[235]. Hûd Sûresi, 11/41; Zümer Sûresi, 39/67; Nevevî, *Ezkâr*, 549.

“Bismillâhi mecrâhâ ve mürsâhâ inne rabbi le gafûrun rahîm. Ve mâ kaderullâhe hakka kadrihî / Onun yüzüp gitmesi de durması da Allah’ın adıyladır. Şüphesiz ki Rabbin çok bağışlayan, pek esirgeyendir. Onlar Allah’ı hakkı ile tanıyıp bilmediler.”

[236]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/115.

– Bir Müslüman erkek ya da hanımın başına bir musibet geldiğinde; **‘İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci’ûn** / Şüphesiz biz Allah’a aidiz ve mutlaka O’na döneceğiz.’diyerek O’na teslim olur, sonra da; ‘Allah’ım! Onun yerine bana daha iyisini ver!’ diye dua ederse, Allah ona mutlaka kaybettiğinden daha iyisini nasip eder. Ayrıca kıyamet günü kişiye yapmış olduğu iyilikten dolayı vaat ettiği sevabı verir.” buyurdu.

[\[237\]](#). Taberânî, *Dua*, 1039.

Muhammed'e ve onun ailesine salât ederek istiyorum. Duamı kabul et, (şu husustaki) ihtiyacımı gider.'

[238]. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/285-288.

“Allah Resûlü (a.s.m.) genelde hüzünlü dururdu. Devamlı tefekkür hâlindeydi. Uzun süre susar, gerekmedikçe konuşmazdı. Konuştuğunda kısa ve özlü konuşurdu. Sözleri ne anlaşılmayacak kadar kısa, ne de bıktırarak kadar uzundu. Boş söz konuşmadığı gibi, zor anlaşılacak şekilde de konuşmazdı. Sıradan az bir şeyde olsa nimeti önemserdi. Nimeti asla kötülemezdi. Zevkine ve nefsine düşkün değildi. Kızgınlığının ardına düşmezdi. Ancak hakka karşı gelindiğinde onun yanında olur, her zaman hakkı desteklerdi. Bir şeye işaret edeceği zaman bütün eli ile işaret ederdi. Bir şey çok hoşuna giderse ondan yüz çevirir uzaklaşırdı. Konuştuğu zaman duraksamaz, akıcı konuşurdu. Kızdığı şeyin üzerine gitmez, uzaklaşırdı. Sevindiğinde gözlerini yumardı. Gülmesi tebessüm şeklindeydi.”

[239]. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 24/266; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 3/300.

– Dök! buyurur, suyu sağ eline döktürür, elini kaba değdirmeden üç kez yıkardı. Üçer kere ağzına burnuna su verir, yüzünü yıkar, sonra başının ön ve arkasını iki kez mesh ederdi. Parmaklarını kulaklarının içine koyarak mesh eder, son olarak ayaklarını üçer kere yıkardı, dedi.”

[240]. İbn Hibban, *Sahih*, 15111; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 10/154.

– Göster buyurunca elini yere vurdu. Bir anda duvarlar yok oldu, ortaya kıpkırmızı bir çöl çıktı. Hz. Hüseyin içeri girerken kapıyı açınca o andan sonra gelişen olaylara Hz. Ümmü Seleme de şahit olmuştu. Meleğin göstereceği dehşet tablosunu görmemesi için hemen Hz. Hüseyin'i kucağına alan Hz. Ümmü Seleme örtüsü ile Hz. Hüseyin'in üzerini örttü. Gösterilen yer Kerbela'nın ta kendisiydi.

[\[241\]](#). *Müsned*, 3/242; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/133; Zehebî, *S. A'lâm*, 1730.

– Evet! İşte onun öldürüleceği yerin toprağı, buyurarak avucundaki toprağı onlara gösterdi.

[242]. Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1323; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/134.
– Hayır! Bu Allah'ın yazdığı bir şeydir, demiş.

[\[243\]](#). Ayrıntılı bilgi için: Hilal & Abdullah KARA, *Gül'ün Goncası Hz. Fatıma*.

ALLAH RESÛLÜ (a.s.m.) çocukları ve torunlarının İslâm'ın emirlerini en güzel bir şekilde yerine getirmeleri ve haramlardan sakınmaları için son derece özen gösterirdi. Hz. Ali ile Hz. Fâtıma evlendiğinde altı ay boyunca onları sabah namazına çağırması, Hz. Hasan'ın bir tek zekât hurmasını yemesine izin vermeyip ağzına koyduğu hurmayı çıkarıp alması, Hz. Fâtıma'ya istediği hizmetliyi vermeyip dua okumasını tavsiye buyurması Efendimizin hassasiyetini gösteren yalnızca birkaç örnektir.

[244]. *Ebû Dâvud*, Tereccül, 21.

– Bunları al! Medine’deki falan aileye götür. Onlara şöyle dediğimi söyle: “Bu bilezik parçaları benim aile halkıma aittir. Ehl-i Beyt’imin bu dünya hayatında bu tür takılar takmalarından hoşlanmıyorum.– Ey Sevban! Bilezik parçalarını verdikten sonra çarşıya git! Fâtıma’ya bir örtü, çocuklara ise fildişinden yapılmış bilezik alıp buraya gel! buyurdu.”

[\[245\]](#). *Müsned*, 4/107; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 26/241, 29/48.

– Vallahi bu haberden sonra hayattan bundan daha fazla bir şey beklemiyorum, dedim.”

[246]. Ahzâb Sûresi, 33/33; *Tirmizî*, Menâkîb, 3787; *Müsned*, 6/392; Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 9/11; Makrîzî, *İmtâu'l-Esma'*, 5/382.

– Sen bulunduğun yerde ve hayır üzeresin, buyurdu. Bunun üzerine: “...Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.” ayeti nazil oldu.

[\[247\]](#). *Tirmizî*, Menâkîb, 31.

“Nimeti ile size rızık verdiği için Allah’ı sevin! Allah’ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için Ehl-i Beyt’imi sevin!”

[\[248\]](#). *Buhârî*, Fedâilü Ashâbi'n-Nebî, 24.

“Ey İnsanlar! Muhammed’e hürmetinizi, onun ev halkı hususunda da gözetip muhafaza ediniz!”

[249]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 33750.

“Onları seven beni sevdiği için seviyor, onlara buğz edenler ise bana kızdığı için buğz ediyordur.”

[\[250\]](#). Ebû Ya'la, *Müsned*, 5/257.

“Sizin hayırlınız, Ehl-i Beyt’ime iyi davrananınızdır.” buyurur.

[\[251\]](#). *Müsned*, 3/206.

– Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki, Allah ve Resûlü için sizi sevmeyen cennete giremez, buyurdu.”

[\[252\]](#). *Müslim*, Fedâil, 36; *Tirmizî*, Menâkîb, 31; Hâkim, *Müstedrek*, 3/118.

Ey insanlar! Size iki değerli şey bırakıyorum. Onlara tâbi olduğunuz sürece sapmazsınız. Onlardan biri gökten yere doğru uzanan bir ip, hidayet ve nur olan Allah'ın kitabı, diğeri Ehl-i Beyt'imdir. Onlara sımsıkı sarılın! Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum. Onlara sımsıkı sarılın! Havzımda benimle buluşuncaya kadar bu ikisi birbirinden ayrılmazlar. Bunu bana Latîf ve Habîr olan Allah bildirdi.”

[253]. *Tirmizî*, Menâkîb, 65.

“Dikkat edin benim kendisine sığındığım sığınak Ehl-i Beyt’imdir. Ensar benim dostlarımdır. Onların kötülerini bağışlayın, iyilerinin özürlerini kabul edin!”

[\[254\]](#). el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 34144.

“Ehl-i Beytim Nuh’un (a.s.) gemisi gibidir. Ona ulaşan kurtulur, geri kalan ise helak olur.” buyuran Peygamber Efendimiz (a.s.m.), birçok hadis-i şeriflerinde Ehl-i Beyt’e dikkat çekmiştir.

[\[255\]](#). el-Hindî, 34155.

“Yıldızlar gökyüzünün güvencesidir. Onlar kaybolduğunda vaat olunan gerçekleşir. Ehl-i Beyt'im ümmetimin güvencesidir. Onlar gittiğinde vaat olunan gerçekleşir.”

[\[256\]](#). el-Hindî, 34185-34281.

“Allah’ım! Ehl-i Beyt’imi koru! Ben onları her mümine ayrı ayrı emanet ediyorum.” buyurmuştur.

[257]. el-Hindî, 34146; Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 9/174; Hâkim, *Müstedrek*, 3/311; İbn Hibban, *Sahih*, 15027.

“Sizin en hayırlınız benden sonra Ehl-i Beyt’ime en iyi davrananınızdır.” buyurmuş ardından:

[258]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 34180.

“Kıyamet günü dört grup insana şefaatçi olacağım: Soyumdan gelenlere ikram edenlere, onların ihtiyaçlarını giderenlere, ihtiyaç duyduklarında işlerini yapmak için gayret edenlere, dili ve kalbi ile onları sevenlere.” müjdesini vermiştir.

[\[259\]](#). el-Hindî, 34207.

“Allah sizde iki şeyi birleştirmez, nübüvvet ve hilafet” buyurarak âdeta kendisinden sonra olan olayların asıl sebebine işaret buyurmuştur. Konu ile ilgili hadisleri ve olayları nakleden büyük âlim Zerkânî şu tespiti yapar:

[\[260\]](#). Zerkânî, Şerhu'l-Mevâhibü'n-Ledüniyye, 2/365.

“Elhamdülillah, Resûlün duası ve Allah'ın teyidi ile Ehl-i Beyt'in soyundan pek çok seyyid, ulemâ ve evliyâ gelmiştir. Şüphesiz bu nesil Nübüvvet Nesli'dir.

[\[261\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/125.

– Onun ağlamasının bana acı verdiğini bilmiyor musun? buyurarak, üzüntüsünü ifade etti.

[\[262\]](#). İbn Manzûr, 7/123.

– Allah'ın selamı üzerine olsun ey reyhanlarımın babası! Reyhanlarımı dünyada iken sana emanet ediyorum. Onlara çok iyi davranmanı tavsiye ediyorum, buyurdu.

[263]. İbn Hacer, İsbâbe, 1721; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1284.
– Vallahi kimse öğretmedi, dedim.”

[\[264\]](#). İbn Hacer, İsâbe, 1721; Mizzî, *Tehzîb*, 1323; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/127.

– Sen onun gibi misin? Sen onun gibi misin? Sen izin verilmeye ondan daha önceliklisin. Sizden başka başımızın üzerinde yeri olan kimse var mı? dedi.

[\[265\]](#). İbn Manzûr, 7/128.

– Bırak yapayım. Bırak yapayım. Vallahi insanlar benim senin hakkında bildiklerimi bilseler seni omuzlarında taşırlardı, dedi.

[\[266\]](#). İbn Manzûr, 7/128.

Allah size afiyet ihsan edince onu kabul edin, sınava tabi tuttuğunda ise sabredin. İyi bilin ki gelecek muttakilerindir.

[\[267\]](#). Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15114; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/133.

– Evet, deyince elini uzattı. Torunumun toprağından bir avuç alıp bana verdi. O andan itibaren gözyaşlarıma engel olamadım, buyurdu.

[\[268\]](#). İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1285.

Babası Hz. Hüseyin gibi ilim, irfan, ahlak ve fazilette insanlara örnek olan Sekine Hanım, büyüyünce dillere destan olacak kadar eşsiz bir güzelliğe sahip bir hanım oldu. Hatta zamanında ondan daha güzel bir hanım yoktu denilir.

[269]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/128.

– Vallahi ben de senin güzel konuşmandan birazına sahip olmak isterdim, derdi.

[\[270\]](#). İbn Manzûr, 7/129.

– Senin yanına gelmeyi çok arzu ettim. Ancak senin ilk barışma faziletine benden daha layık olduğunu düşündüm. Senden hakkın olan şeyi almak hoşuma gitmedi. Bunun için bekledim, dedi.

[\[271\]](#). İbn Manzûr, 7/129.

– Şüphesiz ki en hayırlı mal verilmek sureti ile korunan maldır, diye veciz bir cevap yazdı.

[\[272\]](#). İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-Gâbe, 1068.

HABÎB B. MESLEME, Sıffin Savaşı'nda Hz. Muâviye'nin komutanlarından biriydi. Yıllarca Rumlara karşı savaşıyan Habîb, bu savaşlarda salladığı kılıcını, yüreği kan ağlayarak, büyük bir acı ile de olsa Müslümanlara karşı da salladı.

[\[273\]](#). Tevbe Sûresi, 9/102.

“Diğerleri ise günahlarını itiraf ettiler. İyi ameli kötü amelle karıştırdılar.”

[\[274\]](#). Mütâffifîn Sûresi, 83/14.

“Hayır! Bilakis onların işlemekte oldukları kalplerini kirletmiştir.”

[275]. İbn Abdilberr, İstîab,1/321; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 6/192.

Hız. Hüseyn'in sözleri Habîb'in kalbini ok gibi delip geçmişti. Üzüntüden yere yığılacak gibi olurken, cihad meydanlarında yok ettikleri fitnenin onları ne hâle getirdiğini düşünüp kahroldu. Utandı, cevap vermeden sessizce oradan uzaklaştı.

[\[276\]](#). Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 15044; el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 15110.

– Evet, haklısın, dedi.

[\[277\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/115.

– Vallahi senden önce ve senden sonra hiç kimse senin hediye verdiğin iki kişiden daha şerefli ve faziletli kişilere hediye vermemiştir, diye cevap verdi.

[\[278\]](#). İbn Abdurrabih, *İkdü'l-Ferîd*, 1/220.

Kâhya verilen malları Hz. Hüseyin'e götürünce oldukça memnun kalan Hz. Hüseyin teşekkürlerini iletip daha fazlasını istemediğini bildirdi.

[279]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/128.

– Olanları unutun. Onun yerinde bir başkası olsaydı onu hemen burada öldürürdüm. Bir ara beni öldürmeden buradan gitmeyeceğini sandım. Eğer böyle yapsaydı iflah olmazdınız, dedi.

[\[280\]](#). İbn Manzûr, 7/129.

– Biriktirmiş olduğunuz her şeyi çıkarıp yanımdaki kişilere verin!
diye emretti.

[\[281\]](#). İbn Manzûr, 7/115.

– Çünkü babam Allah Resûlü (a.s.m.): ‘Mal biriktiren övgüye layık bir şey yapmadığı gibi ecir de almaz’ buyururdu.

[\[282\]](#). İbn Manzûr, 7/131.

– Kalanı getirip onu bizden daha muhtaç olan adama verelim, dedi.
İki yüz dirhemi alarak fakir olan kişiye verdi.

[283]. İbn Manzûr, 7/126.

– Doğru söylüyorsun. Çünkü onlar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) oğullarıdır. Onlar benim gibi değiller. İlmi özümsemişlerdir, dedi.”

[\[284\]](#). Kehf Sûresi, 18/82.

– Sana bir konuda soru sormak istiyorum. “Duvara gelince o şehirde iki yetim çocuğundu...” ayetinde geçen iki yetim çocuk kimin hatırına korundu? Nâfi:

[285]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/130.

– Sizin kendileri ile asla tartışılmayacak kimseler olduğunuzu Allah bir kez daha bana gösterdi, diyerek oradan uzaklaştı.”

[\[286\]](#). İbn Manzûr, 7/131.

“Kim bizi Allah için severse kıyamet günü o kişi ile birlikte Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanında bu şekilde olacağız. Bizi dünya için sevene gelince iyi bilsin ki dünya iyiyi de kötüyü de içinde barındıracak kadar geniştir.”

[287]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1285; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1323.
Çoğu zaman kişi onlardan ayrılmakta cimrilik gösterir.”

[288]. Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

Yıllarca dost ve düşmanın baskısına, iğneli sözlerine, kalbini yaralayan bakışlarına maruz kaldı. İktidarın, Medine valisinin ve daha pek çok kişinin gözünün üzerinde olmasına ve zaman zaman bunların fiili baskıya dönüşmesine sürekli sabretti. Etrafı kasıp kavuran fitne rüzgârına kapılmadan yıllarca problem çıkmasının önünde inanılmaz derecede sağlam bir set oldu.

[289]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/137; Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

– Abdullah'ın babasına kötülükten başka bir şey yapmış olmadık, dedi.

[\[290\]](#). İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1293.

– Tamam, dediğini yapacağım, dedi.

[\[291\]](#). İbn Kesîr, 2/1295; Suyûtî, *Târîhu'l-Hülefâ*, 201.

– Bana nasihat ettiniz, görüşlerinizi söylediniz. Halife olmak için benim ve sizlerin çocukları kalmadığında elbette benim oğlum bu makama sizinkilerden daha çok hak sahibidir, dedi.

[\[292\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 18/198.

– Allah sana uzun ömürler versin ey Ebû Eyyûb! Vallahi ben bunu kastetmemiştim, dedi.

[\[293\]](#). İbn Manzûr, 18/198.

Ama onun bu özelliklerinin yanı sıra şehvî duygulara yatkınlığı, bazı vakitler namazları kılmaması veya geç kılması dikkatlerinden kaçmıyordu. İçkiye düşkünlüğü ve birtakım fuhşiyatı insanların bileceği kadar fazlaca yapması onları kızdırıyordu.

[\[294\]](#). *Müşned*, 3/38.

Bundan sonra gelenler Kur'ân okuyacaklar ama Kur'ân onların hançerelerinin ötesine geçmeyecek. O gün üç grup kimse Kur'ân okuyacak: Mümin, münafık ve facir.”

[295]. *Muvattâ*, 2/25.

İbn Kesîr halifenin bu öğüdünü şu hadise dayandırabileceğini ifade eder. “Kim şu kötülüklerden birine müptela olursa onları gizlesin. Böyle yaparsa Allah da onları gizler...”

[296]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1293.

– Ey oğlum! Şimdi sana birkaç beyit okuyacağım, Allah aşkına bunları aklından hiç çıkarma! Onları okuyarak hâlini düzelt! diyerek öğütlerini şiirle dile getirdi.

[297]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1295; Suyûtî, *Târîhu'l-Hülefâ*, 201.

Muğîre b. Şû'be halifenin ayağına koyduğu bu şey yalnızca halifenin değil, ondan sonrakilerin de ayağını kaydırđı. Herkes kendi çocuklarına biat eder oldu. O bunu yapmasaydı Müslümanlar halifelerini kıyamete kadar şûra yolu ile seçeceklerdi.”

[\[298\]](#). Suyûtî, 194.

– Sübhanallah! İnsanlar Kureyşlilerin üzerine gitmekte ne kadar aceleciler. Bundan böyle benzer bir söz duymayayım, diyerek kızdı.

[299]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1294; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/137; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; Taberî, *Tarih*, 965.

Abdurrahman b. Ebû Bekir, arkadaşları ne yaparsa o da onu yapar. Onun eğlence ve kadından başka tutkusu yoktur. Üzerine aslanlar gibi gelecek, kurtlar gibi parçalamak isteyecek kişi Abdullah b. Zübeyr'dir. Eğer o bunu yaparsa ve sen ona galip gelersen paramparça et!

[300]. Taberî, *Tarih*, 970; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/15; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/138; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/12; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 227.

– Böyle düşünüyorsan o zaman doğru yaptın, dedi. Ancak kendisi ile aynı fikirde olmadığını ima etti.

[301]. Taberî, *Tarih*, 971; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/16; İbn Kesir, *el-Bidâye*, 2/1259; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/138; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/13; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 228.

– Beni görmek istiyorsanız sabah olunca gelir görürsünüz, dedi. Bunun üzerine adamlar çekilip gittiler.

[302]. Taberî, *Tarih*, 971; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/17; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/138; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/15; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 227.

Hz. Hüseyin hazırlanıp Recep ayının bitmesine iki gün kala ailesi ile birlikte gizlice Mekke'ye doğru yola çıktı. Kardeşi Muhammed b. Hanefiyye Medine'de kaldı. Mekke'ye yöneldiğinde Kasas Sûresi, 21. ayeti, Mekke'ye girerken de Kasas Sûresi, 22. ayeti okuyordu.

[303]. İbn Abdurrabih, *Ikdü'l-Ferîd*, 5/118; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/19.

Hz. Hüseyin ondan kuyudan bir bardak su çıkarıp vermesini istedi. Sudan birkaç yudum aldı. Ağzında mazmaza yapıp kuyuya bıraktı. Dua ettikten sonra oradan ayrıldı. O andan sonra kuyunun suyu hem çoğaldı hem de çok tatlılaştı.

[304]. Taberî, *Tarih*, 971; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/18; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259.

– Mekke'nin hürmetini hiçe sayan bu fâsıkı himayene almanı kabul edemem, diyerek cezalandırdı.

[305]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/292; İbn Hacer, *İsâbe*, 3459.

Bu sırada halifenin vefat ettiğini, Hz. Hüseyin'in Mekke'ye gittiğini haber alan Kûfeli taraftarlar durum değerlendirmesi yapmak için Süleyman b. Sûred'in evinde toplandılar. Asıl ismi Yesar olan bu zat, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) onun adını Süleyman olarak değiştirdiği, son derece faziletli, çokça ibadet eden iyice düşünmeden hareket etmeyen Huzâîli bir sahabedir.

[306]. Taberî, *Tarih*, 972; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/19; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/15; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 229; İbn Hacer, *İsâbe*, 1726.

Bu arada Basralı Ehl-i Beyt taraftarları da harekete geçtiler. Abdıkaysoğulları'ndan Mariye binti Sa'd adında bir hanımın evinde toplandılar. Orada toplananlardan Yezid b. Nubeyt iki oğlu Abdullah ve Ubeydullah Hz. Hüseyin'e destek vermek ve gerektiğinde ölmek için Mekke'ye gittiler.

[307]. Taberî, *Tarih*, 972; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/20; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1260; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 230; İbn Hacer, *İsâbe*, 1726.

Müslim Kûfelilerin tıpkı gönderilen mektuplarda yazıldığı gibi Hz. Hüseyin'e biat için hazır olduklarını görünce Hz. Hüseyin'e durumu bildiren bir mektup yazdı. Ortamın hazır olduğunu isterse hemen gelebileceğini Hz. Hüseyin'e bildirdi.

[308]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1262; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/22; Taberî, *Tarih*, 973; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/82; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 231.

– Bu babanın görüşüydü, dedi. Bunun üzerine Yezid, Kûfe valisini azlederek Ubeydullah'ı Basra ve Kûfe'nin genel valisi yaptı.

[309]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1263; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/23; Taberî, *Tarih*, 974; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/83; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 232.

O konuşma yaparken eski vali eşyalarını toplayıp şehirden ayrılmıştı. Önceden yaşadığı Şam'a gitti.

[\[310\]](#). *Müşned*, 1/166.

– Hayır, onu Hânî'nin evinde öldürüp kendisini sıkıntıya sokmak istemedim. Ayrıca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) “İman, birine tuzak kurup ansızın öldürmek için beklemeyi engeller. Mümin birine tuzak kurup ansızın öldürmek için fırsat kollamaz.” sözünü hatırladım. Bu yüzden istediğini yapamadım, dedi.

[311]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1262; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/25; Taberî, *Tarih*, 975; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/86; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 235.

– Ama onu öldürmüş olsaydın işin kolaylaşır, güç ve kuvvet senin tarafına geçerdi.

[312]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1263; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/25; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/87; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 233; *İbn Hacer, İsâbe*, 1726.

Adam bundan sonra sık sık İbn Avsece'nin yanına gidip gelmeye başladı. Çok geçmeden İbn Avsece'nin güvenini kazandı. İbn Avsece onu Müslim b. Akîl'in yanına götürdü. Eve varınca Müslim'e biat etti. 3000 dirhemi kendisine verdi. Bundan sonra birkaç gün daha eve gidip geldi. Yeterli bilgi topladığına karar verince bir gece gizlice yeni vali Ubeydullah'ın yanına gitti. Gördüklerini ve duyduklarını, Müslim'in nerede kaldığını neler yaptığını rapor etti. Gerekli bilgiyi toplayan yeni vali harekete geçmek için detaylı bir plan yaptı.

[313]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1262; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/27; Taberî, *Tarih*, 977; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/90; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 238.

– Fitneye sebep olmadan dağılıp evlerinize gidin, diye söyledi. Gelenler dağılıp gitti.

[314]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1263; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/29; Taberî, *Tarih*, 980; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/92; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 240.

4000 kişi ile vali konağını kuşatan Müslim b. Akîl günün sonunda ancak otuz kişi ile akşam namazını kılabilirdi.

[315]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1263; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/30; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/92; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 241; *İbn Hacer, İsâbe*, 1726.

O sırada kendisini ziyarete gelen Tay kabilesinden şair İyâs b. Aset'i yanına çağırđı. Müslim'in yanında mektubu ona teslim etti. Gerekenleri söyledi, yolculuk sırasında lazım olacak binit ve yiyeceği hazırlayıp adamı yolcu etti. Sonra Müslim'i katıra bindirip valiye götürdü.

[316]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1263; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/27; Taberî, *Tarih*, 977; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/90.

– İstediğine istediğin şeyi vasiyet et!

[317]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1263; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/27; Taberî, *Tarih*, 977; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/92.

– Başkasının sırrını ifşa etmen doğru değildir. Para senin paran onu istediğin gibi harcayabilirsin. Hüseyin buraya gelmezse, gelmesi için peşine düşmeyiz. Gelirse engel olmayız. Senin Müslim'in cesedi hakkında ricana gelince onu kabul etmem. Bizimle savaşan kişiye ne yapılması gerektiğine ben karar veririm, dedi.

[318]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1264; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/32; Taberî, *Tarih*, 981; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/93; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 242.

Müslim b. Akîl konuştuğça rezaletleri ortaya çıktığını gören vali, Hz. Hüseyin, Hz. Ali ve Akîl'i yerip kötüleyerek Müslim'i susturdu.

[319]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1265; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/33; Taberî, *Tarih*, 982.

– Yukarı çıkarken, onu öldürürken neler oldu. Sana ne söyledi, diye sordu. Bükeyr onunla arasında geçenleri anlatıp dışarı çıktı. Daha sonra hapiste olan Hânî b. Urve'yi de öldürten vali Müslim ile onun başını bir süre sokaklarda dolaştırdıktan sonra Şam'da bulunan Yezid'e gönderdi.

[320]. İbn Hibban, *Sahih*, 6968; Suyûti, *Târihi Hulefâ*, 206; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/139; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

– Seni Allah'a emanet ediyorum, diyerek vedalaştı, gözyaşları içerisinde geri döndü.

[\[321\]](#). Zehebî, 1730; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/139.

– Vallahi ben onlara darıldım, onlar da bana darıldılar. Ben onlara kızdım onlar da bana kızdılar. Ben onlardan vefa ve hayır görmedim. Onlar sebat etmedikleri gibi azimli de değillerdir. Kılıç karşısında durmaz zorluklara göğüs germezler.

[\[322\]](#). Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/139.

– Allah aşkına gitme! Seni öldürmelerini istemiyorum, dedim.”

[\[323\]](#). Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/140.

– Allah'tan kork! İnsanların birbiri ile savaşmalarına sebep olma! dedim. Ancak beni dinlemedi.

[\[324\]](#). Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/140.

“Hz. Hüseyin’in Irak halkını tanımaması, onların özelliklerini bilmemesi düşünülemez. Abdullah b. Zübeyr onu Kûfe’ye gitmeye teşvik ederek ikna etti.”

[325]. Taberî, *Tarih*, 968; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/37; Mesûdî, *Murûcu'z-Zeheb*, 3/66.

– Ey amcaoğlu! Allah seni hayırla mükâfatlandırırsın. Vallahi bana öğüt verdin. İkna edici, bağlayıcı sözler söyledin. Görüşlerinden çok faydalandım. Allah ne takdir etmişse elbette o olacaktır, dedi.

[326]. Taberî, *Tarih*, 965; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/39; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; 4/15; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 244; Mesûdî, *Murûcu'z-Zeheb*, 3/65.

– Vallahi Mekke hareminded öldürölüp, onun hürmetinin ortadan kaldırılmasına sebep olmaksansa falan falan yerde öldürölmeyi tercih ederim, dedi.

[327]. Taberî, *Tarih*, 965; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/38; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/142; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/15.

Bunun üzerine Abdullah b. Zübeyir Hz. Hüseyin ile vedalaşıp oradan ayrıldı.

[328]. Taberî, *Tarih*, 965; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/40; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 4/25; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 245.

– Doğru söyledin, emir Allah'ın elindedir. Dilediğini yapar. O her gün yeni bir hâldedir. İnecek kaza hoşumuza giderse nimetlerinden dolayı Allah'a şükrederiz. O şükredenlerin yardımcısıdır. Kaza umduğumuzdan başka şekilde tezahür ederse, niyet hak yoldaşı takva olan kimse haddi aşmaz, dedi. Bir süre daha konuşan Ferazdak ayrılıp yoluna devam etti.

[329]. Taberî, *Tarih*, 965; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/39; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259.

“Yüce Allah’a davet edenler ve salih amel işleyenler, Allah ve Resûlü’ne muhalefet etmezler. Emanların hayırlısı Allah’ın emanıdır. Allah’a ve ahiret gününe inanan kişi korkmaz. Biz dünyadaki emanetlerden dolayı ahirette çekileceğimiz hesabın korkusunu taşımayı dileriz. Bana Kur’ân’a uygun bir şekilde akrabalık hakkını gözetme, iyilik etme niyetinde isen dünya ve ahirette hayırla mükâfatlanasın!”

[330]. Taberî, *Tarih*, 966; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/40; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1259; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/143; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 243.

Kadisiye de Kûfe valisinin komutanı Husayn b. Nümeyr'e yakalandı. Kûfe'ye götürüldü. Vali halka gözdağı vermek için onu vilayet konağının en yüksek burcuna çıkartıp oradan aşağı attırarak öldürttü.

[331]. Taberî, *Tarih*, 967; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/42; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 247.

Bu yolculuğun sonunun ölüm olduğunu bilen arkadaşlarının hiçbiri evet diyemedi. Arkadaşlarına ve hanımına veda eden Züheyr, Hz. Hüseyin'in kervanına katıldı. Onlar ile birlikte şehid oldu.

[332]. Taberî, *Tarih*, 967; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/43; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1265; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/143; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

Ancak gelenlerin acı haberi bitmemişti. Hz. Hüseyin'in Kûfe'ye gönderdiği elçi Kays b. Müshîr'in de yakalanıp şehid edildiğini söyleyerek üzüntüsünü bir kat daha artırdılar.

[\[333\]](#). Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 248.

Kûfelilerin yaptıklarını duyduktan ve Hz. Hüseyin'in sözlerini dinledikten sonra, etrafına toplanan bütün insanlar dağılıp gittiler. Zira onlar Kûfe'den kendilerine büyük bir ordunun yardıma geleceğini sanıyorlardı. Bu olmayınca beklemeyip dağıldılar.

[334]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1268; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/145.

“Bana ulaşan bilgiye göre Hüseyin Kûfe’ye doğru yola çıkmış. Şüphesiz ki tüm zamanlar içerisinde yaşadığın şu zaman, mekânlar içinde bulunduğun o mekân, valiler arasından sen büyük bir imtihana tabi tutuldun. Bu imtihan sonunda ya gerçek hürriyete kavuşacaksın ya da diğer insanların köleleştirildiği gibi bir köle olacaksın.”

[335]. Taberî, *Tarih*, 967; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/52; Zehebî, *S. A'lâm*, 1730.

Ölüm tehdidinden korkan, valilik makamından vazgeçemeyen Ömer, ebedi köleliğe razı oldu. Görevi kabul ederek gerçek hürriyeti kaybetti.

[336]. Taberî, *Tarih*, 967; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/52; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 248.

– Gördüğünüz gibi hâlâ Kûfe'den bize gelen olmadı, dedi.

[337]. Taberî, *Tarih*, 967; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/50; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1270.

– Bunu yapmak istiyorsan acele et! Allah seni esirgesin! diye dua etti. Tirmah işini bitirince acele geri döndü. Ancak kavuşamadı.

[\[338\]](#). Taberî, *Tarih*, 968; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/51; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 250.

– Ben senin yardımını istedim atını değil, diyerek hediyesini kabul etmedi.

[\[339\]](#). Kasas Sûresi, 28/41.

“Biz onları ateşe çağırın öncüler kıldık. Kıyamet günü onlar yardım görmeyeceklerdir.” ayetini okudu.

[340]. Taberî, *Tarih*, 968; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/51; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 252; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 1323; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1270.

Hz. Hüseyin yıllar önce babasının gösterdiği yerde durduruldu. Bunun üzerine konaklamak için kutlu yolculara yüklerini indirmelerini söyledi. O gün tarih hicretin 61. yılının Muharrem ayının başlarında bir Çarşamba gününü gösteriyordu.

[341]. Taberî, *Tarih*, 968; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/51; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 253.

– Allah'a şükürler olsun! Vallahi Hüseyin ile savaşmak istemiyorum. Allah'tan dileğim beni onunla savaşmaktan uzak tutmasıdır, dedi. Kûfe valisine mektup yazarak durumu ve Hz. Hüseyin'in geri dönme isteğini bildirdi.

[342]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/147; İbn Abdurrabih, *İkdü'l-Ferîd*, 2/217.

– Allah'ın eline teslim ettiği düşmanını Yezid'e teslim edip fırsatı kaçırmak mı istiyorsun? Ona boyun eğdirmedikçe asla serbest bırakmamalısın, dedi. Fitne tohumları ekerek sonunda valiyi ikna etmeyi başardı.

[343]. Taberî, *Tarih*, 969; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/53; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 254.

Hz. Hüseyin su bitinceye kadar zalimlere müdahale etmedi. Su sıkıntısı başlayınca kardeşi Abbas'ı 20 süvari, 30 piyade ile suya gönderdi. Amr b. Haccac karşılarına dikilip engel olmak istedi. Küçük bir kargaşadan sonra kırbalarını dolduran şehadet erleri hemen geri döndüler.

[344]. Taberî, *Tarih*, 969; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/53; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 254.

Gitmek istemeyenleri para ve tehditle ikna etti. Çok az kişi hariç herkes Kербela'daydı. Bu arada Kûfelilerden hiç kimse Hz. Hüseyin'in saflarına katılmaması için gerekli tedbirlerin alınması ihmal edilmedi.

[345]. Taberî, *Tarih*, 969; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/53; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 254.

– Kûfe valisi Ubeydullah, Cüveyriyye b. Bedr diye birini göndermiş. Ona 'Eğer Ömer savaştan kaçınırsa onu öldür.' diye emretmiş, dedi. Ömer bunu duyunca hemen silahını kuşanıp atına bindi. Bölük komutanlarını yanına çağırdı. Onlara çarpışmaya hazırlanmaları için emir verdi. İkinci namazından sonra atlara binildi ve Hz. Hüseyin ve arkadaşlarına doğru ilerlendi.

[346]. Taberî, *Tarih*, 971; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/53; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 254.

– Bize bu akşam izin verin düşünelim. İstediklerinizi kabul edersek bildiririz. Yoksa yarın savaşırız, dedi. Ömer b. Sa'd komutanlara görüşlerini sordu. Hepsi olumlu cevap verince teklifi kabul ettiler.

[347]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1277; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/59; Taberî, *Tarih*, 1001; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/485; Dinâverî, *Kitabu'l-Ahbâr*, 239.

Ey kardeşim! İyi bil ki annem, babam, kardeşim benden daha hayırlıydı. Benim için, onlar ve bütün Müslümanlar için Allah Resûlü'nde (a.s.m.) güzel örnekler vardır, diyerek onu teselli etti. Ondan zalimler kendisini öldürdüğünde canını tehlikeye atmaması için söz aldı. Sonra halamı elinden tutarak benim yanıma getirdi.”

[\[348\]](#). İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1277; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/59; Taberî, *Tarih*, 1001.

“Gece olunca Hz. Hüseyin ve arkadaşları bütün gece namaz kıldı, dua ve niyazda bulunup Allah’tan af dilediler. Bu sırada Kûfelilerin gözcü süvarileri çadırların etrafında dolaşarak bizi gözlüyordu.”

[\[349\]](#). Yunus Sûresi, 10/71.

“Siz ve ortaklarınız toplanıp ne yapacağınızı kararlaştırınız. Sonra işiniz başınıza dert olmasın. Bundan sonra hükmü uygulayın mühlette vermeyin.”

[\[350\]](#). A'râf Sûresi, 7/196.

“Şüphesiz ki beni koruyan kitabı indiren Allah'tır. Ve o bütün salih kulları gözetir.”

[\[351\]](#). Duhân Sûresi, 93/20.

Ey Allah'ın kulları! “Şüphe yok ki ben beni taşlamanızdan, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığınırım.”

[\[352\]](#). Mü'min Sûresi, 40/27.

“Ben hesap gününe inanmayan her kibirli insandan, benim de sizin de Rabbiniz olan Allah’a sığınırım.” Ayetlerini okudu.

[353]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1273; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/60; Taberî, *Tarih*, 1001; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/485; İbn Abdurrabih, *İkdü'l-Ferîd*, 2/218.

– Ey anaları ağlayasica Kûfeliler! Onu davet ettiniz, yanınıza gelince de bıraktınız. Onun uğruna savaşacağınızı söylediniz, şimdi onu hapsedip kuşattınız. Birazdan öldürmek için üzerine atılacaksınız, sözleriyle onları uyardı. Ama nafile kalpler mühürlenmişti. 30 kişinin dışında kimse sesini duymadı. 30 kişi tıpkı kendisi gibi kaçıp Hz. Hüseyin'in ordusuna katıldı.

[354]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1274; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/66-68; Taberî, *Tarih*, 1003; Zehebî, *S. A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.

Hız. Hüseyin ve arkadaşları ölüme koşar gibi savaşınca karşılarındakiler onların yüz misli de olsa tutunamayıp her biri bir tarafa dağılıyordu. Bunu gören Ömer b. Sa'd beş yüz okçuyu savaşa soktu. Okçular yağmur gibi ok yağdırarak Kerbela aslanlarının ilerlemesini engellediler. Bu arada yaşlı Kûfeliler savaş meydanının etrafındaki tepelere toplanmış gözyaşları içinde Hız. Hüseyin ve arkadaşları için dua ediyorlardı.

[355]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1274; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/69; Taberî, *Tarih*, 1003.

Öğlen namazı vakti girince savaş durdu. Kûfe ordusu namaz kılarken Hz. Hüseyin arkadaşlarına salât-ı havf yani korku namazı kıldırdı.

[356]. Taberî, *Tarih*, 1010; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1275; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/75.

Hz. Hüseyin onu tutarak çadırına geri götürdü. Sonra çevresindeki gençlere seslendi. Onlara kardeşlerinin naşını çadıra getirmelerini söyledi.

[357]. Taberî, *Tarih*, 1010; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1275; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/75.

– Seni öldürenler kahrolsun! Kıyamet günü onların hasmı şüphesiz senin ataların olacaktır. Vallahi sen amcanı gücünün yetmeyeceği bir işe çağırdın. Sana kavuşsa da bir faydası olmayacaktı. Vallahi onun düşmanları çoğaldı, yardımcıları azaldıkça azaldı, diyerek genci alıp çadıra şehid olan oğlunun yanına götürdü. Yanımdakilerden öğrendim ki o genç Hz. Hasan'ın oğlu Kasım imiş.”

[358]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1274; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/75; Taberî, *Tarih*, 1011.

Ehl-i Beyt gençleri şehid olmaya devam ediyordu. Önce Hz. Hasan'ın oğlu Ebu Bekir şehid oldu. Ardından Hz. Hüseyin'in kardeşleri Abdullah, Cafer ve Osman şehid oldular. Sonra diğer kardeşi Muhammed şehid edildi. Onu Hz. Hasan'ın oğlu Abdullah ve Akîl'in torunu Muhammed izledi. Hz. Hüseyin'in etrafında yalnızca kardeşi Abbas kalmıştı. Etrafında dönerek onu savunmaya çalışan Abbas da üst üste aldığı darbelere daha fazla dayanamayıp şehid oldu.

[359]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1274; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/75; Taberî, *Tarih*, 1011.

– Ey Allah'ım! Onlara gökten yağmur indirme, yerin bereketinden mahrum et! diye beddua etti.

[360]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1278; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/81; Taberî, *Tarih*, 1014; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/505.

Göklerin melekleri sana salât etsin! Bak işte torunun Hüseyin kanlar içinde. Uzuvarı kesilmiş, yalnız başına şurada yatıyor! Ya Muhammed! Bak kızlarını esir ettiler. Torunlarını acımadan öldürdüler!” diye dedesine seslenerek şikâyetini Allah Resûlü’ne (a.s.m.) bildirdi. Onun bu feryatları efendilerimizi öldürenleri bile gözyaşına boğdu.

[\[361\]](#). İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/149.

“Gök Hz. Yahya’nın ölümünden sonra Hz. Hüseyin’den başkasına ağlamadı.”

[\[362\]](#). Zerkânî, Şerhu'l-Mevâhib, 2/142.

Yıllarca hurmasını yediğimiz bu ağaç bir sabah hızlı bir şekilde solmaya başladı. Hurmaları döküldü, yaprakları sarardı. Ne olduğunu merak ettik. Bir süre sonra o gün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ettiğini haber alınca ağacın başına gelenlerin hikmetini anladık. Birkaç önemli olayda yine böyle sararıp solan hurma ağacı, Hz. Hüseyin'in şehid edildiği gün tamamen kurudu. Bir daha yeşermedi.”

[\[363\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4/19.

– Biraz önce Hüseyin’in şهادetine şahit oldum, buyurdu.”

[364]. *Tirmizî*, Menâkîb, 37771; Zehebî, S. *A'lâmü'n-Nübelâ*, 1730.
– Allah ona bu işi yapanların evlerini ve kabirlerini ateşle
doldursun, der. Bir süre ağlar, dayanamayıp bayılır.”

[365]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummal*, 15141; İbn Kesîr, *Bidâye*, 2/1280.

Orada bulunanlar rüyanın gün ve saatini yazdılar. Yirmi dört gün sonra Hz. Hüseyin ve yakınlarının şehadet haberi Medine'ye geldi. Abdullah b. Abbas'ın rüyada gördüğü gün ve saatte şehid edilmişlerdi.

[\[366\]](#). İbn Kesîr, 2/1278; Taberî, *Tarih*, 1014; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/505.

– Korkuyorum, diyerek beni tutup sıkıca bağladı. Sonra kolumdan tutarak valinin yanına götürdü. Beni valiye teslim edip üç yüz dirhemi alıp gözden kayboldu. Ben şaşkınlık içinde öylece kala kaldım.”

[\[367\]](#). Zümer Sûresi, 39/42.

[\[368\]](#). Âl-î İmrân Sûresi, 3/145.

“Allah ölüm vakitleri geldiğinde nefislerin canlarını alır...” “Her nefis ancak Allah’ın izni ile ölür.”

[\[369\]](#). İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1278; Taberî, *Tarih*, 1014.

Hz. Zeynep annemizin orada canını ortaya koyması, Müslümanların Hz. Hüseyin'in soyundan gelen seyyidlerden mahrum olmamalarına vesile oldu.

[370]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1278; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/81.
– İşte cesaret ve şecaat budur. Ömrüme yemin ederim ki senin baban da böyle cesurdu.

[371]. İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1278; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/81.
–  l rken ne dedi? diye sordu. Adam Hz. Hüseyin'in sözlerini anlatınca yüzü karardı suratı asıldı.

[\[372\]](#). Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 5/234; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1819.

– Allah Resûlü (a.s.m.) Ehl-i Beyt hakkında “Allah’ım! Onları Sana ve salih müminlere emanet ediyorum.” buyurdu. Biz ne yaptık? Allah’ım, biz Peygamber Efendimizin emanetini nasıl koruduk? diyerek inledim.

[373]. İbn Hibban, *Sahih*, 6972.

– Elbette güzel olacak. O yeryüzünde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en çok benzeyen kişiydi, dedim.”

[374]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 26/151; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 2/509.

Ey Yezid! Sen kıyamet günü Allah'ın huzuruna Ziyad'ın oğlu Ubeydullah'ın desteği ile geleceksin. Değneğin ile vurduğun o kişinin şefaatçisi ise Hz. Muhammed'dir (a.s.m.). O Hz. Muhammed (a.s.m.) ile birlikte Allah'ın huzuruna çıkacak, dedi ve orayı terk etti.

[375]. İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/85; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1279; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 9/177; Taberî, *Tarih*, 1016.

– Güvenilir bir koruma birliğı hazırlayarak onları Medine'ye gönder... dedi.

[376]. İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, 4/89; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, 2/1279.

– Gönderdiğiniz hediyelerden dolayı çok memnun oldum. Eğer yaptıklarımı dünya için yapsaydım hediyelerinizden dolayı sevinir, belki daha fazlasını beklerdim. Ancak ben yaptığım hizmetleri Allah rızası ve Allah Resûlü'nün (a.s.m.) rızasını kazanmak için yaptım, diyerek hediyeleri geri gönderdi. Onlardan kendisi için dua etmelerini rica etti.

[\[377\]](#). *Tirmizî*, Menâkîb, 3770; *Müsned*, 5568, 5675, 5940.

– Hasan ve Hüseyin benim dünyada öpüp kokladığım iki reyhanımdır, buyurdu.

[\[378\]](#). Hâkim, *Müstedrek*, 4717.

“Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki, kim Ehl-i Beyt’ime kin duyarsa Allah onu mutlaka cehenneme atar.”

[\[379\]](#). Hâkim, 4776; İbn Hibban, *Sahih*, 6978.

Onlara kızan beni kızdırmış olur. Beni kızdıran kişiye Allah da gazap eder. Allah kime gazap ederse onu cehenneme koyar.”